

ruurd eisenga

de
mariniers
van
klademak

uitgeverij podium

Mariniers, soldaten en burgers uit dit boek zijn ontstaan in de fantasie van de schrijver. Elke gelijkenis met in leven zijnde of reeds overleden personen is derhalve toeval.

Copyright © 1982 by R.B. Eizenga, Tjalleberd.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande toestemming van de auteur.

RUUR **De** ISENGA
**Mariniers van
Klademak**

podium
UITGEVERIJ

VOORWOORD.

Nadat in de eerste maanden van 1962 het conflict rond Nieuw-Guinea zich toespitste, werden versterkingen uit Nederland en de Antillen naar het omstreken gebied gezonden. Oorlogsschepen vertrokken om eventuele grootscheepse aanvallen vanuit Indonesië af te kunnen slaan. De geschiedenis achter het conflict zal de lezer wellicht in hoofdzaken bekend zijn. In 1949 werd Nieuw-Guinea uitgezonderd van de soevereiniteitsoverdracht. Nederlands-Indië werd een republiek, doch Nieuw-Guinea bleef onder Nederlands bestuur. Dit geheel tegen de zin van Soekarno c.s. Eens zou Nieuw-Guinea deel uitmaken van Indonesië, daarover liet Soekarno geen enkele twijfel bestaan. Van tijd tot tijd werden op Nieuw-Guinea kleine infiltraties gemeld. Zonder uitzondering kon het Nederlandse leger, geholpen door de inlandse bevolking, de vijand lokaliseren en uitschakelen. In 1961 werden de woorden van president Soekarno dreigend. In Nederland hield men rekening met omvangrijke infiltraties. In januari 1962 waagden enkele Indonesische MTB's zich onder de kust van Nieuw-Guinea met het doel infiltranten aan land te zetten. Door de Nederlandse marine werden de scheepjes verjaagd, waarbij één buiten gevecht werd gesteld. In maart verscherpte de toestand zich andermaal. Infiltranten landden met prauwen en andere vaartuigen. In Nederland hield men de adem in. De regering besloot troepenversterkingen naar Nieuw-Guinea te sturen. De keus viel op twee Q.P.O.-compagniën, de ene uit Nederland, de tweede van de Antillen afkomstig. Radio, televisie en persmedia besteedden veel aandacht aan de voorlichting over het gebeuren dat ver overzee plaatsvond.

..... voor zeker wordt aangenomen dat de onderzeebootjagers Groningen en Limburg reeds enige dagen opstomen in de richting van Nieuw-Guinea, en dat thans ook reeds mariniers via Curaçao onderweg zijn.

..... vanmorgen vroeg kwamen reeds berichten uit Willemstad dat vandaaruit een aantal mariniers met een DC-8 van de K.L.M. vertrokken zijn naar Nieuw-Guinea...

Zo begon de "Kleine Oorlog" om Nieuw-Guinea. Een oorlog waar men destijds in Nederland maar weinig van begreep en waarvan men zich moeilijk een beeld kon vormen.

Te beweren dat dit boek geheel op waarheid berust zou een leugen zijn. De beschreven acties in en rondom Teminabuan en Sausapor zijn vrij nauwkeurig, doch niet volledig, naar de werkelijkheid opgetekend, evenals sommige gebeurtenissen in Sorong (cabaret, tocht naar Krokodil-eiland.) De rest is voor het grootste deel fictie en toegevoegd om de romanvorm beter te kunnen toepassen. Het leven op Nieuw-Guinea was maar al te vaak weinig opwindend of spectaculair. Over andere actiegebieden, zoals Fak Fak en Merauke, zouden wellicht eveneens boekdelen te vullen zijn. Deze gebieden komen in "De Mariniers van Klademak" niet aan bod.

De opleiding op het eiland Biak werd als weinig interessant geheel buiten beschouwing gelaten, terwijl ook de periode op het eiland Misool, waar twee geweergruppen als versterking van de politieposten in Fafan-lap en Waigama werden ingezet, buiten het beeld valt, daar het de handeling van het boek maar onnodig zou rekken.

Hoe ging het verder met Nieuw-Guinea?

Medio augustus 1962 werden de wapens neergelegd. De infiltranten die zich nog in de wildernis ophielden kwamen te voorschijn. Van de ene dag op de andere werd de vijand vriend. In de tweede week van november vertrok een DC-8 met het laatste grote transport militairen naar Nederland. Een handjevol technische mensen bleef achter om de overdracht van materieel aan de troepen van de V.N. te regelen. Nieuw-Guinea stond onder voorlopig bestuur van de V.N. en werd pas in het voorjaar van 1963 aan Indonesië overgedragen.

In het verdrag tussen Nederland en Indonesië werd o.m. vastgelegd dat in 1969 de Papoea's zich mochten uitspreken voor definitieve aansluiting bij Indonesië of voor zelfbestuur. Geheel volgens de afspraken werd in 1969 de volksstemming gehouden. Dit plebesciet nu werd een grote aanfluiting. Indonesië zette de kiesmannen in de verschillende districten onder zware druk. De Papoea's werden omgekocht en geïntimideerd. Alom werd geprotesteerd tegen de gang van zaken. De bevolking van Nieuw-Guinea deed nog pogingen de zo felbegeerde onafhankelijkheid te verwerven, doch de noodkreten werden niet gehoord. Nederland liet de Papoea's nu definitief in de steek. De uitslag van het referendum verbaasde niemand: Nieuw-Guinea werd een deel van Indonesië.

In de jaren die volgden rebelleerde het volk tegen de onderdrukker, zoals men Indonesië zag. Grote groepen opstandelingen voerden strijd tegen het Indonesische leger. Volgens persberichten vloede er opnieuw bloed in de rimboe. Leiders van de opstandelingen werden opgepakt en zonder enige vorm van proces in de gevangenis geworpen. Kampongs werden gebombardeerd en uitgemoord. Jarenlang was Nieuw-Guinea gesloten voor de buitenlandse pers, terwijl Indonesië schaamteloos ontkende dat er ook maar enige vorm van verzet onder de Papoea's heerste. Volgens de berichten verloren honderden Papoea's bij diverse opstanden het leven, duizenden vluchtten naar het veilige Australische deel van het eiland. Thans is de rust weergekeerd en hoort men weinig van opstand en geweld. Nieuw-Guinea heet tegenwoordig Irian Jaja. Het werd door Nederland in de steek gelaten en vervolgens vergeten. In 1961 kreeg Nieuw-Guinea een eigen vlag, de trots van de Papoea. De vreugde was evenwel van korte duur. In 1962 werd het fiere dundoek overall gestreken en vervangen door het rood wit van de Indonesische vlag.

R.E.

DEEL 1.

TEMINABUAN.

HOOFDSTUK I.

Twee suizende olielampen wierpen hun gele schijnsel tussen de bedden in de barak waarin de mariniers van de Holland-compagnie zich hadden geïnstalleerd. Op de betonnen vloer lagen de uitrustingsstukken en plunje van de manschappen in wanorde verspreid. Aangebroken noodrantsoenen, potjes en pannetjes, bestek en drinkmokken maakten de chaos compleet. Nico Doorn zat op zijn bed, dat vol lag met kleren en uitrusting uit zijn plunjezak. Hij steunde met zijn ellebogen op zijn knieën en staarde naar een halfvol blik hutsot dat tussen zijn voeten op de grond stond. De twee pelotons onder commando van de luitenants Wortel en Buntman waren 's middags omstreeks een uur in Teminabuan gearriveerd. Na het ontschepen werden de mariniers over de twee barakken verdeeld waarin tot voor enkele uren Papoeakinderen hun lessen ontvingen van Nederlandse leerkrachten. De kinderen, jongens en meisjes uit de wijde omgeving van Teminabuan, waren inmiddels naar hun families in de rimboe teruggekeerd. Het onderwijzend personeel zou nog dezelfde avond naar Sorong vertrekken.

Teminabuan was een pittoreske nederzetting, gelegen aan een brede kali die zich door een met enorme rotsblokken bezaaide bedding wild bruisend naar zee rept. De degelijk gebouwde en goed onderhouden woningen stonden zonder enige orde verspreid op de ene oever van de rivier, daar waar de groene heuvels het minst hoog waren. De barakken en leslokalen van het schoolinternaat bevonden zich aan de overkant van het water. Slanke kokospalmen staken hun sierlijke bladerkronen wuivend boven de atapdaken van de huizen ten hemel. Het was een tafereeltje dat veel gelijkenis vertoonde met een foto uit een reisfolder voor Tahiti of Hawaï.

Doorn had de schoonheid van de plaats vluchtig in zich opgenomen toen ze van de aanlegsteiger naar de barakken liepen. Hij zou de eerstkomende weken nog meer dan genoeg van het riante uitzicht kunnen genieten...

Na aankomst in Teminabuan was er een sombere stemming in hem gevaren. Hij trachtte zich er wel tegen te verzetten, echter zonder veel succes. Voor zijn gedeprimeerdheid waren verschillende oorzaken aanwezig. Het eten uit de noodrantsoenen was niet al te best. De sigaretten smaakten naar stro, de biscuitjes waren zo droog dat je er wel in kon stikken en het roggebread was zo hard als beton. Dan zat hem nog iets dwars: de brief die hij voor het vertrek uit Sorong had ontvangen. Hij probeerde niet aan de inhoud te denken, maar telkens weer gingen zijn gedachten die richting uit.

Doorn was lang en mager. Zijn groene dungareepak slobberde zakkerig om zijn ledematen en wekte de indruk dat hij het op de groei had genomen. Zijn pezige armen waren bruin en ook zijn gelaat had de witheid van de Hollandse winter al verloren. Op zijn linkermouw droeg hij het V-vormige teken dat bij de stand van marinier der tweede klasse hoorde. Het was er met onhandige en slordige steken op genaaid. Aan de dag van morgen wilde hij nog niet denken, maar de beelden van zware marsen door het onmetelijke oerwoud en van hevige vuurge-

vechten lieten zich slecht verdringen. Enkele dagen geleden waren in de buurt van Teminabuan Indonesische parachutisten geland. Enkele infiltranten bleven met hun valscheren in de bomen hangen en werden door fanatieke kampongbewoners genadeloos afgemaakt. De para's die veilig de grond wisten te bereiken consolideerden zich en trokken diep de veilige rimboe in. De landmacht zette onmiddellijk de achtereenvolgende in, maar tot echte gevechtsacties was het nog niet gekomen. Het was de taak van de mariniers de soldaten van de landmacht te assisteren. Zij konden op bijstand rekenen van het uitstekend getrande Papoea Vrijwilligers Korps en de binnenlandse politie. De groep infiltranten bestond naar ruwe schattingen uit tachtig tot honderd man. De opdracht die de mariniers hadden luidde: opsporen en onschadelijk maken.

De manschappen hadden een groot deel van de middag met uitrusting en ammunitie van de landingsboot naar de barakken gesjouwd. Kleine Papoeajongens hielpen daarbij en zochten zich een vriend onder de nieuwe bewoners van Teminabuan. Heuvel op, heuvel af, overmatig transpirerend en met pijnlijke kuit en dijspieren, hadden de mariniers hun eerste taak in Teminabuan volbracht. Rekenend op een normale maaltijd kregen zij tegen de avond echter noodrantsoenen uitgereikt. De dozen werden door de mariniers met hoongelach begroet. Ter verontschuldiging voerden de officieren aan dat de kombuis nog niet gebruikt kon worden. Deze avond moesten ze zich maar behelpen met de gevarieerde inhoud van de noodrantsoenen. Naast witte bonen of hutspot als hoofdmaaltijd, vonden zij er chocola, biscuitjes, kauwgum, roggebrood en tien sigaretten in. Voorts nog een blikje met korrelige kaas, wat jam en snoepjes. Alles werd uitgepakt en onder het uiten van het nodige commentaar gekeurd. Heel onplezierig was dat zij na het eten ook nog zelf voor koffie moesten zorgen.

Het zijn allemaal kleine tegenvallers, dacht Doorn berustend, terwijl hij met zijn ene voet het blik hutspot onder zijn bed schoof. Ze waren wel aan dergelijke ergernissen gewend geraakt en bleven er doorgaans niet lang over mopperen. Het leven bij het Korps Mariniers bestond nu eenmaal voor een groot deel uit kleine en grote ongenoegens, die je met de regelmaat van een klok voor je neus gezet kreeg.

"Bah, wat een troep," zei Harry Dupont, die zijn bed had verlaten en nu naast Doorn ging zitten.

"Ik begrijp niet dat ze ons die rommel durven te geven," zei Doorn gemelijk. "Varkensvoer."

Dupont stak een van de slechte rantsoensigaretten op. Hij was klein, met weerbarstige haren die licht kruiden. Hij en Doorn waren al meer dan een jaar bevriend. Er was bovendien nog een familieband doordat Doorn met een van zijn nichtjes getrouwd was. Diep inhalerend keek hij van opzij naar het ontevreden gezicht van de ander.

"Je bent uit je hum. Komt dat door het eten?"

"Tineke zou het me niet moeten voorzetten, Duup. Afijn, ik stil mijn honger vanavond wel met die droge koekjes."

"Zet Tineke je wel eens wat beters voor?"

"Tineke kan niets klaarmaken! Ja, aardappels koken en een blik spinazie oentrekken, dat lukt nog wel."

Doorn hield een brandende lucifer bij een sigaret, nam een trekje, keek bedenkelijk toen de sigaret begon te knetteren, en drukte de stinkstok onder zijn ene voet uit, waarna hij met trage kaken een biscuitje begon te kauwen, er telkens een hapje kaas tussendoor nemend. De naam Tineke was nu gevallen. Hij dacht weer aan de brief die in zijn pack zat. Toen hij hem voor de eerste keer had gelezen voelde hij geen enkele emotie in zich opkomen, maar na de tweede keer was hij kwaad geworden om wat zij schreef. Wat Tineke betrof was hun huwelijk een aflopende zaak. Als hij een andere mening toegedaan was moest hij dat maar schrijven. Hij wond zich op over haar woorden, maar hij wist dat zij gelijk had. Wat hem betrof was hun huwelijk zelfs al verleden tijd!

Hij maakte kennis met Tineke toen zij op een avond met haar moeder bij de ouders van Dupont op bezoek kwam. Hij stond meteen in vuur en vlam voor de aantrekkelijke Tineke, die openhartig en goedlachs was. Een meisje zonder kapsones, zoals hij naderhand tegen Dupont had gezegd. Deze vertelde hem dat zijn nicht verkering had met een zekere Hans Voogd. Ze had het al een keer uitgemaakt, maar Hans liet zich niet afschepen en bleef als een schoothondje achter haar welgevormde achterwerk aanlopen. De tweede ontmoeting met Tineke vond plaats tijdens hun zomerverlof. Harry Dupont vierde zijn twintigste verjaardag en Tineke was een van de gasten op de fuif. Zij was het middelpunt van het feest. Er waren heel wat jongens die het op de aanvallige nicht van Harry voorzien hadden. Doorn was niet erg hoopvol gestemd toen hij met haar danste, maar tot zijn verbazing was hij het die haar naar huis mocht brengen. Samen op de brommer. In het portiek bij haar thuis zoende hij haar voor de eerste keer. Het was een opwindende gewaarwording, haar soepele lichaam tegen het zijne gedrukt en haar poezelige armen stevig om zijn nek. Tineke bood hem zonder aanstellerig gedoe haar warme lippen en lenige tongetje. Pas een uur later kwam er een eind aan hun innige omhelzing en namen zij afscheid. Zingend op de brommer naar huis: ze hadden verkering! Er volgden heerlijke maanden. Doorn was niet veel gewend met meisjes. In feite was Tineke de eerste waarbij hij verder mocht gaan dan het strelen van een borst of een dij. Al de tweede week nadat zij verkering kregen gaf Tineke zich aan hem. Toen had ze hem al verzekerd dat ze Hans Voogd definitief de bons had gegeven. Vluggertjes in portieken en tochtige steegjes, soms tussen de struiken in een park. Voor Tineke had de liefde geen geheimen meer. Soms verwonderde Doorn zich daar over. Ze was nog maar zestien jaar, doch beschikte over de ervaring van een volwassen vrouw. Al heel gauw was de openluchtliefde niet meer voldoende voor Tineke. Zij wist wel een hotelletje in de binnenstad waar geen lastige vragen werden gesteld. Een meisje van kantoor ging er dikwijls met haar vriend heen. Doorn had nogal wat bezwaren naar voren gebracht, maar die werden door Tineke resoluut onder de tafel geveegd. Hij wilde haar toch zeker wel eens een hele nacht bij zich hebben? Doorn zwichtte voor dat sterke argument. Op een zaterdagavond in oktober gingen zij naar het hotel en namen er een kamer. Het was een onogelijk pand, maar de naam wekte bepaalde verwachtingen: Elim. Ze kwamen op de bovenste verdieping terecht.

Een ongezeffige kamer met een kaal lichtpeertje aan het plafond, dat groezelig wit was. Het meubilair bestond uit een ouderwets ijzeren ledikant, een stoel en een wankel tafeltje. Tineke noemde het vertrek spottend het naaikamertje van het hotel. Gedurende de hele nacht piepte en bonkte het bed afgrijselijk als protest tegen de zonden die schaamteloos op de matras werden bedreven. Dat iedereen hen vermoedelijk kon horen deed Tineke allermijnst. Zij debiteerde er haar kleffe grapjes over. Die nacht bedreven zij de liefde uitputtend. Tineke vergde het uiterste van hem, zodat ze pas tegen de ochtend in slaap vielen. Een maand later herhaalden zij het zondige maar zoete avontuur. Tineke hing thuis het smoesje op dat zij bij een vriendin bleef slapen. De eerste keer hadden haar ouders geen argwaan gekoesterd, maar deze keer ging haar moeder nadenken. Tineke bleef de laatste tijd nooit meer bij vriendinnen slapen. Ze belde de ouders van drie meisjes en kreeg te horen dat zij Tineke al in geen maanden hadden gezien. Toen ze de volgende morgen thuis kwam kreeg Tineke de wind van voren. Voortaan mocht zij geen nacht meer wegblijven. In die tijd kreeg Doorn de eerste voorzichtige waarschuwingen van Dupont. Hij moest vooral niet te serieus met Tineke worden. Hij vertelde dat zijn nicht drie jaar geleden dusdanig de beest had uitgehangen met buurtnozems, dat haar ouders overwogen om haar naar een opvoedingsgesticht te sturen. De waarschuwingen van Dupont kwamen te laat: ook de liefde van Doorn was stekeblind. In december bleek dat de vluggertjes in koude portieken niet zonder gevolgen zouden blijven: Tineke was zwanger.

In januari trouwden zij, zeer tegen de zin van wederzijdse ouders. Ze kregen een huis in de buurt van het Oranjeplein. Een beruchte straat, waar 's avonds hoeren tippelden of bij een rood lampje naar voorbijgangers lonkten. Tineke vond het aanvankelijk spannend en vertelde in geuren en kleuren wanneer zij door een man was aangeklampt met de vraag hoeveel "het" kostte.

Het bleek dat Tineke over het huisvrouw zijn zo haar eigen opvattingen had, en die strookten in het geheel niet met de zijne. Zo deed zij niets liever dan met een flutromannetje en een sigaret op de bank liggen. Koffiedrinken bij de buurvrouwen werd tot een dagelijks ritueel verheven en tijd voor het huishouden schoot er niet over.

Na een hele week in de kazerne verheugde Doorn zich op het samenzijn met Tineke. Als hij op vrijdagavond thuis kwam stond de hele boel op z'n kop. De bank vol boekjes en oude kranten, de asbak vol rode peukjes, vuile vloerbedekking en de keuken een smerige bende met de vuile vaat torenhoog opgestapeld.

Het was voor Doorn een grote teleurstelling toen hij merkte dat het huwelijk hem meer ruzie dan liefde schonk. Ieder weekend was er wel iets. Dikwijls moesten rondvliegende serviesstukken de scheidwoorden van Tineke kracht bijzetten. Het was een onhoudbare situatie en in die periode van oorlog, onderbroken door korte wapenstilstanden, kwam Doorn tot de conclusie dat wat hij voor Tineke voelde niet veel met liefde te maken had. Het was haar mooie lichaam dat hem aan haar bond. Toen hij dat eenmaal beseftte verdween de hartstocht en raakte hij haar nog maar zelden aan. Dan kwamen haar verwijten

dat hij niet van haar hield. Wat moest zij dan met het kind dat in haar buik groeide?

Nu, in haar brief, begon zij hem nog eens uitvoerig te verwijten dat hij haar zwanger had gemaakt. Ze was nog maar zeventien jaar, een kind... Welk meisje van haar leeftijd was al getrouwd en in verwachting? Hij was het die beter had moeten oppassen, of hij dat maar goed tot zich door wilde laten dringen.

"Tineke is een mooie meid," zei hij met een geknepen stem. "Maar ze kan niets. Of moet ik zeggen dat ze niets wil."

Dupont keek hem met een snelle, verwonderde blik aan. "Je moet je er niet zo misselijk over maken. Je kunt er toch niets aan veranderen."

"Ik heb een brief van haar gehad."

"Wat schrijft ze dan dat je zo in zak en as zit?"

"Och, ze wil scheiden. Of ze loopt gewoon weg. Ik weet het niet, Duup. Het is een verwarde brief. Ik krijg er iets van."

"Zwangere vrouwen kunnen soms idiote dingen doen," zei Dupont niet erg troostrijk. "Tineke is altijd een raar portret geweest. Dat je ook uitgerekend met haar moest trouwen."

"Had ik haar dan soms moeten laten stikken?"

"Dat was voor beide partijen misschien beter geweest."

"Een kwestie van mentaliteit. Als je zo'n meid in moeilijkheden brengt laat je haar er niet voor opdraaien. Het was moeilijk, maar ik dacht dat we het wel zouden rooien, Duup. Verdomme, ik was gek op haar!"

"In bed, dat kan ik me indenken. Laat nu eindelijk eens tot je doordringen dat het een vergissing was, Nico. Is ze al weg, of zit ze nog thuis?"

"Toen ze de brief schreef was ze nog thuis. Maar nu... Het huis bevat haar ook al niet meer en de buurvrouwen zijn opeens achterbakse roddelaarsters. Wat een gezeur allemaal, Harry."

Dupont zat in gedachten verzonken aan zijn haar te plukken. Hij vond het niet prettig om over andermans huwelijksmoeilijkheden te praten. Dat Tineke zijn nicht was maakte het eens zo problematisch.

"Verdomme, het is me een gedoe met die meiden," zei hij onder het slaken van een diepe zucht. "Altijd hetzelfde liedje, Nico. Allemachtig, ik ben blij dat ik geen verkering heb of getrouwd ben. Waar heb je die brief trouwens?"

"In m'n pack. Wil je hem lezen?"

"Het is wel een beetje genant als ik de post van je vrouw lees."

"Tineke is je nicht, leuter dus niet. Er staat ook geen liefdesbekentenis in. Eerder het tegenovergestelde. Ik weet niet meer wat ik eraan moet doen. We zitten zo ver van huis. Ik zou wel naar Holland willen om de zaken te regelen."

De ander bromde een paar onverstaanbare woorden. Nog maar net getrouwd en het huwelijk liep al op de klippen. Met een rotgang ook nog wel. Hij trok een pakje shag uit zijn borstzak en begon met rappe vingers een sigaret te rollen, stak die aan met een walmende benzineaansteker en blies grote rookwolken voor zich uit.

"Ja, mijn nicht," zei hij op een toon die haast verontschuldiging klonk.

"Een mooi portret. Het is zonde dat ik het zeg, maar Tineke is geen knip voor haar mooie neusje waard. Het klinkt hard, maar andere woor-

den kan ik er niet voor vinden. Nu was ze ook te jong om te trouwen, maar dat is niet de voornaamste reden dat het scheef is gegaan. Met wat meer goeie wil van haar kant had alles best anders en beter kunnen lopen. Ik weet zeker dat jij alles hebt gedaan wat in je vermogen lag... Ze is gek op mannen, Nico. Ik ben niet de enige die het zegt." Doorn knikte. "Ze gooit me nu naar m'n hoofd dat ik niet heb opgepast. Het is alleen mijn schuld dat ze in verwachting raakte en nu niets meer aan haar jeugd heeft. Wel tien keer schrijft ze me dat in die rotbrief, Duup. Het ergste is dat je je niet kunt verweren. Een brieven-schrijver ben ik ook al niet."

Nijdig draaide hij een sigaret, die echter meer van een sigaar weg had. Hij dacht aan de vrijdagavond twee weken voor zijn vertrek naar Nieuw-Guinea. Thuisgekomen uit de kazerne werd hij voor de zoveelste maal geconfronteerd met een ongezellig hok. De stofzuiger stond in het midden van de rommelige kamer. Kranten lagen her en der verspreid en in de keuken was alles te vies om aan te pakken. Op de salontafel in de voorkamer trof hij een lege sherryfles en vier glazen aan, plus een overvolle asbak met lipstickpeuken. Doodmoe en met de smoor in zat hij temidden van de puihoop op de komst van Tineke te wachten. Het duurde lang. Nadat hij de slaapkamer had geïnspecteerd ging hij op de bank liggen en rookte de ene sigaret na de andere. Toen hij om tien uur de voordeur hoorde was hij zo kwaad dat hij zich tot de vreselijkste daden in staat voelde. Tineke kwam zingend binnen. Zijn opgekropte woede ontladde zich, de hel brak los. Ze maakten ruzie dat de ruiten ervan rinkelden en Tineke smeed twee kopjes tegen de muur te pletter. Op deze manier bleef er niet veel van hun mooie servies over, maar dat kon Doorn weinig schelen. Met de grootste moeite had hij zich weten te beheersen. Zonder een woord te zeggen, maar innerlijk kokend van woede, stapte hij op de brommer en reed naar zijn ouders. Ze hoorden zijn klaagzang wel aan, maar zijn vader stuurde hem weg. Hij was met Tineke getrouwd en moest zich maar zien te redden. Weer op de brommer en naar Dupont. Daar deed hij voor de tweede keer zijn relaas en de moeder van Harry maakte een bed voor hem op. Ook zij was van oordeel dat een man bij zijn vrouw moest slapen. Met weglopen loste je geen problemen op.

Hij keek naar Dupont, die met gesloten ogen zat. "Het is toch vreemd, Duup. Voor mijn part mag Tineke gaan. Dat we trouwden was zeker een vergissing, dat ben ik met je eens, maar toch zit het me niet lekker dat ze mij de schuld van alles in de schoenen schuift."

"Dat kan ik me indenken," antwoordde de ander zonder zijn ogen te openen.

Verder kwamen ze niet met hun gesprek. Doorn zag sergeant Bruinen de barak binnenkomen. Hij was een enigszins gedrongen man van een jaar of drieënveertig, met een door weer en wind getekend gelaat. Hij liep de barak door en bleef bij het bed van Doorn staan.

"Hebben jullie het wat naar je zin, jongens?" informeerde hij met van spot glimmende ogen.

"Ideaal is het hier niet," zei Dupont. "Over het eten zullen we dan maar zwijgen, sergeant."

"O, ik ga ook liever naar de Chinees. Maar we hadden het nog slechter

kunnen treffen. Teminabuan is een aardige plaats. Er zijn aan de overkant van de kali enkele toko's en ook twee of drie tenten waar je jatum kunt krijgen."

"Mogen we daar komen?" vroeg Doorn.

"Mits je geen dienst hebt en je wapen meeneemt."

"Dat is prachtig, maar ik heb toch geen cent meer," zei Dupont.

De onderofficier ging op het bed zitten en keek naar de rommel op de vloer.

"Ik heb net gehoord dat Barendse tot kok gepromoveerd is. Korporaal Giesen gaat terug naar Sorong. Het is te hopen dat onze dikke vriend een behoorlijke warme hap kan maken."

"Slechter dan onze hutsput kan het niet, sergeant," zei Doorn.

"Barendse als kok? Dat ziet er verdomme niet hoopvol uit voor de toekomst," zei Dupont met een schamper lachje. "Op Biak was die vent zelfs nog te lui om zijn eigen eten te halen."

"En tijdens de laatste mars over het eiland viel hij flauw," vulde Doorn aan.

"Hij is inderdaad lui," beaamde sergeant Bruinen. "En je moet oppassen voor die kerel. Hij wil iedereen naar zijn hand zetten en commanderen. Als je tegenspuutert vergeet hij dat nooit. Ik ken dat heerschap langer dan vandaag, hij heeft ze hier."

Hij tikte met zijn hand tegen zijn elleboog.

"In Sorido ging hij 's middags op zijn nest liggen," zei Dupont. "Iedereen ging naar de vreeschuur, maar hij niet. Ik zie hem nog liggen, alleen een pendek aan. Als je langs zijn bed kwam hield hij zijn pannetje op en vroeg of je eten voor hem wilde meenemen. Ik heb het nooit gedaan."

"Ik ook niet," zei Doorn. "Hij nam het me wel kwalijk. Toch vond hij altijd nog klootzakken die wel eten voor hem wilden halen."

"Met een grote bek bereik je heel wat," zei sergeant Bruinen. "Als kok hoeft hij niet de rimboe in en hij kan dus rustig een grote bek opzetten. Als ik merk dat hij misbruik van zijn positie maakt pak ik hem wel."

"Hij moet tegen mij geen grote smoel hebben," zei Doorn, die wel heel slecht met Barendse kon opschieten.

"Laat hem maar links liggen, dat is het beste," zei sergeant Bruinen schouderophalend.

Hij stond op en wierp een blik op zijn horloge. "Over tien minuten moet ik bij Wortel en Buntman zijn voor een bespreking met alle kader."

"Is de verkenningsploeg al terug?" vroeg Doorn.

"Nog niet. Ze zijn pas om vier uur vertrokken. Ik denk dat ze ieder ogenblik terug kunnen komen, het is al donker." Hij streek zich door zijn haar dat op enkele plaatsen al begon te grijzen. "Kom, ik ga maar eens die kant op. Als er nieuws is hoor je het straks wel."

Ze zaten hem zwiiggend na te kijken en toen hij de barak uit was zei Dupont: "Bruinen is de geschikteste onderofficier van de hele compagnie."

Doorn knikte bevestigend. Hij had er ook niets aan toe te voegen. Sergeant Bruinen was menselijker dan de meeste andere onderofficieren die hij kende. Hij stond niet zo met nadruk op zijn strepen en maakte graag een praatje, terwijl hij tevens goed kon luisteren of een mop

vertellen. Zijn ondergeschikten konden dat wel in hem waarderen. Dupont stond op en rekte zich uit. "Ik ga m'n bed maar eens in orde maken. Ik wil graag de hele nacht slapen, maar dan wel zonder muskieten."

"We moeten om tien uur op wacht."

"Jij en ik?"

"Ja. Korporaal Brouwer heeft met Bruinen een wachtlijst opgesteld. Harry Dupont weet natuurlijk weer van niets..."

"Nee, niet als niemand de moeite neemt me iets te vertellen. Waar is die wachtpost?"

"Aan de weg buiten de kota, maar vraag me niet waar precies. We merken het wel, ze komen ons om kwart voor tien halen."

Dupont verzamelde met een bewolkt gezicht de blikken en andere rommel die ze hadden gemaakt en sjokte ermee naar buiten, waar hij alles in een grote afvalton gooide. Buiten was het stikgedonker en rondom hoorde hij de geluiden van insecten en het zware gebas van honderden kikkers. De barakken stonden op een tamelijk hoge heuvel en lagen vrij ver van de kali af. Een nadeel daarvan was dat er veel ongedierte rondvloog. Dupont bleef enkele ogenblikken staan en luisterde naar het geluid van de haastige kali. Hij ademde de frisse avondlucht diep in en kon een gedachte aan de brief van Doorn niet onderdrukken. Hij zuchtte en liep langzaam terug naar zijn bed.

"Pech dat we vannacht wacht moeten lopen," zei hij toen hij tussen de bedden stond. Hij rolde zijn klamboe uit en bevestigde de lusjes aan de vier stokken aan voet- en hoofdeinde.

"Jij wilde zeker de kota in," zei Doorn. "Man, in zo'n plaats is toch niets te beleven."

"Of juist wel. Eenzame vrouwtjes van onderwijzers..."

"Die gaan vanavond al naar Sorong. Je zult dus naar wat anders moeten uitkijken, Duup."

Dupont controleerde of de klamboe wel op de juiste hoogte hing, waarna hij bij wijze van matras zijn halve tentzeil op het bed legde, met daarop de blauw-wit gestreepte tropendecken. Toen was hij klaar met zijn bed.

Doorn volgde zijn voorbeeld. Een van de bamboestokken voor de klamboe brak. Hij zag zich genoodzaakt buiten een nieuwe te zoeken. Toen hij eindelijk klaar was met het werk en zijn uitrusting en wapen onder het bed had geschoven, ging hij zitten en liet zijn gedachten de vrije loop. Vier weken geleden had hij in Sorong een vrouw ontmoet. Zij heette Greta Versluis en had veel indruk op hem gemaakt. Hij bedacht dat hij haar nooit ontmoet zou hebben als Jaap Fongers er niet was geweest. Jaap was de zoon van een zakenrelatie van zijn vader. Zijn ouders schreven dat hij hem maar eens op moest zoeken. Zij hadden gehoord dat hij ook in Sorong zat. Jaap diende weliswaar bij de landmacht, maar dat mocht geen reden zijn om hem uit de weg te gaan. Hij kende Jaap Fongers oppervlakkig en zag niet veel in een ontmoeting met hem. Geheel bij toeval liepen zij elkaar in de kota tegen het lijf.

Jaap vertelde dat hij veel bij burgers over de vloer kwam, zodat hij zijn vertier zelden in de toko's of kroegen zocht. De burgers waren

gastvrije mensen, die er geen enkel bezwaar tegen zouden hebben om ook mariniers te ontvangen. Iedereen was welkom, mits hij zich fatsoenlijk wist te gedragen. De afspraak werd gemaakt dat hij Doorn en Dupont over drie dagen mee zou nemen naar zijn kennissen. In het militair tehuis of bij de Chinees kostte het bier geld en een avondje gratis drinken was mooi meegenomen...

De kennissen van Jaap Fongers heetten Annie en Sietse van der Mark. Sietse was een rijzige Fries met glad achterover gekamd donker haar. Hij was werkzaam bij het Binnenlands Bestuur. Zijn vrouw Annie was klein en kittig, had rood haar en een ondeugend gezicht met lachrimpeltjes bij haar bruine ogen. Het waren hartelijke mensen die de nieuwe gasten met enkele welgemeende woorden op hun gemak wisten te stellen. Sietse onderhield zich geruime tijd met de mariniers. Hij liet hen over Klademak vertellen en informeerde naar het verschil tussen een soldaat en een marinier. Doorn en Dupont hielden zich aanvankelijk wat op de vlakte, dit om Jaap en zijn onderdeel niet af te kraken. Ze werden door Sietse aan de andere gasten, burgers, voorgesteld, waarna hij hen van bier voorzag.

Om tien uur kwam Annie met een jonge, blonde vrouw binnen. Zij mengde zich zonder acht te slaan op de mariniers onder de andere burgers en raakte in gesprek met een dikke zwetende kerel en een lelijke vrouw met een enorme bril op haar mopsneusje. Doorn wist zich de namen niet meer te herinneren.

"Wie is die mooie poes?" vroeg hij tussen twee slokken bier door. Jaap keek in de aangewezen richting. "Dat is Greta Versluis," zei hij. En met nadruk liet hij erop volgen: "En ze is getrouwd."

"En die olifant naast haar?"

"Arnold Hooymeier. Hij is arts in het hospitaal."

"Die vrouw met de bril, is dat zijn..."

"Hooymeier is niet getrouwd. Niet meer tenminste. Ze zeggen dat zijn vrouw genoeg van hem had. De vrouw met de bril is de beste vriendin van Greta. Ze heet Herma de Jong. Kees de Jong is haar man. Sietse heeft jullie toch aan elkaar voorgesteld?"

"Wel aan Kees, maar niet aan zijn vrouw. Ik geloof ook niet dat ze daar prijs op stelt. Ze kijkt me zo nu en dan zelfs wat venijnig aan. Ik denk niet dat ze gek op militairen is."

"Wij ook niet op haar," zei Jaap lachend. "En haal je over Greta alsjeblieft geen rare dingen in je hoofd."

"Ik wil alleen maar weten wie ze is."

"Ze is met een dokter getrouwd. Hij werkt in het hospitaal en die dikke is zijn chef."

"Hij heeft een oogje op die Greta. Of hebben ze soms een verhouding?"

"Kun jij je dat voorstellen?" vroeg Jaap droog.

"Eerlijk gezegd niet. Een aantrekkelijk wijfje," zei Doorn nadat hij de jonge vrouw aandachtig had geobserveerd.

Jaap Fongers kon niet anders doen dan bevestigend knikken. Greta was ongetwijfeld een van de aantrekkelijkste vrouwen in Sorong en alle mannen waren dat unaniem, zij het stilzwijgend met elkaar eens. Als Greta zich al bewust was van haar aantrekkingskracht dan pronkte

zij daar op geen enkele wijze mee. Zij bewoog zich ongedwongen en liep kwiek en veerkrachtig.

"Ja, ze is knap," zo ging Jaap verder. "Maar als je goed naar haar gezicht kijkt zie je wel dat ze het niet naar haar zin heeft."

"Wie wel," zei Dupont met een somber gezicht.

"Wat is er met haar aan de hand?" wilde Doorn weten.

De blonde vrouw intrigeerde hem. Iets in haar oogopslag en haar gebaren trof hem bijzonder. Als hun ogen elkaar bij toeval kruisten was hij het die in verwarring zijn hoofd afwendde. Dat gebeurde drie keer en de laatste keer zag hij dat haar ogen en mond een ernstige, enigszins peinzende uitdrukking kregen. Een paar tellen nam zij hem op, het lange haar als goud glanzend in het lamplicht. Hij voelde zich er onrustig onder worden en kreeg ineens het gevoel dat hij haar al eens eerder had gezien, al kon hij niet bedenken waar en wanneer dat was geweest. Jaap was verder niet al te mededeelzaam. Hij kende Greta en haar man goed, evenals de meeste gasten op de fuif van Sietse en Annie. Er werd heel wat geroddeld in de kleine blanke gemeenschap van Sorong en aangezien Jaap hier en daar vrij geregeld over de vloer kwam hield hij zich liever wat op een afstand, zodat ze hem later nooit konden verwijten dat hij alles als een oud wijf overbrieftte.

"Vergeet het maar, jongens," zei hij luchtig en begroef zijn neus in zijn bierglas. "Het zijn mijn zaken niet en ik voel er niets voor om alles uit de doeken te doen. Paul Versluis komt niet vaak meer thuis. Het fijne weet ik er echt niet van en het gaat me ook geen draad aan hoe die mensen willen leven. Jou trouwens evenmin, Nico. Greta moet het zelf maar uitzoeken. Dat kan ze ook best."

Daarna hield Doorn de vrouw nauwlettend in het oog. Toen zij een ogenblik alleen aan haar tafeltje zat stond hij op, liep naar haar toe en trok een stoel bij.

"Mag ik bij u komen zitten, mevrouw?" vroeg hij met een glimlach die nog net voor beleefd kon doorgaan.

Zij keek hem snel-fronsend aan, haar mondhoeken gingen spottend naar beneden. Terwijl hij in haar grote en verrassend blauwe ogen keek besefte Doorn dat hij te maken had met een vrouw die gewend was de degen te kruisen met opdringerige mannen.

"Je zit toch al, marinier?"

"Ik heet Nico Doorn. Niemand heeft de moeite genomen ons aan elkaar voor te stellen."

"Zou dat dan de moeite waard zijn?"

"Waarom niet," pareerde hij snel. "Vanuit mijn standpunt bekeken wel." Ze keek hem geamuseerd en nog steeds met een schaduw van een spotlach in haar ogen aan. "Leg me dat maar eens uit."

"De eenzame marinier, weet je wel? Ik wil gewoon mijn kennissenkring uitbreiden," zei hij, haar nu onbeschaamd in de ogen kijkend.

"Ja, dat zal wel. Vrouwen versieren," zei Greta ernstig. "Maar dan ben je bij mij aan het verkeerde adres, want ik ben getrouwd."

"Dat hebben ze me verteld."

Ze keek hem onderzoekend aan. Haar ogen waren groot, glanzend, maar ze stonden op hun hoede nu Doorn de aanval had ingezet. Onder haar schattende blik voelde hij zich warm worden. Ik lees eenzaamheid

in die prachtige ogen, dacht hij onmiddellijk, als een arts die een diagnose stelde.

"Je weet dus ook dat ik Greta Versluis heet?" vroeg ze.

"Ja, dat heb ik ook gehoord."

"En wat nog meer?"

Haar donkere stem klonk nu gereserveerd en uit haar ogen was alle vriendelijkheid en spot verdwenen.

"Meer niet. Mijn informant was niet al te scheutig met het geven van inlichtingen."

"Zo? Ik geloof dat je de waarheid spreekt, marinier. Jaap is ook niet zo loslippig als sommige andere mensen hier in Sorong."

Ze werden onderbroken door luide muziek. Sietse had een plaat op de pick up gelegd. De klanken van een Engelse wals deinden schetterend door de benauwde ruimte en enkele gasten stonden op en begonnen te dansen.

Doorn keek Greta vragend aan. Zij lachte wat onzeker, wist wat hij ging vragen.

"Gun je me de eer van de eerste dans, Greta?" vroeg hij en maakte jongensachtig grinnikend een stijve buiging voor haar.

"Waarom niet," zei Greta en stond eveneens op. "Maar ik dans niet goed, wil je daar rekening mee houden?"

"Zo goed kan ik het zelf ook niet. We redden ons wel. Het is gelukkig geen wedstrijd en ik zal proberen je tenen te ontzien."

Toevalligerwijze waren zij allebei de Engelse wals vrij goed meester en sloegen op de dansvloer geen slecht figuur.

"Helemaal niet gek," zei Greta met een glimlach.

Hij snoof de geur van haar parfum met welbehagen op en drukte haar licht tegen zich aan, zoals hij dat gewend was te doen wanneer hij met meisjes danste. Hij stond versteld van zijn eigen moed. En dat Greta hem niet met een kluitje het riet in had gestuurd!

Greta droeg een dunne rode jurk en onder zijn ene hand voelde hij de sluiting van haar b.h. Haar lichaam aan te raken was een opwindende ervaring, even heerlijk als de geur van haar parfum. Hij voelde de druk van haar heupen en buik bij elke beweging van de dans. Een rilling van verlangen trok over zijn rug als haar knieën en dijen hem aanraakten. Greta had een goed geproportioneerd lichaam, al was dat niet overduidelijk te zien in de eenvoudige loszittende jurk die zij droeg. Doorn voelde dat zij onder haar jurk niet veel droeg. Een b.h. en een broekje waren in de benauwde avonden het minimum en tevens het maximum wat een vrouw aan ondergoed verdroeg.

Hij keek heimelijk neer op haar neergeslagen oogleden, die zacht trilden en knipperden. Hij genoot van de aanblik van haar fijne neusvleugels en de mond met de volle rode lippen. Als hij er lang achtereen naar keek voelde hij het verlangen in zich opkomen om er zijn mond op te persen. Hij rilde van opwinding. Dit mag ze in geen geval aan merken, dacht hij een beetje angstig. Want dan wil ze natuurlijk niet meer met me dansen. Greta had een mond die vast niet lang ongekust zou blijven. De mannen op Nieuw-Guinea voelden zich gauw eenzaam en zelfs de getrouwde kerels konden niet van deze knappe vrouw afblijven, daarvan was hij wel overtuigd. Hij had wel gezien hoe de manlijke

gasten op de fuif naar Greta keken. Was zij werkelijk niet al te gelukkig, zoals Jaap Fongers liet blijken? De hand die hij vasthield voelde stevig en droog aan. Greta was veel meer waard dan een avontuurtje en zou zich zeker niet met hem inlaten. De meeste vrouwen op Nieuw Guinea wilden niets van militairen weten en de lagere rangen hadden in het geheel geen kans om zo'n vrouw te versieren. Al was het maar voor één nacht... Een getrouwde vrouw kon er van verzekerd zijn dat zij door de gemeenschap goed in het oog werd gehouden. Onopgemerkt een slippertje maken zou voor Greta Versluis wel onmogelijk zijn. "Nou, jij danst ook niet slecht," zei hij hakkelend nadat hij niet helemaal per ongeluk zijn neus in haar geurige blonde haren had geduwd. Snel hief ze haar gezicht naar hem op. "Bedankt voor het complimentje, maar ik blijf volhouden dat mijn dansen niet veel voorstelt."

"Kom, kom, niet zo bescheiden. Ik ben ook maar een beer op sokken." Na die woorden brak de muziek abrupt af, alsof de beer het huis binnen was gekomen en op de pick up had getrapt.

Doorn nam Greta bij een arm en liep met haar terug naar hun tafeltje. Ze gingen tegenover elkaar zitten. Hij meende dat het ijs nu wel gebroken was en besloot de aanval op de vesting te hervatten. Het zat er volgens hem wel in dat zij hem een blauwtje zou laten lopen, maar hij wilde het toch proberen, anders kwam hij nooit een stap verder. Hij kon zijn snode plannen echter niet ten uitvoer brengen. Sietse kwam eraan en legde beslag op Greta. Hij maakte de volgende dans met haar. Na hem kwam Kees de Jong haar halen voor een tango, waar zij zich met de moed der wanhoop in stortte.

Opeens kreeg Doorn het nare en frustrerende gevoel dat alle mannen hem bij Greta uit de buurt wilden houden. Hij stond op en voegde zich bij Dupont en Jaap, die zijn verrichtingen op de dansvloer met aandacht hadden gevolgd. Zij waren al een mooi eind op weg dronken te worden.

"Een schatje, maar niets voor ons," zei hij, zijn teleurstelling met moeite verbergend. Hij ging met een narrig gezicht zitten, zijn rug naar de dansende paren gekeerd.

"Ik heb je vooruit gezegd dat je je niets in je hoofd moest halen," zei Jaap met dikke tong. "Je bent een toffe gozer, maar Greta versier je niet. Daar moet wat anders voor komen dan een gesjochte marinier." "Ze drijft gewoon de spot met je."

"Is dat zo vreemd?" vroeg Jaap met een hikkend geluidje. "Alle kerels lopen zich hier de gaten in hun sokken omdat ze met haar naar bed willen. Da's verdomd grof uitgedrukt, maar zo liggen de zaken nu eenmaal."

Hij kneep zijn ogen half dicht en voegde er fluisterend aan toe: "Heb je gemerkt hoe stevig ze boven en onder de gordel is?"

Doorn knikte somber. "Greta is een leuke meid, maar niet voor onze soort bestemd. Verdomme, die vrouwen denken altijd dat je meteen met ze naar bed wilt! Iedereen wil ook met haar dansen, ze geven je geen enkele kans."

"Omdat ze zo lekker aanvoelt...zo lekker ruikt...en omdat ze toch niet wil wat mannen willen...wat dat dan ook mag zijn...daarom dans ik niet met Greta," onthulde Jaap in zijn dronkemansopenhartigheid.

"Er zal vandaag of morgen wel een officier overheen schuiven," zei Doorn opstandig.

Jaap veerde overeind en zijn lodderige ogen werden scherp. Hij sloeg met zijn vuist op het tafeltje en riep: "Niemand schuift over haar heen! Greta is veel te serieus voor een avontuurtje. Dergelijke dingen kun je maar beter niet insinueren, Nico. Ik mag haar erg graag, verdomd graag zelfs. En ik weet hoe de praatjes in de wereld komen. Zeg zulke rottingen nooit meer!"

"Iedereen schijnt haar graag te mogen," zei Doorn met een licht schouderophalen. "Is die Greta soms een heilige? Denk jij dat een vrouw geen slippertjes kan maken? Ze ziet er eenzaam uit, dat kun je aan haar ogen zien. En ze is hier alleen gekomen. Heb jij wel eens goed naar haar gezicht gekeken, Jaap Fongers?"

"Jij...," zei Jaap, maar hij kwam geen woord verder en keek Doorn woedend aan.

Sietse kwam zwetend als een otter naar hun tafeltje en ging breeduit zitten.

"Vermaken jullie je hier wat, jongens? Het is een fijne avond, maar ja, voor jullie is dit iets nieuws. Je moet hier wat vaker komen. In de kazerne is het ook niet veel gedaan. Hier staat de koelkast altijd vol en ik kan het beter betalen dan jullie."

"Gelijk heb je," zei Jaap lachend. "We zullen je wel plukken, sobat." Sietse was van nature een goedmoedig mens. In denken en doen nuchter en eerlijk, was hij een echte zoon van Friesland. Zelf was hij nooit in militaire dienst geweest, hetgeen hij nog altijd diep betreurde, zelfs na de afschrikwekkende verhalen die hij in Sorong veelvuldig te horen kreeg. Sinds zijn dertiende jaar had hij zijn zinnen op een carrière bij de marine gezet, maar hij werd afgekeurd voor alle diensten toen hij zich, zeventien jaar oud, opgaf door het invullen van een bon uit een tijdschrift. Nu trok hij zich het lot aan van de soldaten die de luchtdoelbatterijen in de heuvels van Sorong bemanden. Bijna iedere avond kon men wel een of meer soldaten in zijn huis aantreffen. Zij voelden zich er thuis. Ook zijn vrouw Annie nam deel aan de discussies over politiek, die menigmaal een verhit karakter aannamen. Bij dit echtpaar was het met recht de zoete inval. Sietse was blij dat hij nu ook twee mariniers in de vriendenkring kon opnemen en hij hoopte dat zij nog eens terug zouden komen. Hij luisterde met glinsterende ogen naar de verhalen die loskwamen over het militaire leven en als de flessen leeg waren haalde hij rap nieuwe voorraad voor de dorstige kelen.

Het was al ver na elven toen Doorn op de rug werd getikt. Hij was toen niet bepaald helder meer in zijn hoofd. Toen hij omkeek zag hij Greta achter zich staan.

"Nog een laatste dans, marinier?" vroeg ze. "Het is weer een Engelse wals en die dansen wij, ahum, bijzonder goed."

Ze begonnen zwijgend te dansen. Doorn voelde zich vanbinnen wonderlijk warm en week worden toen hij haar soepele lichaam dicht tegen zich aandrukte. Het bewegen van haar benen tegen de zijne en de druk van haar borsten wonden hem buitengewoon op. De geur van het zachte blonde haar en van haar lichaam maakte iets in hem wakker dat zelfs

door kamfer in de koffie en het eten niet te onderdrukken viel. Het bracht hem danig in verwarring. Doorn wilde de zaak niet forceren. Omdat Greta zich niet terugtrok drukte hij haar nog wat steviger tegen zich aan, waardoor hij haar borsten en buik duidelijk door de dunne jurk heen voelde. Hij transpireerde hevig. Zijn adem inhoudend legde hij een wang op het geurende haar, nu bijna zeker van zijn zaak. De alcohol maakte hem overmoedig en toen Greta nog geen protest liet horen wilde hij zijn wang tegen de hare leggen en er teder zijn lippen op drukken, zo verliefd voelde hij zich. Zij moedigde hem niet duidelijk aan, maar had zij hem niet zelf gevraagd voor deze dans? Dat gaf toch hoop! Hij liet zijn ene hand langs haar ranke rug naar beneden glijden, voelde de ruggegraat onder zijn tastende vingertoppen en raakte toen haar achterwerk aan. Alcohol maakt de zinnen los en wakkert menigmaal de overmoed aan tot roekeloosheid. Hij drukte Greta nog stijver tegen zich aan en legde zijn wang vermetel tegen de hare, in stilte verrukt over haar meegaandheid die volgens hem een zekere belofte voor de rest van de avond inhield. De woorden van Jaap telde hij niet in deze ogenblikken van verrukking en opwindung. Maar plotseling trok Greta haar hoofd met een ruk opzij en keek hem verontwaardigd aan.

"Niet zo close, marinier," zei ze vermanend, maar zonder boosheid in haar stem.

Haar woorden en de afweer in haar stem maakten dat hij met beide benen op de grond belandde. Niet zo close... Ze had natuurlijk groot gelijk. Hij hield haar braaf een eindje van zich af, maar daardoor zakte zijn opwindung niet.

Het was de laatste dans. Sietse en Annie vonden het welletjes. De meeste gasten namen afscheid en begaven zich huiswaarts. Kees, Herma en Greta bleven zitten, samen met de treuzelende mariniers. Ze hadden meer drank op dan goed was, maar Doorn en Dupont accepteerden graag nog een fles bier van Sietse, die blijkbaar bang was dat hij hun tekort zou doen.

"Zal ik je maar naar huis brengen?" vroeg Doorn aan Greta.

Hij was nu niet meer te stuiten. De aanraking met haar lichaam, samen met de typisch vrouwelijke geurtjes en de steeds wisselende uitdrukking in haar helderblauwe ogen, dat alles had hem volledig van zijn stuk gebracht. Hij kon zich niet aan de indruk onttrekken dat Greta een spelletje met hem speelde en dat ook nog verdraaid leuk vond. Wellicht zag zij het als een welkome afleiding en lachte ze hem achter zijn rug uit. Dat was geen prettig idee. Greta was in alle opzichten een begerenswaardige vrouw, met als enige minpunt, doch dat woog tamelijk zwaar, dat zij niet meer vrij was.

Greta keek hem met spotogen aan en schudde haar lange blonde haren met een kokette hoofdbeweging naar achteren.

"Wat zou je ervan zeggen als ik jou en Dupont eens naar Klademak bracht?"

"Da's een goeie mop," zei Dupont, die zijn ogen met moeite open kon houden. "Zeg, we zitten niet om een moeder verlegen!"

"Zie je mij dan als een moeder, als jouw moeder?" vroeg ze lachend. Doorn zag twee stevige borsten bewegen in haar jurk en in zijn verbeel-

ding voelde hij opnieuw de druk van haar lichaam tegen het zijne. "Ja hoor, breng jij de jongens maar naar de kazerne," zei Annie, die ijverig aan het opruimen was geslagen en de laatste woorden opving. "Dan zijn we in ieder geval niet te laat," zei Doorn met een blik op zijn horloge. "Maar dan moeten we nu wel gaan."

"Moet ik jou niet helpen, An?" vroeg Greta.

"Weinee, dat doet Herma wel. De mariniers moeten om twaalf uur binnen zijn, anders zwaait er wat."

"Het zijn toch geen kleine kinderen meer?"

"Twaalf uur binnen," zei Doorn. "We zijn zeker geen kleine kinderen meer, maar de straffen die je bij het korps krijgt liegen er niet om. Daarom kom ik liever niet te laat."

"Nico heeft gelijk," zei Sietse. "Bij de navy heerst een streng regime. Dus in de jeep en wegwezen."

Ze namen afscheid en volgden Greta naar de jeep. Ze reed als een man, met nonchalante en zekere draaien aan het stuur, nam de bochten in de weg als een ervaren coureur en stopte zo abrupt in de berm voor Klademak, dat de jongens haast uit de jeep vlogen.

Doorn bleef zitten en bekeek haar van opzij. Ze was zeker geen meisje meer, maar een rijpe vrouw met een flinke dosis levenservaring. Geen type als Tineke of de andere meisjes die hij kende. Hij vond het jammer dat Dupont achter hen zat. Hij was weliswaar door het bier uitgeteld, maar kon toch alles horen en zien wat er gebeurde en dat was onder de gegeven omstandigheden verdraaid lastig. Nu kreeg Doorn de kans niet om Greta een belangrijke vraag te stellen. Hij zag dat Greta met nieuwsgierige ogen naar de huisjes achter het hek keek.

"Ja, daar leven wij, in die smoorhete krotten. En vroeger woonden er arbeiders van de olie in."

Tussen de bomen langs de weg dansten duizenden vuurvliegjes en op de heuvel achter het kamp zongen de insecten hun snerpande liederen. Zonder Dupont had het nog leuk in de jeep kunnen worden...

"Ongezellig," zei Greta en het klonk gemeend. "Ik kan me wel voorstellen dat jullie iedere avond in de kota rondhangen."

"Ja." Doorn stapte uit en trok Dupont uit de jeep. Daarna bedankte hij Greta voor de lift. Dupont strompelde zonder groet in de richting van de poort, licht slingerend en zonder haast te maken. Nu zag Doorn zijn kans schoon. Hij leunde op het portier aan haar kant en vroeg: "Zien we elkaar nog eens, Greta?"

Zij legde haar armen op het stuur en keek hem peinzend aan. Toen beet ze op haar onderlip, lachte fijntjes en streek met een onbewust elegant gebaar een haarlok van haar voorhoofd.

"Wie weet, marinier. Sorong is niet zo groot."

De spot in haar stem maakte hem onzeker en haar antwoord was veel te vaag naar zijn zin. Zag ze hem dan als een kwajongen die haar, een getrouwde vrouw nog wel, wilde versieren?

"Tot ziens dan maar," zei hij nors.

Aan de manier waarop zij lachte verbond Doorn de conclusie dat ze hem als een snotneus zag. Een versierder zoals al die andere militairen die zich eenzaam voelden in Sorong. Zonder zich nog om te draaien om naar haar te zwaaien - waarom zou hij ook - begon hij Dupont

achterna te lopen, krampachtig trachtend het spoor recht te houden. Greta moest vooral niet denken dat hij dronken was. Bij de poort aangekomen hoorde hij de jeep starten en snel wegrijden.

Dupont lag op zijn bed, de groene klamboe nog opgeslagen. Hij had Doorn een tijdlang gadegeslagen en vroeg nu: "Wat zit je daar te piekeren, Nico?"

"Ik zit niet te piekeren. Ik dacht na over alles wat we de afgelopen weken meegemaakt hebben. Over de compagnie, het kader..."

"En over thuis," vulde Dupont aan. "Je kunt mij niets wijsmaken."

"Toch dacht ik niet meer aan Tineke."

"Dan aan Greta."

"Wat denk jij van haar, Duup?"

"Wat zou ik van haar denken."

Doorn keek hem verwijtend aan en strekte zich zuchtend uit op zijn harde bed. Hij liet zijn gedachten teruggaan naar die bewuste dag in maart. De parate compagnie had net een vierdaagse oefening beëindigd en werd op vrijdagmiddag ontbonden. De afdelingen die uit andere plaatsen afkomstig waren, zoals Rotterdam en Valkenburg, vertrokken per truck. In die tijd waren hijzelf, Dupont en enkele anderen van de oude opleidingsklas nog niet ingedeeld bij de Q.P.O.-compagnie, al was er wel sprake van dat dit binnen afzienbare tijd zou gebeuren. Ze deden hun werk bij de vaste bemanning en waren daar betrekkelijk gelukkig mee. Na het weekend hingen de Q.P.O.-lijsten opnieuw op de aanplakborden die op verschillende plaatsen op het kazerneterrein stonden. Maandagmorgen na de koffie kwamen de trucks uit Rotterdam en Valkenburg de poort binnenrijden. De parate compagnie werd in het tentenkamp geconsolideerd. In de loop van de dag kregen de mariniers van de vaste bemanning te horen dat zij ingedeeld waren als reserves. Zij moesten in het tentenkamp overnachten, samen met de andere Q.P.O.-ers, en de eerste geruchten over Nieuw-Guinea waarden als spoken tussen de veldbedden rond. De volgende morgen zagen zij hun bange vermoedens omgezet in bijna zekerheid. Nog waren er de twijfels. Maar toen na de definitieve indeling van de pelotons tropenkleding werd uitgereikt werd de stemming er niet beter op. Zelfs de grootste optimisten zagen het zwerk drijven. De reserves werden opgeslokt door de drie pelotons van de compagnie, die na de indeling op volle sterkte was. Dezelfde middag was alles in kannen en kruiken. Om vier uur stond de compagnie in het tentenkamp aangetreden. Bedrukte gezichten van de enkele mannen die hardnekkig weigerden om te geloven dat Nieuw-Guinea hen boven het hoofd hing als het zwaard van Damocles. Het uitreiken van de tropenplunje was een duidelijke vingerwijzing geweest. Niettemin waren er nog mariniers die dachten dat het om een nieuwe oefening ging en weigerden de naam van het verre rimboeland op hun lippen te nemen.

Majoor Scheepmaker, de commandant van de compagnie, maakte op kalme wijze een eind aan het restantje onzekerheid dat nog tussen de gelederen hing: de compagnie ging naar Nieuw-Guinea.

De volgende middag zou het eerste contingent per vliegtuig vertrekken. Toen deze verpletterende mededeling in enkele nuchtere zinnen werd

gedaan, was het enkele minuten over vier. De mannen die de volgende dag al zouden vertrekken konden nog een nacht naar huis om afscheid te nemen van familie en vrienden. Doorn en de andere reserves hoorden tot de gelukkigen. De organisatie was perfect. Het inleveren van wapens en uitrusting nam niet veel tijd in beslag. Toen dat gebeurd was lagen de vervoersbewijzen voor een retourtje naar huis al gereed.

Het was allemaal wel bijzonder snel in z'n werk gegaan. De volgende avond kwam de eerste ploeg al op Curaçao aan.

Doorn schudde de gedachten van zich af en ging zitten, aan de kant van Dupont, die stil voor zich uit zat te staren, een niet-brandende sigaret tussen zijn lippen.

"Ons eerste actieggebied, Duup. Ik ben er nog niet klaar voor. En dan te bedenken dat we een dikke maand geleden nog tussen de cactussen op Curaçao lagen."

"Ja, dat was een mooie week," zei de ander weemoedig. "En dan denk ik nog niet eens aan Campo Alegre en de lekkere meiden die daar rondstapten."

Daar had Doorn ook zo zijn herinneringen aan. Wat was het geweest dat de mariniers van de compagnie had bezielde? Alsof zij besmet waren met een epidemisch virus, zo holde een groot aantal mariniers de eerste avond naar Campo Alegre, het hoerenkamp in het dorre binnenland van Curaçao. Het waren voornamelijk mannen die al eerder op de Antillen hadden gezeten. Zij wisten de vrouwtjes wel te vinden en vertelden de volgende morgen over hun belevenissen bij donkere en felle schoonheden. Het gevolg was dat de volgende avond het grootste deel van het transport in Campo Alegre zat. Doorn probeerde de twee bezoeken die hij aan het kamp tussen de cactussen had gebracht niet met flauwe smoesjes te rechtvaardigen. Het was een beschamende zaak, al voerden sommige mannen aan dat het misschien de laatste keer was dat zij de liefde met een mooie vrouw konden bedrijven... Zo had eigenlijk iedereen wel een excuus voor zijn bronstige gedrag. De ziekenverplegers kregen het druk met het spuiten en insmeren van geslachtsdelen. Toen eenmaal bekend was dat de vrouwen in het hoerenkamp niets "gebruikten" kwam dat hun populariteit alleen maar ten goede. De rij klanten voor sommige deuren in het kamp werd langer en langer. De officieren kregen erg in het losbandige gedrag van hun mannen en keken bedenkelijk. Ze konden slechts waarschuwen tegen eventuele gevolgen van een uitstapje naar Campo. Er was niemand die zich ook maar iets van de waarschuwingen aantrok. Over de vrouwen thuis werd niet gesproken.

"Campo Alegre was een vernederende vertoning," zei Doorn. "Twee dagen van huis en bijna alle getrouwde mannen moesten zo nodig naar de meiden. Ja, ik weet het wel, ik ook! Dat wilde je toch zeggen? Ik voel me niet schuldig tegenover Tineke. Als ik de kans kreeg ging ik weer, Duup."

"Ujt wraak? Of om Tineke te treiteren?" Dupont haalde zijn schouders op. "Zou ze zich er iets van aantrekken als ze het wist?"

"Ik denk het niet," zei Doorn. Zekerheid had hij er niet over. Het gedrag van Tineke was meer dan eens onvoorspelbaar gebleken en hij besefte dat hij haar als puntje bij paaltje kwam zeer slecht kende.

In deze nieuwe omgeving, ver van het vertrouwde Klademak, voelde hij zich allesbehalve gelukkig. Teminabuan, hoe idyllisch gelegen aan de bruisende kali, betekende voor hem het binnenland van Nieuw-Guinea, ook al lag het nog betrekkelijk dicht bij de kust. De infiltranten die niet ver van de nederzetting in de rimboe rondzweerven waren hun vijanden. Kerels die ze nog nooit gezien hadden en waartegen zij geen enkele haat koesterden. Tegen deze soldaten, de beste die Soekarno had, zouden zij moeten vechten. De para's waren uitermate goed getraind in het voeren van een jungleoorlog. De wetenschap dat hij op deze mannen zou moeten schieten stelde hem voor een probleem zo hoog als de Alpen en de Himalaya samen. Dat zij ook op hem zouden kunnen schieten bezorgde hem de koude rillingen.

Gedurende tien maanden opleiding, waarvan negen in Nederland en de tiende op Biak, had hij geleerd met diverse wapens om te gaan. Tussen de laatste dag van de opleiding in Holland en de eerste op Biak lag een periode van vijf maanden waarin de vaardigheden enigszins waren verwaterd. Na een maand oefenen op Biak hadden de befaamde Garand M-1, het persoonlijke wapen van de marinier, de automatische B.A.G., het Browning pistool van negen millimeter en de Israelische UZI plus de karabijn voor hem geen geheimen meer. Nu was de tijd van oefenen voorbij. De houten schietschijven zouden plaatsmaken voor levende doelen. Kon hij op een infiltrant schieten als het zo ver was? Hij wist dat Dupont eveneens met dit klemmende vraagstuk worstelde, evenals de meeste mannen van de compagnie. Ze waren opgeleid om te doden, om zonder ogenblik van aarzelen de trekker over te halen. Op een schijf kon je schieten zonder enige emotie te ondergaan. Je kon je bajonet in een zandzak rammen onder het uiten van een bloeddorstige kreet, maar hoe zou het zijn wanneer het scherpe staal tussen twee ribben door in een levend mens verdween? Hij moest daar niet te lang aan denken. Even voelde Doorn dankbaarheid toen hij bedacht dat hij de meeste mannen van zijn peloton goed kende. Dat betekende in ieder geval een grote steun in de strijd tegen de eenzaamheid, die vooral in de nachtelijke uren toesloeg. Hij ging in zijn gedachten alle jongens nog eens na: Hubert Kroon, de kleine lachnieke man uit Eiburg, Dirk de Niet, de langste van het peloton, die in Nederland de schrik van officieren en onderofficieren was geweest. Dan nog Jan Paalvast uit Leeuwarden, de grootste kankeraar en pessimist. Joop Bergsma, stil en wat zwaar op de hand. Dat waren de jongens waarmee hij, Dupont niet meegeteld, gewoonlijk optrok.

Zo'n peloton was een heterogeen gezelschap. De een was in de burgermaatschappij kantoorbediende, de ander timmerman, automonteur of boekdrukker. Daartussen bevond zich een rijk scala van de meest uiteenlopende beroepen. Gedurende de eerste maanden in dienst verloor ieder individu zijn identiteit en kreeg er een nummer voor in de plaats. Een nummer dat zelfs in zijn onderbroek en sokken moest worden genaaid of gestempeld. Naarmate de tijd vorderde kwam steeds meer het eigen karakter weer naar boven, aangevuld met de nieuw aangekweekte eigenschappen, al kreeg het nooit meer de overhand onder de druk van de strenge discipline van het roemruchte Korps Mariniers. Discipline vormt de onbuigzame ruggegraat van dit legeronderdeel,

dat was een van de vele stellingen die er bij de jonge kerels met de paplepel werden ingegoten door het fanatieke kader. De opleiding was dikwijls hard en vergde de volle honderd procent van het uithoudingsvermogen dat een man kon opbrengen. In deze sfeer werden vriendschappen geboren en vijanden gemaakt. Doorn was nooit erg fortuinlijk geweest. Vooral gedurende de eerste vier maanden van de opleiding had hij het lichamelijk zwaar te verduren gekregen. Maar hij was hard voor zichzelf en wilde niet bij de anderen achterblijven. Ook wilde hij niet de kans lopen de opleiding nog een keer over te doen. Aanvankelijk had het er alles van dat hij als een kneusje de dienst door zou moeten worstelen. Er waren officieren waaraan hij een hardgrondige hekel had. Zij waren het die hem gevormd hadden tot wat hij nu, meer dan een jaar later, was geworden: geoefend marinier met één streep op zijn mouw. Marinier tegen wil en dank, maar dat was hij al vanaf het begin. Nog dacht hij wel eens met bittere gevoelens terug aan het moment waarop hij hoorde dat hij bij het Korps Mariniers was ingedeeld. Bij de eerste militaire keuring in Den Haag had hij als voorkeurplaatsing de marine ingevuld en nog eens dik onderstreept. Varen als matroos leek hem de enige manier om zijn dienstdag nog een beetje draaglijk door te komen. Het lot besliste anders. Hij werd in Voorschoten voor de marine gekeurd en kreeg na afloop te horen dat hij marinier zou worden. Nu zat hij op Nieuw-Guinea en slechts de vriendschap die hem met de anderen verbond maakte dit nog enigermate acceptabel.

"Je zit de hele avond al te dromen," zei Dupont wrevelig. Hij was een jongen die altijd moest praten en heel slecht tegen stilte kon. Het onderwerp van gesprek was niet van belang, als er maar iemand was die met hem van gedachten wilde wisselen.

"Dat heb je al eerder gezegd," antwoordde Doorn. "Ik zat er alleen maar aan te denken hoe vreemd alles kan lopen. Ik vroeg aan voor matroos en nu ben ik marinier. Ik ben blij dat er in dit peloton zoveel jongens van onze opleiding zitten. Ze zeggen dat de sfeer bij de andere pelotons lang zo goed niet is."

"Dat is ook zo. We hebben geen slecht peloton. Goed, er zitten wel een paar jongens bij die ik minder graag mag, maar die kom je overal tegen."

Doorn zag iemand de barak binnenkomen. Zijn ogen inspannend herkende hij sergeant Bruinen, die terugkeerde van de bijeenkomst op de kamer van luitenant Wortel.

"Ik geloof dat Bruinen nieuws heeft," zei hij.

De onderofficier bleef in het midden van de barak staan en vroeg met luide stem de aandacht.

"Luister even uit, mannen! De verkenningspatrouille is terug en heeft rapport uitgebracht. Ze hebben een groot bivak van de infiltranten ontdekt. Omdat het nu donker is heeft een actie geen zin meer, maar morgen wordt het ernst. Dan gaan we er samen met de k.l. en de politie op af."

Zijn boodschap werd door de mannen met gemengde gevoelens ontvangen. Tot dusver was alles nog zeer gemoedelijk toegegaan en hadden ze niet het gevoel dat de vijand zich in de buurt van Teminabuan

ophield. Nu moesten zij zich voorbereiden op een treffen met de vijand. Dat hield ook in dat zij de mogelijkheid onder ogen moesten zien dat er de volgende dag bij een vuurgevecht in de rimboe mannen gewond konden raken.

"Hoeveel ploppers zijn er, sergeant?" vroeg korporaal Brouwer.

"Zeer waarschijnlijk iets meer dan tachtig. We denken dat de hele groep ongeveer honderdwtintig man sterk is.

"De rest is dus gevlucht?"

"Ja. We weten alleen niet welke kant uit."

Sergeant Bruinen voelde zich bezwaard. Hij was vlak na de oorlog als jonge marinier in Indonesie geweest. Daar was hij enkele malen op een bijzonder onplezierige wijze met ploppers in aanraking gekomen. De jongens die nu om hem heen stonden waren net zo oud als hijzelf in die tijd was geweest. De angsten die hij had gekend zouden morgen ook de hunne worden. Het vooruitzicht van een gevecht in de wildernis maakte dat hij zich nauw met deze jonge kerels verbonden voelde. Niet nog een keer wilde hij geconfronteerd worden met de zinloze dood van mensen die hij goed kende en waarvoor hij zich verantwoordelijk voelde. Een van zijn beste kameraden was op Java in een onderdeel van een seconde door een sniper weggeblazen uit het leven. Dat gebeurde op een zogeheten routinepatrouille.

Hij keek de kring van ernstige gezichten rond en streek zich met een langzaam, vermoed gebaar door het dunne haar, vermande zich en voegde er op neutrale toon aan toe: "Kijk je wapens vanavond nog eens goed na en ga niet te laat slapen. Het kon morgen wel eens een spannend dagje worden, jongens."

Daarna draaide hij zich om en liep naar de andere barak, waar hij zijn slaappleaats had, samen met de andere onderofficieren en ongeveer de helft van de manschappen.

"Zie je wel, daar heb je het gegooi in de glazen al," zei Dupont zuur. "Eens moest het er toch van komen," gaf Doorn nuchter terug. "Het is misschien nog niet goed tot je doorgedrongen maar we zijn hier om die ploppers in de pan te hakken."

"Als het maar niet andersom is! Ik raak vast in paniek. Als er zo'n bruine kerel voor me staat kan ik de trekker niet overhalen."

"Onzin. Je zorgt heus wel dat je de eerste bent die schiet. Of denk je soms dat ik afwacht tot zo'n kerel een zeef van me maakt?"

"Ik kan niet op een mens schieten," herhaalde Dupont somber. "Waarom hebben ze me verdomme ook marinier gemaakt? Nu zit je met je reet in dit pokkeland!"

Doorn grinnikte. "Je was nu eenmaal geschikt voor marinier, daarom hebben ze je genomen."

"Morgen zal wel blijken dat ik ongeschikt ben. Totaal ongeschikt zelfs. Een baantje als kok of toelís, dat was nog wát geweest. En ik kan me hier ook niet ziek melden."

"Wel als je je echt beroerd voelt."

"Ik voel me zo gezond als een vis. Ik krijg alleen last van m'n zenuwen en geïoof maar dat ik morgen zeven kleuren stront in m'n broek heb!"

"Denk maar niet dat ik me zo lekker voel, Duup. Maar je moet je ertegen verzetten. Slaap vannacht maar rustig, morgen zien we wel

verder." Hij keek op zijn horloge. "Het is nu bijna acht uur, ik ga plat. Aan m'n wapen hoef ik toch niets meer te doen."

"Ik kan vast niet slapen," zei Dupont met een misnoedige klank in zijn stem.

"Je moet het toch maar proberen. We moeten om tien uur op post."

"Ook dat nog."

Dupont kroop foeterend onder zijn klamboehemel uit en bleef op de rand van zijn bed zitten.

"Kunnen we niet nog een kaartje leggen?" vroeg hij hoopvol.

"De Niet en Paalvast slapen al. En Kroon zit op wacht."

"Voor tienen kunnen we toch niet meer slapen."

"Je bent altijd zo'n flinke marinier geweest," zei Doorn lachend. "Nu moet je niet opeens kinderachtig gaan doen."

"Barst jij maar," zo luidde het kernachtige antwoord van Dupont.

"Nu meteen, of mag het morgen ook."

"Praat alsjeblieft niet over morgen! Ik verzuip me in de kali."

"Niemand zal om je treuren. Voor eenenvijftig piek per maand hebben ze een nieuwe marinier."

Na die wrange grap tilde Doorn de slippers van zijn klamboe op en strekte zich uit op het harde bed. Terwijl hij zijn ogen sloot bedacht hij dat hij zich niet veel beter voelde dan Dupont. Het enige verschil was dat hij er niet voor uit wilde komen hoezeer hij tegen de volgende dag opzag. De eerste actie. Hij voelde zich ineens terneergeslagen en maakte zich geen enkele illusie. Duizenden gedachten maalden door zijn hoofd als snippers papier die door de wind naar alle kanten werden geblazen.

De brief van Tineke, zo schoot het door hem heen. Hij gooide de klamboe weer open en trok zijn pack onder het bed uit.

"Wat ga je doen?" vroeg Dupont.

"Je wou de brief van Tineke toch lezen?"

"Ja, dat is waar ook," zei Dupont gretig.

"Het lijkt wel een droom. Soms vraag ik me af of ik wel echt met haar getrouwd ben, Duup. Maar toch kreeg ik een smerige smaak in m'n mond toen ik de brief las. Volgens mij heeft ze een andere vent." Dupont pakte de brief van hem aan en las vluchtig.

"Je geeft niets om Tineke, maar desondanks kun je het niet hebben dat ze met een ander gaat?"

"We zijn toch nog steeds getrouwd?"

"Dat past jou te zeggen! Als Tineke een andere knul aan de haak heeft geslagen is de stand gelijk, want jij hebt Greta toch?"

Tegen zoveel logica wist Doorn zo gauw niets in te brengen. Het was waar, Tineke had alle recht om zich met een andere man in te laten. Zelf was hij op Curaçao immers al over de schreef gegaan? En in Sorong was hij zonder ook maar aan Tineke te denken op Greta afgestevend. Hij keek naar de lezende Dupont en zocht naar woorden om zich te verdedigen.

"Het is meer de toon van de brief," zei hij eindelijk. "Daar erger ik me aan."

Dupont las aandachtig door en zei afwezig: "O?"

"Ik heb het haar nooit gevraagd, maar ik heb wel eens gedacht..."

Hij maakte een machteloos gebaar. "De laatste weken... Ontmoette ze die Hans Voogd misschien toch nog? Toen we al getrouwd waren kwamen ze elkaar nog wel eens tegen."

Met een ruk van zijn hoofd keek de ander hem aan. "Wat? Een andere vent? Had je het over Hans Voogd? Man, haal je niets in je hoofd, dat was al eeuwen uit!"

"Ik in de kazerne en Tineke in haar eentje thuis. Verdomme, hij bleef maar achter haar aanlopen! Ze hadden alle gelegenheid om elkaar te ontmoeten, Duup."

"Straks maak je jezelf nog wijs dat ze samen naar bed gingen," zei Dupont hoofdschuddend.

Doorn knikte met een sombere blik in zijn ogen. Hij kreeg al visioenen van Tineke en Hans, die in zijn bed uitbundig van de liefde genoten. "Wie weet wat ze hebben uitgespookt!" riep hij uit. "Bah! Die kwal van een Hans Voogd!"

"Maak je niet misselijk. Tineke had het uitgemaakt toen ze jou zelfs nog niet kende. En ik geloof niet dat ze daarna nog ooit met hem heeft gesproken."

"Toch wel. Hij heeft nog een keer of wat geprobeerd haar terug te krijgen. Hij was gek op haar, dat zei Tineke altijd. Het leek wel of ze er trots op was."

"Ze deed het om jou jaloers te maken. Het was niet zo dik aan tussen die twee. Hans was inderdaad wild op Tineke, maar zij vond hem een dooie diender. En hij was te oud voor haar. Ik kreeg wel eens de indruk dat ze uit berekening met hem omging. Hij had geld en was niet gierig. Ze heeft heel wat van hem gekregen."

"Dat geloof ik direct," zei Doorn sarcastisch. "En het mooiste moet nog komen."

"Wat bedoel je?"

"Een kindje!"

"Goed," zei Dupont kalm en hij hield zijn handen theatraal voor zich uit. Hij wapperde met de brief, vouwde het blauwe papier op en schoof het terug in de envelop.

"Ik durf mijn hand niet voor Tineke in het vuur te steken, Nico. Toen ze jou nog niet kende nam ze het niet zo nauw met de liefde. Dat weet de hele familie. Zelfs mijn moeder heeft je nog gewaarschuwd. Tineke is mijn nicht en wat je noemt een lekkere meid, een stoot... Maar..." Hij zweeg abrupt, maar ging toen snel verder op een toon alsof hij zich schaamde voor zijn woorden. "Je mag gerust weten dat ik een keer of wat op het punt heb gestaan iets met haar te beginnen. Niet voor vast, maar om eens een lekker nummertje met haar te maken. Wat een meid! Nico, als jij gelijk hebt en Tineke en Hans elkaar dus nog steeds ontmoetten toen jij al met haar ging..." Hij sloot zijn mond en ontweek de ogen van Doorn.

"Best mogelijk dat het kind niet van mij is," zei deze met een verbeterd mond. "Stel dat die glibber haar te grazen heeft genomen en ook nog raak schoot."

"Geloof je het zelf?"

"Toen hij hoorde dat ze in verwachting was wilde hij natuurlijk niet meer. En toen moest ik ervoor opdraaien."

"Jezus, wat denk jij ver door," zei Dupont. "Tineke gaat met jou op stap, zet Hans aan de dijk, maar hij laat haar niet gaan. Terwijl ze verkering heeft met jou raakt ze van Hans in verwachting, maar Hans wil natuurlijk niet met haar trouwen. Niets aan de hand, dan is Nico er altijd nog om voor andermans kind op te draaien. En Nico heeft niets in de gaten, hij weet niet beter of hij is de natuurlijke aanstaande en gelukkige vader... Nu jij op Nieuw-Guinea zit is Tineke eenzaam en Hans duikt op, zodat zij zich wenend in zijn armen stort. Ze nemen dan het besluit om jou op een zijspoor te rangeren. Jij kunt toch geen trammelant maken. Nico, wat maak je er een puinhoop van! Dit gaat me echt te ver hoor. Het lijkt wel een keukenmeidenroman. Wat een toestanden jij niet allemaal bedenkt. Ik weet best dat Tineke los in haar broekje zit, maar deze geschiedenis wil er bij mij echt niet in." "Het zou toch best zo gebeurd kunnen zijn," hield Doorn vol. "Nu ik weg ben heeft Hans Voogd haar misschien weer opgezocht. Of zij hem. Ze hebben het hele huis tot hun beschikking, hij slaapt bij haar!" "Alles is mogelijk," zei Dupont meegaand. "Ik weet wel dat er soms zulke dingen gebeuren, zeker in een grote stad als Den Haag. Maar of Tineke werkelijk zo doortrapt is... Nee, ik weet het niet. Je moet het haar ronduit vragen. Als zij van Hans Voogd in verwachting is heb jij er recht op dat te weten. Dan kun je maatregelen treffen. Tineke is een dondersteen geweest. Heel wat jongens uit de buurt hebben alles van haar geleerd."

"Als ze me dat kunstje geflikt heeft is ze nog niet klaar met mij," zei Doorn koud. "Dan zal ze weten wie ik ben. Schrijven en haar vragen of het kind wel van mij is?" Zijn ogen werden hard. "Nee, ik schrijf haar niet. Ze is nog geen stuk toiletpapier waard!"

"Ik zou in ieder geval willen weten hoe de vork in de steel zit."

"Dat zal ze mij nooit vertellen."

"Dan horen we het vroeg of laat wel van mijn ouders. Mijn moeder hoort nog wel eens wat. Als Tineke een misstap begaat schrijven ze dat wel. Ook als ze met die slijmbal op stap gaat."

"Ik zou eigenlijk naar huis moeten, Duup."

"Je moet verlof vragen. Dit zijn toch bijzondere omstandigheden. Misschien laten ze je naar huis gaan als je een verzoek indient."

"Ik voel er niet veel voor om alles aan majoor Scheepmaker op te biechten."

Hij bande de gedachten aan Tineke met geweld uit zijn hoofd. Hij begreep wel dat Dupont tegen de nacht op zag en daarom niet wilde gaan slapen. Zelf had hij geen zin meer om nog langer te praten. Hij ging liggen en trok de klamboe omlaag, waarna hij op zijn rug in het transparante tentje bleef liggen.

"Ga je slapen?" vroeg Dupont.

"Ja."

"Man, het is bijna negen uur."

"Wat wil jij dan gaan doen?"

"Een strootje roken. En daarna nog een. Wat valt er hier anders te doen?"

Dupont opende een nieuw pakje zware shag en rolde een volmaakte sigaret, waarna hij het pakje tussen de split in de klamboe van Doorn's

bed stak en het liet vallen. "Hier, draai er ook een. Na onze wacht kunnen we nog lang genoeg slapen."

HOOFDSTUK 2.

Naarmate de tijd verstreek werd het warmer op de heuvel waar de mariniers en soldaten in dekking lagen tussen het dichte struikgewas, dat vrij laag was en weinig bescherming bood tegen de verzengende zonnestralen. Al heel vroeg in de morgen waren de troepen met een verzameling van de meest uiteenlopende vaartuigen de kali op gevaren. Bij een verlaten kampong werden zij aan land gezet. Slechts hier en daar stond een hoge boom als een markant punt in het terrein, en de weinige mannen die toch een schaduwplekje hadden gevonden prezen zich gelukkig.

Doorn lag naast Dupont achter de b.a.g. Een meter of vijf naar links lagen de twee volgende mariniers, aan het oog onttrokken door de struiken. Rechts van hen lagen De Niet en Paalvast. De eerste sliep en Jan Paalvast zat de ene sigaret na de andere te roken, hetgeen te zien was aan de dunne rookspiralen die af en toe boven de struiken omhoog kringelden als de signalen van een Indianenvuur. Op gezette tijden tilde hij zijn bovenlichaam van de grond en keek in de richting van Doorn en Dupont, alsof hij bang was dat ze hem en zijn maat in de steek zouden laten.

Ze hadden het moeilijk met de hitte, maar nog meer met de insectenhorden, die hardnekkig poogden een stukje blote huid te vinden, om er vervolgens venijnig in te steken en zich te goed te doen aan het Hollandse bloed, dat blijkbaar erg goed smaakte. Om acht uur hadden zij hun post betrokken en na een kwartier was het stil geworden op de heuvelrug. Precies om tien uur werden er twee Neptune's van de M.L.D. verwacht, die een bombardement op het vijandelijke bivak zouden uitvoeren. Om de tien minuten, soms was het een kwartier, kwam sergeant Bruinen langs en informeerde bij iedereen of het nog uit te houden was in de hete zon. Hij maakte een gespannen indruk en zijn ogen stonden bezorgd in zijn gebruinde gelaat. Nooit bleef hij langer dan een minuut of twee op dezelfde plek. Bruinen was zich terdege bewust van de ernst van de situatie. Uit ervaring wist hij immers hoe fanatiek de Indonesische militair kon zijn. Tijdens de acties op Java had hij menig benauwd uurtje beleefd. Dat was lang geleden, maar sommige voorvallen waren hem tot een schrikbeeld geworden, dat dikwijls 's nachts terugkeerde in de vorm van een benauwde en erg realistische droom waarin gewoonlijk veel bloed vloeide.

Doorn kreunde en veegde voor de zoveelste keer het zweet van zijn voorhoofd. De vorige avond hadden hij en Dupont een zenuwslopend wachtje gedraaid op een eenzame post buiten Teminabuan. Op de veranda van een verlaten burgerwoning zaten zij van tien tot twaalf uur naar het door de maan beschenen terrein te staren tot hun ogen er pijn van begonnen te doen. Het geluid van knappende takken, nu eens veraf, een ogenblik later dichtbij klinkend, kreten van onbekende nachtdieren en het indringende gesnerp van duizenden insecten maakte hen onzeker en nerveus.

Soms verbeeldden zij zich schimmen te zien die zich van boom tot

boom bewogen en oprukten in de richting van de eenzame wachtpost. Om kwart voor twaalf was Dupont naar het internaat gelopen om de aflossing te wekken. Alleen op de veranda zittend was Doorn ten prooi gevallen aan een hevige angst die hem de keel bijna dichtsnoerde. Zelfs de geladen b.a.g. was hem niet meer tot steun. De mogelijkheid dat een sluipschutter hem van achteren zou kunnen aanvallen benam hem de adem. Om de haverklap stond hij op en gluurde om de hoek van het huis naar de met een blauwe nevel overgoten bomen en struiken. Hij zag de schimmen van links naar rechts schieten, maar ze kwamen geen meter dichterbij. Hij wist wel dat het de eenzaamheid en de vreemde geluiden waren die hem parten speelden. Er was geen infiltrant die het op hem voorzien had. Een wildernis met duizenden onzichtbare dieren werkte op zijn zenuwen. Het oerbos was tot leven gekomen en stortte een kakofonie van geluiden over hem uit. Een knappende tak, het verre huilen van een hond, de talloze snerpende en zagende insecten en de roerloze rimboe in het blauwe licht van de maan. Het was zenuwslopend voor iemand die niet vertrouwd was met het leven in de tropen. Maar geen vijand begaf zich in de nachtelijke uren op pad. Het was in de wachtpost even veilig als in de barak. Het kille staal van bajonet of dolk bleef Doorn bespaard. Desondanks was het geen prettig kwartiertje dat hij in zijn eentje op de veranda van het onbewoonde huis doorbracht. Opgelucht had hij eindelijk Dupont met de aflossing aan horen komen. Om kwart over twaalf lag hij onder de klamboe, als een kind zo blij met zijn harde bed en de beschutting die de barak hem bood.

Nu, tussen de struiken liggend en prooi van de stekende en bloedzuigende insecten, kon hij lachen om de angsten die hem de vorige avond als spoken op de nek waren gesprongen. Nog twee of drie keer op zo'n post zitten en men was rijp voor het gekkenhuis, zo had Dupont het treffend onder woorden gebracht.

"Verdomme," zei hij nijdig en sloeg onbeheerst naar een eskader vliegen dat om zijn hoofd zoemde en hem wanhopig maakte. Terwijl hij naar de vliegen mepte zag hij sergeant Bruinen naderen. Deze werkte zich door de dichte struiken en knielde naast de b.a.g. Dikke zweetdruppels parelden op zijn voorhoofd en onder zijn neus en ogen. Hij hanteerde een enorme rode zakdoek en maakte een puffend geluid.

"Wat een hitte," zei hij, zijn voorhoofd bittend. "Als we hier lang blijven gaan er een paar van hun stokje, dat garandeer ik je. Het is nu kwart voor tien. Straks komen de vliegtuigen en dan begint het lieve leven. Wees op je qui vive, lui. Een beetje naar het vuurwerk kijken is wel leuk, maar nadat de bommen zijn gevallen komen de ploppers te voorschijn en dat is vast minder prettig."

Ze knikten en voelden heel goed aan wat de ander wilde zeggen maar liever niet uitsprak.

"Je weet wat je te doen staat," zo ging Bruinen verder. "Wacht tot ze op het pad zijn en schiet pas als je er zeker van bent dat je niet kunt missen."

"Als ze tenminste komen," zei Dupont sceptisch.

"Daar zou ik maar wel op rekenen. Of, en dat is een andere mogelijkheid, ze moeten allemaal in de pan worden gehakt als de vliegtuigen

aanvallen. Dan zijn we hier meteen klaar en kunnen we terug naar Sorong."

"Als er na de bommen nog overlevenden zijn, vluchten die misschien precies de andere kant uit," bracht Doorn in het midden. "Waarom zouden ze uitgerekend deze kant uitkomen?"

"Daarginds is het allemaal ondoordringbare rimboe," zei Bruinen. "En ik geloof niet dat ze in de richting van de kali zullen vluchten. Daar kunnen ze namelijk zonder boten niets beginnen. De beste mogelijkheid om weg te komen is langs dit pad."

"Het is net een oefening," zei Dupont verveeld. "Een lange en smerig hete oefening van de Q.P.O. De langste die ooit werd gehouden, sergeant. Ik kan me niet indenken dat ik straks met scherpe piepers op mensen moet schieten die ik nog nooit gezien heb. Daar is je vijand, pomp hem maar vol met lood, anders doet hij het jou wel."

"Spot er maar niet mee," zei de onderofficier kortaf. "Na de actie praten we er nog wel eens over."

Na die woorden liet hij hen alleen en liep naar de volgende post. Enkele minuten later hoorden ze in de verte het geluid van een vliegtuig. Het werd langzaam maar zeker luider en Doorn stelde vast, het kon niet missen, dat het de motoren van een Neptune waren. Niet lang daarna zagen zij een groene machine een wijde bocht boven het terrein beschrijven.

"Hij is mooi op tijd," zei Doorn en zijn ogen volgden het vliegtuig, dat langzaam en vrij laag overvloog. Het zag er allerminst dreigend uit en leek een verkenningsvlucht uit te voeren.

Dupont ging op zijn knieën zitten en keek omhoog, een hand boven zijn ogen houdend tegen de verblindende zonnestralen. Zijn gezicht trok nerveus.

"Nu wordt het ernst," zei hij gejaagd en liet zich achter zijn wapen vallen, controleerde de veiligheidspal en legde de kolf tegen zijn rechter-schouder.

Zwijgend keken ze naar het groene vliegtuig, dat nog enkele cirkels boven het gebied beschreef en zich dan met een grote bocht verwijderde.

"Hij gaat weg," zei Doorn verbaasd. "De ploppers zitten er zeker niet meer. We kunnen wel inleggen, Duup."

Het aanzwellende geronk van de Neptune logenstrafte zijn op hoopvolle toon uitgesproken woorden. Opnieuw zagen zij de machine over gindse boomtoppen scheren, en deze keer had hij meer vaart dan de eerste keer. Doorn zag de Neptune recht op zich afkomen, de neus naar de grond gericht. In een flits besepte hij dat er iets niet klopte. Het volgende ogenblik registreerden zijn ogen hoe de bommenluiken aan de onderkant van het vliegtuig zich openden.

"Te laag! Wat zit dat kreng laag!" riep hij ontzet.

Het schoot door zijn hoofd dat de bommen op de verkeerde plek zouden vallen. Verstijfd van schrik en met ingehouden adem lag hij naar de duikende machine te staren.

"Ja, hij gooit ze op ons!" riep Dupont met overslaande stem en wild rollende ogen. Hij verborg zijn hoofd in zijn handen om het noodlot niet op zich af te zien komen.

Doorn besepte in een klein onderdeel van een seconde dat niets meer

kon worden gedaan om het vallen van de bommen te voorkomen. De dood wees met een knokige hand naar hem en de andere jongens van zijn peloton. Nog nooit had hij in zijn leven een dergelijk angstig moment beleefd. Drie bommen maakten zich los uit de buik van de grommende machine en zochten hun doel op de grond. Het zware toestel daverde laag over de heuveltop en trok snel de neus weer op.

Doorn drukte zijn gezicht in de binnenkant van zijn rimboepetje en wachtte op de grote klap en de eeuwigheid erna. De tijd stond stil. De bommen vielen en naderden de plek waar soldaten en mariniers op het einde lagen te wachten. Drie monsterachtige, dood en verderf brengende projectielen zochten meedogenloos, kil als de dood zelf, de eigen troepen. In de Neptune zou de bemanning niet beter weten of de ploppers kregen de volle laag.

Een schok als een aardbeving. Een dreunende explosie die nog lange tijd in de lucht bleef hangen, donderde over de wildernis.

Welke gedachten schieten een man in zulke benauwde ogenblikken door het hoofd? Doorn dacht aan niets. Hij wachtte slechts het einde van zijn leven af. Bidden deed hij niet omdat hij niet gelovig was opgevoed. Hij had zelfs nog nooit een kerk vanbinnen gezien. Al had hij in deze grote benardheid willen bidden, met welke woorden dan wel?

Na de explosie bleef het enkele tellen stil op de heuvel. De natuur hield angstig de adem in, maar plotseling begon het te regenen. Het was echter geen water dat uit de lucht kwam vallen, maar een mengsel van modder, takken, bladeren en grote pollen gras. Die roffelende regen duurde niet meer dan enkele seconden, waarin iedereen onder de rommel werd bedolven.

Doorn haalde hortend adem. Hij tilde zijn hoofd op uit de naar zweet stinkende pet en keek Dupont in ongeloof en verbazing aan. Het was gebeurd, maar hij bevond zich noch in de hel, noch in de hemel, en dat was niets minder dan een wonder, zo bedacht hij. Naast zich zag hij een rood gezicht waaruit twee schrille paniekogen hem wild knipperend aanstaarden. Onder minder hachelijke omstandigheden zou hij er ongetwijfeld om hebben gelachen. Nu begreep hij dat hijzelf er niet veel beter uit zou zien na de rode modderregen. De dood had voor hem gestaan, maar was gelukkig nog over hem heen gestapt. "We leven nog," zei Dupont met een iel klinkend stemmetje.

Uit de verte klonk het door merg en been dringende gekrijs van een gewonde. Een Papoea danste de horlepiep en schuimbekte alsof hij een staaf scheerzeep had opgegeten. Een van de ziekenverplegers, hij stond bekend als een onverstoorbare kerel, liep met zijn pistool te zwaaien en richtte het wapen op een denkbeeldige vijand. Er liepen na de explosie nog meer mannen rond die totaal de kluts kwijt waren. Sergeant Bruinen, net zo rood als iedereen, ontwapende de ziekenverpleger. Luitenant Wortel gaf de bellenblazende Papoea een optater, waarna de man jammerend als een hond tegen een kale boomstronk ging zitten. Het bleek dat hij een van zijn polsen had bezeerd. Waarschijnlijk was hij door een rondvliegende tak getroffen. De verwonding was niet ernstig.

Het geschreeuw in de verte hield aan. Het was griezelig om aan te horen. Niemand scheen te weten wie er gewond was geraakt, paniek heerste nog rondom.

"Verzamelen!"

Terwijl iedereen begon te rennen kwam opnieuw het geronk van een vliegtuig over het oerwoud in de richting van de omgeploegde heuvel. De Neptune kwam aanvliegen en dook, om voor de tweede keer een vrachtje dood en verderf te lossen dat voor de infiltranten bestemd was. Op de heuvel ontstond nu een chaotische situatie.

Officieren en onderofficieren riepen: "Dekken! Ga in dekking!"

Een herhaling van het bombardement zou zeker een catastrofale uitwerking hebben.

Doorn zag het vliegtuig op zich afkomen. Waar hij stond liet hij zich vallen en van de helling rollen. Hij dacht dat deze keer het vonnis voltrokken zou worden: hij moest sterven, en met hem zouden vele andere mariniers en soldaten Teminabuan niet overleven.

Het geluid van de zware motoren zwol aan en daverend vloog de Neptune over de heuvel.

Er volgde geen explosie.

Doorn lag met gesloten ogen en ingehouden adem. Hij geloofde zijn oren niet toen hij het geluid van het vliegtuig weg hoorde sterven. Hij opende zijn ogen en wist: de machine was weg en er zouden geen bommen meer vallen.

Voor de tweede keer werd verzameld op de heuvelrug. Luitenant Wortel liet de koppen tellen en hij zag er al net zo bang uit als het overige kader.

"Dat was foute boel," zei Doorn toen zij op nieuwe orders stonden te wachten. Hij was zijn wapen kwijt en voelde er niet veel voor om het te gaan zoeken. Het lag natuurlijk ergens onder de rode modder bedolven en hij wist de plek toch niet meer terug te vinden waar hij met Dupont had gelegen.

De ziekenverpleger zat volkomen apathisch tegen een boom geleund. De Papoea, die nog steeds zielig jammerde, werd genegeerd omdat zijn verwonding niets te betekenen had.

Met een van de mariniers was het minder goed afgelopen. Tijdens de explosie rende hij net van een post in het voorterrein naar luitenant Wortel om een boodschap door te geven over de positie van de infiltranten. Door de luchtdruk van de ontploffende bommen werd hij bijna uit zijn schoenen geblazen en liep een verbrijzeld been op.

"Slecht begin," zei korporaal Brouwer somber nadat de gewonde man per draagbaar afgevoerd was naar de boten aan de kali.

"Ik geloof dat er een vloek op deze compagnie rust. En dan zeggen ze ook nog doodleuk dat we hier met een week of vier klaar zijn."

"Niet zo pessimistisch," zei Doorn. Nu alles nog betrekkelijk goed afgelopen was kreeg hij weer wat moed.

"Ja, we zijn nog maar net bezig, Brouwer," bromde Kroon, die zijn gezicht moddervrij had gepoetst.

De korporaal fronste zijn donkere wenkbrauwen en krabde zich het vuil van zijn hoofd.

"Daarom juist," zei hij. "Vandaag bijna dood. Wat hangt ons allemaal

nog boven het hoofd?" Hij deed er verder het zwijgen toe, maar zijn woorden brachten de anderen ook aan het denken.

"Dat was op het nippertje, jongens," zei sergeant Bruinen, die zich bij hen voegde. Hij had alleen zijn ogen schoongemaakt en leek nu op een slecht geschminkte clown. "De tik heeft ons gered."

"De tik?" vroeg Doorn.

"Ja, hij bleef achter zijn radio zitten toen wij in dekking gingen. Hij gaf aan de Neptune door dat ze de bommen in eigen linie gooiden," zei Bruinen. "Ik zag dat de luiken dicht gingen. Het vliegtuig trok op en verdween. We hebben het aan de tik te danken dat we nog leven."

"Dan zal hij wel een lintje krijgen," meende Brouwer.

Het vertreksein werd gegeven. De totaal gedemoraliseerde groep trok terug naar de kampong aan de kali, waar de vloot nog lag te wachten. De gewonde marinier was al afgevoerd naar Teminabuan. Voor hem was de oorlog afgelopen.

Het was een sombere strijdmacht die een kwartier later in Teminabuan aankwam. De bevolking was uitgelopen en stond met grote angstogen naar de rode militairen te staren.

Nadat de laatste mannen aan wal waren gestapt ontving luitenant Wortel bericht van het hoofdkwartier. Hij kreeg bevel de actie onmiddellijk voort te zetten. Zeiden had men hem horen vloeken, maar bij deze boodschap deed hij dat op bijzonder kernachtige wijze.

"Het hoofdkwartier is bang dat dit akkefietje een demoraliserende invloed zal hebben op de bevolking van Teminabuan," zei hij met een grimmig vertrokken gezicht. Na een korte maar veelzeggende stilte voegde hij eraan toe: "In de boten dan maar, we gaan terug."

"Verdomme, wat denken ze wel van ons," mopperde sergeant Bruinen terwijl hij achter Doorn op het dek van een der bootjes sprong.

"Wij zijn toch niet belangrijk," zei korporaal Brouwer, die zijn woorden opving. "Plaat voor je kop en gewoon doorgaan, sergeant."

Toen de boten de kali voor de tweede maal opvoeren was iedereen met zijn eigen gedachten bezig. Doorn stond naar de groene oerwoudmuur op de kant te staren en voelde zich volkomen leeg.

De kleine armada hakkepufte langzaam in de richting van de verlaten kampong.

De olielampen in de barak brandden hoog. Doorn had zich over laten halen tot een spelletje klaverjassen. Met Dupont, Kroon en De Niet zat hij tussen de bedden, een lege kist diende hen tot tafeltje. De schrik van vanmorgen was nu verdwenen. Nadat zij met de vloot voor de tweede keer naar de kampong waren gevaren, smerig en met de angst nog in de schoenen, was er niets bijzonders voorgevallen.

Doorn had wel zijn wapen terug. Een Papoea vond het onder een dikke laag modder. Doorn was er niet blij mee. Het zag er ontoonbaar uit en hij had lang werk om alle modder te verwijderen en het wapen weer schietklaar te krijgen. Maar nu lag het geweer schoon en glanzend van het vet onder zijn bed. Tegen vieren was het gecombineerde leger-tje van landmacht en mariniers naar Teminabuan teruggekeerd. Ze hadden geen infiltrant gezien.

Vlak voor het eten was er post gekomen. Een morele opkikker voor

de ontvangers van een brief of een pakje uit Nederland. Doorn mocht een brief van Greta in ontvangst nemen. Hij was er blij mee, zeker nadat hij hem had gelezen. Nu kon hij zijn hoofd niet bij het kaartspel houden.

"Je zit alweer te verzaken!" riep Kroon wanhopig uit. "Maar goed dat je mijn maat niet bent, want anders... Dit is de derde keer al. Wanneer ga je nou eens serieus spelen?"

Doorn legde zijn kaarten met een demonstratief gebaar op de kist. "Voor mij hoeft het niet meer. Ik heb er geen zin meer in. Verdomme, zo'n leuke dag hebben we ook niet achter de rug."

"Speel je echt niet verder?" vroeg Kroon wrevelig. Hij was een verwoed kaartspeler en nam zelfs kaarten mee toen zij op Biak in de opleiding zaten en op bivak gingen.

"Nee, ik ga plat," zei Doorn. "Onder de klamboe en dan slapen."

"Eerst dit potje afmaken," eiste Kroon met dreigende ogen.

Doorn veegde de kaarten grijzend op een hoop en stond op. "Zoek het maar uit. Jij ook met je eeuwige gekaart. Zie maar dat je een ander strikt."

"Dan stop ik ook," zei Dupont. "Het is al negen uur geweest. Ik kijk m'n geweer nog wat na want morgen gaan we weer de rimboe in." Met een nijldige grom begon Kroon een keurig stapeltje van de kaarten te maken en stopte dat vervolgens in een leren etui, waarna hij samen met De Niet op zoek ging naar twee andere partners.

Doorn kleepte zich uit en ging onder de klamboe liggen. Hij was nog niet aan het harde bed gewend. In plaats van een matras lag er een rieten mat op en soms werd hij midden in de nacht wakker met pijn in zijn rug en lendenen.

De brief van Greta... Hij haalde het dunne papier uit de envelop en keek naar de regelmatige en in duidelijk handschrift geschreven zinnen. Hij had de brief al driemaal gelezen, maar kreeg er niet genoeg van en ontdekte er elke keer weer nieuwe dingen in.

Dupont zat met zijn geweer op zijn knieën en tikte tegen de loop.

"Schrijft ze nog wat belangrijks?" vroeg hij langs zijn neus weg.

"Dat niet bepaald," zei Doorn niet erg toeschietelijk.

"Ga je de brief voorlezen?"

"Zeg, het is geen brief van Tineke!"

"Ik krijg een kick van liefdesbrieven," verklaarde Dupont grinnikend.

"Ik heb vandaag geen post. Niet erg hoor. Ze weten thuis ook niet meer wat ze moeten schrijven. Maar vrouwen kunnen toch zo prachtig schrijven... Gevoelig. Heel anders dan een man."

"Greta kan ook mooi schrijven, maar wat in deze brief staat is niet voor jou bestemd. Je had je verkering ook niet uit moeten maken, zak."

"Dat ben ik niet met je eens. Ik heb het gedaan omdat ik niet wilde dat Joke op me wachtte. Wie weet hoe lang het hier duurt. Misschien kom ik nooit terug. Joke is ook nog geen zeventien. Erg jong voor vaste verkering. En het steide eerlijk gezegd ook niet veel voor." "O nee?"

"Ach, je kent dat wel, een beetje vingers in een donker hoekje."

"Ja, maar zou je nu effe je waffel dicht kunnen houden, Duup? Dan

lees ik de brief nog een keer."

"O, ik zeg al niets meer, ga je gang," zei de ander met gespeelde verontwaardiging en hij begon zijn geweer te demonteren. Doorn begon te lezen.

Allerliefste Nico,

je bent nu al bijna een week weg. Onze laatste twee ontmoetingen waren niet zo leuk, dat zul je wel met me eens zijn. Misschien heb ik je wat in de war gebracht met mijn domme gebeuzel en al dat zelfbeklag. We hebben na de laatste keer ook geen afspraak gemaakt, maar nu je weg bent voel ik me toch wel een beetje eenzaam. Paul is nog steeds niet thuis geweest, maar ik mis hem natuurlijk niet. Mijn vriendin Herma zegt dat hij met een verpleegster gaat. Het is een Indisch meisje. Ook dat doet me niets, Nico. Paul moet het verder maar uitzoeken. Ik ben nu plannen aan het maken. Heel voorzichtig weliswaar, want ik weet nog steeds niet wat ik precies moet doen en wat het beste voor me is onder de gegeven omstandigheden. Volgende maand zou ik per boot naar Nederland kunnen gaan. Die mogelijkheid heb ik al een week of wat in me om laten gaan. Ik heb nu de knoop maar doorgehakt en blijf voorlopig in Sorong. Het lijkt me beter om mijn vertrek nog maar een poosje uit te stellen. Misschien kan ik jou een beetje tot steun zijn! En och, overdag valt hier best te leven. Ik zoek Annie of Herma op, we gaan winkelen en na de ergste middaghitte kun je ons in het zwembad aantreffen. Als de grond te heet onder m'n voeten wordt blijf ik hier natuurlijk niet, maar zoals ik het kan bezien zal Soekarno zich nog wel een poosje rustig houden. Ik blijf dus en hoop je gauw terug te zien in Sorong. Nico, deze brief kost me moeite. We kennen elkaar nog niet zo lang en als je voor de eerste keer iemand een brief moet schrijven is dat een hele klus! Ik weet ook niet goed wat ik moet schrijven omdat ik eigenlijk niet weet wat je liefhebberijen zijn (dat weet je ook nog niet van mij!). Ik ben geen sentimentele bakvis meer, Nico. Als ik dus zeg dat onze ontmoetingen meer dan avontuurtjes voor mij zijn dan moet je dat geloven. Het heeft geen zin ons laatste gesprek op papier te herhalen en alles uit te kauwen. Ik was die laatste avond verbitterd en wist zelf niet wat ik wilde. Mijn woorden waren te cynisch en je bent er dan ook van geschrokken. Ik stel voor om dat gesprek maar te vergeten of, mocht je daar behoefte aan hebben, er nog eens over te praten als we weer bij elkaar zijn. Hopelijk is dat al heel gauw. Hoe is het met Dupont? En met de rimboe en de ploppers? Ik hoop maar dat jullie daar heelhuids weer vandaan komen!

Lieve jongen, de nachten hier zijn van een beklemmende eenzaamheid, maar daarover zal ik verder niet zeuren want zo gezellig zullen jullie het daar ook vast niet hebben. Schrijf me gauw eens een briefje terug en vertel wat over het leven

in Teminabuan. Nu stop ik met schrijven. Het is bijna twaalf uur en de temperatuur in de slaapkamer is nu draaglijk. Nico, tot besluit een omhelzing en veel innige zoenen van je

Greta.

Doorn keek op en zijn ogen ontmoetten die van Dupont, die hem spottend aankeek.

"Ik zie aan je smoel dat het een fijne brief is," zei Dupont. "Na die van Tineke is deze een pleister op de wond."

"Een pleistertje," corrigeerde Doorn. "Tineke of Greta, wat een verschil. Maar toch..."

"Ben je bang dat Greta het niet serieus meent?"

"Nee, daar dacht ik niet aan. Alleen maar dat er met haar ook niet veel muziek in zit. Zij is getrouwd en ik ook."

"Je moet ook maar raden wat zo'n vrouw van je verwacht, Nico. Best mogelijk dat zij het als een slippertje ziet, een opwindend avontuur. Of dat ze het doet om haar man te treiteren. Wat heb jij trouwens voor plannen met haar?"

Doorn haalde zijn schouders op. "Dat kan ik nu onmogelijk zeggen. Ik weet niet goed wat ik aan Greta heb. Zelfs na deze brief heb ik nog het gevoel dat ze het doet om aan de eenzaamheid te ontsnappen. Maar misschien is dat niet eerlijk van me. Greta is een lieve meid, maar wat ziet ze in een kale marinier met één streep op zijn mouw? Zij is met een dokter getrouwd en ik ben niets in de burgermaatschappij. Weelde kan ik haar niet geven."

"Als ze echt veel om je geeft hoeft ze geen weelde. Liefde is een raar ding. Maar waar praat ik over? Ik heb geen verstand van dat soort zaken. Een man en een gezin, dat verwachten de meeste vrouwen toch van het leven? Of is dat een ouderwetse opvatting?"

"Ik weet het niet," zei Doorn. "Je moet niet al te diepzinnig worden. Daar staat m'n kop niet naar. We zullen voorlopig maar afwachten. Morgenavond schrijf ik haar een brief."

"Dat moet je zeker doen. Ik denk, maar daar hoeft jij je niet aan te storen, dat Greta het behoorlijk te pakken heeft."

"Verliefd op mij?"

"Waarom niet. Als je goed nadenkt kom je wel tot dezelfde conclusie. Weet je nog dat Jaap Fongers zei dat Greta veel te serieus is voor een slippertje? Nu heeft ze zich laten versieren door een doodgewone marinier. Dat klopt toch niet?"

Die woorden stemden Doorn tot nadenken, maar Dupont gaf hem daartoe niet veel kans en ging verder.

"Ik wil alleen nog maar zeggen dat je verdomd goed moet weten wat je wilt. Als Greta te veel van je verwacht en je kunt of wilt haar dat niet geven dan is het veel beter om er nu een punt achter te zetten. Ik beschouw een vrouw niet als een stuk speelgoed." Hij lachte veelbetekenend. "Al kun je er heel leuk mee spelen!"

Met een snelle beweging haalde hij een in olie gedoopte kwast langs de loop van zijn geweer, waarna hij handig het wapen monteerde en onder zijn bed schoof.

Met alle gepraat was het inmiddels tien uur geworden. Korporaal Brouwer liep op gymnastiekschoenen door de barak en draaide de olielampen uit. Enkele jongens die nog zaten te lezen of een brief schreven, protesteerden luid, maar Brouwer gaf zelfs geen antwoord en het bleef donker tussen de bedden.

Spoedig werd het stil in de barak. Buiten zaagden de insecten hun eeuwige en slaapverwekkende liederen. Het bruisende geluid van de haastige kali vormde de achtergrondmuziek. Doorn kon de slaap niet direct te pakken krijgen. Het bed was zo verschrikkelijk hard en duizenden gedachten aan Tineke en Greta maalden door zijn hoofd.

Op een zaterdagavond liepen Doorn en Dupont onaangekondigd bij Sietse en Annie binnen. Ze waren er welkom. Sietse zat te lezen, gekleed in een korte broek met vlekken en met teenslippers aan zijn voeten. Annie schreef een brief aan haar ouders. Ze keek verrast op toen de gasten wat onwennig binnen kwamen en schoof haar schrijfwerk aan de kant. Sietse stelde voor in de tuin te gaan zitten, daar was de temperatuur misschien beter dan binnenshuis. Hij schoot een overhemd met lange mouwen aan en keek lachend naar zijn behaarde benen.

"Daar heeft geen muskiet trek in, jongens."

"Steken ze je nooit?" vroeg Doorn.

"Nee, ik heb daar zeker een olifantshuid. Als we in de tuin zitten draag ik meestal een korte broek, maar mijn armen laat ik niet onbeschermd. Je zit in dit land in een mum van tijd onder de zweren. Niet krabben. Zo luidt de theorie, maar de praktijk ziet er wel wat anders uit."

Toen ze in de tuin zaten begon Sietse met bier te lopen. Hij was een gastheer die wist hoe het hoorde, al ging zijn gulheid Annie wel eens wat te ver. Het gesprek dat zich tussen het viertal ontspon was luchtig en doorspekt met moppen die er maar net mee door konden, al bloosde Annie er niet van. Zij liet zich overigens niet onbetuigd en dat zij met gemak een schuine mop vertelde konden de jongens in haar waarden.

Sietse vertelde dat zij Jaap Fongers en een vriend hadden verwacht. "Ze zijn niet op komen dagen," zei Annie. "Die twee hadden zeker belangrijker zaken aan hun hoofd."

"Dat kan ik me nauwelijks voorstellen," zei Doorn.

"Misschien hebben ze straf," opperde Dupont.

Sietse hief zijn glas. "Hoe het ook zit, jullie zijn er nu en dat maakt de zaterdagavond toch nog gezellig. Op je gezondheid dan maar en op de goeie afloop van de kleine oorlog. Voor jullie hoop ik dat het hier geen jaren gaat duren. Maar ik ben toch bang dat..."

Annie keek hem nadrukkelijk hoofdschuddend aan. "Geen politiek, Sietse. Ik denk zo dat de jongens liever over iets anders willen praten. Ik zie aan je ogen dat je je stokpaardje wilt zadelen."

"Van politiek heb ik geen kaas gegeten," zei Doorn.

"We kunnen een kaartje leggen," stelde Annie voor.

"Nico is geen kaartspeler," zei Dupont. "Niemand in Klademak wil hem bij het klaverjassen nog als maat want hij zit aan de lopende

band te verzaken."

"Een spelletje poker dan," probeerde Sietse, die niet kon klaverjassen. Om hen niet voor het hoofd te stoten knikte Doorn. "Ik heb een hekel aan kaarten, jongens. Dobbelen kan er nog mee door."

Sietse stond op om de attributen voor het poken uit de kamer te halen, maar zij kwamen niet aan het spel toe. Een in het wit geklede vrouw liep snel en met haast dansende passen de tuin binnen. Doorn zag het licht van de buitenlamp bij de achterdeur over haar goudblonde haren spelen. Hij herkende Greta met een blij gevoel. Het jurkje dat zij droeg was van eenvoudige snit, maar flatteerde haar zeer vrouwelijke vormen alsof het een creatie van Dior was. Haar vrij kleine voeten staken in schoentjes met hoge hakken en in het lange, sierlijk golvende haar droeg ze een brede rode band. Zoals zij daar liep leek zij op een Griekse godin. Doorn voelde zijn hart sneller slaan en hij besepte dat Greta nu al veel voor hem betekende. Haar gezicht was jong en fris, mond en ogen lachten stralend en haar gang was evenzeer veerkrachtig als gratieus. Doorn gooide zijn stoel met een ruk naar achteren en stond op om haar te begroeten. Zijn ogen verslonden haar.

Greta bleef achter de stoel van Sietse staan en keek met lachende ogen van de een naar de ander. "Goeienavond allemaal. Tjonge, die twee mariniers had ik hier niet verwacht."

Zij groetten haar en Doorn ging weer zitten, rood tot achter zijn oren. Ineens voelde hij zich belachelijk. Had niemand zijn heftige reactie opgemerkt? Greta scheen zijn opwinding in ieder geval niet te zien, liet althans niets merken en keek ook niet speciaal naar hem.

Sietse sleepte gediensstig een stoel aan voor de bezoeker, die hier overigens kind aan huis was.

"Hoe meer zielen, Greta... De rest vul je zelf maar aan."

Hij bracht haar ouderwets galant naar de stoel, die hij tussen Doorn en Dupont had geplaatst. "Ja, deze mariniers horen er nu ook bij," vervolgde hij. "Je weet het, Greetje, iedereen die zich weet te gedragen is welkom bij Annie en Sietse. Friese gastvrijheid noemen ze dat." Greta ging zitten en sloeg haar slanke benen met een elegante beweging over elkaar.

"Stoor ik niet, jongens?" vroeg ze.

Doorn nam haar met onverholen belangstelling op. Greta scheen geen last van de warmte te hebben. Ze zag eruit of ze net uit bad kwam. Zelf voelde hij zich plakkerig en onfris.

"Je stoort helemaal niet!" riepen ze in koor.

"Maar om je de waarheid te zeggen wilden we net gaan poken," zei Sietse. "Nu jij er bent zien we daar vanzelfsprekend van af, zonnetje van Sorong."

Greta sloeg haar lange oogharen neer. "Toe, doe niet zo flauw. Een zonnetje met een wolk ervoor, dat ben ik. Maar ik stoor dus wèl."

"Meid, doe niet zo mal," zei Annie. "Je kunt de jongens straks mooi naar Klademak brengen. Dan hoeven ze ook niet zo vroeg weg."

"Kwart voor twaalf en geen minuut eerder," besliste Sietse. "Elke keer als ik langs Klademak kom moet ik het met een concentratiekamp vergelijken. Vroeger woonden er arbeiders van de olie, daarna stonden ze jaren leeg. Niet geschikt voor bewoning door burgers. Maar nu zijn

ze nog wel goed genoeg voor *mariniërs*."

"Mariniërs zijn geen mensen," zei Dupont ironisch. "Wij stellen ook geen hoge eisen, als we maar een dak boven het hoofd hebben."

Sietse stond op en liep het huis binnen. Weinig minuten later kwam hij terug met een schaaqbord en een kistje waarin de stukken zaten.

"Jij schaaakt toch, Harry?"

"Dat heb ik de vorige keer wel gezegd. Het is echt niet zo best wat ik presteer, maar ik wil me wel aan een partijtje wagen. Nico moet zich maar met de dames onderhouden."

Greta keek Doorn aan, haar ene mondhoek ietwat spottend neergetrokken. Ze zei op plagerige toon: "Dat gaat hem ook wel goed af. Je bent niet bepaald verlegen, dat heb ik de vorige keer wel gemerkt."

"Is het dansen je soms niet goed bevallen?" vroeg Doorn.

"Ja hoor. Ondanks alle gestuntel." Greta keek hem geamuseerd aan.

"Beer op sokken, binnenkort krijg je de kans om weer wat te oefenen. Als je zin hebt natuurlijk."

"Is er iemand jarig?"

"Herma de Jong. Ik denk wel dat ze jullie zal uitnodigen. Je hoort er nu ook een beetje bij."

"Ze wilde anders niet veel van ons weten."

"Kees en Herma zijn tegen het militarisme. Maar dat wil niet zeggen dat ze tegen jullie persoonlijk iets hebben. Ze weten heus wel dat je niet voor je lol bij de *mariniërs* zit. Kees wil jullie graag thuis ontvangen."

Doorn bekeek haar alsof hij nog nooit eerder een vrouw had gezien. Greta beschikte wel over alles wat paste bij het ideaalbeeld dat hij zich van een vrouw had gevormd. Het was jammer dat zij zo de spot met hem dreef. Die houding ontmoedigde hem. Greta leek zoveel ouder en rijper dat hij zich niet kon voorstellen dat hij haar de vorige keer bij Sietse en Annie had willen versieren. Hoe oud ze precies was wist hij ook niet. Hij bestudeerde haar gezicht eens goed. Ze kon haast niet ouder dan vijftwintig zijn, maar was dat al niet te oud voor hem? De vorige keer was zij in haar eentje bij Sietse en Annie geweest. Wat deugde er niet in haar huwelijk? Hij was er nieuwsgierig naar. Het viel hem in dat hun moeilijkheden wel eens veel punten van overeenkomst zouden kunnen hebben. Zijn eigen huwelijk was niet meer dan een farce. Hoe het tussen Greta en haar man precies zat moest hij maar raden. Sietse en Annie waren natuurlijk van alles op de hoogte. Jaap Fongers wist meer dan hij wilde vertellen. Misschien was de breuk tussen Greta en haar man nog niet definitief! Hoe kon hij achter de waarheid komen zonder al te nieuwsgierig te lijken en zonder zich bloot te geven? Aan Greta hoefde hij de vraag niet te stellen. Ze zou hem vragen waar hij zich mee bemoeide of hem hartelijk uitlachen. Geen van de mogelijkheden bood perspectief.

Greta keek hem met opgehaalde wenkbrauwen aan. Ze vond Doorn gereserveerd en wat afwezig. Zou hij zich soms nog voor zijn gedrag schamen?

"Komen jullie op de fuif van Herma?" vroeg ze. "Reken maar dat het groots wordt. Kees en Herma pakken het altijd goed aan."

Hij keek haar recht in de ogen. "Kom jij ook?"

"Ik? Dat zal wel moeten want ik ben de beste vriendin van Herma. Ja, ik kom zeker, of Paul moet het me verbieden."

"Gaat je man niet naar de fuif?"

"Nou..." Haar ogen werden een tintje donkerder en ontweken de zijne. Toen keek ze hem weer aan en zei onverschillig: "Hij heeft die avond dienst in het hospitaal. Een klein kansje dat Hooymeier het van hem overneemt. Ik reken er in ieder geval niet op."

"De vorige keer was hij er ook niet, Greta. Hij moet het wel erg druk hebben."

Greta knikte. Ze keek hem peinzend aan. Ze voelde dat iemand hem het een en ander verteld had. Nu was hij aan het vissen. Hij wilde natuurlijk achter de waarheid zien te komen. Wel, ze zou hem geen cent wijzer maken dan hij op dit ogenblik was. Ze nam hem nog eens scherp op. Nog steeds vond ze hem op een ontwapenende manier aardig, om dat nietszeggende begrip maar eens te gebruiken. Zijn open blik en spontaan gedrag waren haar bij de eerste ontmoeting meteen opgeval- len. Ook deze avond vertelden zijn ogen duidelijk wat hij dacht, maar zijn spontaniteit had hij in Klademak achtergelaten. Zijn ogen waren wat scherper en een tikkeltje brutaal. Zijn enigszins hese stem was bezig een gat in haar pantser te praten. Zijn gereserveerdheid sloeg langzaam om naar brutaliteit. Desondanks maakte hij een eerlijke indruk op haar. De overdreven hoffelijkheid van Hooymeier, de chef van Paul, was hem vreemd. Maar de eerste keer was hij over de schreef gegaan, waarvoor zij overigens wel begrip kon opbrengen. Er was in heel Sorong geen man te vinden die haar niet nakeek en menigeen probeerde haar het bed in te kletsen. Een vrouw op Nieuw Guinea moest er rekening mee houden dat vele mannen haar als een begeerlijke prooi beschouwden. Het jachtseizoen was hier het hele jaar open en iedereen deed eraan mee. Soms maakte je je kwaad over de opdringerige avances van een bepaalde man, maar ook heel vaak was het lachwek- kend om ze in allerlei bochten te zien wringen, de versierders. Een enkeling pakte de zaken zeer subtiel aan en in dat geval moest je wel bijzonder sterk in je schoenen staan. Vooral wanneer je eenzaam was en naar een sterke schouder en een paar troostende woorden ver- langde.

Greta wist maar al te goed dat zij in Sorong als het "snoepje van de week" beschouwd werd. Aantrekkelijke vrouwen hadden het in Sorong niet gemakkelijk als er mannen in de buurt waren. Nico Doorn was ook een man. Wat deze marinier van haar wilde was voor haar geen moeilijk te beantwoorden vraag. Zij had het in zijn ogen gelezen en aan zijn lichaam gevoeld. De overmoed in zijn ogen, de taal die hij er onbekommerd uitflapte en zijn brutaal onderzoekende vingers bezorg- den haar een vaag gevoel van onrust. De betekenis ervan kende zij maar al te goed. Een zwak moment en de vlam sloeg in de pan. Ze voelde zich nog niet rijp voor dit soort van avontuurtjes. Een slippertje? Die werden in Sorong wel meer gemaakt, maar zij wilde zich er niet aan bezondigen en het mikpunt van spot worden. De vorige dag had zij er met Annie over gesproken. Haar vriendin was een lieve meid, maar dacht over dergelijke zaken wel wat te luchthartig. In de trant van: pak wat je krijgen kunt en maak er vooral geen probleem van.

Het was een koud kunstje om zo'n marinier zijn zin te geven. Niet meteen, geen onvoorwaardelijke overgave van de vesting, die toch al zo zwaar belegerd werd. Nee, dan was het veel beter, en ook spannender, om de touwtjes langzaam te laten vieren. In dat geval zou het in zijn ogen een geweldige overwinning lijken. Al een paar dagen speelde zij met deze gedachte, maar zij vocht nog tegen haar gevoel voor fatsoen en bovenal was zij bang dat zij de zaak niet in de hand kon houden. Kon je daarna nog wel enig respect voor jezelf opbrengen? De heile blanke kolonie zou achter haar rug kletsen en haar utlachen. Zij was Paul nog nooit ontrouw geweest, moest dat dan nu gebeuren met een doodgewone marinier die zich eenzaam voelde en naar een vrouwenlijf verlangde? Zo waren er honderden en allemaal wilden ze wel in de rij gaan staan... Eenzame mannen, zoals zij een eenzame vrouw kon worden genoemd. Ze voelde zich zelfs de eenzaamste vrouw van heel Nieuw-Guinea. Annie had gezegd dat het in haar ogen te lezen stond en dat Doorn daarom op haar was afgekomen. Annie had gelijk, hoe vreselijk graag zou zij zich in de armen van een man willen werpen om eens lekker uit te huilen en een strelende hand te voelen. Was Nico Doorn dan niet net zo geschikt voor dat doel als iedere andere man in Sorong? Zeker geschikter dan Hooymeier met zijn smerige geile ogen en vingers die haar "per ongeluk" ergens aanraakten. Gek was het, maar terwijl zij dat alles overdacht en zich zelfs al overspelig voelde, wist zij dat het Doorn zou worden. Ze had maar een klein duwtje nodig om van haar voetstuk te vallen.

Hier zat hij dan tegenover haar. Wat ze zag was een magere jongen van twintig jaar. Kort, weerbarstig haar, een smal gezicht met heldere en vermetelege ogen die haar precies vertelden wat hij dacht en voelde. Hij was te jong en had vanzelfsprekend nog weinig of geen levenservaring, alhoewel hij getrouwd was. Wat wist hij van alle nachten die zij in eenzaamheid in haar huis doorbracht? Hij was getrouwd en achtte haar wellicht een geschikte vervangster van zijn eigen vrouw. Of waren er in dit stadium al diepere gevoelens bij hem aanwezig? Greta kon het niet met zekerheid zeggen. Zij besloot dat zij hem zou laten merken dat er wel iets tussen hen kon zijn, maar dat zij zich in geen geval als een sletje zou laten behandelen.

"En, hoe bevalt het leven in Sorong?" vroeg ze, alle gedachten aan slippertjes uit haar hoofd bannend.

"Prima," zei hij met een uitgestreken gezicht. "Het kon beter, maar ook slechter."

Ze moest erom lachen. Weer moest ze hem vergelijken met Hooymeier. De ogen van Doorn kleedden haar niet uit, zoals die van de dikke arts dat wel tientallen malen hadden gedaan. Zij luisterde naar zijn stem, die van de hak op de tak springend, over de opleiding op Biak vertelde. Ook in zijn bruine ogen las zij een hunkering, de eenzaamheid en het verlangen van een man, maar zij voelde zich er niet door gekwetst. Hooymeier had haar al een keer een onbeschaamd voorstel gedaan. Paul had toen nachtdienst. De dikke wellusteling klampte haar in de kota aan en vroeg of hij haar 's avonds gezelschap zou komen houden. Paul hoefde daar immers niets van te weten? Ze zouden er een leuke avond van maken. Dit soort mannen minachtte zij met

heel haar wezen. Het waren beesten die slechts bevrediging van hun lusten nastreefden en verder geen enkel gevoel hadden. De ogen van Doorn zagen haar vormen ook wel, maar keken ernaar zonder die brandende begeerte, het verlangen naar een ongeremde bevrediging van de libido. Bewondering en zelfs eerbied voor haar als vrouw meende zij wel in zijn blikken te herkennen.

Voor de tweede keer reed Greta de mariniers naar Klademak en naderhand, toen zij alleen onder de klamboe lag, bedacht zij dat zij Nico Doorn beslist een aardige knaap vond. Zij hoopte zelfs dat zij elkaar op de fuif bij Herma en Kees opnieuw zouden ontmoeten. Het deed een vrouw toch ook goed als zij merkte dat er ook nog mannen bestonden die belang in haar stelden zonder daarbij meteen tussen haar benen te duiken!

"Verliefd zijn is heerlijk," mompelde zij slaperig. "Ik vind jou aardig en jij mij... Maar is dat voldoende om op door te gaan?"

De fuif bij Herma en Kees liep een weinig uit de hand. De gasten werden zonder uitzondering dronken, hetgeen de feestvreugde nog eens een duwtje omhoog gaf. Greta werd door enkele vrijgezellen belegerd en ook de vadzige Hooymeier draaide hinderlijk om haar heen. Zij danste met iedereen maar verweg het meeste met Doorn, die haar als een verliefde puber in het oog hield. Greta vond het wel prettig en naarmate de avond vorderde werd zij er niet nuchterder op. Vermoeidheid en de klamme hitte speelden haar parten. Halverwege de avond had zij al besloten dat zij na afloop van het drankfestijn de teugels een stukje zou laten vieren.

"Wil je mee naar huis?" vroeg ze om elf uur. "Ik houd het hier niet langer uit tussen al die zwetende mensen. Het is veel te heet voor zo'n feest. Iedereen is dronken en wil aan me frunniken!"

Ze dansten een foxtrot. Vrij dicht tegen elkaar gedrukt en wang tegen wang. De ene hand van Doorn bleef netjes op haar rug. Hij had zich het lesje van de vorige keer wel ter harte genomen. Hij keek verliefd op haar neusje neer en knikte gretig.

"Je mag me naar Klademak brengen, mee naar huis kan ik niet. We kunnen misschien nog wel een wandelingetje maken... Om twaalf uur moet ik in Klademak zijn. Als ik langer wil wegblijven moet ik maatregelen treffen."

"Ik had je graag mee willen nemen," zei Greta teleurgesteld. "Ik dacht dat je dat wel leuk zou vinden."

"Leuk en gevaarlijk. Een getrouwde vrouw, jaloeerse echtgenoot..."

"Goed, dan niet. Na deze dans gaan we weg."

"Ben je kwaad?" vroeg hij, zijn neus in haar geurige haardos drukkend.

"Nee hoor, denk dat maar niet."

"Dienst is dienst, Greta. Als ik te laat binnen kom lopen krijg ik een rapportje aan m'n kont."

Hij drukte haar stevig tegen zich aan en dacht: we rijden naar een stil plekje bij Klademak en wandelen een stukje. En dan neem ik haar in m'n armen en zeg het. Ik wil die rode lippen kussen, haar borsten in mijn handen nemen en onder haar rok streien! En hij wilde nog

veel meer, drukte zich tegen haar buik aan en legde zijn hand op haar achterwerk. Opwindende beelden schoten als een erotische film door zijn hoofd en hij twijfelde er niet aan of Greta zou hem deze avond zijn zin geven. In een onbedwingbare impuls drukte hij zijn lippen op haar oor en huiverde van verlangen. Hij grinnikte toen hij de vermanende ogen van Greta zag. Hij schaamde zich opeens voor de zwelling die hij tegen haar buik drukte en die het overtuigende bewijs was van zijn gemoedstoestand. Waarschijnlijk vond ze hem toch een doorgeschoten puber die voor de eerste keer in zijn leven een vrouw tegen zich aanvoelde. Het was gewoon belachelijk, hij hoefde zich waarachtig geen illusies te maken!

Na de foxtrot namen zij afscheid van gastvrouw- en heer, liepen door de klamme avondlucht de tuin in en klommen in de jeep die naast het huis stond. Toen Greta achter het stuur zat, de contactsleutel tussen twee vingers, keek ze hem aan en vroeg: "Wegrijden?"

De straat lag donker en verlaten voor hen. Doorn keek in haar grote vragende ogen en het flitste door hem heen: dit is je grote kans! Hij wilde niet meer wachten tot Klademak, schoof naar haar toe en trok haar hand weg van het sleuteltje.

"Ik wil er niet omheen praten, Greta," zei hij kalm. "We hebben elkaar nu twee keer ontmoet. Je zult wel gemerkt hebben dat ik eh...je heel graag mag."

Greta kon met moeite haar gezicht ernstig houden. Speels tikte ze met een nagel tegen zijn kin. "Dat je mij graag mag? Nee, daar heb ik niets van gemerkt. O, wat zeg je dat toch leuk, jongen! Weet je wat die ogen van jou me vertellen? Dat je me liefst zou willen opvreten, met huid en haar verslinden. Als ik je maar de kans gaf..."

Hij keek haar beteuterd aan. "Zie je dat werkelijk aan me?"

Greta trok een komisch pruilmondje en legde heel licht een hand op zijn linker knie. "Ben ik dan zo'n dom meisje? Jij hebt zeker niet in de gaten hoe alle mannen om me heendraaien. Kom nou, we weten toch allebei heel goed wat ze willen? Of niet soms. En ik weet ook wat jij wilt, Nico Doorn. Greta Versluis is een aardig vrouwtje. En eenzaam ook. Het mannetje is nooit thuis, ze snakt naar een beetje gezelschap. Misschien ook wel naar liefde, zou dat niet prachtig zijn? Nico Doorn, acht jij jezelf een geschikte kandidaat om mij wat op te vrolijken?" Haar grote blauwe ogen keken hem dwingend aan.

"Och, ik vind dat we wel aardig bij elkaar passen," zei Doorn traag. Maar hij moest zich forceren om naar haar te grijnzen. Opeens voelde hij zich niet zo zeker meer van zijn zaak. "Ik weet dat je er niet afwijzend tegenover staat, Greta," hernam hij.

"Zo? Wat bedoel je precies?" vroeg Greta op vlakke toon. Ze stak haar neus uitdagend naar voren.

"Je zou het vast niet erg vinden als ik je nu zoende," zei hij driest. Hij had niets te verliezen, maar alles te winnen.

Weer zag hij die verwarrende mengeling van spot en afkeuring in haar ogen glinsteren. Het duurde maar een onderdeel van een seconde. Greta schudde haar lange haarlokken naar achteren en ging rechtop zitten, begon zacht te lachen en bracht het sleuteltje naar het contact. Ja, ze zou zich wel laten zoenen! Ze verlangde er zelfs op een onbe-

schaamde manier naar, maar verder dan zoenen ging ze beslist niet! "Probeer het maar eens, marinier," zei ze uitdagend. "Misschien stel ik het helemaal niet op prijs door jou te worden gezoend. Of door wie dan ook..."

Met een bruuske beweging greep hij haar schouders en trok haar tegen zich aan. Het volgende ogenblik, ze kreeg zelfs geen kans te protesteren, plakte hij zijn mond op de hare. Minutenlang bleef ze met alle spieren gespannen zitten. Het was een heerlijke gewaarwording en zijn onbeheerst duwende lippen maakten haar volkomen weerloos. Zij opende haar lippen, maar zoende hem nog niet terug. Ademloos onderging ze het geweld van zijn vermetel opdringende tong en ze wenste dat het eeuwig zou duren. Zijn sterke handen dwongen haar achterover, zijn mond zoog zich gulzig vast aan de hare en net toen zij haar lichaam voelde reageren en haar ogen zwijmelend sloot, was er een snel tasten onder haar rok. Terwijl het tot haar doordrong wat er gebeurde kwam Greta tot zichzelf. Met alle kracht waarover zij beschikte wierp ze hem van zich af en snauwde hijgend: "Dat had ik niet verwacht, marinier! Je moet je handen thuishouden. Dit is wel het toppunt! Ben je helemaal gek, zo midden op straat?"

Doorn grinnikte een beetje dwaas en keek toe hoe zij spinnig haar rok omlaag trok, de jeep startte en met een schok weg reed. Met haar lippen stijf op elkaar geklemd jakkerde ze naar Klademak. Wat Doorn niet kon weten was dat Greta niet uitsluitend kwaad op hem was, maar misschien nog wel meer op zichzelf omdat zij hem hoop en uitzicht had gegeven op een leuk avontuurtje. Zoenen was best, maar hij moest zijn handen niet laten uitschieten naar het gebied waar zij na haar huwelijk nog nooit een vreemde man had toegelaten. Voor Klademak liet zij hem uitstappen. Doorn liep om de jeep heen en draaide het contact af. Hij zag wel dat Greta nog niet over de schok heen was en keek haar berouwvol aan.

"Je bent een smeerlap, Nico," bitste Greta en haar kille ogen spraken duidelijke taal. "Ver van huis," vervolgde ze. "Dan gaan alle remmen los bij Jan Soldaat. Zoek het voortaan maar bij een ander, je bent geen haar beter dan de rest. Ik leen me niet voor dergelijke spelletjes, knoop dat voor eens en voor altijd in je oren. En nu...gegroet!"

Zij startte de jeep en reed pijlsnel weg, hem in een wolk van uitlaatgasen in de berm achterlatend.

"Nou, daar kun je het dan mee doen, vriendje," zei Doorn zacht en hij keek met spijt de rode achterlichten van de jeep na.

Later onder de klamboe, terwijl hij zich voor de nacht installeerde, grinnikte hij zachtjes voor zich heen. "Een smeerlap," mompelde hij. "Maar ze heeft een verdomd lekker bekje om te zoenen. Afijn, volgende keer beter. Als er tenminste nog een volgende keer komt..."

"Kop dicht!" riep korporaal Brouwer geergerd. "Wij willen snurken, Doorn."

Doorn sloot zijn ogen. "Ik ook," zei hij met een diepe zucht. "Maar het was een verdomd leuke avond!"

Dat was zijn tweede ontmoeting met Greta geweest. Daarna had hij weinig hoop gekoesterd dat zij hem nog eens zou willen ontmoeten.

Dat de derde keer toch nog kwam was volgens hem niets meer of minder dan een wonder. Die derde ontmoeting, waar Greta ook in haar brief op zinspeelde, was overigens wel zeer vreemd verlopen. Nu hij over haar brief nadacht begreep hij alles veel beter. Zij was toen wel wanhopig geweest en van hem had ze niet veel steun ontvangen. Het troosten van vrouwen was nu eenmaal niet zijn fort.

HOOFDSTUK 3.

Vier dagen waren voorbij gegaan. De dag na het mislukte bombardement werd opnieuw een luchtaanval op de stellingen van de infiltranten uitgevoerd. Tijdens een verkenning van het terrein door vermoede politieagenten werd vastgesteld dat de Indonesiërs zich op hun oude bivakplaats teruggetrokken hadden. De agenten scharrelden in lenden-doek of korte broek in de buurt van het bivak rond en gedroegen zich als nieuwsgierige en vriendelijke kampongbewoners. Er was geen infiltrant die argwaan koesterde tegen de Papoea's. De spionnen namen alles goed in zich op en keerden in Teminabuan terug met nuttige en betrouwbare informatie over de sterkte en conditie van de parachutisten.

De tweede luchtaanval verliep daarna aanmerkelijk beter dan de eerste. Twee Neptunes gooiden hun bommen en raketten op het vijandelijk bivak, waarna zij het nog een keer dunnetjes over deden met hun boordmitrailleurs.

Vanaf hun plaats op de heuvel, warm en tot het uiterste gespannen, konden de mannen van de afsluitingsgroep het hele verloop van de actie in de lucht volgen.

Nadat de vliegtuigen ten afscheid met hun vleugels tippend vertrokken waren, werd er andermaal een verkenning uitgevoerd. Ze vonden een verlaten bivak en uit alles viel op te maken dat de infiltranten overhaast gevlucht waren. Over de resultaten van het bombardement kon niet veel concreets gezegd worden. Er waren bomkraters van drie meter diep, op de paden lagen lappen glibberig en ondefinieerbaar spul waar niet uit op kon worden gemaakt of het afkomstig was van mens of dier. Wel werd een flinke voorraad wapens, munitie en uitrusting buitgemaakt, alles in paniek achtergelaten door de infiltranten. Korporaal Brouwer was de vinder van een parachute, waarin hij rantsoenen en kleine zakjes met tuinzaden aantrof, naast voorwerpen die een man in de wildernis tot nut kunnen zijn. Het zaad was voldoende om enkele flinke tuinen mee te vullen en het was iedereen een raadsel met welk doel de ploppers dit zaaigoed mee hadden genomen naar Nieuw-Guinea.

Opnieuw waren de infiltranten in het ondoordringbare oerwoud gevlucht en het leek niet waarschijnlijk dat zij nog eens naar de bivakplaats terug zouden keren.

De volgende twee dagen patrouilleerden leden van het P.V.K. en de politie intensief in de wijde omtrek, slechts gewapend met pijl en boog of speer. Een enkele bijzonder dappere Papoea durfde het al aan met een parang of een mes. Ze werden bijgestaan door echte kampongbewoners, die de omgeving op hun duimpje kenden en derhalve uitstekende gidsen waren.

Het was op een zondagmiddag toen een kleine verkenningsgroep in Teminabuan terugkeerde met het nieuws dat een afdeling van naar schatting veertig infiltranten zich op ongeveer tien kilometer afstand van de nederzetting in de rimboe ophield. Ze hadden een groot bivak opgezet en het zag ernaar uit dat zij op deze nieuwe plek zeker nog

enkele dagen zouden blijven zitten om op adem te komen en contact te zoeken met de rest van de groep. De bevolking in het gebied was doodsbang voor de Indonesiërs, die soms wreed optraden om aan voedsel te komen. Voor deze soldaten was een Papoea immers niet meer dan een binatang?

Tegen de avond arriveerde een vaartuig uit Sorong. Aan boord bevond zich kapitein Van der Toorn.

Hij zou het bevel van luitenant Wortel overnemen. Kwade tongen bevoerden dat deze niet voor zijn taak berekend was en dat de kapitein van de landmacht zich gepasseerd voelde omdat een luitenant der mariniers hem en zijn mannen commandeerde. Met de komst van kapitein Van der Toorn werd de scheve verhouding rechtgetrokken.

Twee trucks reden langzaam over de ongeasfalteerde weg van Teminabuan naar Ajamaroe. Kuilen en bulten, plassen water en vettige modder waarin de wielen van de zware wagens geen houvast konden vinden, veel meer was de weg niet. Sinds de dag waarop de infiltranten nabij Teminabuan waren geland werd er niet meer aan het project gewerkt. Het leek ook niet waarschijnlijk dat de weg door het oerwoud ooit gereed zou komen. Dat liet de mariniers op de trucks onverschillig. Zij konden van de primitieve weg profiteren, al was die nog zo slecht. Ze hoefden nu eens niet alles te lopen en dat scheelde. Als de trucks maar niet in de modder bleven steken. En als dat toch gebeurde moesten zij kilometer na kilometer te voet afleggen in de brandende zon. Iedereen was blij met de trucks, die twee dagen geleden uit Sorong waren aangevoerd, tegelijk met nieuwe voorraden en amunitie.

Doorn stond in de open laadbak van de tweede wagen en had de grootste moeite zich staande te houden. Hij hield zich met twee handen vast en klemde zijn wapen tussen zijn knieën. Links van hem stond Dupont te slingeren als een dronkeman, achter zich voelde hij de druk van een wapen tegen zijn achterwerk. Af en toe kreeg hij een por van een elleboog of viel hij tegen iemand aan en werd dan prompt uitgevloekt. Het was beslist geen comfortabel ritje, maar rijden kostte minder energie dan lopen. De ongemakken van de rit door het oerwoud moest je dan maar op de koop toe nemen.

Het peloton was op weg naar een bepaalde plaats in de jungle, waar een bivak moest worden ingericht. Luitenant Buntman was 's morgens in alle vroegte met zijn mannen per landingsvaartuig naar de plek vertrokken waar Papoea-herkenner het bivak van de infiltranten hadden aangetroffen. Volgens de kaarten bleek dat de Indonesiërs in de buurt zaten van een kampong met de naam Beriat. Dat zij op weg waren naar Teminabuan kon worden opgemaakt uit de route die zij na het laatste bombardement hadden afgelegd. Met een omweg rukten zij nu op in de richting van Teminabuan. Met welk doel echter? Een aanval op de grote plaats leek niet erg waarschijnlijk. Toch werd er rekening mee gehouden dat de para's, als ratten in het nauw gedreven, een snelle aanval zouden kunnen uitvoeren om Teminabuan in handen te krijgen.

Om de bivakplaats te bereiken stonden twee mogelijkheden van vervoer open: lopen of varen. Na appel beraad werd voor de tweede mogelijk-

heid gekozen, daar dit de snelste was. Luitenant Buntman en zijn manschappen gingen bij de kampong Warzar aan land, moesten vervolgens naar Beriat lopen en vandaaruit de vijand in de rug aanvallen. Als alles volgens plan verliep zouden zij de ploppers in de richting van de weg Teminabuan-Ajamaroe drijven, waar zij in handen moesten vallen van luitenant Wortel, die daar dan met zijn peloton in hinderlaag lag. De afspraak was dat luitenant Buntman om half vier zou aanvallen. De infiltranten konden dan nog net voor het invallen van de duisternis de weg bereiken. Op papier klopte alles wel. Zelfs de pessimisten gaven dat toe. De actie moest dus wel een succes worden. Zo redeneerde kapitein Van der Toorn ook. Zelf bleef hij in Teminabuan achter. Doorn hoorde tot de groep pessimisten. Hij vond dat er vooral te veel aan het toeval werd overgelaten. Kon er bijvoorbeeld niet veel beter van twee of drie kanten tegelijk worden aangevallen? Volgens sergeant Bruinen, die ook niet tot de optimisten kon worden gerekend, hadden zij het terrein tegen en viel het tijdstip van de aanval te laat in de middag.

Nadat de mariniers meer dan een uur door elkaar waren geschud kwamen de trucks voor een kloof tot stilstand. Bij nadere inspectie bleek dat er twee dikke balken overheen lagen. Luitenant Wortel nam de situatie met een ernstig gezicht op, keek majoor Oord aan en zei voorzichtig: "Hier hadden we niet op gerekend, majoor. Waarom hebben ze ons niet verteld dat hier een ravijn is."

Sergeant Bruinen plaatste een voet op een van de balken, tilde hem er weer af en zette hem met een flinke klap nog een keer op de plank. "Stevig genoeg, maar toch..."

"Ik ga hier niet met de truck overheen, luitenant," zei de chauffeur van de eerste wagen beslist. "Stel je voor dat ik er met de hele bliksemse boel doorheen ga."

"Je zou het kunnen proberen zonder passagiers op de bak," meende luitenant Wortel.

"Lijkt me nog een riskante zaak," zei Oord met een zuinig vertrokken mond. "Ik wou voorstellen dat we de trucks terug laten rijden. De rest van de weg moeten we dan maar lopen."

Luitenant Wortel bestudeerde het rode, boerse gezicht van de onderofficier. Oord was een lange, tanige kerel, taai als een liaan. Hij had waterige ogen die altijd een uitdrukking hadden alsof hij argwaan tegen de hele wereld koesterde. Zijn haar was van een onbestemde kleur en zag er doorgaans uit alsof er nooit een kam door werd gehaald. Oord was niet bepaald de populairste man van de compagnie. Zelfs de officieren konden niet goed met hem overweg.

Luitenant Wortel voelde zich kriebelig worden toen de ander opmerkte dat de trucks terug moesten rijden naar Teminabuan. Tegelijkertijd bedacht hij dat een luitenant meer in de melk te brokkelen had dan een sergeant-majoor. De leeftijd en ervaring van Oord weerhielden hem ervan de ander een scherp antwoord te geven. Hij bedwong zijn ergernis, onderwierp de balken aan een tweede onderzoek en knikte toen.

"Ik neem het risico ook niet, majoor," zei hij afgemeten. "Stuur de wagens maar terug en laat de manschappen verzamelen, dan gaan

we een voor een naar de overkant."

Oord knikte, zich niet bewust van de gevoelens van de jonge officier, en begon met luide stem zijn bevelen te geven.

Het was inmiddels vrij heet geworden. Waaien deed het niet en de hemel boven de rimboe zag er niet al te schoon uit. Op sommige plaatsen dreven al smerige grijze wolken boven het geboomte. Gevreesd moest worden dat het wat later op de dag fiks zou gaan regenen. Toen het peloton over de balken naar de overkant van het ravijn was gelopen en aan de mars begon, was het nog droog en dat kwam de stemming onder de mariniers ten goede. Fit begon het peloton aan de tocht naar de afsluitingsplaats, die enkele kilometers verderop moest liggen. Het oerwoud was voor de aanleg van het wegdeel naar Ajamaroe over een breedte van zeker vijftig meter gekapt, zodat de mariniers aan de genadeloos brandende zon waren overgeleverd. De marteling duurde echter niet zo lang als men had verwacht. Na ongeveer een kwartier lopen bereikte het peloton een grote bocht in de weg. Aan de rand van het oerwoud stonden twee huizen, hoog op palen en erg gammel, die er verlaten uitzagen.

"Eindelijk schaduw," zei Doorn dankbaar. Hij liep naar een van de huizen en liet zich in het hoge gras zakken dat eronder groeide. Dupont ging naast hem zitten. Ze begonnen aan een wacht die zeker tot vier uur zou duren. Het was net tien uur geweest en luitenant Buntman viel pas om half vier aan. Ze hadden net op hun gemak een sigaret gedraaid toen Doorn in de verte Paalvast zag lopen. Hij kwam hun richting uit.

"Duup, daar komt Jan Paalvast."

De ander kreunde wanhopig en deed alsof hij weg wilde lopen om aan de ontmoeting met Paalvast te ontkomen.

"Lekker schaduwplekkie hebben jullie hier," teemde Paalvast en liet zich in de schaduw onder het huis zakken.

"Dat kon slechter," zei Doorn.

Paalvast stapte zonder overgang over naar een ander onderwerp. "Ik voel me niet zo goed, jongens. Daarom moet ik maar wat bij jullie in de schaduw zitten."

Dit liedje hadden zij nog niet eerder van hem gehoord. Ze keken hem eens opmerkzaam aan. En inderdaad, Paalvast zag er vreemd bleek uit en zijn ogen glansden onnatuurlijk.

"Malaria?" vroeg Dupont. "Moet je je pillen maar slikken."

"Ik heb last van m'n maag. Niet doorlopend hoor, maar af en toe ben ik er knap beroerd van. Vooral 's nachts."

"Dan moet je naar de dokter, Paal," adviseerde Doorn. "Daar moet je in dit land nooit te lang mee wachten."

Blij met hun aandacht en advies ging Jan Paalvast er eens breed voor zitten. Hij had een tinnetje Paramount bij zich en viste er een bruingevlekte sigaret uit, bekeek hem aan alle kanten en zei mistroostig: "Vocht... Alles wordt hier vochtig. Weet je dat mijn elektrische scheerapparaat het ook al niet meer doet? Vocht en roest. Alles verroest hier binnen enkele dagen."

"Allemaal vocht," beaamde Dupont. "Weet je trouwens dat de dokter over twee dagen naar Teminabuan komt? Die konden we hier wel

eens hard nodig hebben, Paaltje."

Paalvast keek met afschuw naar zijn sigaret, die knetterde als een voetzoeker en een duffe strolucht verspreidde. "Als ik over twee dagen nog last heb ga ik op ziekenrapport, maar als de pijn weg is doe ik het natuurlijk niet. Ik ben geen simulant. Het komt vast door de hitte en het beroerde eten. Ik heb nooit goed tegen de warmte gekund." Dupont drukte een dikke zwarte mier dood die net bezig was de kolf van zijn geweer te beklimmen. "Ach, nu ik er een beetje aan gewend raak vind ik die warmte wel lekker."

Paalvast keek met koortsige ogen van de een naar de ander. "Hebben jullie nog post gehad, jongens?"

"Al twee dagen niet," antwoordde Doorn. Hij zocht naar een onderwerp waarmee hij Paalvast van zijn stokpaardje af kon halen.

"Ik hoef niet iedere dag post te krijgen. Zij Duup?"

"Het is toch altijd hetzelfde gezeur," zei Dupont. "Over de burens, over oom Piet en tante Toosje, het hondje van de buurvrouw en over Henk en Ina die niet meer willen. Zul je voorzichtig zijn, lekker warm daar op Nieuw-Guinea, de zomer hier wil maar niet, is het niet geweldig in de rimboe? En zo gaat dat maar door, vel na vel. Zonde van het postpapier en de postzegel. Nee, één brief per week is voor mij genoeg." "Ik heb al drie dagen geen brief van mijn verloofde gehad," zeurde Jan Paalvast. "We hadden afgesproken dat we elkaar iedere dag een brief zouden schrijven."

"Krijgt ze van jou iedere dag een brief?" vroeg Doorn.

"Ja, ik probeer iedere dag te schrijven. Maar nu we in Teminabuan zitten gaat de post niet elke dag weg. Zij schrijft ook maar kleine briefjes. Het is geen manier van doen."

"Waar moet zo'n meid iedere dag over schrijven?" zei Doorn. "Morgen is er vast wel weer een brief voor je."

"Afspraak is afspraak," zei Paalvast opstandig. "Als het zo moet gaan kan ze beter helemaal niet meer schrijven. Misschien gaat ze wel met een ander op stap terwijl ik me hier de benen uit m'n kont sjouw en het risico loop overhoop te worden geschoten."

"C'est la Vie," zei Dupont wijsgerig. "Het is maar de vraag hoe diep de liefde bij je meisje zit, Paal."

"Best mogelijk dat ze met een andere vent naar de bios gaat," zei Doorn en hij dacht meteen aan Tineke. "Dat gebeurde in Indië toch ook dikwijls," voegde hij eraan toe. "Vraag het maar aan sergeant Bruinen en aan de anderen die er zijn geweest."

"Ach wat, die kerels troostten zich wel met een lekkere hete baboe! In Indië werd heel wat afgenaaid, maar wij hebben hier niets."

"Je moet niet zo zeuren, Paalvast," zei Dupont korzelig. "Zelf wil je maar wat graag met een bruintje tussen de struiken. Wil je dan je meisje verwijten maken? Wacht maar een paar dagen af."

"Post is hier zo belangrijk," teemde Paalvast. "Maar dat schijnen ze in Holland niet te beseffen."

"Denk eens aan Bergsma," zei Doorn. "Die heeft het moeilijk."

Nu stapte Paalvast van zijn geliefkoosde onderwerp af. Hij was wel op de hoogte van de moeilijkheden die Bergsma had. Hij werd naar Nieuw-Guinea gestuurd terwijl zijn vrouw hopeloos in de put zat. Een

maand voor zijn vertrek naar Nieuw-Guinea had zijn vrouw een levenloos kind ter wereld gebracht. Zij was toen net achttien jaar geweest. Ze was tegen deze tegenslag niet opgewassen, zodat de familie vreesde dat zij het niet aan kon zonder hem. Bergsma vroeg vrijstelling van uitzending naar de tropen. Hij was gek op zijn vrouwtje en deed er alles aan om haar uit het diepe dal te halen. Al zijn pogingen bleven zonder resultaat en van de weeromstuit kreeg hij zelf ook een flinke dreun. Toen moest hij naar Nieuw-Guinea, de vrijstelling werd niet verleend. Op Biak hadden zij hem langzaam zien wegwijnen in zijn verdriet en zorgen. Zo ver van huis stond hij volkomen machteloos en kon hij zijn vrouw op geen enkele wijze helpen.

"We houden toch een oogje op hem," zei Paalvast. "Ik dacht dat hij de laatste weken wat opfleurde."

"Dat lijkt maar zo," zei Dupont. "Hij weet dat we op hem letten. Kijk maar naar hem als hij te eten zit of een brief schrijft. De zaak groeit hem meer en meer boven het hoofd en hij schrijft brieven tegen de klippen op. Nee, Bergsma redt het niet en niemand kan hem helpen."

"Hij moet naar huis," zei Doorn.

"Is dat de oplossing?"

"Kroon en De Niet hebben op Biak met hem gepraat. Hij was het in alles met hen eens en beloofde dat hij niet zou piekeren. Opbeurende brieven schrijven en niet zeuren hoe beroerd het hier wel is."

"Bergsma heeft het hier zeker niet zo fijn," zei Paalvast nu. Maar de gedachten aan zijn eigen ellende kwamen er direct achteraan. Waarom schreef Agnes ook zo weinig? Met dikke tranen in de ogen had ze hem beloofd elke avond voor het naar bed gaan een lange brief te schrijven. Maar verdorie, waarom ontving hij dan van die snertbriefjes van nog geen honderd woorden op papier dat naar rozen geurde? "Als je van mekaar houdt, en dat doen we toch, schrijf je regelmatig. Zeker wanneer je zo ver van elkaar af zit, Doorn. Ik kan me niet voorstellen dat ze onze laatste avond..." Zijn stem brak af en hij keek met vochtige ogen in de richting van het oerwoud, dat trilde in de hitte.

"Hou maar op," zei Doorn. "Je zit jezelf maar op te fokken. In plaats van zo te zeuren over je verloofde kun je je beter op de ontmoeting met de vijand voorbereiden."

"Grapjas," zei Paalvast in zijn wiek geschoten. "Je kunt ook niets meer zeggen of ze noemen je een zeurpiet of een oud wijf."

"Hou daar in het vervolg dan maar rekening mee."

Paalvast zweeg, maar toen Dupont begon te lachen keek hij hem geërgerd aan, in de mening verkerend dat deze hem uit zat te lachen.

"Wat valt er te lachen, Harry Dupont?" vroeg hij zuur.

"Ik dacht aan de foto die ik op Biak heb gevonden. Die mag je best een keer van me lenen."

"Van die naakte meid? Wat kom jij op smerige gedachten. Denk je dat ik een foto van een naakte griet nodig heb?"

"Het is een mooie meid. Ze heeft een prettig lichaam. Ik zou wel eens willen weten wie van de jongens met haar verkering heeft."

"Of met haar getrouwd is," zei Doorn.

Dupont knikte. Hij had de bewuste foto op de vloer in de barak gevon-

den. Een glanzend afdrukje van negen bij twaalf centimeter lag tussen de bedden en de rij kasten, midden in het looppad. Een vrouw van een jaar of twintig stond naakt op een bed. Ze was slank, had een mooi figuurtje met appelronde borsten en een pikant zwart driehoekje tussen haar gevulde dijen. Ze stond met haar rug tegen een muur en keek met een vaag lachje recht in de cameralens. De vrouw had een pittig gezichtje, omlijst met krullend donker haar. Toen hij de foto zag liggen pakte hij hem op, bekeek de afbeelding en moffelde die toen snel weg. Hij besloot de naakte dame te houden om er op gezette tijden de eenzaamheid van het toilet mee op te zoeken.

"Nee, de eigenaar is niet op komen dagen," zei hij. "Ik denk nog steeds dat de foto van onze vriend Barendse is."

"Dat varken? Hoe zou die aan zo'n mooie meid komen?"

"In zijn kast hingen ook foto's van naakte vrouwen. Aan de binnenkant van de deur. Heb je ze nooit gezien?"

"Ja, hij liet de kast met opzet open, zodat je ze wel moest zien."

"Hij had het dikwijls over een zekere Miranda uit Lima."

"Barendse is een opschepper."

"Nou ja, Miranda, Sonja, Joke of Marietje, het gaat in ieder geval lekker als je naar zo'n foto kijkt!"

"Bah!" riep Paalvast uit. "Zijn alle Hagenaars zo? Ik heb nog nooit zo'n stel viespeuken als jullie meegemaakt. De Niet is al net zo. Hij heeft het alleen maar over meiden. Ik kan me niet voorstellen dat een fatsoenlijk meisje zo'n vent wil hebben."

"Je mag de foto wel lenen," bood Dupont nogmaals aan. "Als je er maar geen vlekken op maakt!"

Er kwam een eind aan het gesprek toen Dupont korporaal Brouwer zag naderen. Hij liep op een sukkeldrafje de verspreid zittende manschappen langs.

"We gaan verder," meldde hij, zijn hoofd onder het huis stekend. "We zitten op de verkeerde plaats. Onmiddellijk op de weg verzamelen." Ze pakten hun wapens op en blij dat Brouwer hen van de zeurende Paalvast had verlost liepen Doorn en Dupont naar de weg, terwijl Paalvast zijn wapen ging halen.

De politiemans Silas, met twee andere agenten aan het peloton toegevoegd, was behulpzaam bij het bouwen van het bivak. De benodigde boomstammietjes werden door hem aangewezen. Bij het oprichten van een stevig onderstuk met vloer bewees hij eveneens zijn handigheid, rustig aanwijzingen gevend en bijspringend waar dat nodig was. Na een uur waren ze gereed met wat eruitzag als een grote vlonder die een halve meter boven de grond lag. De halve tentjes, iedere man had er een bij zich, werden aan elkaar geknoopt en over het dakgeraamte gelegd. Een geriefelijk onderkomen was het niet, maar als het in de nacht zou gaan regenen werden zij niet nat.

Onmiddellijk na aankomst op de bivakplaats was door luitenant Wortel een wachtpost in de hoge berm uitgezet. Twee man op wacht achter een b.a.g., terwijl de rest van de gewoergroep van sergeant Bruinen aan het bouwen was. Op verschillende plaatsen aan de weg verzezen bivaks in de rimboe, onzichtbaar voor iemand die op de weg liep.

Doorn lag met Dupont tussen de struiken en staarde over de loop van de b.a.g. naar de verre oerwoutrand. Vanaf hun plaats konden zij de naderende vijand onder vuur nemen zonder zelf gezien te worden. Erg gelukkig waren zij niet met hun wachtje. De insecten zoemden af en aan en staken waar zij maar een stukje vel vonden, werden dood gemept en direct opgevolgd door nieuwe aanvallers die eveneens een snelle dood stierven en nooit bloed proefden. De hitte was verstikkend. Een grauw wolkendek hing roerloos en laag boven het oerwouddak. De bomen in de verte, waar de weg een ruime slingerbocht maakte, waren zeker veertig tot zestig meter hoog. Ze namen de vreemdste vormen aan wanneer je er lang naar lag te staren. En de middag duurde *verschrikkelijk lang!* Een enkele maal werd het statische decor verlevendigd door een vlucht sneeuw witte kakatoe's, die onwelluidend schreeuwend langs de hardgroene muur scheerden en een ogenblik later door het bos werden opgeslokt.

"Wat wit lijken die vogels," zei Doorn. "Alsof ze net een bad hebben genomen."

Dupont had er geen oog voor. Met steeds kleinere tussenpozen hanteerde hij zijn niet al te schone zakdoek om het zweet van zijn gezicht te poetsen. "Verdomme, zelfs als je niet beweegt spat het zweet je gewoon uit je porien," zei hij humeurig.

Om niet al te veel hinder van de vliegen te ondervinden rookten zij de ene sigaret na de andere. Muskietenolie was niet erg in trek door de onaangename geur die neus en keel prikkelde. Bovendien trokken de insecten zich er niet veel van aan.

Doorn ging staan en tuurde in de richting waar de mitrailleurpost tussen de struiken verscholen lag. Het bleef onheilspellend stil in de roerloze jungle. Was het de stilte voor de storm? "Het is nu bijna vier uur," zei hij, op zijn horloge tikkend. "Waar blijft Buntman nu?" "Hij is de vijand vast misgelopen."

"Ze hebben toch gidsen bij zich?"

"Ja, dan weet ik het ook niet," zei Dupont narrig. "Maak je niet sappel. Het is veel te benauwd om je op te winden. Verdomme, waarom komt er nu geen aflossing? We liggen hier de hele middag al."

Doorn draaide een nieuwe sigaret.

"Buntman is veel te laat," mopperde Dupont. "Straks is het donker en dan zien we geen flinker meer."

Doorn gaf geen antwoord. Wat viel er ook te zeggen. Er kon immers van alles gebeurd zijn? Hij liet de rook van zijn sigaret rond zijn hoofd kringelen. De insecten die toch door het rookgordijn kwamen en een aanval op zijn hoofd waagden, mepte hij met zijn pet weg.

"Wachten," zei hij berustend. "Tot je een ons weegt, Duup."

Toen sergeant Bruinen de hoge berm beklom voelde hij goed hoe stijf zijn benen waren. Hij was zich terdege bewust van de beperkingen die zijn leeftijd hem oplegde. Het allerjongste was er nu eenmaal af. Als man van tweeënveertig jaar begon je de jaren toch al te voelen. In Nederland kon hij alles nog wel bijslaffen, Maar op Nieuw-Guinea stelden het klimaat en de rimboe hoge eisen aan de conditie van een man.

Zo had majoor Denekamp het al moeten opgeven in de opleiding op Biak. De tropen hadden hem te pakken gekregen. Hij was bijna vijftig en de beproevingen van de mars naar de kampong Korim, over de heuvelrug en dwars door de rimboe, hadden hem geveeld. Denekamp was er later eerlijk voor uitgekomen dat hij zich te oud voelde voor de dienst in de tropen. Nieuw-Guinea liet hem merken dat hij een oude man werd. Je beschikte niet meer over reserves die je aan kon spreken als dat noodzakelijk was. Te oud. Het klonk hard, maar je moest het toch onder ogen zien en de consequenties ervan aanvaarden, hoewel dat niet zo eenvoudig was. Iedereen vond het zielig om een man zo te zien worstelen, met de moed der wanhoop trachtend aan de genadeslag te ontkomen. Alle inspanningen ten spijt bezweek majoor Denekamp. Hij moest de strijd wel opgeven. Een volle week had hij nodig om weer op verhaal te komen en toen de anderen naar Sorong vertrokken kreeg hij een baantje in Sorido. Sergeant Bruinen vreesde dat ook hij de strijd zou moeten opgeven. Teminabuan had nog niet het uiterste van zijn krachten geveerd, hij kon nog redelijk meekomen, maar hij had er wel grote moeite mee om na elke rustpauze het mars-tempo op te pikken.

"Het is al laat, sergeant," zei Doorn. "Ik zou wel eens willen weten wat Buntman aan het doen is."

Bruinen haalde zijn schouders op. Hij was ook benieuwd naar de vorderingen die de officier maakte. Vorderingen? Buntman was veel te laat, wat was er ginds in de rimboe fout gelopen? Menselijke berekeningen klopten op Nieuw-Guinea zelden, ook al zagen ze er op papier nog zo betrouwbaar uit.

"De aanval komt niet meer," zei Dupont.

"Vast wel. Je moet maar rekenen dat Buntman voorzichtig is."

"Als hij niet opschiet zitten we hier over drie jaar nog te wachten." Sergeant Bruinen keek naar de weg en monsterde vervolgens de donkere hemel. "Silas zegt dat er regen komt. Maar goed dat we een waterdicht dak boven het hoofd hebben. Een bosbivak is nooit leuk en..."

"Rattattat... rattattattat, rattattat!"

Bruinen bleef met open mond staan, maar er kwam geen geluid meer over zijn lippen. Hij hing zijn wapen aan de schouder en zei geagiteerd: "Buntman valt aan. Opletten jullie. Ik ga nu naar de mitrailleurpost van majoor Oord."

Met enkele sprongen was hij van de hoge berm af en snel verdwenen zijn dof klinkende voetstappen uit het gehoor. Doorn en Dupont lagen gespannen achter de b.a.g. en keken elkaar wat ongelovig aan.

"Toch nog," zei Doorn. "Verdomme, waarom kon dat nou niet eerder?" Nogmaals ratelde het geluid van automatische wapens in de verte, nu echter vermengd met de drogere knallen van gewone geweren. Het oerwoud maakte zich al gereed voor de nacht. Luitenant Buntman en de zijnen zouden terug moeten trekken want het werd sneller donker dan normaal nu het zo zwaar bewolkt was.

"Het is maar een korte aanval," zei Dupont. "En wat gaat er nu gebeuren? Straks is het donker en dan zien we geen plopper."

"Afwachten en goed op de weg letten," zei Doorn. "Als het straks donker is moeten we op onze oren vertrouwen."

Stil lagen zij tussen de struiken. De wapens stonden op scherp. Uit het bivak kwam geen enkel geluid. Het lijkt wel of we hier helemaal alleen liggen, dacht Doorn. De kolf van de b.a.g. drukte geruststellend in zijn schouderholte. Ze lagen met gespitste oren te luisteren, maar er werd niet meer geschoten.

De regen roffelde op het tentdoek van het bivak. Eenzaam in de onmetelijke rimboe van de Vogelkop lagen de mariniers en de politieagent wakker. Het lag hard op de knoestige boomstammetjes. De Papoea had een hutje voor zichzelf gebouwd en lag er volledig gekleed in. Hij was op alles voorbereid, maar zijn intuïtie vertelde hem dat er deze nacht niets zou gebeuren. Hij was een zoon van het land, volkomen vertrouwd met de wildernis, de nachtelijke geluiden en de regen die uren achtereen uit de hemel kon vallen. Silas was er trots op dat hij de mariniers mocht gidsen en helpen bij het opsporen van de vijand. Doorn kon maar niet in slaap komen. Na het eten van een kleine portie rijst met haring in tomatensaus en sambal was hij gekleed onder de klamboe gekropen. Slechts zijn sokken en schoenen had hij uitgetrokken en binnen handbereik naast zich op het vloertje gezet. De eentonig roffelende regen bezorgde hem een vreemd bedrukt gevoel. Hoe eenzaam en verloren lagen zij hier in de jungle, ver van de bewoonde wereld. Als het bivak door de vijand overvallen werd zouden hun lijken dagen, misschien wel weken blijven liggen, als lekkere hapjes voor de wilde dieren. Teminabuan kon zelfs worden uitgemoord door de para's en niemand zou het weten.

Wat was er vanmiddag met luitenant Buntman gebeurd? Hij moest er maar liever niet aan denken. Dood in de wildernis... Maar nee, weg met die sombere gedachten! Greta Versluis... Aan haar kon hij beter denken dan aan de harde boomstammen onder zijn rug en aan gevechten in de wildernis. Hij wilde niet sterven door de kogel van een infiltrant of door een handgranaat die in de nacht in het bivak werd geslingerd. Maar een kogel was snel en kon de dood brengen terwijl je zelfs niet beseft dat je geraakt was. Greta en hij zouden elkaar niet terugzien! Een gedachte die niet bevorderlijk was voor zijn gemoedsrust.

Opeens was er een vreemd geluid dat zich bij het kletteren van de regen voegde en steeds luider werd. Hij hield zijn adem in en luisterde scherp. Het was geen verbeelding, een voertuig naderde het bivak met gierende motor. Korte tijd later identificeerde hij het geluid als de motor van een jeep. Op de weg voor het bivak drukte iemand aanhoudend op de toeter van het voertuig. Een luide stem probeerde met weinig succes het getrommel van de regen te overstemmen.

"Sergeant Bruinen! Sergeant Bruinen!"

Plotseling was het bivak in rep en roer. Rondom hoorde Doorn slaperige stemmen mopperen. Sergeant Bruinen vloekte omdat hij de regen in moest voor de een of andere halve gare, zoals hij aanvankelijk veronderstelde. Doorn hoorde hoe hij over een stapel pannen struikelde en ketterend het bivak verliet.

Dupont kwam steunend overeind. Buiten heerste een Egyptische duisternis. Hier en daar gloeiden opeens rode lichtpuntjes van sigaretten

op. Door elkaar geroep en gevloek van mannen die iets niet konden vinden. Toen de stem van sergeant Bruinen, die terug was van zijn eenmansexpeditie door de regen.

"We gaan terug naar Teminabuan! Onmiddellijk inpakken en naar de weg!"

"Verrek, midden in de nacht?" tierde een kribbige stem. "En met zulk kloteweer? Ik blijf liever hier. Wat is er aan de hand dat we hals over kop moeten vertrekken?"

Iemand had de euvele moed een zaklantaarn aan te knippen. In de felle lichtbundel die door de hut priemde zag Doorn dat het pas negen uur was. De nacht moest nog beginnen. Dat ze naar Teminabuan terugkeerden had ongetwijfeld met de aanval van Buntman te maken. Doorn wilde net zijn spullen bij elkaar zoeken toen sergeant Bruinen schreeuwde dat het licht uit moest. In de daarop volgende duisternis tastte Doorn naar zijn pack en trachtte zijn etenspannetje, bestek en schoenen te vinden. De laatste vond hij. Hij haalde de sokken eruit, trok ze aan en begon met de schoenen. Hij maakte de veters slordig vast. Hoe hij daarna ook zocht, er was verder niets meer te vinden.

"Opschieten," maande sergeant Bruinen. "De trucks komen ons bij het ravijn ophalen."

"Ik kan niets meer vinden, sergeant," foeterde Doorn. "Bestek, pannetje, drinkmok, alles foetsie."

"Niet verder zoeken. Je kunt alles als patrouilleschade opgeven."

"Mij best. Als ik er maar geen geduvel mee krijg."

"Allicht niet. Er zal wel meer wegraken. We hebben nu geen tijd om te zoeken." Bruinen liet er met luide stem op volgen: "Opschieten, naar de weg! Het bivak blijft staan zoals het is."

Het goot. Een met geen pen te beschrijven watermassa stortte zich kletterend op het bivak. Geen poncho bood ook maar de geringste bescherming tegen de kille waterval die de manschappen in een oogwenk doorweekte. Vloekend en soppend in hun schoenen aanvaardden zij de terugtocht naar het ravijn. Daar aangekomen gingen ze maar ergens zitten. In de berm of midden op de weg die in een modderpoel was herschape. Rillend van de koude zaten ze gelaten onder de poncho's op de trucks te wachten. In Teminabuan was de barak en konden ze droge kleren aantrekken. En hopelijk onder een echt dak slapen, droog en warm.

HOOFDSTUK 4.

Het kleine landingsvaartuig voer door de donkere nacht de stille kali op. Het reisdoel was de kampong Warzar, waar luitenant Buntman 's morgens ook aan land was gegaan. Benedendeks lagen de mannen van luitenant Wortel op de kooien in een kleine, snikhete ruimte. Steeds twee boven elkaar in drie rijen. Het was er een nauwe bedoening, maar zo'n bed lag wel aanmerkelijk beter dan de boomstamvloer in een bosbivak.

Ze hadden in Teminabuan, waar ze na een wilde rit met de trucks doorweekt aankwamen, maar amper tijd gekregen om zich van droge kleren te voorzien. Het bleek dat luitenant Buntman na het vuurgevecht in de rimboe taal noch teken van zich had laten horen. Kapitein Van der Toorn vreesde het ergste, al waakte hij er wel voor zijn bange voorgevoelens uit te spreken. Na het omkleeden werden zij haastig naar de steiger gedirigeerd. Voor de tweede keer door de stromende regen, zodat ze opnieuw tot op hun huid nat geworden waren.

Doorn lag ongemakkelijk en koud op een van de vaste kooien in de buik van het scheepje. Boven zijn voeten was het gapende gat van de toegang tot de benedendekse ruimte. Gelukkig regende het nu niet meer. Zijn kleren waren kletsnat en hij voelde de warmte van het schip nog niet. Alles plakte vies aan zijn lichaam. Het was een hoogst onaangenaam gevoel, maar desondanks was hij blij dat hij nu kon liggen en de hele nacht rusten. De koude was in zijn botten gekropen en slapeloos lag hij in het vierkante gat boven zijn voeten te staren. Af en toe schoof een ster voorbij, helder en geruststellend twinkelend. De machine dreunde en deed het schip trillen. Pas tegen een uur of acht de volgende morgen zou de l.c.p.r. op de plaats van bestemming aankomen.

Rust...

Een hele nacht zonder wachtlopen, dat was een ongekende weelde. Was ik nu ook nog maar droog en warm, dacht Doorn even. Hij lag met opgetrokken knieën, zijn jasje tot boven dichtgeknoopt, en rilde alsof hij koorts had. Ze hadden niets dan hun wapens en volie patroontassen meegenomen. Er werd niet op een lange actie gerekend. Onwillekeurig dwaalden zijn gedachten terug naar Greta. Het was prettig om wat over haar te fantaseren en je vergat er je ellende tenminste voor een poosje door.

Greta zou een avond op de kinderen van Sietse en Annie passen. Door-gaans nam Jaap Fongers deze taak op zich, maar deze avond was hij niet beschikbaar. Ook bij de landmacht werd wacht gelopen, zodat er een plaatsvervanger voor Jaap moest komen. De kinderen, Wiebe en Ankie, waren echte wildebrassen, die je beslist geen avond alleen kon laten. Doorn en Greta hadden elkaar de vorige dag in de kota ontmoet. Tot zijn grote opluchting scheen zij het voorval in de jeep vergeten te zijn. In ieder geval repte zij er met geen woord over. Greta vertelde hem dat zij op moest passen en vroeg hem meteen of hij haar gezelschap wilde houden. Om acht uur stond hij bij Sietse

en Annie op de stoep, die toen al vertrokken waren. Hij had zich van top tot teen gewassen en zorgvuldig geschoren. Daarna had hij een pak aangetrokken dat hij nog niet eerder had gedragen. Hij wilde een goed figuur bij Greta slaan.

Na de eerste kop koffie vroeg Greta hem of hij over de heuvel achter Klademak was gekomen, als blinde passagier.

"Nee. Ik heb gewoon mijn kaartje aan de poort ingeleverd. Ik moet dus voor twaalf uur binnen zijn."

"Als een kleine jongen op tijd thuis, of anders..."

Greta lachte wat meewarig, deed haar schoenen uit en vroeg hem of hij het licht uit wilde doen. Haar verzoek overrompelde hem. Hij was met bepaalde verwachtingen gekomen maar dat alles zo vlót zou gaan verraste hem dusdanig, dat hij haar enkele ogenblikken zat aan te staren alvorens op te staan. Nadat hij het licht had uitgedraaid en door de kamer struikelde, tussen de meubels naar haar zoekend, hoorde hij het geritsel van kleren. Hij wist wat dat betekende. Toen hij weer naast Greta zat en een hand uitstak voelde hij een naakte borst. Greta liet een kort lachje horen en in haar stem was een klank die hij nog niet kende.

"Kom maar. Dit wilde je toch zo graag, Nico?" fluisterde zij en hield zijn hand tegen haar borsten. "We hebben weinig tijd, kom..."

Haar gedrag remde zijn verlangen naar haar juist af. Ze wist het goed, hij wilde haar graag hebben, maar haar uitnodiging kwam iets te vroeg en nu wist hij niet wat hij moest zeggen of doen. Dit was geen verovering. In feite hoefde hij in het geheel geen moeite te doen, Greta bood zich aan op een presenteerblaadje. Hij had haar zelfs nog niet aangeraakt!

"Greta, de kinderen. Dit kan toch niet?" zei hij. "Hier op de bank... Als de kinderen wakker worden en de kamer binnenkomen..."

Ze lachte met een vol geluid en trok hem onstuimig tegen zich aan.

"Niet op de bank, daar vallen we af als we goed bezig zijn! Op de grond hebben we meer ruimte. Of wil je liever in het bed van Annie en Sietse kruipen?"

Het volgende ogenblik gleden zijn vingers over haar borsten en hij voelde haar huiveren toen hij met zijn vingertoppen de kleine tepels beroerde. Een heftige reactie van zijn lichaam was het gevolg. Een zwaar gevoel in zijn lendenen en een snel zwellen van zijn lid. Greta liet zijn hand los en zei zacht: "Ik heb niets meer aan, voel maar." Na een kort strelen van haar volle borsten liet hij zijn ene hand over haar buik glijden en verkende de opbollende venusheuvel, hoorde het zachte knisteren van het schaamhaar en streefde toen met een stijgend gevoel van opwinding haar dijen en liezen. Een golf van hete begeerte sloeg door hem heen toen hij haar zachte labia beroerde en ze uiteen trok. Vaag rook hij de heerlijke geur van haar lichaam en toen zijn tastende vingers vochtig werden kon hij zich niet langer beheersen, pakte haar naakte schouders en drukte haar wild achterover op de bank. Greta duwde hem hijgend weg en zei met een hese stem: "Niet hier. Op de vloer hebben we alle ruimte, schat."

Ze trok hem mee op de grond voor de bank en daar ging Doorn op haar liggen, tussen haar uitnodigend geopende dijen. Hij zoende begerig

haar hele gezicht en hoorde haar kreunen toen zijn tanden haar lippen kneusden. Hij duwde zijn tong naar binnen en zocht de hare, die onmiddellijk tot tegenspel bereid was. Wat daarop volgde ging zo snel dat het voorbij was voor zij het beseften. Greta liet hem begaan en gaf zich aan hem na een korte worsteling met zijn broeken. Ze wist dat niets hem nu meer kon afremmen. Ze streelden, zoenden, lispelden, fluisterden woorden van liefde en hartstocht zoals alle liefdesparen dat plegen te doen als zij zich overgeven aan de drift van het bloed. De meest versleten woorden kregen nieuwe inhoud. Het was alsof zij ze voor elkaar bedachten. Nadat zij zijn lid in zich had gevoerd probeerde ze hem bij te houden, maar hij stootte fel op haar in. Haar handen streelden zijn rug en achterwerk, haar lippen fluisterden aanmoedigende woorden en beten zacht in zijn schouder. Toen hij het hoogtepunt bereikte deed Greta niet meer haar best om ook zo ver te komen. Ze lag stil en met gesloten ogen toen hij de vrucht van zijn opgekropte hartstocht in haar uitstortte. Ze trok hem stijf tegen zich aan toen alles voorbij was. Doorn bleef hijgend op haar liggen en zoende haar ogen, dankbaar voor wat ze hem had laten doen zonder zelf van de daad te genieten. Na enkele minuten duwde ze hem van zich af. Hij hoorde hoe zij in de weer was met haar kleren en toen het licht weer brandde had zij haar broekje en b.h. al aangetrokken. Ze liep met bevallig wiegende heupen door de kamer en ging ver van hem af op een stoel zitten. Haar lange blonde haren glansden zacht en vielen in sierlijke golven over haar blanke schouders. In het schemerlicht zag zij er als een fee uit en was zij even ongrijpbaar. Doorn keek bewonderend naar haar lange benen die zij over elkaar had geslagen. Greta was mooi. Hij kon moeilijk geloven dat hij enkele ogenblikken geleden tussen haar dijen had gelegen. Terwijl hij haar observeerde bedacht hij dat zij toch niet bij hem paste en dat hij geen enkel recht op haar kon laten gelden. Wat betekende het gebeurde voor haar? Waarom zij in enkele dagen zo totaal veranderd was begreep hij ook niet. Greta keek hem aan met het bekende spotlachje dat hem zo verwarde.

"Dat was het dan wel," zei ze luchtig. "Ben je niet blij met je overwinning?"

"Het was toch geen overwinning?"

"Je wilde graag dat dit zou gebeuren, Nico. Maar je verwachtte zeker niet dat ik de kleren al zo gauw zou uittrekken."

"Nee, ik begrijp niet waarom je het gedaan hebt. Volgens eh...de mensen hier in Sorong ben je een serieuze vrouw."

Haar ogen staarden zonder iets te zien. "Was. Begrijp jij iets van vrouwen, Nico Doorn? Misschien ben je daar nog wel te jong voor, al ben je getrouwd."

"Laten we het daar niet over hebben," zei Doorn onwillig.

"Waarom niet? Het is toch wel belangrijk dat we weten wat we aan elkaar hebben. Ik weet niets over jou. En wat weet jij nou helemaal van mij?"

"Mijn vrouw heet Tineke. Ze is zeventien jaar en in verwachting." Greta floot schel en schudde haar hoofd. "Zo, daar hoor ik van op! En dan jij hier een beetje de beest uithangen? Schaam je, dat had

ik niet van jou verwacht. Ik ben ook getrouwd, maar dat kan jou waarschijnlijk niets schelen. Je wilde me hebben en je hebt me gekregen, zo simpel zal het bij jou wel liggen. En je snapt dus niet waarom een getrouwde vrouw een slippertje maakt?"

"Omdat jouw huwelijk niets beter is dan het mijne," zei Doorn.

Greta schudde heftig haar hoofd, zodat het goudblonde haar wild naar alle kanten zwaaide. "Mijn huwelijk? Daar hoeven we niet over te praten. Dat bestaat uitsluitend nog op papier. En die ring? Die kan ik beter verpatsen bij de Chinees, jongen. Nou, is dat niet voldoende reden om eens vreemd te gaan?"

"Greta, moeten we hier over praten?"

"Dat is misschien wel nuttig."

"Waarom heb je het dan gedaan?"

"Je moet niet zo vragen. Ik weet het zelf niet goed. Misschien ben ik wel afgeknapt. Toen jij kwam had ik geen kracht meer om te vechten en de schijn op te houden. Een serieuze vrouw? Vergeet het maar. Ik voel me niets beter dan een hoer. Maar maakt het wat uit? Moet een mens altijd en overal zijn verstand bij gebruiken? Ik kan niet meer. Je kwam op het juiste moment, Nico Doorn en je hebt je zin gehad. Wat nu?"

"Als ik er niet was geweest, had je dan een ander genomen?"

"Dat is een goeie vraag. Waarschijnlijk wel, maar dat kan ik niet zeggen. Er zijn wel liefhebbers, dat is waar."

"Voor mij is het geen avontuurtje, Greta."

Ze keek hem onderzoekend aan. "Laten we dat aannemen. Ik hoop dat je het meent. Een hoop mannen zien een vrouw als een lustobject waar ze naar believen gebruik van kunnen maken. Twee leuke benen, de inhoud van een bloesje en een lekker smoeltje, dat is genoeg. Waar zijn hun diepere gevoelens? Een vrouw heeft die meestal wel als zij met een man naar bed gaat. Bij mannen is het hun omspelande libido. Alles eromheen is franje, flauwekul. Weet jij hoeveel mannen er hier met me naar bed willen? Voor een enkele keer, als moeders het maar niet merkt, of voor een langere periode. Zo'n verwaarloosd vrouwtje is een felbegeerde prooi. Tot voor kort was ik een vrouw die niet wilde, een kuise madonna, en nu ga ik al voor een marinier op m'n rug liggen. Hoe dat komt? Eenzaamheid, verlangen naar een beetje liefde voor mijn part, een strelende hand en een mond die je zoent. Het gevoel dat je een man in verrukking kunt brengen en de wetenschap dat er iemand is die oprecht naar je verlangt... Dat zijn mijn diepere gevoelens geweest toen we het deden. Weet jij veel?" Greta sloot even haar ogen. "Ik weet het zelf ook niet meer, Nico. Wat wil je eigenlijk precies van mij?"

"Geen avontuurtje," zei hij. "Je moet niet denken dat ik je wilde versieren omdat ik graag... We hebben hier niet veel. Vrouwen kijken ons niet aan. Toen ik jou zag werd ik meteen... Nou ja, ik was smoor op je, laat ik het maar zo zeggen."

"Dat klinkt eerlijk," zei Greta zacht. "Maar een feit blijft dat je getrouwd bent en ik ook. Hoe is het tussen jullie? Je vrouw is in verwachting."

"Ja. En ze wil niet meer. We gaan scheiden, dat is wel haast zeker,

Greta. Vanaf het begin is het niet goed geweest tussen Tineke en mij. We hadden altijd hooglopende ruzie. Kopjes en glazen sneuvelden... Ik weet niet hoe het allemaal zal gaan in de toekomst. Nu ik hier zit vind ik dat ook niet zo belangrijk."

Greta knikte en stond op, kwam vlak voor hem staan en drukte zijn hoofd tegen haar buik.

"Je moet een paar dingetjes wel weten, lieverd. We hebben geen kinderen. Niemand weet de ware reden ervan. Zelfs mijn vriendinnen niet. Die denken dat ik hier geen kinderen wil hebben. Dat is niet zo. De ware reden is dat Paul me geen kinderen kan geven."

"En daarom is jullie huwelijk niet goed?" vroeg Doorn, zich aan de warmte van haar buik koesterend.

"Nee, dat heeft er niets mee te maken. Ja, indirect wel. Het hoeft ook geen reden te zijn om een huwelijk naar de knoppen te helpen. Toen we een jaar getrouwd waren bleek dat hij geen kinderen kon maken. Duizenden mannen kunnen dat niet. Ik zei tegen Paul dat ik het niet erg vond. We zouden immers een pleegkind kunnen nemen? In die periode ging hij al vreemd, maar dat wist ik niet. Ik was een dom gansje. Toen ik er eindelijk achter kwam en met hem praatte verzekerde hij me dat het niet weer zou gebeuren. We hielden van elkaar, hij had het gedaan omdat hij een tik had gekregen nadat de dokter vertelde dat hij onvruchtbaar was. Ik geloofde hem natuurlijk, maar ik vond het wel erg dat hij met een andere vrouw naar bed was geweest. Wat was ik toen nog een naïef kind! Paul gedroeg zich als een stier. Omdat hij geen kinderen kon maken stormde hij van de ene griet naar de andere om zichzelf en al die meiden te bewijzen dat hij in bed heel wat mans was. Praten, praten en nog eens praten. Toen wilde hij naar Nieuw-Guinea. Hij had altijd al naar de tropen gewild en daar zou de verleiding minder groot zijn. Vergeet het maar, hij gedraagt zich nog als een gecastreerde fokstier." Greta ging naast hem op de bank zitten en legde haar hoofd tegen zijn schouder. "Zie je nu een beetje de problemen waar ik mee zit, Nico?"

Hij knikte en sloeg een arm om haar heen. "Dat wist ik toch allemaal niet, Greta. En als ik het wel had geweten..."

"Ik weet wat je wilt zeggen. Dan had je me ook niet links laten liggen. Je zag een mooie jonge vrouw en werd verliefd op haar. We laten het maar zo."

Ze stond op en trok haar jurk aan, waarna ze een sigaret opstak en aan de eettafel ging zitten, weer ver van hem af. Een grote rookwolk uitblazend keek ze hem ernstig aan. "Is het niet beter dat we er nu mee stoppen, Nico?"

"Waarom?"

"Ik wil niet dat je een spelletje met me speelt. Daar ben ik beslist niet van gediend."

"Ik denk dat ik maar opstap," zei Doorn op gekrenkte toon. "Je stelt zulke gekke vragen vanavond."

"Voor mij zijn het zinnige vragen. Ik zou er ook graag serieus antwoord op willen hebben."

Doorn stelde een tegenvraag. "En jij? Hoe denk jij precies over mij? We hebben het alleen maar over mij gehad."

"Dat is niet waar. Ik heb je verteld wat er met mij aan de hand is, Nico. Ik vraag me af of het wel goed is om ermee door te gaan. We kunnen nu nog terug."

"Ik wil niet terug," zei hij.

"Zou je met me willen trouwen als ik vrij was?"

"Ja, ik denk het wel."

"Maar je weet het niet zeker. En als ik in verwachting was?"

"Zo is het ook met mij en Tineke gegaan," zei hij grijnzend, maar hij voelde zich niet op zijn gemak. "Ik denk niet dat ik er voor de tweede keer weer in zou trappen."

"Dat dacht ik al. En als ik het weg liet maken?"

"Ik weet het niet, Greta. Verdorie, wat wil je nu eigenlijk?"

"Je trouwde met Tineke omdat ze in verwachting raakte? Omdat je vond dat je er niet onderuit kon?"

"Ja, maar niet alleen daarom. Tineke is een knappe meid en ik was gek op haar."

"En nu ben je gek op mij. Maar over trouwen wil je het liever niet hebben."

"Je begrijpt er niets van," zei Doorn korzelig. Hij begon zich aan te kleden. Met een schoen in zijn handen keek hij haar aan, lachte verontschuldiging en zei: "Nou ja, misschien wil ik best met je trouwen, dikke buik of niet."

"Je bent nog niet volwassen," zei Greta koel. "Als ik ooit nog eens trouw wil ik zeker weten dat hij me wil hebben, echt wil hebben en niet uit plichtsbesef met me trouwt."

Doorn slaakte een vertwijfelde zucht en trok zijn schoenen aan. Het gesprek nam een onaangename wending en hij voelde er niets voor om heibel met Greta te krijgen. Hij stond op en nam haar hoofd tussen zijn handen. "Greta, je bent een...een..."

Ze keek hem met woedende ogen aan en sloeg zijn handen weg. "Je moet nu maar liever gaan. Ik wil nadenken, heel goed nadenken over alles. Ik kom er niet meer uit, Nico. En denk jij er ook maar goed over na wat we moeten doen. Je moet me niet als een lekkere stoeipoes zien, daar voel ik me te goed voor. Ik maak het dan liever meteen uit."

Ze trok haar schoentjes aan en maakte de gespjes vast. "Kijk nu niet zo beteuterd. Er is niets gebeurd. Ik voel me vanavond een beetje verbitterd. Misschien kun je je dat niet indenken, maar probeer het in ieder geval ook eens van mijn standpunt uit te zien." Ze liep de kamer door en deed de deur open.

"Stuur je me weg, Greta?"

"Nee, ik wil enkel dat je me nu alleen laat. Denk maar eens goed na over wat ik gezegd heb. We maken maar geen afspraak voor morgenavond. Als je wilt praten kom je vrijdag of zaterdag maar naar me toe."

Doorn draaide zich om op de smalle kooi. Het was bedompt in de kleine ruimte en de lichaamsgeur van de natte mannen zorgde niet voor een frisse atmosfeer.

Greta had geen hoge dunk van zichzelf. Maar zij was beslist geen

lelebel die met iedere vent het bed in dook. Ze had er recht op om te weten wat zijn plannen waren. Wist hij dat zelf wel goed? Kon je plannen maken als je iedere dag gewond kon raken in een vuurgevecht met de vijand? Met die mogelijkheid, of zelfs nog erger, moest je toch rekening houden.

Hij voelde hoe zijn kleren langzaam droogden en vond het nu een stuk behaaglijker op zijn vreemde rustplaats dan in het begin van de nacht. Hij kreeg geen hoogte van Greta. Goed, ze had de laatste maanden wel heel wat meegemaakt met Paul, haar man. Was alles wat zij hem vertelde waar? Eigenlijk twijfelde hij er niet aan. Greta stond bekend als een eerlijke en serieuze vrouw, waarom zou ze hem dan verhaaltjes op zijn mouw spelden? Maar aan de andere kant, hoe goed kende hij haar? Van haar snel wisselende stemmingen begreep hij hoegenaamd niets. Eerst vond ze het leuk om een beetje met hem te flirten, daarna werd hij goed genoeg geacht voor een slippertje en nu hij weg was kwam zij tot het beseef dat alles veel meer voor haar betekende dan een avontuurtje met een willekeurige man om aan de dodelijke eenzaamheid te ontsnappen. Maar wat betekende het voor hem? Heel veel, daar kon hij niet omheen. Hij was bang om aan zijn gevoelens toe te geven en Greta te laten merken dat hij meer in haar zag dan een snoletje of een getrouwde vrouw die zo nodig eens vreemd moest gaan. Hij draaide zich grommend op zijn rug en kneep zijn ogen stijf dicht. Met een actie in het vooruitzicht kon je beter niet aan vrouwen denken. Hij hield van Greta.

Het dreunen van de machine werd zachter en zachter, verdween ineens uit zijn hoofd; hij viel in slaap.

Doorn sleepte zich achter de rug van Dupont moeizaam voort over het brede pad, dat door de regen gevaarlijk glad geworden was. De zon scheen het hem deze dag extra moeilijk te willen maken. Zijn tong voelde aan als een lap leer en zijn water was op. Ze liepen al uren door vrij open terrein, heel langzaam vorderend doordat steeds eerst een afstand van enkele honderden meters verkend werd door de twee gidsen, met daarachter een politieagent. Ieder ogenblik konden deze verkenners de vijand signaleren of, en dat zou prettiger zijn, luitenant Buntman en zijn mannen.

Doorn transpireerde bijna niet meer. Zijn voetzolen brandden alsof hij door een vuur had gelopen en aan zijn linker hiel voelde hij een blaas opkomen. De zware koppel met volle patroonhouders drukte schurend op zijn magere heupen. Zijn ademhaling ging snel en hortend en stotend. Gebrek aan conditie in combinatie met de hete zon speelde hem parten, maar dat waren problemen waarmee bijna alle mannen van het peloton te kampen hadden. Zelfs de twee gidsen maakten geen al te fitte indruk meer.

In de achterhoede liepen sergeant Bruinen en majoor Oord. Vooral de laatste, die tevens de oudste was, bewoog zich zeer moeilijk en met haast mechanische passen. Hij keek naar de grond en telde zijn voetstappen. Het zweet liep als water langs zijn vuurrode wangen naar beneden, zijn broek schuurde in zijn natte kruis. Raspand kwam de ademhaling over zijn kurkdroge lippen en zijn handen trilden als

die van een hoogbejaarde Bronbeker. Zou hij het nu op moeten geven? Hij vreesde dat hij tijdens deze mars eindelijk onderuit zou gaan. Elke stap die hij deed dreunde dof na in zijn hoofd. Kon hij maar gaan zitten of liggen, lekker in de schaduw van een hoge boom. En dan koel water drinken en de ogen sluiten... Denekamp had het maar getroffen. Die zat nu prinsheerlijk op Blak en kon 's avonds in alle rust een biertje drinken en in een normaal bed maffen. Voor hem geen afmattende marsen en kwellende dorst meer.

Oord kreeg niet veel post van thuis. Hij had er ook geen behoefte aan. Zijn vrouw Griet schreef zoals zij ook sprak. Zeuren of zeveren kon je het beter noemen. En als er iets was waaraan Oord een hekel had... Gezeur aan zijn kop, die toch al zo verrekte moe was! Lang geoesterde plannen, om redenen van uiteenlopende aard nooit ten uitvoer gebracht, namen de laatste weken vastere vormen aan in zijn hoofd. Griet kwam in die plannen niet voor, de kinderen evenmin. Die vormden nu ook geen beletsel meer om er voorgoed mee te stoppen. Niets scheen een nieuw leven nog in de weg te staan en dat was een gedachte waar hij nieuwe moed uit putte. De kinderen waren het huis al uit en leefden hun eigen leventje. Het was hem allemaal wel best. Oord voelde zich geen geslaagd man. Het feit dat hij over enkele jaren de dienst zou verlaten met een zeer goed pensioen deed aan dat frustrerende besef weinig af. Voor de oorlog, na twaalf ambachten en dertien ongelukken, had hij dienst genomen bij het Korps Mariniers. Het beloofde avontuur vond hij er aanvankelijk niet en geluk nog minder. Griet verweet hem altijd dat hij marinier was geworden, maar zij vergat dat er daardoor altijd een stuk brood op de plank was geweest. Brood met beleg zelfs, terwijl anderen van de honger niet naar het toilet konden. Ze keek op hem neer, zoals haar hele familie dat deed. Ze kwam er niet recht voor uit dat ze een marinier beneden haar stand vond. Wat had ze een hekel aan zijn uniform en de geur van de kazerne die hij ieder weekeinde mee naar huis nam. In de kazerne voelde hij zich beschermd. Hij werd zonder veel moeite sergeant en had in die rang een beperkte macht, terwijl hij thuis niet veel meer in te brengen had dan lege briefjes. Op de opvoeding van zijn twee kinderen had hij geen greep. Griet maakte wel uit naar welke scholen zij gingen en welke kleren zij moesten dragen. Zij regeerde het huishouden als een generaal, als sergeant kon hij maar naar haar pijpen dansen. Toen ze ouder werden kwamen de kinderen wel in opstand tegen het regime van moeder en met lede ogen moest Griet aanzien dat het tweetal zelf de dienst uit ging maken. Dat ging met veel heibel gepaard, maar de opstanden en onlusten bleven hem grotendeels bespaard. Hij zat meer in de kazerne dan thuis en hoorde pas van de strubbelingen als die door Griet al uit de weg waren geruimd. De kinderen gingen hun eigen weg, dat was het eind van het lied. Hij noch Griet konden daaraan iets veranderen. Vooral in de jongen herkende hij veel van zijn eigen karakter. De laatste brief van Griet had hem woedend gemaakt. De jongen wilde niet meer studeren. Hij werkte nu als een soort boodschappenjongen op een klein reclamebureau. Hun dochter Jennie was de deur uitgegaan toen ze achttien was geworden, nu ruim een jaar geleden. Griet schreef dat ze met een oudere

man leefde. Hij was directeur van een kleine fabriek in de buurt van Haarlem. Volgens de klaagliederen van Griet was hij al jaren van zijn vrouw af en hij had drie kinderen die ook al getrouwd waren. Over de leeftijd van de kerel repte zij met geen woord en daar zou zij haar redenen wel voor hebben. Natuurlijk was die vent minstens vijftig! Je deed er 'geen moer aan, Jennie had altijd gedaan wat in haar hoofd opkwam. Het domme kind moest zich er ook nu maar mee zien te redden. Vandaag of morgen kwam ze met hangende pootjes naar huis. De colonne kwam met horten en stoten tot stilstand. Het terrein, dat tot nog toe vrij open was geweest, ging nu over in een bos met hoge, slanke bomen die hier en daar hun schaduw over het pad wierpen. Ieder zocht zich een plekje om wat op adem te komen. Oord liet zich aan de voet van een enorme oerwoudreus neervallen en haalde zijn veldfles uit het foudraal. Na van het lauwe water te hebben gedronken sloot hij zijn ogen en bedacht tevreden dat zijn wens was verhoord. Hij genoot van de rust die hem werd gegund. Met enige bezorgdheid voelde hij hoe zijn hart bonkte en dat zijn handen zo beefden dat hij de vingers niet stil kon houden. Aan een sigaret had hij zelfs geen behoefte. Hij beseftte dat het lot hem andermaal gunstig gezind was. Ook deze keer zou de rimboe hem er niet onder krijgen.

Doorn zat naast Dupont in het hoge gras. In zijn veldfles zat geen druppel water meer. Hij had alles opgedronken zonder zichzelf ook maar enige discipline op te leggen. Dat moest hij nu bezuren. Meer dood dan levend voelde hij zich na deze mars door de rimboe. Geen mens scheen te weten waarom er een rustpauze was ingelast en hij vroeg zich af waarom niemand de moeite nam een bericht naar achter door te geven.

"We weten nooit wat er aan de hand is," zei hij tegen Dupont, die zwaar lag te hijgen en met schrille ogen in een rood gezicht naar hem keek. Hij was de grens van zijn uithoudingsvermogen genaderd en ook voor hem betekende de rustpauze redding.

"Ik denk dat er iemand van z'n stokje is gegaan. Wees blij dat we effe kunnen zitten."

"Die vijf minuten? Je kunt beter blijven staan en wat oefeningen voor je spieren doen, dan gaat het lopen straks minder moeilijk."

Daar gaf Dupont geen commentaar op. Wie wist dit nog niet uit eigen ondervinding? In het begin, tijdens de opleiding op Biak, maakten ze hun schoenen nog los, wat erg onverstandig was daar de voeten onmiddellijk begonnen te zwellen en zo dik werden dat je later de schoenen met moeite aan kon krijgen.

Sergeant Bruinen kwam langzaam naar achteren. Hij had het zichtbaar moeilijk. Hier en daar bleef hij korte tijd staan, sprak een paar woorden en sukkelde weer verder.

"Verderop ligt de kampong Beriat," meldde hij. "Er is een verkenningsploeg vooruit gestuurd. Misschien weten de kampongbewoners wat er met Buntman gebeurd is."

Hij liep door en herhaalde overal zijn boodschap, waarna hij terugkeerde naar de voorhoede.

Ze lagen al meer dan een kwartier te rusten, geplaagd door mieren

en muggen, toen Bruinen nog een keer naar achteren kwam. Nu bewoog hij zich op een sukkeldrafje en zijn stem had een opgewonden klank toen hij het nieuws vertelde.

"Luitenant Buntman zit in Beriat! Er is niemand gewond, het is een wonder!"

Hij veegde zich het zweet uit zijn ogen en lachte opgelucht. "We gaan zo verder, over een kwartiertje zijn we in Beriat."

De colonne zette zich opnieuw in beweging. Iets minder dan een kwartier later werden luitenant Wortel en zijn mannen enthousiast begroet door luitenant Buntman en zijn groep.

In Beriat vernamen zij de toedracht van de gebeurtenissen die zich de vorige dag niet ver van de kampong hadden afgespeeld. Op zoek naar de vijand zat Buntman er plotseling midden tussen in. Of het een bivak dan wel een gewone rustplaats was kwamen zij niet te weten. De infiltranten openden bijzonder snel het vuur op de indringers. Een kort vuurgevecht volgde, waarbij de parachutisten een goed heenkomen zochten in de hoge bomen. Vanuit de dichtgegroeide kruinen, die een uitstekende schuilplaats boden, openden zij het vuur op de mariniers. De mannen van luitenant Buntman bevonden zich op de grond in een uitermate kwetsbare positie. Schietend trokken zij zich terug in de richting van Beriat. Bij het in dekking gaan was de verbindingsman met zijn kostbare toestel tegen een boomstam gebonkt. De radio gaf de geest en zo kwam het dat de stem van luitenant Buntman 's avonds in Teminabuan niet werd gehoord.

De kampong Beriat bestond uit een tiental paalwoningen van een vrij simpele constructie. De huizen stonden in een groot ovaal aan de rand van een kale zandplek die een middellijn had van ongeveer veertig meter in de breedte bij zestig in de lengterichting. In het centrum van het "plein" stond een eenzame dode boom met zijn dorre takken naar alle kanten te wijzen. Door de jeugd van Beriat werd deze plek als speelplaats gebruikt. Rondom de kampong tierde de wildernis overdadig. Vogels schreeuwden luid en duizenden insecten deden hun best om de mariniers met hun gezaag en gesnerp te imponeren. Op twee plaatsen voerde een pad de rimboe in. Het eerste, waarlangs Wortel en zijn mannen de kampong binnen waren gekomen, was nog tamelijk breed, het andere lag er recht tegenover achter in de kampong, en was niet veel meer dan een hand breed. Het kronkelde zich grillig tussen de wirwar van bomen en struiken van de dichte jungle.

Het verhaal over de ontmoeting met de ploppers werd in geuren en kleuren verteld aan iedereen die het maar wilde horen.

Bergsma liep met een verwezen uitdrukking in zijn ogen doelloos door de kampong en reageerde nauwelijks wanneer iemand hem aansprak. Het was duidelijk dat hij de vorige dag de genadeklap had ontvangen. Nadat hij in dekking was gegaan hoorde hij de kogels om zijn oren fluiten, zo vertelde een van de andere jongens. Uit Bergsma zelf kregen ze geen enkele informatie los en ze lieten hem tenslotte maar aan zijn lot over.

Ze zaten nog in groepjes bijeen over de schermutseling te praten, toen korporaal Brouwer met de mededeling kwam dat er bij het pad

achter in de kampong een dode infiltrant lag. Enkelen, waaronder ook Doorn en Kroon, begaven zich nieuwsgierig naar de plek die Brouwer had genoemd. Daar aangekomen vonden zij reeds een grote groep rond het lijk verzameld.

De dode lag op zijn rug, droeg het donkergroene gevechtstenuue van het Indonesische leger en had op verschillende plaatsen kogelgaten in zijn uniform.

"Die is dood," zei Kroon, de man op de grond aan alle kanten bekijkend.

"Hij liever dan ik," zei sergeant Schoen droogjes.

"Jezus, z'n kop ligt in tweeën!" zei Doorn onthutst. "Hoe is dat gekomen, sergeant?"

"Ik zal het verhaal nog één keer vertellen, maar dat is dan echt de laatste keer!" zei de onderofficier.

Zo kregen zij het verhaal van de dode infiltrant te horen. Sergeant Schoen vertelde het zonder opsmuk. "Ik was vanmorgen aan het wandelen," zo stak hij van wal. "Hier en daar maakte ik een praatje met een Papoea. Ik mag nu eenmaal verrekt graag mijn Maleis wat ophalen, weet je. Uzi aan de schouder, wat kon me gebeuren? Opeens hoorde ik iemand roepen, maar ik zag geen mens. De stem kwam uit de oetan." Sergeant Schoen maakte een armbeweging naar de dichte groene muur achter de kampong. "Daar ergens was het waar ik de stem hoorde. Ik wist niet wat ik ervan moest denken, de vent sprak namelijk Duits! Maar een Duitser kon het onmogelijk zijn, dat snapte ik ook wel. Terwijl ik nog stond te dubben kwam hij uit de rimboe rennen, geweer in de aanslag. Toen rukte ik mijn Uzi van de schouder want het was natuurlijk zo'n gore plopper, dat zag ik aan het uniform en aan zijn bruine kop. Hij rende recht op me af en ik riep dat hij moest blijven staan. Het leek wel of hij doof was en door iemand achterna werd gezeten. Ik schoot. Risico's nemen? Dat had ik in Indie wel mooi afgeleerd, jongens! Ik schoot dus op hem, maar die gekke kerel bleef maar rennen! Hij leek wel onkwetsbaar. Ik zag hoe de kogels in zijn lichaam sloegen. Ik moet je eerlijk bekennen dat ik toen een beetje in paniek raakte. Ik bleef schieten en toen de Uzi leeg was kwam er een Papoea uit de kampong opdraven. Net op tijd, anders was de sergeant er niet meer geweest! Hij zwaaide als een amokmaker met een parang en rende recht op die plopper af, schreeuwde een soort oorlogskreet en hakte de kop van de para in tweeën! Ik hoor nog die klap; het was alsof die vent in een stuk hout kapte. De plopper viel op nog geen twee meter voor me op de grond, mordsdood."

"Schoot hij niet op u, sergeant?" wilde Doorn weten.

"Nee, dat niet. Maar wist ik veel wat die vent in zijn schild voerde? Ik nam het zekere voor het onzekere en schoot m'n Uzi helemaal leeg. Nou ja, hij is er geweest."

Ze bekeken de plopper eens goed. De ene helix van zijn hoofd, het was niet meer dan een dunne plak met een oor eraan, lag naast het lichaam, omcirkeld door tientallen zoemende vliegen die het vooral gemunt hadden op het deel van het hoofd dat nog op de romp zat. Ze kropen in de lege hersenpan en deden zich tegoed aan het bloed van de dode. De hersenen waren al verdwenen. Volgens een van de omstanders was een scharminkel van een kamponghond ermee aan

de haal gegaan. "Geen betere plopper dan een dooie," zei sergeant Schoen als afronding van zijn verhaal. "Hij liever dan een van ons, jongens."

Een Papoeajongen van een jaar of tien spugde in het zand, mikkend op het losse deel van het hoofd, en gaf vervolgens met minachtend gekrulde lippen een schop tegen het lijk.

Twee jonge kerels kwamen uit de kampong aanlopen. Ze legden een stok in de lengterichting over het lichaam van de Indonesier en bonden het met rappe handen vast met lianen, het praktische touw van de wildernisbewoner. Een hunner nam de losse plak die van het hoofd was gehakt en legde die onaangedaan tegen de andere helft, waarna hij de twee delen handig aan elkaar bevestigde. De vijand zou in ieder geval compleet worden begraven.

"Zo, weg ermee," zei sergeant Schoen en hij gaf de mannen een teken dat zij het lichaam op moesten pakken en wegbrengen.

Volgaan grijnzend bekeken de knapen hun werk, namen dan ieder een uiteinde van de stok en tilden het lijk op, waarna zij ermee in het oerwoud verdwenen.

Sergeant Schoen haalde een zwarte, aan de hoeken versleten portefeuille uit een van zijn broekzakken en keek er hoofdschuddend naar.

"Dit is alles wat zijn familie van hem terug ziet," zei hij in gedachten verzonken. "De man was sergeant-majoor. Dit ding heb ik uit zijn zak gehaald." Hij opende de portefeuille en onderwierp de inhoud aan een vluchtige inspectie. Veel papieren zaten er niet in de vakjes, maar wel enkele foto's, die er vrij nieuw uitzagen en zijn nieuwsgierigheid wekten. Op een ervan stond de infiltrant afgebeeld met zijn familie. Een vrouw in Sarong, het donkere haar in een keurige wrong op het hoofd. Een serene glimlach plooidde de volle lippen in een sierlijke boog. Zij was een jaar of vijfendertig en had een lief gezichtje met grote ogen, een rank halsje en een bevallig lichaam waarvan de welvingen van heupen en borsten direct in het oog sprongen. De andere personen op de foto waren een jongen van ongeveer twaalf jaar met een smal gezicht, de ogen donker en enigszins afwerend alsof hij niet gefotografeerd wilde worden, en een meisje van een jaar of tien met een fijn, hartvormig gezichtje. Zij was het evenbeeld van haar moeder en zou over enkele jaren een mooie jonge vrouw zijn. Het meisje lachte onbevangen naar de fotograaf, alsof deze een grapje maakte tijdens het afdrukken. De afbeelding ging van hand tot hand. Doorn bestudeerde de gezichten van de onbekende mensen met enige schroom en merkte op dat de man die nu in de rimboe begraven werd met onmiskenbare trots temidden van zijn gezin stond. De foto was misschien wel vlak voor zijn vertrek naar Nieuw-Guinea gemaakt. Doorn schaamde zich toen hij zich realiseerde dat hij bewonderend naar de volle borsten van de vrouw staaarde. Hier in Beriat was hun man en vader gestorven, doorzeefd met kogels uit een machinepistool, zijn hoofd in tweeen gespieten door het kapmes van een bloeddorstige Papoea... Maar deze knappe vrouw en haar kinderen waren zich niet bewust van het drama dat zich in de rimboe van Nieuw-Guinea had voltrokken. Zij verwachtten hem over niet al te lange tijd weer thuis. Misschien had de vrouw een voorgevoel van naderend onheil gehad op het tijdstip dat haar

man stierf. En mogelijk waren de laatste gedachten van de infiltrant aan haar en de kinderen gewijd en had zij die in haar onderbewustzijn opgevangen. Brieven had zij nooit van hem ontvangen, want op Nieuw Guinea kon een plopper zich de vingers blauw schrijven, een brievenbus was in de rimboe of in een kampong niet te vinden. Dat hij gestorven was zou zij pas weten wanneer er bericht van de legerleiding of de regering kwam waarin haar dat werd medegedeeld. Nu was voor haar man de oorlog voorbij, maar tevens zijn leven. Een knappe jonge vrouw met twee kinderen liet hij achter.

Doorn gaf de foto met een huivering van afschuw terug. De andere foto's wilde hij niet meer zien.

"Dit gaat naar het hoofdkwartier," zei sergeant Schoen. "Met zijn identiteitsplaatje." Hij stopte de foto's in een van de vakjes van de portefeuille en haalde zijn schouders op, keek nog eens naar de plek waar de dode had gelegen, en zei: "Over een dag of wat weet zijn familie dat hij niet terugkeert van zijn missie."

Daarmee beschouwde hij de zaak van de dode infiltrant als afgedaan.

Bij het invallen van de schemering had Doorn zich op de veranda van het aan hen toegewezen huis geïnstalleerd. Het was slechts een kwestie van zijn klamboe uitrollen en zijn bedje was gespreid. Ze konden met drie man op de veranda liggen zonder al te veel in de knoop te raken. In een der kamers van het huis, niet meer dan een hokje van twee bij drie meter, sliepen drie andere leden van het peloton. Het was allemaal erg oncomfortabel, maar altijd nog vele malen beter dan een bosbivak.

Naast Doorn hadden Dupont en korporaal Brouwer een plaats op de veranda gevonden. Met veel passen en meten ging het net, al kankerde Brouwer heel wat af over de minimale ruimte die hem ten dienste stond.

"Wat wil je, het is hier geen hotel," zei Dupont. "En als het je niet bevalt rot je maar op, Brouwer. Wij kunnen de ruimte wel gebruiken." "Het stinkt hier allemachtig," stelde Doorn snuivend vast. "En ik denk dat we morgen onder de vlooiën zitten, jongens."

Hij smeerde zijn gezicht en handen in met muskietenolie. De scherpe geur zou hem in ieder geval even van lastige insecten vrijwaren.

"Ongewassen lichamen, varkens, kippen, honden, rook en afval onder de huizen, dat is het aroma van Nieuw-Guinea," somde Brouwer op. "Lekker is anders, maar je went er wel aan."

"Vlooiën en wandluizen," zei Doorn. "Wat een beroerde nacht zal dat worden. Als er maar geen ratten zijn."

Hij hoorde de anderen stommelen en trok zijn schoenen uit. Opblijven had geen zin meer. Het was aardedonker in de kampong. Hier en daar flakkerde nog een restant van een vuur in een woning. Een hond liet een schor geblaf horen en een man schreeuwde tegen zijn vrouw of de kinderen. Het was een maanloze nacht. De insecten rumoerden minder hard dan gewoonlijk en de hond zweeg na korte tijd.

"Om zo te sterven als die plopper," zei Doorn halfluid. Hij kon het beeld van de dode man en het gespleten hoofd maar niet kwijtraken. "Eenzaam, ver van huis en je vrouw en kinderen. En waar is het alle-

maal goed voor?" ging hij verder.

"Voor een handjevol Papoea's en de eer van Soekarno," antwoordde Brouwer verveeld. "Hetzelfde kan ons ook overkomen. Morgen misschien al, of anders overmorgen."

"Hij was onze vijand," zei Doorn. "Maar wat misdeed die kerel ons? Hij werd naar Nieuw-Guinea gestuurd om het land te veroveren. Of ging hij uit idealisme?"

"Vast niet," zei Dupont. "Hij was beroepsmilitair."

"Volgens de meeste Indonesiers hoort Nieuw-Guinea bij hun land. In hun ogen hebben wij hier niets te zoeken en zijn indringers. In 1949 had Indonesie dit land al willen inpikken, maar dat ging niet door. Al jaren zijn ze bezig om alsnog hun zin te krijgen. Je hebt het kunnen lezen in de kranten. Soekarno zal nu alles doen om ons eruit te werken."

"Denk je dat ze ons onder de voet zullen lopen, Brouwer?" vroeg Dupont.

"Dat is een moeilijke vraag. Het is wel zeker dat ze de frequentie van de infiltraties zullen opvoeren, maar of er grootscheepse landingen komen staat nog te bezien. Als dat wel gebeurt gaan we voor de bijl. Het Indonesische leger is groot en zal niet veel moeite hebben met die paar landmachers en mariniers. En die enkele vliegtuigen en schepen van ons kunnen ook niet veel doen."

"Je bent wel erg pessimistisch, Brouwer," zei Doorn.

"O ja? Ik weet ook wel dat die speldeprikken van Soekarno ons niet veel kwaad doen. Over een week of wat zijn de para's die hier zitten wel dood. Of we hebben ze gevangen en naar Woendi gestuurd. Ik ben alleen maar bang voor een soort invasie met veel schepen en vliegtuigen, Doorn. Met pessimisme heeft dat niets te maken. Ceram is dichtbij en Soekarno heeft daar heel wat troepen zitten. Berg je maar als die richting Sorong komen!"

"In Sorong staat voldoende afweergeschut," zei Doorn. "Met wat je over Teminabuan zegt ben ik het trouwens niet eens. De para's zijn taare kerels, de beste militairen die Soekarno heeft. We krijgen er onze handen nog aan vol. Wat hebben die bombardementen nou uitgehaald? We weten het niet. De groep is uit elkaar geslagen en een stuk of wat ploppers werden gedood."

"Ach, nog een weekje," zei Brouwer slaperig. "Hooguit twee, dat is mijn mening. Lang houden ze het zonder hulp in de oetan niet uit. Man, ik zou niet graag in de schoenen van die ploppers willen staan. Ze worden door de k.l. en ons opgejaagd tot ze niets meer hebben. Nee, ze hebben niet veel kans het er levend af te brengen."

"Dat weet ik nog zo net niet. De groep die Buntman in de rimboe aantrof had alle wapens nog."

"Dat was een kleine groep. Een paar dagen flink laten merken dat we ze achter de vossen zitten en de zaak is zo gepiept, let maar eens op mijn woorden. Mits er natuurlijk geen gekke dingen gebeuren..."

"Na het bombardement hebben ze heel wat munitie laten liggen," zei Dupont. "Elke keer een beetje en ze hebben straks niets meer. Dan is het afgelopen en komen ze met de handjes in de lucht uit de rimboe."

"Reken er maar niet op," zei Doorn. "Het zou wel mooi zijn als je gelijk kreeg, Duup. Terug naar Sorong en een pot bier drinken bij

Teunissen of een lekkere portie bahmi bij de Chinees."

"Ik leef bij de dag," zei Brouwer. "Niet nadenken of piekeren, dan hou je het lang vol."

Doorn trok de klamboe over zijn hoofd en probeerde niet aan ploppers en halve hoofden te denken. Sorong leek zo ver weg en Greta was onbereikbaar. Hij staarde voor zich uit in de duisternis en zag een rood puntje van een sigaret opglloeien. Met een schok herinnerde hij zich het lege gelaat van Bergsma. Die haalde het nooit.

"Hebben jullie nog met Bergsma gesproken?" vroeg hij.

Het was Dupont die antwoord gaf. "Hopeloos geval," zei hij op meewarige toon. "Hij is zich gisteren dood geschrokken. Hij zag de pantserkogels vlak voor zijn ogen door een boomstam slaan. Dat is niet niks, dan gaat de schrik je wel in je benen zitten."

"Vandaag of morgen stort hij in," zei Doorn.

"Nog iets meer dan een maand, dan zit zijn diensttijd erop. Het is te hopen dat hij het zonder ongelukken haalt."

Doorn draaide zich op zijn rug, de klamboe tot vlak onder zijn neus opgetrokken. In deze houding had hij niet veel last van de planken van de veranda.

"Als wij het maar volhouden, Duup. Het is nog lang geen december!" Hij hoorde de ander zuchten. "Niet aan denken. Als eerst deze nacht maar weer om is. Verdomme, ik hoop niet dat er veel ongedierte in deze kampong huist."

"Als ik maar kan slapen," zei Brouwer. Hij grinnikte. "Vlooiën raak je wel weer kwijt. Oei, die vloer ligt ook niet bepaald lekker zeg." Dupont lachte wellustig. "Nu je het zegt, ik weet ook wel waar ik liever op lig!"

"Maf ze," zei Doorn, die geen zin meer had op het grapje in te gaan. Hij kreeg geen antwoord meer. Het was doodstil op de veranda van het kamponghuis. Toen de anderen al lagen te ronken was hij nog klaarwakker.

HOOFDSTUK 5.

De volgende morgen was er een karig ontbijt voor de hongerige magen. De mannen van luitenant Wortel hadden geen proviand bij zich, zodat zij aangewezen waren op hetgeen de groep van luitenant Buntman kon missen. Wilde er niemand hongerlijden, dan zou de rijst en wat er verder nog aan etenswaar in sokken en zakken aanwezig was, eerlijk moeten worden verdeeld over beide pelotons.

De verstandhouding tussen de kampongbewoners en de mariniers was opperbest. De Papoea's van Beriat waren aanvankelijk gereserveerd en schuw. Zelfs de kinderen hielden zich op een afstand. In Beriat kwamen niet dikwijls blanken en een bezoek van militairen hoorde tot de uitzonderingen. De kinderen zochten in de loop van de morgen toenadering, al was er nog wel een enkeling die zich niet volledig over zijn angst voor de blanke gewapende mannen heen kon zetten. De dialoog tussen luitenant Wortel en de kapala-kampong verliep bevredigend, dankzij de medewerking van een politieagent. Onmiddellijk zegde de hoofdman alle hulp toe die hij en zijn mensen konden bieden. Zo werd overeengekomen dat na het ontbijt een verkenningspatrouille het oerwoud in zou trekken. Volgens de kapala-kampong dwaalden de infiltranten al enkele dagen in de omgeving van Beriat rond. Hij was bang dat de Indonesiërs de bevolkingstuinen niet met rust zouden laten.

Doorn had een beroerde nacht achter de rug. Dat gold overigens voor de meeste mariniers. De vloer van een Papoeahuis was nu eenmaal geen zachte matras en als nare bijkomstigheid wemelde het in de huizen van Beriat van ongedierte. Dwars door de dunne klamboe's heen staken de venijnige muskieten, met als gevolg dat de mannen bij het ontwaken onder de jeukende bulten zaten. In het holst van de nacht waren ze wakker geschrokken door ratten, die zich wel bijzonder onbeschaamd gedroegen. Sokken met rijst werden eenvoudig kapot geknaagd en korporaal Brouwer voelde zelfs een rat over zijn lichaam rennen. De rest van de nacht wilde hij voor geen prijs meer gaan liggen. Tot het aanbreeken van de dag zat hij op de veranda te roken.

Na het ontbijt van rijst met boter en suiker plus een mok slappe thee, ging een patrouille van vijf Papoea's de jungle in. De mariniers doodden de tijd met wachtlopen en spelletjes met de kampongekinderen, die nu hun verlegenheid kwijt waren.

's Middags om twee uur keerde de patrouille terug in Beriat. Het bleek dat de vijand zich niet ver van de kampong in de wildernis ophield. Volgens de verkenners waren zij op weg naar Teminabuan. Ze hadden zelfs met de infiltranten gesproken en een van de Papoea's, voor zijn ras een boom van een kerel met zware spieren en een wild uiterlijk, had een pistool gestolen, dat hij nu triomfantelijk lachend aan luitenant Wortel overhandigde. Hij werd beloond met enkele pakjes zware shag.

De officieren beraadslaagden korte tijd over wat er verder moest gebeuren. Ze waren het erover eens dat ze een poging moesten onder-

nemen om de vijand alsnog een gevoelige klap toe te brengen. De vernietiging van de eenheid stond luitenant Wortel zelfs al voor ogen, maar hij begreep wel dat zij het niet gemakkelijk zouden krijgen. Luitenant Buntman wist uit ondervinding hoe zwaar het terrein was. Desalniettemin wilden zij een poging wagen en succes was niet geheel uitgesloten.

Weinig minuten na de beslissing begon een afmattende tocht door de rimboe. De zon scheen, maar door het dichte bladerdak drong slechts weinig licht tot op de grond door. Een deprimerende schemering hing tussen de roerloze bomen en een adembenemend hete broeikasatmosfeer besprong de lange colonne die op het heetst van de dag Beriat verliet. Het pad was niet veel breder dan twee voeten en gevormd door eeuwenlang gebruik door de bevolking van het gebied. Het oerwoud zorgde ook ditmaal voor talloze hindernissen, waarvan de belangrijkste wel de boomwortels en neerhangende lianen waren. Vooral de taaië lianen, die je altijd te laat ontdekte, waren bijzonder hinderlijk. Ze slingerden zich als lasso's om de nek van een minder goed opletende man of haakten zich verraderlijk achter de loop van een geweer. Sommige lianen hadden harde en zeer scherpe stekels die gemene wonden veroorzaakten. Doordat hij naar de grond liep te staren maakte Doorn kennis met een van die messcherpe stekels. Plotseling was er een scheurend geluid en werd een meer dan tien centimeter lange haal in de linker-schouder van zijn jasje getrokken en hij voelde een helse, stekende pijn. Snel maakte hij de liaan los en liep verder, nu zijn aandacht beter verdelend tussen de hindernissen voor zijn voeten en in de lucht. Luitenant Wortel zette de sokken er flink in. Het was bijna drie uur en voor donker moesten zij in Beriat terug zijn. Iedereen was vrij fit. Zelfs degenen die het slechtst hadden geslapen konden het hoge marstempo nog tamelijk goed bijhouden.

Het was verstikkend heet in de rimboe, maar het feit dat de zonnestralen niet door het bladerdak konden dringen vormde een groot voordeel. Er werd geen enkele maal gerust. De tijd drong, ze moesten opschieten. Na een half uurtje lopen kwamen de eerste heuveltjes. Ze waren niet erg hoog en evenmin steil. Soms bedroeg het hoogteverschil tussen dal en top niet meer dan een meter of drie. Wel volgden deze bergjes elkaar vrij vlot op. Het was dan ook bult op, bult af en al vrij gauw werd het duidelijk dat deze tjoetjes de grote nekbrekers zouden worden. Pijn in knieën en dijen, een hart dat op hol sloeg; de meeste mannen kregen het nu zwaar te verduren op deze natuurlijke hindernisbaan. Vooral toen even later de bergjes langzaam maar zeker hoger en steiler begonnen te worden kwamen enkele mariniers tot het besef dat hun conditie niet was wat het onder de gegeven omstandigheden moest zijn. Iedereen was blij toen luitenant Wortel halt liet houden. Rusten bleek een moeilijke zaak, aangezien de heuvels nu wel zo'n tien meter hoog waren en zo steil dat de mannen zich aan de bomen vast moesten houden om niet naar beneden te glijden. In de diepte, links van het peloton, stroomde een kali met bruin water traag door een kloof. "We moeten terug," zei luitenant Wortel met een uitdrukking van wrevel op zijn gezicht.

Hij zat met Oord in een klein dal tussen twee zeer steile heuveltjes

en voelde zich zo ongeveer als een dwerg die tussen de bulten van een kameel zat.

Oord knikte instemmend want hij had niet veel fiducia in de onderneming.

"We hebben niet veel tijd meer," zei hij.

"Ik weet het, Oord," zei de officier met teleurstelling in zijn stem. Hij zag zich zijn prooi ontglippen. "We moeten terug, maar ik vraag me af of we er niet beter aan doen eerst een paar agenten op verkenning uit te sturen."

"Zal ik ze dan maar roepen?"

Wortel knikte. "Maar wel vlug, majoor."

Nog geen vijf minuten later trokken twee agenten het bos in. Wortel had hen op het hart gebonden dat ze over een kwartier terug moesten zijn, meer tijd kregen ze niet voor hun opdracht.

"We blijven op deze plek wachten," zei luitenant Wortel, omkijkend naar Buntman, die een meter of vier boven hem op de helling zat en zich aan een boompje vasthield.

Hij zag wel hoe het met de conditie van zijn mannen gesteld was. Ze zagen er uitgeput uit en hadden geen enkele gevechtswaarde meer als het tot een treffen met de vijand mocht komen. De meeste jongens waren zelfs nog te moe om een sigaret te draaien. Zelf was hij ook bijna aan het eind van zijn Latijn. Het terrein was moordend zwaar, zelfs nog wanneer je zonder bekapping en wapen kon lopen.

Niet lang nadat de agenten vertrokken waren hoorden de achterblijvers een schot door de wildernis daveren. Met verscherpte waakzaamheid wachtten zij de gebeurtenissen af, maar er werd geen tweede keer een schot gehoord. Korte tijd later keerden de verkenners terug. Het bleek dat de infiltranten zich niet in de buurt ophielden en verder zoeken had geen zin. De agenten hadden ook geen sporen kunnen vinden die erop wezen dat de ploppers er ooit geweest waren. Het geweerschot was door een van de mannen gelost toen hij iets in het struikgewas hoorde ritselen. Een wild zwijn was met veel gesnuif op de vlucht geslagen, het schot van de agent had geen doel getroffen.

"We gaan terug naar Beriat," zei Wortel kortaf. "Het is jammer, maar we hebben geen tijd om nog langer te zoeken."

"Met wat goede wil en de broekriem wat strakker aangetrokken kunnen we nog wel een dag of wat vanuit Beriat opereren," meende luitenant Buntman.

"Er is nu al haast geen eten meer," weerlegde Oord. "Lopen en vechten met een lege maag kan geen mens en rijst met boter en suiker is ook niet alles."

"Ze moeten in Teminabuan maar zorgen dat we eten opgevoerd krijgen," zei Wortel en hij stond op. "Kom, we moeten opschieten, anders kunnen we ook nog in dit rotbos overnachten."

Stijf in de benen zette de colonne zich weer in beweging. Dezelfde weg terug: heuvel op, heuvel af.

Zij keerden nog net voor donker in Beriat terug. Onder het eten van rijst met sambal en haring in tomatensaus en boontjes uit blik, besloot luitenant Wortel dat zij de volgende morgen terug zouden keren naar

de plek waar de boot hen aan land had gezet. Het had naar zijn mening geen zin om nog langer in de kampong te blijven, hoe vriendelijk en behulpzaam de bevolking ook was. Het was natuurlijk bijzonder jammer dat zij niets hadden bereikt, maar er was nu eenmaal niet voldoende eten, zelfs niet als de porties nog kleiner werden gemaakt. Wat er nog was zou net genoeg zijn voor een minimaal ontbijt, maar dan was de koek op.

Sergeant Bruinen en majoor Oord zaten op de veranda van hun gasthuis, dat door de eerste spottend het Savoy hotel werd genoemd. Ze zaten te praten en rookten hun zware shag, dankbaar voor hun gevulde maag en blij dat ze konden rusten. Het was donker en ze hadden niet de beschikking over olielampen, zoals in Teminabuan. In enkele huizen brandde nog een vuur. De kampongbewoners waren gewend met de kippen op stok te gaan en weer op te staan bij het eerste daglicht. Bruinen voelde er niet veel voor om op dit vroege uur al onder zijn klamboe te kruipen. De eerste nacht stond hem als een bezoeking in het hoofd geprent. Wandluizen en ratten, muskieten en aga-aga. Wat een leven voor een man die de veertig al is gepasseerd, dacht hij, luisterend naar de gedempte stem van Oord.

Sergeant-majoor Oord was in een milde en mededeelzame stemming. Hard als hij was voor zijn ondergeschikten, voelde hij toch ook soms de behoefte om met iemand te praten over de zaken die hem bezig hielden. Bruinen was iemand die goed kon luisteren, zelfs naar hem. Oord wist wel dat de ander hem niet buitengewoon graag mocht.

"Bruinen, wat leven die mensen hier gelukkig," zei hij. Het was een aanloopje tot de meer belangrijkere stof die hij wilde aanroeren. "Niets verstoort hier het evenwicht tussen mens en natuur," zo ging hij verder. "Duizenden jaren geleden leefden ze hier precies zo als nu, denk je dat eens in."

"Ik weet het," zei Bruinen zonder werkelijke interesse in het onderwerp. "Wij horen hier ook niet thuis. Onze maatschappij is langzaam maar zeker aan het verzieken. Willen we hier dan beschaving en vooruitgang brengen? Ik geloof dat de Papoea beter af is zonder ons. Maar je moet het leven van die primitieven ook weer niet idealiseren, Willem. Ze weten niet wat een auto is, kennen geen elektrisch licht en gebruiken zelfs geen olielampen. Radio, televisie, ze hebben het niet en krijgen het waarschijnlijk ook nooit. Ze missen het ook vast niet. Geld hebben ze niet nodig, maar met gezondheid en hygiëne is het maar droevig gesteld. En een Papoea wordt ook niet oud. Het leven in de rimboe is hard en ik kan er niets romantisch in vinden."

"Soms denk ik...", zo begon de ander onzeker. "Hoe moet ik het onder woorden brengen? Ik zou hier wel willen leven."

"Alleen?" vroeg Bruinen nuchter.

"Nee, dat ook weer niet."

Oord kuchte en stak een nieuwe sigaret op. "Je hoort wel eens van blanke kerels die met een kampongvrouw leven."

Bruinen schoot in de lach. "Ja, dat kan misschien wel een poosje goed gaan, maar wij kunnen toch niet meer zonder comfort en luxe. En zo'n vrouw? Daar kom je ook gauw van terug. Hier zal je wereld niet groter zijn dan enkele kilometers oerwoud. Leven onder de Papoea's?

In hun ogen blijf je altijd de blanke man, een indringer. Waarom zou je hier trouwens willen leven, Willem?"

"Dat zal ik je vertellen," zei de ander na een korte stilte. "Thuis gaat het helemaal niet meer, Bruinen."

"Met dat probleem zit je al heel lang," gaf Bruinen terug.

"Goed. Maar in Holland merk je dat niet meer. Je leven is een sleur geworden en je voelt je in de kazerne redelijk thuis en op je gemak. Je kent er iedereen. 's Avonds kun je doen wat je wilt, niemand zit je in de weg. Alleen in de weekends ga je naar huis, plus in de vakanties. Je beleeft er weinig lol aan. In feite leef je twee levens, Bruinen. Maar juist daardoor is het allemaal te dragen. Sinds ik hier zit ben ik tot de ontdekking gekomen dat ik al minstens twaalf jaar te lang bij Griet ben gebleven. Stel je voor, twaalf beste jaren van je leven verknald."

"Tja," zei Bruinen vaag. Hij had wel vaker naar de klaagliederen van Oord moeten luisteren.

"Verknald," herhaalde Oord nadrukkelijk. "Dat doet pijn, zo verdomd veel pijn dat je soms de lust in je voelt opkomen om te janken. Ik lig iedere nacht te praktizeren en steeds meer kom ik tot de conclusie dat ik er eindelijk een punt achter moet zetten."

"En wat wil je dan?"

"Iets beters. Nog een jaar of wat bij de marine, misschien als adjudant de dienst uit en daarna nog wat jaartjes met een aardig vrouwtje leven. Dat zou de moeite waard zijn, Bruinen."

"Een jong en knap vrouwtje?"

"Dat hoeft niet persé. Ik ben geen romantische dwaas van twintig jaar. Wat ik zoek is een gewone hartelijke vrouw van een jaar of veertig. Iets ouder mag ook wel. Die zijn er wel, Bruinen."

"Wat moet ik daar nu van zeggen," zei Bruinen nadenkend. "Een vrouw van veertig die vrij is? Veel mogelijkheden zijn er niet. Een gefrustreerde oude taart die nooit een man kon krijgen, een gescheiden vrouw met lastige kinderen of een weduwe die niets anders doet dan zeuren en jou met haar overleden man vergelijken. Kinderen die het niet pikken dat ma weer een man neemt... Kies maar uit, Willem."

Oord trok zuigend aan zijn sigaret en verslikte zich in de rook, zo zat hij zich op te winden. Toen hij eindelijk uit de hoestbui kwam was hij kwaad.

"Verdomme, ik zal jou eens wat vertellen, Bruinen," zei hij met stemverheffing. "Ik heb drie jaar geleden de kans gehad. Een weduwe van achtendertig jaar. Ze zag er verdraaid leuk uit, maar ik durfde het niet aan omdat zij een dochter van veertien had. Ik had een advertentie in een krant geplaatst. De brieven die erop zouden komen moesten naar de kazerne gestuurd worden. Ik voelde me net een kwajongen, dat slinkse gedoe. Griet heeft het natuurlijk nooit geweten."

"Ben je al zo ver gegaan?" vroeg Bruinen ongelovig. "Dat had ik nooit achter jou gezocht."

Oord liet een dor lachje horen. Nog nooit was hij zo diep op zijn problemen ingegaan met een vreemde. Bruinen en hij kenden elkaar al heel lang. Het Korps Mariniers is betrekkelijk klein en je kwam elkaar steeds weer tegen.

"Ik was bang dat Griet heibel zou maken," zei hij. "En dan de rompslomp van een scheiding, de familie... Ik ben niet met die vrouw naar bed geweest, we hebben elkaar maar twee keer ontmoet."

"En nu heb je weer nieuwe plannen."

"Ik wil niet meer terug naar Griet."

"Weet ze dat al?"

"Nee. Als we weer in Sorong zijn schrijf ik het haar. De kogel moet nu maar eens door de kerk."

"Alimentatie," zei Bruinen. "Kinderen die je niet meer willen zien en een verontwaardigde familie. Of je een misdadiger bent, Willem."

"Familie? Daar heb ik Jak aan. Onze Willem, het mariniertje... Minderwaardig baantje, alle nietsnutten worden soldaat. Ze vreten de belastingcenten op die jij met hard werken hebt verdiend. Mijn zwagers noemen zich geslaagde mensen en kijken op me neer. Een hoge positie, mooie auto, allemaal een knots van een villa en de vrouwen minstens twee bontjassen. Patsers zijn het. Maar de heren gaan wel naar de hoeren of knippen een meisje van de zaak in haar billen. Nou ja, wat maak ik me druk? Mijn enige broer is notaris en mijn twee zussen hebben allebei een vent met poen in de wacht gesleept. Ja, dan ben je pas geslaagd, Bruinen. Ik heb nooit meegeteld, maar ze kunnen allemaal barsten, laat ik je dat zeggen. Ik kan het zonder dat stel blaaskaken ook wel af. Ze zullen gek op hun neus kijken als Willem opeens weg is."

"Het klinkt wel erg bitter," zei Bruinen.

Oord gromde diep uit zijn keel. "Twaalf jaren van je leven verziekt door een vrouw die je verwijt dat je marinier bent. Het geld dat je inbrengt is wel goed, verdomme. Twee kinderen die niet willen deugen. Tel alles eens bij elkaar op. Mag een man dan bitter zijn? Mij loopt de gal in ieder geval over."

"Ik heb er ook wel begrip voor, Willem," zei Bruinen. "Maar de laatste tijd ben je wel onredelijk tegen de jongens. Dat het thuis niet lekker zit mag je niet op de manschappen afreageren. Die kunnen zich niet verweren."

"Ik reageer niets af," zei Oord kribbig. "En als het toch zo is dan gaat het onbewust. De mariniers van tegenwoordig zijn brandhout. Vroeger had je kerels die voor hun taak berekend waren. Deze dienstplichtigen moet je voortdurend achter de voden zitten. Lijntrekkers zijn het, stuk voor stuk."

"Je bent aan het generaliseren, Willem. Ik heb geen last met de jongens."

"Luie varkens. Ik heb er genoeg ervaring mee."

"Ik dan niet soms," zei Bruinen lachend. "Het zijn beste kerels. Niet beter of slechter dan die supermariniers waar jij het over hebt. Zuipen, vechten en naar de hoeren lopen. Je bent zelf ook in Indie geweest en je weet hoe het daar af en toe was. Er zit wel eens een rotte appel tussen, ook in ons peloton. Ik bedenk altijd maar dat het jongens zijn die er niet om gevraagd hebben of ze marinier mochten worden. Ze moesten gewoon. Wij hebben dit leven zelf gekozen, Willem. Over een maand of wat zijn de meeste jongens weer terug in de burgermaatschappij en dan vergeten ze majoor Oord en sergeant Bruinen heel snel. Neem ze dat maar eens kwalijk, ik zou hetzelfde doen."

"Doorn is zo'n rotte appel," zei Oord grimmig. "Een goed voorbeeld van een slechte marinier. Op Biak wist ik al wat ik aan die vent had. In Korim gaf ik hem opdracht mijn tent op te zetten. Hij keek me eens brutaal grijnzend aan en zei dat hij eerst zijn eigen tent nog moest opzetten. Pas nadat ik het bevel nog twee keer had gegeven stond hij op, Bruinen."

"Hm. Toch blijf ik erbij dat je wat soepeler moet worden. Doorn is niet beroerder dan wie ook uit ons peloton. Maar nu we het toch over slechte mariniers hebben, wat denk je van Barendse? Beroepsmarinier, maar voor hem heb ik liever tien dienstplichtigen."

"Barendse is een vent van niks," gaf Oord toe. "Hij hoort niet bij de mariniers thuis. Vreten, neuken en slapen, iets anders schijnt hij niet te kunnen. Bovendien is hij onliedom."

"Dat zijn we dan met elkaar eens."

"Toch moet je die dienstplichtigen achter de broek zitten."

"O, ze hebben ontzag voor je vier strepen en je rapportenboekje. Misschien staan ze te trillen van angst, maar serieus nemen doet niemand je."

Oord voelde zich in zijn eer aangetast, maar diep in zijn hart wist hij dat Bruinen gelijk had. Ze waren bang voor zijn rang en voor zijn boekje hadden de meeste jongens een heilig ontzag.

"Je moet ze hard aanpakken," zei hij nors. "Dat heb ik altijd gedaan en ik ben er nog nooit mee op de koffie gekomen." Hij gooid zijn peukje in het zand en trapte er met zijn hak op. "Ik vraag me trouwens wel af waar jij het lef vandaan haalt om mij op de vingers te tikken." "Ik wilde je een goede raad geven, meer niet," zei Bruinen sussend. Hij schoot zijn peukje ook in het zand voor het huis en keek naar het gloeiende puntje tot het doofde.

"We praten er maar niet meer over, Willem," zei hij geeuwend. "Ik val om van de slaap en m'n voeten doen nog zeer van die mars. Het zal geen leuke nacht worden, maar ik ga toch maar slapen."

"Muskieten, ratten en vlooiën," mopperde Oord.

"En je wilde hier nog wel blijven," zei Bruinen lachend. "Van ratten en muskieten heb je in Holland geen last!"

Oord vloekte. "Maar wel van een lastig wijf!" Hij stond bruusk op. "Ach, waar praat ik over met jou, ik lijk wel niet goed snik."

"Dat zijn jouw woorden," repliceerde Bruinen.

Ze gingen op de tast het huis binnen en wisten na veel gezocht hun plaatsen te vinden.

Oord lag nog lange tijd over het gesprek met Bruinen na te denken alvorens hij in slaap viel.

Voor de tweede keer liepen ze de volgende morgen het traject tussen Beriat en Warzar. Oord had slecht geslapen. De gedachten aan Griet en de kinderen hadden hem het grootste deel van de nacht uit de slaap gehouden. De woorden van Bruinen stemden hem tot nadenken. Nu zag hij wel in dat de zaken thuis niet zo eenvoudig konden worden opgelost. Griet zou in geen geval mee willen werken. De halve nacht had hij oplossingen liggen bedenken, transpirerend en met pijnlijke botten. Nu was hij niet te genieten en na het opstaan had hij nog

geen woord met Bruinen gewisseld.

Doorn liep in de middenmoot van de lange groene slang. Hij voelde zich tamelijk uitgerust, zodat de mars voor hem deze keer geen enkel probleem opleverde.

Terug naar Teminabuan. Daar zou misschien een brief van Greta op hem liggen te wachten!

Mandiën, schone kleren aan en een smakelijke en vooral overvloedige maaltijd.

En in Teminabuan was bier!

HOOFDSTUK 6.

Het regende al twee dagen in Teminabuan. Marinier en soldaat werden er tureluurs van. De acties stagneerden, niemand zette zonder reden een voet buiten de deur. Veel tijd werd nu besteed aan het wassen van kleren, het aannaaien van knopen en het herstellen van scheuren in jasjes of broeken. Nu er toch tijd in overvloed was konden ook de wapens een extra goede beurt krijgen. Verder werd er om aan de verveling te ontkomen veel gekaart en gedobbeld. Aan de vijand in de rimboe dacht niemand meer.

Kapitein Van der Toorn hield zich aan het tropenrooster. Om een uur 's middags was het vastwerken. Na het avondeten bracht het merendeel van de manschappen een bezoek aan de kota.

In de kombuis, niet ver van de kali en voorheen schoollokaal van het internaat, was het vooral ook in de avonduren gezellig. De olielampen verspreidden zacht suizend hun gele licht, aan de ruwe tafels, gemaakt door vaardige Papoeahanden, werd onder veel gescherts gegeten in een ontspannen sfeer. Maar tegen de muren van de loods stonden de geladen wapens klaar.

Kolonel De Roos, de hoogste marinier op Nieuw-Guinea, had een bezoek aan Teminabuan gebracht. Hij was een officier van de oude stempel. Streng maar rechtvaardig en met gevoel voor humor. Hij onderhield zich geruime tijd op gemoedelijke wijze met de manschappen en op zijn vraag of er nog speciale wensen waren, antwoordde een van de jongens dat ze graag bier wilden hebben. De kolonel beloofde dat hij ervoor zou zorgen en inderdaad, het bier was er gekomen. Kolonel De Roos was een man waar je respect voor kon opbrengen. Na zijn bezoek verminderde het aantal klanten bij de Chinees in Teminabuan want het bier konden ze nu in de tangsi veel goedkoper krijgen.

Ze zaten in een van de kroegen te zwetsen en dronken bier uit blik. Het kwam uit Singapore, maar smaakte daarom niet slechter dan het Nederlandse bier.

Terwijl ze zaten te drinken viel het Doorn op hoe mager Dupont was. Ook Kroon en Paalvast zagen eruit alsof zij geen dag voldoende te eten kregen. Terwijl hij zijn tafelgenoten gadesloeg wist hij dat hij er zelf ook niet erg florissant uitzag. Na enkele maanden Nieuw-Guinea zat er bijna geen vlees meer op zijn botten. De soldaten die in het café zaten waren eveneens mager en hadden gelige armen en gezichten. Hitte, slecht eten, weinig vitamine en een zwaar leven waren de oorzaken van hun gewichtsverlies. Paalvast zag er wel zeer slecht uit. Hij was de enige die niet veel dronk. Hij zat suf voor zich uit te staren en zijn oren schenen niets te horen van de gesprekken om hem heen. Doorn gaf hem een vriendschappelijke klap op zijn schouder.

"Tjonge, wat smaakt dat bier," zei hij vergenoegd. "Het is blikbier en geen Nederlands fabrikaat, maar het is in ieder geval ijskoud en helpt tegen de dorst."

"We hebben het goed in Teminabuan," zei Kroon met glimmende oogjes. Een natte lok haar hing op zijn voorhoofd en hij transpireerde overmatig.

"Jammer dat m'n geld bijna op is."

"Als de regen ophoudt gaan we weer de bush in," teemde Paalvast. "Verzuip dus al je geld gerust, in de rimboe kun je er niets mee en je moet maar afwachten of je nog eens in de bewoonde wereld terugkomt."

"Wat heb jij vanavond," zei Doorn geprikkeld. "Je kop is een en al zwartgalligheid en je doet je smoeel haast niet open, Paal."

"Ik heb vandaag weer zo'n last van mijn maag."

Hij was zonder enige twijfel ziek; dat konden zij overduidelijk aan zijn ogen zien.

"Je moet flink drinken," zei Dupont. "De maagpijn gaat dan wel over. Weet je wat het is? Je droogt hier uit, daarom heb je last van je maag. Kijk naar ons, Hollands glorie."

"Vel over heen," zei Paalvast met een vreugdeloos lachje. "Je bent broodmager. Wij allemaal trouwens, zo best is het leven hier niet."

"Nog een weekje, dan gaan we terug naar Sorong," voorspelde Kroon. Maar hij geloofde er zelf niet erg in. "En dan beuren we ook weer geld. De eerste de beste avond in Sorong maak ik alles op."

"En de tweede avond verpieten we mijn geld," zei Doorn gul.

"Jullie zijn knettergek," zei Paalvast afkeurend. "Zo kun je niet door blijven gaan." Hij vertrok zijn gezicht pijnlijk. "Vinden jullie het erg als ik naar de barak ga?"

"Je maag?" vroeg Dupont.

"Ik hou het niet langer uit."

"Ga dan naar de dokter."

Paalvast knikte. "Morgenochtend. Ze sturen me vast en zeker naar Sorong."

Hij stond op en hing zijn geweer aan de schouder, waarna hij langzaam naar de buitendeur liep.

"Ik vertrouw het niet," zei Doorn. "Maagklachten? Dat zal best waar zijn, maar volgens mij is er een andere oorzaak dan hij denkt."

"Jij bent geen dokter," zei Kroon.

"Heimwee is erg," zei Dupont. "Daar is maar een remedie tegen: je een stuk in je kraag drinken."

"Of terug naar huis," vond Doorn. "Maar zo gek is de marine ook weer niet. Paalvast kan het hier nog wel eens erg moeilijk krijgen."

Kroon knikte instemmend. "Hij piekert maar over zijn verloofde, dat is het hele probleem met Paalvast."

Het blikje van Paalvast stond nog voor de helft gevuld met bier en het was Doorn die het leeg dronk.

"Zonde om weg te gooien," zei hij verontschuldigend en liet een boer.

Sergeant Bruinen liep voor de derde keer langs het kleine huis bij de brug. Hij keek naar binnen en voelde hoe zijn hart sneller ging kloppen toen hij de vrouw zag staan. Onbeweeglijk als een standbeeld stond ze bij een van de ramen en hun ogen ontmoetten elkaar in een onderzoekende blik. Het was een zwarte vrouw in een dun, gebloemd jurkje.

"Verdomme," fluisterde Bruinen.

Hij had het grootste deel van de avond met sergeant Schoen en Oord

in een kroegje gezeten, maar door een vage onrust gedreven was hij een kwartier geleden opgestapt. De verhalen van Schoen verveelden hem en Oord leverde geen andere bijdragen tot de conversatie dan de woorden ja en nee.

De vrouw streek met een traag gebaar door haar krullende haardos, glimlachte naar hem en liep met wippende billen door het vertrek, waarin twee olielampen brandden. Met een gevoel van schaamte realiseerde Bruinen zich dat hij naar een vrouw verlangde. Blank of zwart, dat maakte voor hem geen verschil. Zijn begeerte was sterker dan het schaamtegevoel en hij deed al enkele passen in de richting van de deur. Hij mocht niet toegeven. Achter zich hoorde hij voetstappen klinken. Hij draaide zich om en zag een marinier naderen. Het was Paalvast, die op weg was naar de barak.

"N'avond, sergeant," groette hij en bleef staan.

"Goete, Paalvast. Alleen op stap vanavond?"

"Ik zat met de andere jongens in de kroeg, maar ik heb weer zo'n last van mijn maag verdomme."

Bruinen keek meewarig naar de holle wangen van de ander en zag diens ogen koortsig glanzen. "Je bent lang niet in orde, kerel."

"Morgen ga ik naar de pil, sergeant. En nu zoek ik mijn bed op want het bier smaakt me toch niet en de anderen kunnen me missen als kiespijn."

Bruinen keek Paalvast na, haalde diep adem en liep terug naar het huis waar hij de vrouw had gezien. Nog een keer wilde hij naar haar kijken. Terwijl hij een blik in de kamer wierp voelde hij zijn hart sneller slaan en een ogenblik ergerde hij zich aan zijn gedrag. Was hij dan verdorpe een jongen van zeventien die voor de eerste keer voor een hoer stond? Een hoerenloper was hij trouwens nooit geweest. Dit was een avond waarop zelfs de grootste vrouwenhater de strijd tegen de duivel en de eenzaamheid moest verliezen. Een hevig verlangen naar thuis en naar zijn vrouw. Om haar nu in zijn armen te kunnen nemen en te kussen, wat zou dat allemachtig fijn zijn... Maar Joke was er nu niet, waar moest hij heen met zijn schrijnend verlangen? De vrouw stond nu in de deuropening. Hij zag dat zij stevige ronde borsten had en sterke benen onder het korte jurkje. Haar gezicht had niet die grove trekken die de meeste Papoeavrouwen lelijk maakten. "Selamat malam, toean," zong haar stem, die hem niet onprettig in de oren klonk.

"Ja, selamat malam," antwoordde Bruinen en bleef voor haar staan. In haar donkere ogen las hij een belofte, maar nog bleef hij besluiteloos staan. De vrouw maakte een gebaar alsof zij een muskiet wegsloeg, streek over haar borsten en vroeg zacht of hij binnen wilde komen. Bruinen wist slechts te knikken. Van louter opwinding kon hij geen woord meer uitbrengen. Deze vrouw was jong en zij had een welgevormd en lenig lichaam. Het verlangen naar haar joeg als een hete stroom door zijn lendenen en hij vergat Joke. Terwijl hij de zwarte vrouw volgde keek hij naar haar wiegende en wippende heupen en voelde de bekende tinteling in zijn kruis. Het zwarte meisje opende een deur en gebaarde met een glimlach dat hij naar binnen moest gaan. Toen hij haar passeerde en de volle borsten bijna aanraakte met zijn ene

arm, rook hij een lichte en opwindende parfumgeur, vermengd met okselzweet. Het was een melange die hem eerder prikkelde dan afstootte.

Het was een kleine kamer waarin slechts een bed en een stoel stonden. Aan de muur boven het bed hingen vergeelde foto's uit Nederlandse tijdschriften. Een olielamp die onder de dode vliegen zat hing aan het vervelozе plafond, op het bed lag een matras met een schoon laken eroverheen.

Ze stonden tegenover elkaar, het zwarte meisje en de blanke man. Met een glimlach op de volle rode lippen trok zij in een eenvoudig gebaar de jurk over haar hoofd en schoof vervolgens een hagelwit broekje over haar heupen, stapte er bevallig uit en legde het met de jurk op de stoel. Ze bleef naakt voor hem staan. Haar borsten waren weelderig gevormd en stevig, zoals slechts jonge vrouwen ze hebben. Het meisje had een harmonisch gevormd lichaam en bewoog zich met de natuurlijke gracie van het oerwoudkind. Bruinen keek verlangend naar haar ronde vormen en het geprononceerde heuveltje tussen haar glanzende dijen. Toen keek hij haar aan en nam de zware borsten in zijn handen en streelde ze met een gevoel van verrukking. De jonge vrouw lachte diep uit haar keel, trok de rode lippen in een wellustig lachje terug over haar witte tanden en beduidde hem met een handgebaar dat hij op het bed moest gaan zitten. Bruinen streek met zijn duimen over haar tepels die klein en verrassend hard waren, liet de borsten los en trok struikelend over zijn eigen benen zijn broek uit. O, het was verkeerd wat hij deed, maar hij kon niet meer terug. Had Oord niet gezegd dat er geen hoeren in Teminabuan waren? Luitenant Wortel had er de eerste dag al naar geïnformeerd. In het belang van de gezondheid van de manschappen... Nu was hij, Jantje Bruinen, toch bij een hoer! Want het was zo klaar als een klontje dat deze vrouw niet met hem naar bed ging omdat zij hem zo'n leuke vent vond! Ze had hem nog niet om geld gevraagd, maar hij hield er rekening mee dat hij minstens vijfentwintig gulden zou moeten neertellen voor haar diensten. Geen groot bedrag en ze was het zeker waard, zo overwoog hij. Opnieuw kon hij een gevoel van schaamte niet onderdrukken toen hij half ontkleed, zijn lid agressief vooruit, voor de vrouw stond. Een man die keurig getrouwd was werd door de eenzaamheid in de armen van een zwart hoertje gedreven. Maar zij was mooi en lief, had een man hier dan geen recht op? Nog vocht hij tegen de hevige begeerte, maar toen hij neerkeek op zijn opstandige lid wist hij dat de duivel de strijd gewonnen had. Nadat hij naast het meisje was gaan liggen kwam haar hand onmiddellijk naar de zwakke plek en een alles overheersend lustgevoel deed hem alle bedenkingen tegen dit erotische avontuur opzij zetten toen zij over hem heen ging liggen en zijn geslachtsdeel met bedreven vingers in zich voerde. Hij streelde de borsten van het donkere meisje en sloot rillend zijn ogen toen zij zachtjes begon te bewegen.

De volgende morgen was het druk aan en in de kali. De zon scheen en het was windstil. Het water van de kali schuimde met donderend geweld over de rotsblokken. Aan de overkant waren Papoeavrouwen

de gezinswas aan het doen, kinderen speelden uitgelaten in het koele water. De mariniers zwommen, lieten zich door de sterke stroom meesleuren en genoten van het schone en zeer frisse water uit de bergen. Doorn was naar de kali geweest. Hij had niet gezwommen, maar wel wat kleren uitgewassen. Hij was op weg naar de barak en dacht aan de vorige avond en de zieke Paalvast. Halverwege de heuvel zag hij sergeant Bruinen in het gras zitten. Hij droeg slechts een sportbroek en slippers. In zijn handen had hij een antiek uitzienend foto toestel, waarmee hij druk in de weer was. Toen hij Doorn zag aankomen stak hij een hand op en wenkte hem.

"Foto's aan het maken, sergeant?"

"Ja. Ik hoop tenminste dat dit kreng het nog doet. Het is een oud beestje, nog van mijn vader geweest. Ik kan niet zonder foto's thuis komen, dan zwaait er wat voor me. Heb jij verstand van die dingen, Doorn?"

"Ik ben niet zo'n fotograaf," zei Doorn, die zelf geen camera mee had genomen naar Nieuw-Guinea.

Bruinen keek naar de kali en naar de klappers aan de overkant. "Het is hier toch prachtig," zei hij. "Gelukkig zal dit nooit door het toerisme bedorven worden, zoals Tahiti en Hawaï."

Doorn keek naar de mariniers die met veel geschreeuw in de kali ravotten en haalde zijn schouders op. "Mooi voor een paar weken, maar niet als je hier je hele leven moet zitten. Zeker niet als militair. Paalvast is nu al ziek van heimwee."

"Ik kwam hem gisteravond tegen in de kota," zei Bruinen. "Hij zag er niet best uit. Misschien malaria. O nee, zijn maag was het."

"Hebt u hem vanmorgen nog gezien?"

"Nee."

"Hij zou naar de dokter. Na de koffie heb ik hem ook nog niet gezien."

"Hij moet maar naar Sorong," zei Bruinen. "Daar kunnen ze hem goed onderzoeken. Het is ook geen wonder dat je het hier aan je maag en ingewanden krijgt."

"Bij Paalvast is het heimwee, sergeant. Daar kun je slecht tegen knokken."

Bruinen stond op en wikkelde het toestel in een stuk plastic om het tegen vocht te beschermen. "Ik loop mee naar boven, Doorn. Misschien is Paalvast nu terug van de dokter."

Samen liepen zij de heuvel verder op en bijna waren zij boven toen Oord de ene barak uit kwam stuiven. Ook hij was in sportbroek gekleed. Hij maalde wild met zijn armen boven zijn hoofd.

"De majoor heeft last van tropenkolder," zei Doorn lachend.

"Als het maar niet besmettelijk is," zei Bruinen gnuivend. "Ik ben benieuwd wat hij nu weer heeft."

Toen ze boven waren aangekomen rende Oord hen tegemoet. Hij zag er opgewonden uit en sloeg Bruinen uitbundig op de schouders.

"We gaan naar Sorong!" riep hij lachend. "De landmacht kan het verder alleen wel af. Zondag vertrekken we!"

"Dat is goed nieuws," zei Bruinen. "Nog vier dagen dus. Verdomme, beuk niet zo op m'n rug, Oord!"

Doorn liep door naar zijn eigen barak. Toen hij naar zijn bed liep werd

hij begroet door Dupont, die ook al in een uitgelaten stemming verkeerde.

"Zondag naar Sorong!"

"Ik heb het al gehoord. Oord vertelde het toen Bruinen en ik naar boven liepen."

Hij zag dat Paalvast op zijn bed zat, bleek en mistroostig voor zich uitstarend. Doorn ging naast hem zitten en zei op bemoedigende toon:

"Kop op, Paaltje, jij gaat ook naar Sorong."

"Ik ben bij de dokter geweest," zei Paalvast triest. "Het is niet zo best met me, jongens."

"Wat scheelt je dan?"

"Dat wist de dokter niet precies. In Sorong nemen ze me op in het hospitaal."

"O, daar ben je zo weer uit," zei Dupont. "En we komen je opzoeken... iedere dag."

"Dat hoop ik maar, anders heb ik helemaal niets meer."

Ze zaten nog lange tijd bij Paalvast en poogden hem wat op te monteren, maar veel succes hadden ze niet, hij bleef in mineurstemming. Na het avondeten namen zij hem mee naar de loods bij de kali en dronken tot ze geen cent meer over hadden. Toen pas fleurde Paalvast wat op. Hij dronk dapper mee en scheen niet veel last van zijn maag te ondervinden.

Het was al diep in de nacht toen het eindelijk rustig werd in de marinersbarakken.

DEEL 2

ONRUST IN SORONG.

HOOFDSTUK 7.

Boven Sorong hing een loodgruis wolkendek. De temperatuur was verre van aangenaam, zodat de meeste mariniers met omlaaggerolde mouwen door het kamp liepen. Het baksgewijs werd snel afgewerkt in een miezerig regentje, waarna adjudant Molléma in grote haast de werkploegen voor die dag indeelde. De geweeergroep van korporaal Brouwer kreeg opdracht de slokans rondom de garage en het botenhuis uit te diepen. Een karweitje dat niet door iedereen met gejuich begroet werd.

Het regende nog steeds druilerig toen Doorn en Dupont achter de garage met graven begonnen. Ze hadden er niet veel zin in. Na de terugkeer uit Teminabuan waren er nogal wat dingen veranderd. Majoor Scheepmaker had het tropenrooster opzij geschoven en nu werd er de gehele dag gewerkt. Geen middagrust meer, onaangename karweitjes als vuilnis ophalen en slokans opschonen kwamen er voor in de plaats. De mariniers mopperden er veelvuldig over en de nieuwe dagindeling was dan ook de voornaamste reden waarom Doorn en Dupont slecht met hun werk opschoten.

Het liep tegen tien uur toen Dupont zijn spade in het gras gooide met de opmerking dat hij het voor gezien hield. Doorn stond een tel of wat in dubio, maar volgde toen zijn voorbeeld. Ze gingen naast elkaar op een dikke balk zitten die door de bouwers van de garage niet gebruikt was.

"Bijna tijd voor jenevertje," zei Doorn na een blik op zijn horloge. Hij haalde zijn shag te voorschijn, begon alvast een sigaret te draaien en stak die achter zijn ene oor. Ze hadden niet gezien dat Oord de garage aan de voorkant naderde. Toen ze zijn neus de hoek om zagen komen was het al te laat. Snel en schuld bewust gingen ze staan. Dupont stopte zo onopvallend mogelijk een verkreukelde sigaret in zijn zak. Oord zag in één oogopslag wat er aan de hand was. Hij had nu eenmaal een fijne neus voor zaakjes die niet deugden. Hij nam hen met dreigende ogen op, maar die onheilspellende blik waren zij van hem wel gewend. Zijn waterige ogen keken flitsend van de een naar de ander, in heilige verontwaardiging dat hij hen niet werkend had aangetroffen.

"Zo, als ik het niet dacht," zei hij triomfantelijk. "De heren schieten niet erg op met hun slokan. Wat hebben jullie al die tijd uitgespookt?"

"We zijn dit werk niet gewend, majoor," zo trachtte Dupont de dreigende ramp af te wenden. Hij stak zijn handen vooruit, de binnenkant naar boven gekeerd. "Ik heb nu al blaren in m'n handen."

"Dat hoort er nu eenmaal bij. Blaren worden eelt en eelt is een uitstekende bescherming voor je handen. Je bent toch geen mietje, Dupont? Verdomme, jullie hebben de hele morgen op je krent gezeten! Geen koffie voor jullie vandaag. Je graaft maar rustig door. Over een half uur kom ik terug. Als die greppel dan nog niet klaar is..."

"U kunt ons de koffie niet afpakken," liet Doorn zich impulsief ontvalen. Maar toen de vermetele woorden eruit waren bedacht hij dat hij lelijk over de schreef was gegaan.

Oord trok het hoofd tussen zijn schouders en zag eruit als een man die een klap in zijn nek heeft gehad. Hij liep rood aan toen de betekenis

van de woorden tot hem doordrong. Hier werd hij geconfronteerd met een marinier die het waagde hem tegen te spreken. Dat was een verregaande brutaliteit die hij onmogelijk kon negeren. Hij keek de opstandige Doorn woedend aan.

"Altijd weer Doorn! Praatjes en tegenspartelen als er iets gedaan moet worden. In de burgermaatschappij hebben ze ook niet veel aan jou, dunkt me. Als ik zeg dat jullie geen koffie gaan drinken dan wordt er ook geen koffie gedronken, is dat goed duidelijk?"

"We zitten niet meer in de opleiding," protesteerde Doorn. "Als er voor jenevertje wordt geblazen ga ik naar de kombuis."

Nu werd de gelaatskleur van Oord paars. Hij bracht zijn hoofd tot vlak voor dat van Doorn en grauwde: "Wou jij koffiedrinken, Doorn?"

"Daar heb ik recht op."

"Als jij koffie gaat drinken moet je de consequenties maar aanvaarden, Doorn," zei Oord met trillend stemgeluid en zijn hoofd tussen de schouders trekkend als een schildpad. Vervolgens wendde hij zich tot Dupont en vroeg ijzig: "Wat ga jij doen, Dupont?"

"Graven, majoor," antwoordde deze met een bleek lachje. Hij pakte zijn schop en begon snel te graven.

Oord wees naar de slokan, blij dat Dupont zijn macht nog erkende. "Zie je dat goed, Doorn? Je maat is tenminste verstandig. Hij graaft als een mol. Van jou verwacht ik hetzelfde. Geen koffie dus voor jullie en over een half uur kom ik terug om te kijken of je je best wel hebt gedaan."

Met grote passen beende de onderofficier weg, nagestaard door de twee rebelse grondwerkers.

"Oord is een machtswellusteling, een sadist, een klootzak en een treiterbal," schold Doorn met van woede schril klinkende stem. "Hij moet mij weer hebben, verdomme! Maar ik graaf niet, ik verdom het. Dan maar straf."

Dupont keek hem zorgelijk aan. Hij voorzag de grootste moeilijkheden met Oord. "Idioot, dan pakt hij je straks dubbel."

"Ik vertik het," hield Doorn koppig vol.

"Wil je dan met alle geweld een week binnen zitten?"

"Iedereen is hier normaal, maar Oord gedraagt zich alsof hij nog in Holland zit. Hij is gek, stapelkrankjorum. Ik graaf niet verder, dan maar een rapportje, Duup."

"Dat wordt dan buigen of barsten," zei de ander bedenkelijk. "En wat schiet je ermee op? Geen barst want Oord wint het toch."

"Graaf jij dan maar lekker door," zei Doorn rancuneus, doch hij zag heel goed in dat Dupont gelijk had. Je moest het immers altijd afleggen tegen een meerdere en de straffen waren bij het korps in de regel lang niet kinderachtig.

"Tegen jou heeft die gnoom niets," mopperde hij nog.

"Als jij niet doorwerkt stop ik er ook mee," zei Dupont. "We moeten één lijn trekken tegen de overmacht van strepen en galons."

Hij lachte wat smalletjes toen hij na die woorden aan de straf dacht die bestlist zou volgen als Oord merkte dat zij het vertikten. Majoor Scheepmaker zou korte metten met hen maken.

"We gaan zitten en roken een strootje," zei hij met een diepe zucht.

Een half uur later stond Oord weer voor hun neus. Zijn ogen rolden wild en zijn peenhaar stond recht overeind. Als de duivel in uniform nam hij voor de tweede keer de situatie in ogenschouw. Dat vergde niet veel tijd want ze hadden geen schop aangeraakt.

"Dat lijkt er niet op, Doorn," zei hij scherp. "En Dupont heeft ook niets gedaan? Lijntrekkers zijn jullie, nu moet een ander het werk voor je opknappen. M'n geduld is op, dit is mouterij!"

"Dan schrijft u ons maar op," zei Doorn gelaten. "Ik heb wel vaker straf gehad. In december ben ik toch weer burger en dan lach ik om de hele rotzooi."

"Voorlopig zorg ik dat het lachen je vergaat," sneerde Oord. "Besef je wel dat ik je zwaar arrest kan bezorgen? Dan wordt het huilen, Doorn! Als het aan mij ligt zwaai jij een maandje later af."

"Dan maar de knijp in," zei Doorn met strakke kaken van ingehouden woede.

Bij het horen van die woorden stond Oord zo stijf als een vlaggemast. Zijn ogen flitsten ongelovig van Doorn naar Dupont en hij hapte naar adem. Hij probeerde te schreeuwen, maar wist geruime tijd niet meer uit te brengen dan een hulpeloos gestamel. Toen hij zichzelf eindelijk weer in de hand had klonk zijn stem ijskoud en snijdend. Nu was het voor hem geen spelletje meer. Tergend langzaam trok hij zijn boekje en hield het Doorn voor.

"Op Nieuw-Guinea heeft hier nog nooit iemand in gestaan, Doorn. En dat wil ik eigenlijk graag zo houden. Er zijn nog wel andere manieren om lastige mariniers te dressereren. Ik zal jou voortaan goed in de gaten houden. Als je zo doorgaat ben jij de eerste die ik opschrijf. Majoor Scheepmaker wil geen mariniers op parade hebben, maar als jij voor zijn bureau staat geeft hij je een beste pof. De dienst is hier soepel. Geen van allen vinden we het leuk om hier te zitten. Van discipline merk je niet veel, daarom vraag ik me af waarom jij zo moeilijk doet. Op Biak had ik je ook al kunnen rapporteren. Je weigerde m'n tent op te zetten. Ongehoord! Insubordinatie! Ik zie veel door de vingers, dat zul je moeten toegeven. Dit grapje had je in Holland linea recta de nor ingezwiept. Ik heb je nog niet opgeschreven en ik ga dat ook niet doen. Zo soepel ben ik nu eenmaal. Gedraag je als alle anderen, Doorn. Dien je tijd goed uit, al heb je nog zo'n hekel aan de dienst en aan bepaalde superieuren."

Na die preek schoof Oord het boekje in zijn borstzak, draaide zich abrupt om en liet het tweetal in opperste verbazing achter.

Dupont lachte zenuwachtig. "We hebben weer aardig gezwind. Vooral jij, Nico. Het was hoog spel, maar in het vervolg kijk ik wel uit voor die vent. Wil jij soms graag een maand of wat nadienen?"

Doorn koelde zijn woede op de slokan. De brokken rode aarde vielen her en der om hem heen. Na het incident schoten zij vrij snel op met hun werk. Ze wilden de zaak niet op de spits drijven.

"Hij kan barsten, Duup," mokte Doorn nog na. "Iedereen weet dat Scheepmaker zo weinig mogelijk mariniers voor zijn bureau wil zien staan. Daarom schreef Oord ons ook niet op, en niet omdat hij zo soepel is."

"Je moet hem niet uitdagen," antwoordde Dupont, rustig doorwerkend.

"Doe liever alles wat hij je opdraagt, dan kan hij je ook nergens mee pakken."

"Dat ligt nu eenmaal niet in mijn aard," zei Doorn stug. "Aan rechtvaardigheid mankeert het nogal eens bij het korps. Je bent niemand, een nul. Alleen maar een mannetje in een groen pakkie met ingenaaid stamboeknummer in sokken, broeken, hemden... Een nummer op je komt mankeert er nog aan. Ze breken je af, stampen je in de grond en maken dan een soort van robot van je, die op elke order automatisch reageert. Geen rechten, maar wel tientallen onwijze plichten. Belachelijk gewoon. Oord zoekt me na dat akkefietje op Biak en vroeg of laat krijgt hij me te pakken, dat voel ik."

"Als je dat weet moet je hem de kans niet geven," zei Dupont, even stoppend met graven. "Niemand mag Oord, zelfs de andere onderofficieren niet. Gelukkig zitten we met Kerstmis weer thuis, Nico. Dan maakt niemand je wat en Oord kan dan helemaal barsten."

"Voor mijn part doet hij dat nu al," zei Doorn wraakzuchtig.

Ze groeven in een regelmatig tempo verder en spraken geen woord meer tot etenstijd. Toen had Oord zijn zin: de slokan was klaar.

Er zaten maar weinig prettige kanten aan het leven in Klademak. Werken, eten en slapen. Buiten de diensturen moesten de manschappen zelf voor ontspanning zorgen en daarvoor waren zij hoofdzakelijk op de kota aangewezen. Sorong was twee bioscopen rijk. Er draaiden echter doorgaans zeer oude, kabelende films. Het café van Teunissen, naast een van de bioscopen gelegen, was bij soldaat en marinier in trek omdat er nasi goreng of bahmi kon worden gegeten. Populair was ook het militair tehuis aan de haven. Daar waren avond aan avond de tafels bezet. Het bier was er koud en goedkoop, maar echte gezelligheid zocht men er tevergeefs, daarvoor was het er te druk en te rumoerig.

Na het middageten kreeg de ploeg van korporaal Brouwer opdracht de slokans in het kamp na te lopen en verstoppingen van putten, zo zij die constateerden, te verhelpen. Om vier uur waren zij er klaar mee en stuurde adjudant Mollema hen weg. Tot vastwerken hielden zij zich op hun kamer onledig met kleine verstelwerkzaamheden of wapenonderhoud.

"Ga jij nu mandien, Nico?" vroeg Dupont, die in zijn onderbroek op zijn bed zat en niets om handen had.

Doorn was zijn schoenen aan het poetsen. Schone kleren lagen gereed op zijn bed. "Jij mag wel eerst. Ga je vanavond nog naar de kota?"

"Dat is een domme vraag," zei korporaal Brouwer spottend. "Dupont gaat iedere avond de wal op."

Hij verliet het huisje en ze hoorden hem vals fluitend op het plaatsje lopen.

"Wanneer hebben we het afscheid van onze grote vriend De Niet?" vroeg Dupont.

"Dat zal wel niet veel worden."

"Nee, hij zal wel weer geen poen hebben."

"Geldgebrek hebben we allemaal, Duup. Ik wilde vanavond een ketting of armband voor Greta kopen, maar veel kan ik er niet voor uitgeven."

"En daarna naar Greta?"

"Ja. Je kunt wel mee als je zin hebt."

"Dat lijkt me niet zo geslaagd. Je hebt haar een maand niet gezien. Ik denk ook niet dat Greta het leuk zal vinden als ik er de hele avond bij zit."

Ze zwegen toen burten luide voetstappen klonken. Ze kwamen in de richting van hun huisje. Het kon een officier zijn en daarom pakte Doorn een van zijn glimmende schoenen en begon hem opnieuw in te smeren. Wie het ook was, als hij binnenkwam mocht hij hen niet zonder werk zien. Ook Dupont zocht naar een klusje, maar toen hij zijn naaizakje omkeerde op het bed keek een magere marinier die zij niet kenden om de hoek van de deur en kwam toen binnen. Hij droeg een nieuw pak en had een groot rood hoofd met een scheve neus en waterige ogen. Hij keek hen onzeker aan en vroeg: "Is dit het huis van korporaal Brouwer?"

"En van ons," antwoordde Dupont. "Kom binnen en welkom in de tent."

"De balletent," zei Doorn. "Wat zoek je hier? Je bent een vreemde in Klademak."

"Ik moet me bij Brouwer melden," zei de ander. "Ik ben Piet Jansen, kom net uit Manokwari. Zal ik m'n plunjezak maar binnen zetten?"

"Ik doe het niet voor je," zei Doorn.

"Is korporaal Brouwer er niet?"

"Ben je hem niet tegengekomen?" vroeg Dupont. "Hij is nog maar net weg. Hij moest voor de conductestaten naar sergeant Bruinen. Ben jij soms de nieuwe geweeerschutter?"

"Ja. Wie van jullie gaat er naar huis?"

"De Niet. Hij zit wel ergens in het kamp. Over een dag of wat vertrekt hij, de geluksvogel. Zo, we hebben dus een nieuwe. Welkom bij de Boter en Kaascompagnie. Eh, hoe heet je ook weer?"

"Piet Jansen."

"Ga zitten, Piet. Daar, op het bed van De Niet. Over een paar dagen mag jij erop slapen. Sigaret? Kopje thee? Of kunnen we je dienen met een koud pilsje."

"Een pilsje? Nou, dat sla ik niet af zeg. Mag je hier onder scheepstijd drinken?"

"Ja, water!" riep Doorn lachend. "Maar dat is overdag warm, als er tenminste iets uit de kraan komt. Vanavond mag je bier drinken. Om zeven uur gaat de toko open. Daar kun je van alles kopen, Jansen. Zelfs kapotjes. Het is alleen jammer dat ze er geen meisjes bij leveren!" "Hij neemt je in de zeik," zei Dupont. "Shag, tandpasta, zeep, briefpapier, chocola, dat is in de toko verkrijgbaar. En niet te vergeten, schoenmeer en Brasso."

"En drie flessen bier per man per dag," vulde Doorn aan. "Bier, het belangrijkste van alles. Jammer dat jij ook drinkt, Jansen."

"Hoezo," vroeg de nieuweling onnozel.

"Anders kon je je rantsoen aan ons geven."

Jansen keek wantrouwig van de een naar de ander. "Hoe is het hier? Is die Brouwer een geschikte vent? En hoe zit het met het andere kader?"

"Het is maar net hoe je het bekijkt," zei Doorn luchtig. "Kijk eens,

Jansen, onze compagnie is zo'n beetje de beroerdste die je maar kunt treffen. Ze hebben er alle kneusjes in gestopt die er nog bij het korps te vinden waren. Zelfs gasten die ze nooit goed hadden mogen keuren voor de dienst."

"Neem je familie maar in de maling," zei Jansen, die nu begon te voelen dat ze hem ertussen namen. Daar kon hij slecht tegen, zeker wanneer hij er alleen voor stond, zoals nu ook het geval was.

Dupont zei uit de hoogte: "Zo, jij bent dus de nieuwe. Je zult nog spijt krijgen, Piet Jansen. Kerel, je treft het inderdaad niet. Onze korporaal Brouwer is een dienstklopper. Ik zal je maar meteen vertellen hoe het hier zo'n beetje toegaat. 's Morgens eerst voorinspectie op de kamer, net als in de opleiding. Als je 's nachts moet pissen of poepen, ga dan eerst maar verlof aan Brouwer vragen. Ben je een avond de wal op geweest, dat heb je ook tijdig bij de korporaal aangevraagd, dan kun je erop rekenen dat je de volgende morgen moet vertellen waar je hebt gezeten. Een nummertje gemaakt met een zwart grietje? Allemaal best, daar ben je een vent voor, maar die mafketel controleert persoonlijk je jongeheer!"

"Jullie zijn niet goed snik," zei Jansen. "Denk je nu werkelijk dat ik dat allemaal geloof?"

"Dat is jouw zaak," zei Doorn onverschillig. "De officieren zijn hier stuk voor stuk gek op discipline. We moeten hier hard werken. Rennen, marcheren, schieten, gymnastiek, graven, slokans uitdiepen, dat doen we tot we groen en geel zien. Klademak is net een strafkolonie, zoals je wel eens in een film ziet. Afijn, je zult het wel merken, maat. Een gewaarschuwd man telt voor twee. Ik wil je niet bang maken, maar er zijn hier een stuk of wat onderofficieren die je beter uit de weg kunt gaan. Majoor Oord is er een van. Onthou die naam maar goed."

Dupont had moeite zijn lachen in te houden en stak met veel omhaal een sigaret op. "Hij komt er wel achter, Nico," zei hij, het boerse gezicht van Jansen aandachtig opnemend.

"Hoe was het in Manokwarl?" vroeg Doorn.

Het antwoord werd met enige reserve gegeven. "Heel soepel."

"Dat is het hier dus niet. Ze knippen je af. Vanmorgen voor de koffie kregen we nog bijna een bakkie van Oord. Hij is de schrik van Klademak. We werkten volgens hem niet hard genoeg, moesten een slokan graven. Insubordinatie, mouterij, zo noemde Oord het."

"Da's niet niks," zei Jansen. Er klonk nu een beetje ontzag in zijn stem.

"Alles gaat hier model," zei Doorn, die er aardigheid in kreeg. "En hou maar goed in de gaten dat je hier nieuw bent. Je moet nog bewijzen wat je waard bent. De Niet is een prima geweerschutter. Jammer dat zijn tijd om is. Hij deed werkelijk alles voor ons, Piet."

"Dat zal best," zei de ander slapjes. "En hoe zijn de andere jongens?"

"Dat gaat wel, Jansen. Zeg, je hebt nog geen streep! Hoe lang zit je eigenlijk in dienst?"

"Negen maanden."

"Wij al anderhalf jaar. Wij hebben onze streep al verdiend. Verdorie, het is toch wel een hele eer voor je dat je in ons peloton mag komen,

Pietje Jansen."

"Doe me een lol," zei de ander oneerbiedig. "Streep of geen streep, jij bent ook maar dienstplichtig. Ik neem van jou geen orders aan."

"Het is een eer voor je," zei Dupont nadrukkelijk. "Wij hebben oorlogservaring, maar jij bent nog een echte baroe. Je moet je de eerste weken maar wat aan ons vasthouden, dan is het hier wel uit te houden. Je boft echt dat je bij ons terecht bent gekomen."

"Doe niet zo melig. Godsamme, wat stelt die ene streep nu voor?"
"Geen reet," gaf Doorn lachend toe. "Maar we hebben wel ervaring. Heb jij al ploppers gezien?"

"Nee. Hebben jullie dan echt gevochten?"

Doorn knikte en zei blasé: "Wel 'ns van Teminabuan gehoord?"

"Ja, toch wel. Hebben jullie daar gezeten?"

"Een maand."

Jansen begon nu te ontdooien. Er verscheen een nieuwsgierige blik in zijn fletsblauwe ogen en er klonk zelfs een graadje ontzag in zijn rauwe stem.

"Dat is allemaal heel mooi, jongens. Je zult best wat meegemaakt hebben in Teminabuan, maar ik ben geen slaaf die alle k..klusjes voor jullie opknapt. Ik heb niet om overplaatsing gevraagd."

"Je kunt straks mijn broek persen," zei Doorn achteloos. "We moeten vanavond naar de vrouwtjes en dan zien we er graag piekfijn uit."

"Je trekt je broek toch uit bij een vrouw," zei Jansen met een hinnikend lachje. "Doe zelf je rotkarweitjes maar, of huur anders een zwart grietje. Misschien kun je je daar 's nachts ook nog mee vermaken!"
Hij stond op en schoot als een haas de deur uit.

Na een korte stilte keken Doorn en Dupont elkaar grinnikend aan en barstten vervolgens in een bulderend gelach uit.

"Een echte boer," zei Dupont, zich de tranen uit de ogen vegend.
Doorn knikte. "Een boer uit Zeeland."

"Kon je dat soms ruiken?"

"Ik hoorde het direct aan zijn accent."

"Hij is wel een aanwinst voor ons peloton."

"Aanwinst of niet, we zullen het met hem moeten rooien, Duup."

De ander stond op, pakte zijn toilettas, trok een handdoek uit zijn plunjezak en stapte in zijn slippers. "Ik ga maar eens mandiën. Over tien minuten ben ik klaar."

In de kota liepen zij van toko naar toko, zonder echte belangstelling in de vitrines kijkend en niet met de bedoeling iets duurs te kopen. Ring of armband voor Greta moesten wachten, alles was te duur. Wat wel te betalen was keurde Doorn af; voor Greta geen rommel. Het was gezellig druk in de meeste toko's, waar het een komen en gaan was van militairen in keurige schone uniformen. Landmacht en marine negeerden elkaar opvallend. De verhalen over de mislukte actie in Teminabuan hadden hun gif gezaaid en de tweedracht tussen beide legeronderdelen nog aanzienlijk verscherpt.

Tegen acht uur waren Doorn en Dupont uitgekeken op de toko's en liepen de Civo-winkel binnen. Doorn wilde uiterlijk om negen uur bij Greta zijn. Hij had nog hoop dat hij bij de Civo zou slagen. Het was

drukker dan druk in de grote winkel. Tussen de transpirerende, onaangenaam riekende Papoea's ontdekte Doorn al snel een opvallende gedaante: Greta was aan het winkelen. Haar goudblonde haren contrasteerden fraai met het bijna zwart van de Papoea's als goud tussen steenkool. Ze droeg een eenvoudige zwarte jurk met bloempatroon en zwarte schoentjes met hoge hakken.

"Daar heb je Greta," wees Dupont.

Ze liepen in haar richting en waren bij haar toen zij net de laatste boodschap in haar mandje deed. Blij verrast zette ze haar mand neer en vloog Doorn om de hals.

"Nico, zijn jullie terug in Sorong?"

Hij zoende haar vluchtig en raakte even haar blote armen aan.

"Greta, dat is toevallig. Ik wilde net naar je huis gaan."

"Zijn jullie al lang terug?"

"We zijn gistermiddag aangekomen. Gisteravond moesten we direct al wachtlopen, anders was ik wel gekomen."

"Je gaat dus nu mee naar huis?"

"Ja. Je bent zeker met de jeep."

Greta knikte. "Wat ben ik blij dat je terug bent, Nico."

Hij grinnikte en voelde zich ineens verlegen worden onder haar warme blik. Ze keek hem onderzoekend aan en trok hem mee. "Is er iets, Nico?"

"Ik zou niet weten wat."

"Hij heeft last van chronisch geldgebrek," zei Dupont. "Daar word ik ook altijd sjagrijnig van, Greta."

"Thuis heb ik bier en daar hoef je geen cent voor te betalen," zei Greta lachend.

"Dat komt dan mooi uit want ik ben bijna platzak," zei Doorn.

"Ga jij ook mee, Harry?" vroeg Greta.

"Nee, ik ga terug naar Klademak," zei hij snel. "Ik heb de hele avond al barstende koppijn. Dat pilsje houd ik graag van je tegoed, Greta."

"De stakker kan niet tegen de tropen," zei Doorn met een stalen gezicht. "Hij heeft vaak hoofdpijn, Greta."

Greta streek door haar haren. "Ik kan ook niet tegen dit land. Wie trouwens wèl?"

Zij nam haar boodschappenmandje op en vervolgde haar weg naar de kassa. Doorn en Dupont liepen achter haar aan en wachtten bij de uitgang.

Greta pakte de boodschappen uit terwijl Doorn in de kleine voorkamer zat te roken en naar de Wereldomroep luisterde. Het programma met groeten voor de Nederlandse militairen op Nieuw-Guinea. Niemand verraste hem met een groet en een plaatje. Natuurlijk niet. Tineke dacht niet aan hem. Lag ze met Hans in bed? Mij een zorg, dacht hij luchthartig. Ze zoekt het ook maar uit. Ik zit fijn bij Greta en waarom zou ik me dan nog druk maken over die twee in Den Haag? Greta kwam binnen met een fles bier en een rum-cola. Ze ging tegenover hem zitten, draaide de radio uit en sloeg haar benen over elkaar. Ze keek hem met een stralende lach aan, haar mond half geopend, de sterke tanden als een regelmatige dubbele rij zichtbaar achter

de volle rode lippen.

"Wat heerlijk dat je terug bent uit Teminabuan, Nico," zei Greta innig. Hij vond dat zij er knapper en meer ontspannen uitzag dan voor zijn vertrek naar het actegebied. Geen spot stond er deze keer in haar blauwe ogen te lezen. Hij vulde zijn glas zonder haar uit het oog te verliezen en knoeide prompt met zijn bier. Hij probeerde de grote plas op de tafel met zijn zakdoek op te deppen, maar Greta stond op en liep naar de keuken om een vaatdoek te halen. Nadat zij het bier van de tafel had opgedept schonk ze zijn glas voorzichtig vol. Ze stond vlak naast hem en toen hij haar parfum rook sloeg hij een arm om haar heen en drukte zijn gezicht tegen haar heup.

"Rustig nou," zei Greta. "Anders kan ik weer met een doekje lopen." Snel was ze buiten het bereik van zijn brutale handen en ging tegenover hem zitten.

Doorn dronk de helft uit zijn glas, veegde het schuim van zijn lippen en lachte. "Het is fijn dat ik hier weer zit, Greta. Maar de afstand tussen ons is wel een beetje te groot."

"Moet ik op je knieën komen zitten?" vroeg ze plagerig.

Hij klopte op zijn knokige knieën. "Kom maar, ik zorg wel dat je niet valt..."

Ze wipte op zijn schoot en bood hem speels haar lippen. Hij drukte er in vervoering zijn mond op en zoende haar onstuwig. Greta beantwoordde zijn kussen zonder enige reserve, met langzaam strelende lippen. Hij zoende haar lang en toen hij even stopte om adem te halen zei hij hees: "Heerlijke schat van me! Ik ken je brief haast uit m'n hoofd, weet je dat wel?"

Greta streelde zijn haar en kustte de punt van zijn neus. "Dan is er zeker niet veel meer van over."

"Nee, een vodge. Het is een prachtige brief en hij zit nu in mijn schrijfmop. Ik had na de laatste keer niet verwacht dat je me zo'n brief zou schrijven."

Greta keek hem ernstig aan en ging iets verzitten, sloeg haar armen om hem heen en kroop dicht tegen hem aan. "Zullen we maar niet over de laatste keer praten, Nico?"

"Goed," zei hij. Hij pakte zijn glas en dronk van het bier dat nog vrij koud was.

"Toen ik je vanavond in de Civo zag was ik zo blij dat ik je wel in de jeep had willen slepen," zei Greta.

"Dat was dus niet nodig. Ik wilde veel te graag mee!"

Zijn hart begon sneller te slaan toen hij naar haar volle lippen keek. Haar haren waren als gouddraden en haar huid wilde hij aanraken, strelen. Verhefd, liefde... Versleten begrippen waarover in boeken en films steeds weer opnieuw werd gesproken. Wat voelde je als je verliefd was? Dat was niet precies onder woorden te brengen. Je moest het zelf ervaren, dan pas wist je wat het inhield. Hij verlangde naar Greta en zag aan haar ogen dat ze geen nee zou zeggen. Wat er straks zou gebeuren was vanzelfsprekend. Hij hield van haar en hij wist dat zij zijn gevoelens beantwoordde. Het maakte hem gelukkig en even perste hij haar tegen zich aan, zodat zij een kreet van pijn slaakte. "Nico, je drukt me plat!"

"Ik houd van je," zei hij en zoende haar oogleden.

"Ik hoop dat je voorlopig in Sorong blijft," zei Greta zacht.

"Het had niet veel gescheeld of ik had hier nu niet gezeten, Greta." Ze keek hem geschrokken aan. "Wat is er dan gebeurd?"

"Ik had het je niet willen vertellen, maar dan hoor je het vroeg of laat wel van anderen. Tijdens het eerste bombardement van de M.L.D. op een vijandelijk bivak gooiden ze de bommen in onze eigen linies. Ik zag ze vallen, vier stuks."

"O God! En wat gebeurde er toen? We hebben er hier niets over gehoord."

"We hadden een gewonde, Greta. Verbrijzeld been. En een Papoea had een wondje aan een van zijn armen. Toen het vliegtuig voor de tweede keer dook seinde de tik dat ze op eigen troepen gooiden. Als de tweede lading ook gevallen was hadden wij het waarschijnlijk niet na kunnen vertellen."

Greta huiverde en overdekte zijn gelaat met natte zoenen. "Dan hadden we elkaar nooit terug gezien, Nico. O, ik moet er niet aan denken, lieveling! Je had het me niet moeten vertellen. Als je nu weer weg moet heb ik geen rustig moment meer."

"Dit was een ongelukje, Greta," zei hij. "Zoiets gebeurt niet elke keer. Welke fout er precies gemaakt is weet ik niet. Dat zullen we ook wel nooit te horen krijgen. Het voornaamste is dat we nog leven en dat ik bij je ben."

Hun lippen vonden elkaar in een hartstochtelijke kus waar geen eind aan scheen te komen. Doorn maakte ongeduldig haar jurk los en begon haar warme lichaam te strelen.

Greta had hem juist gevraagd of hij de hele nacht bij haar bleef, toen de bel van de voordeur de intieme sfeer met luid gerinkel verstoorde. Zo kreeg zij geen antwoord op haar vraag en Doorn had de smoor in. Greta wipte van zijn knieën en maakte haar kleren in orde. Dat kostte wel enige tijd want onder haar losse jurk droeg zij niets meer. Ze maakte een prop van haar broekje en stopte het onder de bank. Naar de deur lopend maakte ze een lange neus tegen Doorn en verliet de kamer. Hij hoorde stemmen in de gang en even later kwam Greta binnen met Dupont achter zich. Breed grijnzend liet hij zich in een stoel vallen.

"Stoor ik?" vroeg hij met een onschuldig gezicht.

"Ja," zei Doorn. "Een beetje wel. Wat kom jij in vredesnaam doen, Duup? Zit Soekarno je soms op de hielen?"

"Nee, dat niet. Ik werd achterna gezeten door een heel peloton zandhazen. Ik was op weg naar Klademak toen ik ze tegen het lijf liep. Ze wilden me te grazen nemen."

Greta stond bij de keukendeur te luisteren. Op haar wangen prijkten rode blosjes en haar ogen glansden nog van opwindning. Daar waren de vurige uitwisseling van kussen en de actie van Doorn's handen debet aan.

"Maar waarom wilden ze dat doen?" vroeg ze ontsteld.

"Omdat ik een marinier ben."

"Nee, doe niet zo gek. Dat is toch belachelijk?"

"Toch moest ik hard lopen om te ontkomen. En omdat ik toch hier in de buurt was ben ik naar jou gevlucht. Maar ik ga zo weer weg, ik wil jullie niet tot last zijn."

"Waar zijn die soldaten nu?" vroeg Greta.

"Dat weet ik niet. Ze zullen me wel zoeken. Als de kust veilig is ga ik naar de tangsi."

Greta schudde afkeurend haar hoofd. "Ik begrijp niet dat de k.l. en de marine elkaar zo in de haren zitten. Maar dat zal wel aan mij liggen. Nu je toch hier bent, wil je bier, Harry?"

Dat was een overbodige vraag. Nadat Greta hem van bier had voorzien stapte Dupont over naar de bank, waar hij zich breeduit installeerde en een sigaret draaide. Toen hij en Doorn zaten te roken en dikke wolken het vertrek inbliezen, snoof Greta demonstratief. Zij had een hekel aan zware shag. De vitrages werden er geel van, al vond ze dat laatste minder erg. De kleine ergernis van hun gedamp woog echter lang niet op tegen de gezelligheid van het bezoek en daarom hield ze zich maar stil. Ze luisterde naar het gesprek van de twee mannen, dat weinig inhoud had en naar haar oordeel zelfs bijzonder onbenullig was. Zo nu en dan trok er een fijn lachje rond haar lippen.

"Hebben jullie ook honger?" vroeg ze toen het onbenul een dieptepunt bereikte.

"Wij hebben altijd honger," zei Doorn. "In Klademak krijgen we niet veel goeds voorgezet."

Greta was al opgestaan en begaf zich naar de keuken. "Ik heb loempia's in de koelkast. Kunnen jullie er ieder twee op?"

Ze riepen haar achterna dat ze schandig verwend werden en Greta verdween lachend in de keuken. Spoedig trok een heerlijke bakgeur door het huis en zaten de mariniers te watertanden.

"Voortreffelijk," zei Dupont nadat de loempia's in recordtijd naar binnen waren gewerkt. "Ik voel me verplicht je te bedanken voor het lekkere eten, Greta."

"Dat is niet nodig. Wat heb je nu gehad? Twee loempia's. Nee, jullie zijn zeker niet veel gewend in Klademak. Ik stel voor dat jullie zondag bij me komen eten."

"Met alle genoegen," zei Dupont gretig. Hij had nog wel een loempia gelust. "Wat heb je toch een goed hart voor twee arme sloebers van mariniers, Greta." En hij voegde er op bekakte toon aan toe: "Ik neem de uitnodiging volgaarne aan, mevrouwtje en dank u uit de grond van mijn hart."

Greta schoot in de lach bij het zien van zijn uitgestreken deftig gezicht, maar het deed haar goed dat de jongens haar kleine geste zo waardeerden.

"Hou me niet voor de gek, Duup. Anders trek ik de uitnodiging weer in," zei ze quasi dreigend. "Er zijn genoeg mariniers die graag in jouw plaats willen komen."

"Ja, Duup drijft er de spot mee, maar hij meent er geen biet van," zei Doorn. "We zijn niet veel gewend in Klademak en als jij zondag voor ons wilt koken moet je er wel rekening mee houden dat wij abnormaal grote eters zijn."

"Je zult niet te weinig krijgen, dat beloof ik je. Maar nu niet meer

over eten praten want ik heb geen loempia's meer. Ik heb een onderwerp dat jullie in Klademak ook wel bezig zal houden."

"Daar ben ik erg benieuwd naar," zei Doorn sceptisch. "Er zijn maar twee dingen waar de Klademakkers zich voor interesseren."

"Ik kan wel raden welke dat zijn," zei Greta veelbetekenend. "Wat ik vandaag gehoord heb is veel belangrijker, of ik moet me al heel sterk vergissen. Volgens de radio is het hier nu haast afgelopen. Hebben jullie daar nog niets over gehoord?"

Doorn drukte zijn sigaret uit en draaide een nieuwe. Het nieuws maakte niet veel indruk op hem. Er werd immers veel over het einde van het conflict tussen Nederland en Indonesië gespeculeerd. Je wist niet meer wat je precies moest geloven van alle berichten.

"We horen in Klademak enkel maar wilde geruchten, Greta. We hebben daar oude kranten, geen radio. We zijn dus op informatie van thuis aangewezen, maar in de brieven die je krijgt staat ook niet bar veel. Je loopt altijd achter en dat is erg vervelend."

"Zo is het," zei Dupont. "Een krant van vier weken oud hoef ik niet meer te lezen. Maar wat zijn nu de laatste berichten, Greta?"

"Amerika bemoet zich er nu goed mee. Een zekere Bunker heeft een plan voor zelfbestuur ontworpen. Ze zijn dat nu serieus aan het bestuderen."

"Wat houdt dat plan precies in? Dat wij gauw naar huis kunnen? Een maand geleden werd dat ook al gezegd."

"Dat waren geruchten. Nu maken ze er ernst mee. Bunker wil dat Nieuw-Guinea onder gezamenlijk bestuur van Nederland en Indonesië wordt gebracht. Amerika zou dan de supervisie krijgen. Of de V.N., dat heb ik niet goed begrepen. Na een aantal jaren krijgen de Papoea's dan zelfbestuur. Binnen enkele weken moet de beslissing vallen."

"Het zou een mooie oplossing zijn," meende Dupont.

"Ja, als Soekarno er wat voor voelde. Maar hij wil Nieuw-Guinea persé bij Indonesië inlijven. Hij stribbelt dus tegen en sommige insiders zeggen dat hij zijn zin ook zal krijgen."

"In dat geval hoeven we ons alweer geen illusies te maken," zei Doorn. "Als Soekarno de poot dwars zet zitten we hier met Kerstmis nog of we zijn al dood en begraven."

Greta keek hen beurtelings aan. Ze stelde vast dat Dupont op zijn gemak zat. Nico zag er vermoeid uit, met dikke rode randen onder zijn ogen. Het viel haar ineens op hoe mager zij waren geworden. En dat al na één maand rimboe! Ja, Nieuw-Guinea trok wel een zware wissel op de conditie van de militairen.

"Wat zien jullie er dunnetjes uit," zei ze meewarig. "Wat krijgen jullie in vredesnaam in Klademak te eten?"

"Niet veel soeps. Rijst met wat verlepte groente en vis uit blik. Afgewisseld met rotte aardappelen. Ze stinken de pan uit, heus waar."

"Krijgen de officieren hetzelfde?"

"Dat denk ik wel."

Doorn voelde er niet veel voor om over Klademak te vertellen. "Ons kamp is een verschrikking," zei hij heftig. "Er valt 's avonds niets te beleven. Je moet beslist de wal op. Op Biak hadden we tenminste nog een bioscoop in het kamp."

"Voor jou is het niet zo erg, Nico," zei Dupont. "Jij kunt altijd naar Greta gaan, maar wij zijn op het m.t. of op de Chinees aangewezen."

"Bij Sietse en Annie ben je ook welkom," zei Greta.

"Maar je kunt daar moeilijk iedere avond binnenvallen," weerlegde Dupont. "Het zijn aardige lui en je bent er inderdaad welkom, maar helemaal thuis voel ik me er nooit."

"Je mag gerust nog eens met Nico meekomen," bood Greta spontaan aan.

"Daar zit je aan vast, meisje. Dat zal ik ook niet elke avond doen want dan schiet Nico me dood!"

"We zullen wel een bezoekschema maken," zei Doorn spottend.

"Ik moet weg," riep Dupont. "Ik zit jullie kostbare tijd maar te verknoeien."

"Nee hoor," zei Greta. "Neem nog gerust een biertje."

"Ja, je zit net zo gezellig, Duup," zei Doorn sarcastisch. "We kunnen je moeilijk buiten de deur smijten."

"Ik ga al weg," zei Dupont grijnzend en hij stond op.

"Echt niet meer een flesje bier?" vroeg Greta nog. "Ik wil je niet weg hebben, Harry. En ik ben hier nog steeds de baas in huis, Nico heeft niets te vertellen. En bovendien hebben we tijd genoeg. Ik hoop tenminste dat jullie nu een poosje in Sorong blijven."

"Stop die gozer maar vol met bier," mopperde Doorn. "Dan heeft hij morgen weer hoofdpijn."

Greta haalde twee flessen bier en Dupont ging weer zitten. Greta begon nog eens over het plan Bunker.

"De algemene opinie is dat Nederland het niet tot een echte oorlog zal laten komen, jongens," zei ze. "Als Soekarno een invasieleger stuurt zijn we nergens. We hebben maar weinig schepen en vliegtuigen om de zaak goed te kunnen verdedigen. We worden ingemaakt. Op Ceram ligt een troepenmacht van tachtigduizend man! Tientallen schepen, vliegtuigen, duizenden uitstekend getrainde militairen die een inval doen en alles hier onder de voet lopen. Ik zeg het niet om jullie bang te maken of te ontmoedigen. Je moet de realiteit niet uit het oog verliezen, we staan gewoon zwak. Terwijl jullie hier een beetje soldaatje spelen zoeken ze in Nederland en Amerika koortsachtig naar een oplossing die voor alle partijen aanvaardbaar is. Maar een ding is wel zeker: Nieuw-Guinea is te onbelangrijk om het op een totale oorlog te laten aankomen."

"Ja, dat geloof ik ook," zei Doorn. "Het moet maar gauw afgelopen zijn. Die infiltranten bezorgen ons enorm veel werk. Waarom schieten ze de vliegtuigen niet uit de lucht? Ze laten die krengen gewoon overvliegen, de para's worden afgeworpen en dan mogen wij de rimboe in. Heb je ooit zo'n belachelijke gang van zaken gezien? Voor mijn part geven ze dit land vandaag nog aan Soekarno, Greta."

"Toch zou het jammer zijn voor de Papoea's," zei greta. "Die hebben nog altijd het volste vertrouwen in de Nederlanders."

Ze zweeg en wees naar de lege flessen. "Jullie weten er wel raad mee zeg. Het bier is alweer op. Hier had ik echt niet op gerekend."

"Ik ga weg," meldde Dupont. "Die k.l. ers zijn er vast niet meer."

"Blijf nog even," zei Greta. "Of heb je in Klademak iets beters te

doen? Het is wel een echte marinierskazerne geworden. Die commandant van jullie weet van aanpakken."

"Majoor Scheepmaker is een echte marinier," antwoordde Doorn. "Je ziet hem nooit en toch loopt alles op rolletjes. De buitenstaander weet niet dat er veel gekankerd wordt. Het eten is ronduit slecht en 's avonds moet je maar zien hoe je je vermaakt."

"Ik heb niet veel verstand van militaire zaken, jongens. Van de marine weet ik zelfs niets. Wel dat jullie de grond het dek noemen."

"Je moet gewoon aannemen dat een kazerne een schip is," legde Dupont uit. "Vroeger zaten de mariniers namelijk op schepen. Het korps werd in 1665 opgericht door Michiel de Ruyter."

"In 1665 al?"

"Ja, het is bijna driehonderd jaar oud."

"Het hangt aan elkaar van de tradities," zei Doorn. "Als we de wal op gaan heet dat sloep naar de wal. We gaan passagieren. Het ochtendappel heet baksgewijs. Onder scheepstijd mag je niet roken. Koffiedrinken heet tijd voor jeneverdje... Zo kan ik nog wel een poosje doorgaan, maar ik ben bang dat je het erg vervelend zult gaan vinden, Greta." "Die officieren van jullie lopen er zo trots bij," zei Greta. "Van eigenwijsheid lopen ze naast hun schoenen."

"Niet allemaal," zei Dupont. "Er zijn trouwens eigenaardige kerels bij. Zo hadden we een kapitein die altijd leuke grapjes bedacht. Hij vroeg een marinier waarom zijn ankertje zo groen was uitgeslagen. Die vent was ook niet achterlijk en gaf als antwoord dat hij het net van de zeebodem had opgehaald. Grappig?"

"Gaat nogal," zei Greta. "Weet je nog meer?"

"Ja hoor. Het is hartje winter. Die officier loopt langs de gelederen en pikt er een vent uit. Hij moet wachten, de sloep naar de wal is vol. Zegt die vent dat hij dan wel gaat zwemmen. De officier is weer aan zet en zegt dat het vriest. Daar heeft de marinier ook een antwoord op. Hij zegt dat hij dan zijn jekker wel aan zal houden!"

Greta lachte er geamuseerd om. "Een vreemde vogel, die officier."

"Maar geen beroerde kerel," zei Doorn. "Er zijn anderen waar ik liever met een boog omheen loop, Greta."

"Komen jullie nooit in opstand?"

"Dat heeft weinig zin. Je verliest altijd," zei Dupont.

"Ja, denk maar eens aan het geval Looper," zei Doorn. "Dat is wel een goed voorbeeld om te laten zien dat de officieren altijd aan het langste eind trekken."

"Je maakt me nieuwsgierig."

Doorn keek haar aan en knipoogde. "Vervelen we je niet?"

"Nee, ik luister met aandacht."

"Goed, het geval Looper dan nog, maar dan kap ik er beslist mee. Het gebeurde trouwens niet in onze eerste opleiding. We zaten al vier maanden in dienst. Na de eerste opleiding stopten ze ons in een vier maal nul klas. Dat is een infanteristenopleiding, Greta. Looper zat bij ons in de klas. Hij wilde zich niet aanpassen. Hij kwam uit het zuiden en was slager van zijn vak. Hij kon de dienst makkelijk aan, laten we dat wel even stellen. Hij had een gruwelijke hekel aan het militaire leven en wilde eruit zien te komen. Hij bemoeide zich

met niemand. Na het eerste weekend ontbrak vriend Looper op het appèl. De M.P. heeft hem van huis gehaald, uit zichzelf was hij nooit teruggekomen. Het tweede weekend bleef hij ook weg. De M.P. trof hem in zijn woonplaats aan, waar hij bij de kapper werd opgepakt. Een hoop trammelant natuurlijk. Soebatten, smeken, dreigen, straffen, niets hielp, na het derde weekend bleef Looper weer weg. Maar toen was het geduld van de commandant op. Ze hadden hem bijzonder soepel behandeld, dat is een feit. Na de derde keer werd hij naar Nieuwersluis geschopt om, zoals ze dat noemen, gecorrigeerd te worden. Drie maanden Nieuwersluis, stom van die vent. Ik kan me nog herinneren dat hij na het tweede weekend, we gingen toen op bivak, zich voorbeeldig gedroeg. Het hele kader moedigde hem aan en hij presteerde het zelfs om de beste schuttersput van de hele klas te graven. Sergeant Heersma en kapitein Mulder dachten al dat zij het gewonnen hadden. Looper zou een modelmarinier worden, een lichtend voorbeeld voor de hele opleiding. Nou, vergeet dat maar rustig. Hij bleef dus voor de derde keer weg en kreeg z'n trekken wel thuis. Die drie maanden Nieuwersluis moet hij ook nog nadienen. Als wij afzwaaien kan hij nog drie maanden doorgaan. Zo zie je maar dat het korps je niet gauw loslaat, Greta." "Verschrikkelijk," zei Greta. "Waarom lieten ze die stakker niet gaan? Dat was toch veel beter geweest? Zo'n jongen kan nooit marinier worden."

"Het was dom van Looper," zei Doorn. "Hij wist vooruit dat het hem niet zou lukken. Hij had normaal mee moeten doen. En hij kon het ook best aan, dat heb ik al eerder gezegd. We hebben in die opleiding een hoop lol gehad. Je moet zien hoe je die twee jaar zo goed mogelijk doorkomt. Probeer dan maar om er iets goeds van te maken, voor zover dat dan mogelijk is. Denk je dat wij zo graag marinier wilden worden? En we stonden ook niet te juichen toen we hoorden dat we naar Nieuw-Guinea moesten. Ik vond het misschien minder erg dan de meeste jongens omdat eh, in verband met omstandigheden thuis." Dupont zat met gesloten ogen. Nu Doorn zweeg opende hij ze snel en schoot overeind, zodat Greta hem verschrikt aankeek.

"Er gebeuren ook dingen die echt niet door de beugel kunnen, Greta. De opleiding is tamelijk pittig en iedereen heeft het wel eens moeilijk. Maar als een officier begint te slaan of te schoppen heeft dat niets meer met korpseer of traditie te maken. Dan begaat hij een overtreding. Luitenant Drost deed dat ook."

"Je wilt zeker over het geval Van Peteren vertellen," zei Doorn. "Dat was ook niet zo best. En gedeeltelijk door onze schuld liep het bijna fataal af."

"Dat mag je niet zeggen," protesteerde Dupont. "We hebben de ernst van de zaak gewoon niet onderkend en toen we dat wèl deden was het al te laat."

Doorn zag de vragende ogen van Greta op zich gevestigd. Ze zat nog steeds geïnteresseerd te luisteren. "Toe maar. Dat verhaal wil ik ook nog graag horen," zei ze met een knipoog.

"Van Peteren was een zielig geval. Niemand wilde dat inzien. Hij kwam uit een vissersplaats. Urk of Volendam, ik weet het niet meer. Hij was een lange jongen met een uitzonderlijk slap lichaam en een

lelijk gezicht. In het begin van de opleiding wisten wij al dat hij het niet zou redden. Hij kon de dienst gewoon niet aan. O, wacht even, dit gebeurde weer in de eerste opleiding hoor. Ze hadden die jongen ook nooit goed mogen keuren, zelfs niet voor de luchtmacht. Elke avond lag hij op zijn bed in de Bijbel te lezen en in zijn kast lagen boekjes van Eric de Noorman. Over seks wilde hij niets horen. Ik geloof niet dat hij wist dat er verschil is tussen mannen en vrouwen. Hij had dat verschil in ieder geval nog nooit gezien. Dat mag ongeloofwaardig klinken, maar ik weet zeker dat hij nog nooit een naakte meid had gezien, ook niet op een foto. Van Peteren werd zo door het kader getreiterd dat hij er ten slotte wanhopig van werd en bijna zelfmoord pleegde."

Hij zag dat Greta schrok. Ze sloeg een hand voor haar mond en zei ontsteld: "Is dat waar, Nico?"

Nu nam Dupont de draad van het verhaal op. "Ik kan alleen maar zeggen dat het waar gebeurd is. We waren er zelf bij, Greta. Alles is mogelijk bij het korps. Pesterij is nog wel te verdragen, maar wat ze met die Van Peteren uithaalden grenst toch aan sadisme. Het was mensonterend, dat durf ik rustig te zeggen. Ik weet nog goed hoe op een avond sergeant Drongelmanns, een rasechte Brabander met een grote bek, de kamer binnenkwam. Hij was een onverschillig heerschap, cynisch en vaak ook nog beledigend. Een echte vuilspuiter bovendien." "Hij heette Van Drongelen," zei Doorn.

"Wat doet de naam ertoe, we bedoelen dezelfde sergeant. Van Peteren zat te lezen en zijn kast stond open. Van Drongelen keek erin, maakte wat spottende opmerkingen over de lectuur van Van Peteren en begon plotseling te vloeken dat het een aard had. Wat was er nu aan de hand? Een verschrikkelijke stank kwam hem uit de kast tegemoet. Het bleek dat Van Peteren niets naar de wasserij deed. Alle smerige kleren, van sokken tot onderbroeken, stopte hij in zijn kast. Hij spaarde het op om thuis uit te laten wassen. Stel je dat eens voor, we moesten vier weken in de kazerne blijven. Daarna mochten we pas voor de eerste keer naar huis. Stinken dat die kieren deden! De schimmel zat in zijn sokken en onderbroeken. Met veel misbaar smeed Van Drongelen alle kleren op de vloer van de barak, gaf bevel om Van Peteren met de hele santenkraam in de wasbak te gooien en zag er zelf lachend op toe dat de jongen een grondige wasbeurt kreeg. Daarna ging het heel snel bergafwaarts met Van Peteren. Van vroeg tot laat werd hij door de kaderleden nagelopen en getreiterd. Ze zouden wel eens een echte *marinier* van hem maken. Het leek er veel op dat ze er plezier in hadden om hem af te beulen."

"Hoe liep het met die jongen af?" vroeg Greta.

"Toen hij op de schietbaan tegenover de kazerne schandalig was gepest, de details zal ik je maar besparen, vertelde hij ons dat hij er genoeg van had en er een eind aan zou maken. Hij zou zich voor zijn kop schieten als hij wacht moest lopen."

"Mensen die dat zeggen doen het juist niet," zei Greta.

"Nou, hij was wanhopig. Ik denk dat hij het wel degelijk gedaan zou hebben. Maar zo ver is het gelukkig niet gekomen. Tijdens een extra lesje hindernisbaan viel hij achterover van het landingsnet. Van Peteren

moest klimmen met zijn gasmasker op en toen het niet vlug genoeg ging riep korporaal Pietersma hem naar beneden om het opnieuw te doen. Ik zag uit de verte wel dat het fout zou gaan. Toen Van Peteren voor de vierde keer heel langzaam omhoog klom en bijna op de helft van het net was, een meter of drie hoog, zag ik dat zijn handen het net loslieten en dat hij achterover viel. Van Peteren bleef in het zand liggen en schreeuwde moord en brand. Om kort te gaan, het bleek dat zijn ene arm op twee plaatsen gebroken was. Pietersma was van schrik wit om z'n neus. Het was paniek op de hindernisbaan. De zaak werd onderzocht en omdat ik had gezien wat er gebeurde moest ik ook een paar vragen beantwoorden. Was het een zelfmoordpoging of viel Van Peteren omdat hij geen kracht meer in zijn armen en handen had? Ik weet het nog steeds niet, maar voor Van Peteren was de opleiding in ieder geval afgelopen. Hij ging naar het hospitaal in Overveen." "Nu je het toch over Van Peteren hebt moet je de speedmars niet vergeten," zei Dupont.

"Je hebt gelijk. Dat was Drost ten voeten uit."

Greta hief haar handen in de lucht en zei wanhopig: "Wie is Drost nu weer?"

"Ik noemde zijn naam al eerder. Hij was onze klassecommandant." Doorn keek Dupont met een grijns aan en smekte met zijn lippen. "Vertel jij het, Duup? Ik heb een droge keel van al dat geklets gekregen." "Bier kan helpen," zei Greta en stond op. "Ik heb nog maar twee flessen, dus zuinig een beetje."

Toen de glazen gevuld op tafel stonden begon Dupont te vertellen. "Het is wel een interessant verhaal, Greta. Niet aangedikt om jou te imponeren. Drost was een naar kereltje, dat zul je na afloop van het verhaal wel met me eens zijn. We hadden die bewuste dag speedmars met volle bekapping. Het was een van de eerste warme dagen in het voorjaar. In het mulle zand kon Van Peteren het al heel gauw niet meer bijslaffen. Drost zag dat en ergerde zich groen en geel. Hij schold en vloekte, stompte Van Peteren zelfs in z'n rug. De Niet en ik moesten hem na een poosje tussen ons in nemen en meeslepen. Drost liep achter ons en sloeg Van Peteren met een tak. Op een zeker moment bleef Van Peteren in het zand liggen. Drost wit van woede. Hij wilde niet inzien dat Van Peteren niet meer kon. Hij begon hem overal te schoppen, scheldend en tierend als een krankzinnige. Nog nooit heb ik een man zo kwaad gezien! Na afloop van de speedmars gingen we naar het badhuis. Van Peteren kreeg een speciale behandeling. Het kader hield hem goed in het oog terwijl hij zich waste. Toen we klaar waren hield Pietersma Van Peteren tegen. Hij moest zich voorover buigen. Pietersma richtte een waterslang op zijn eh...kont, want die moest ook goed schoon zijn. De voorkant kreeg ook een goeie beurt, als je begrijpt wat ik bedoel. Opeens hield Pietersma op met spuiten en vroeg aan Van Peteren hoe hij aan de groene en blauwe plekken op zijn lichaam kwam. We zagen toen dat Van Peteren bont en blauw was. Je zag werkelijk alle kleuren van de regenboog."

"En dat had die luitenant op zijn geweten?" vroeg Greta en ze werd rood van verontwaardiging.

"Niemand anders had hem geslagen en geschopt."

"Vreselijk, onvoorstelbaar! Dat een man zo driftig kan worden. Werd er niets aan gedaan?"

"Nee," zei Dupont. "Er was toen niemand die een bek open deed, terwijl toch iedereen wist hoe Van Peteren aan die plekken kwam. Wij hebben ook niets gezegd. Je kunt wel tegen een officier in beklag gaan, maar daar komt meestal narigheid van. Hij kan gestraft worden, maar die galons blijven je natuurlijk achtervolgen. Hij zal je weten te vinden en wraak nemen op een manier die niet mis is en waar je niet tegen in beklag kunt gaan. Er zijn duizend manieren om je te pakken. Wij deden dus niets en ook Van Peteren ging niet in beklag. We hebben het er later nog wel eens over gehad en waren het erover eens dat Drost te ver was gegaan. Een week later kreeg Van Peteren dat ongeluk op de hindernisbaan. Dat hij viel zou je een geluk bij een ongeluk kunnen noemen, want hij verdween naar het marinehospitaal en we hebben hem niet meer gezien."

"Ik hoop niet dat ik Drost nog eens tegenkom," zei Doorn. "Nooit. Ik heb niets dan slechte herinneringen aan die vent."

"De kans dat je hem hier tegen het lijf loopt lijkt me nihil," zei Greta. "O, zeg dat niet. Het Korps Mariniers is kleiner dan je denkt. Je weet maar nooit wie je tegenkomt. Er zit een compagnie van de Antillen op Nieuw-Guinea. Die is tegelijk met ons vertrokken. Drost zit daar waarschijnlijk ook bij."

Dupont zei lachend: "Ja, na de opleiding is hij naar de Antillen vertrokken. Je zult toch raar op je neus kijken als je hem ergens in de rimboe tegenkomt!"

"En wat gebeurt er dan? Niets, want we zitten immers bij verschillende eenheden. Het is best mogelijk dat de Antillencompagnie aan de zuidkust zit, daar zijn ook infiltranten geland. Als het zo is hoop ik dat hij verdwaalt!"

Doorn dronk zijn fles leeg en smakte van genot. "Zo, nu graag een ander onderwerp. Ik heb een hekel aan sadistische officieren."

"En ik ga naar Klademak," zei Dupont. Hij stond op, stak een sigaret tussen zijn lippen en groette Greta, waarna hij met een armzwaai de kamer verliet.

Ze hoorden de buitendeur slaan en waren alleen.

Er brandde slechts een schemerlampje in de slaapkamer. Greta lag op haar rug, haar knieën opgetrokken en met een hand over haar ogen. Ze ademde zwaar want het was benauwd in het kleine vertrek. Doorn zat rechtop en streefde haar borsten. Hij kreeg er maar niet genoeg van naar haar sierlijke en smetteloos blanke lichaam te kijken.

"Wat heb ik hiernaar verlangd, Greta," zei hij. Zijn lippen gleden over haar ene bovenarm en liefskousden toen haar linker borst.

"Ik heb in Teminabuan wel eens gedacht dat we elkaar niet terug zouden zien. Dood in de rimboe, zoals die plopper met zijn gehalveerde hoofd. In zijn portefeuille zat een familiefoto, Greta. Een knappe vrouw in sarong, het haar in een wrong. Een meisje en een jongen en dan die plopper. Denk je dat die man wilde sterven? Wat ging er in hem om toen sergeant Schoen op hem schoot? Hij bleef doorlopen, maar toen kwam er een Papoea die zijn kop kliefde. Als een kokosnoot... Hij

was meteen dood. Die vrouw en haar kinderen weten nu wel dat hij gestorven is. Oorlog op Nieuw-Guinea... En wat voor zin heeft het nog als ze de zaak toch aan Soekarno geven?"

Greta draaide zich naar hem toe en nam zijn hoofd tussen haar handen. "Jongen, je moet er niet zo aan denken. Hij had die sergeant van jullie ook kunnen doodschieten."

"Ja. Ik had daar ook in de kampong kunnen liggen, of een van de andere jongens. Maar het is allemaal zo zinloos, Greta. Als je nu nog wist dat de Papoea's zelfbestuur kregen..."

Greta ging zitten, sloeg haar armen om hem heen en zoende hem onstuimig op zijn mond. "Maar je bent gezond en wel bij mij, schat. Laten we de tijd die we krijgen dan ook benutten."

Hij beantwoordde de druk van haar strelende lippen en liet zijn tong langs haar tanden luizen. Haar speeksel smaakte zoet en opwindend. Het volgende ogenblik vonden de twee tongen elkaar in een wellustig duel. Een niet te remmen hartstocht nam bezit van Doorn. Nu, met haar naakte lichaam tegen zich aan, had hij slechts één doel voor ogen. Greta voelde zich overrompeld door zijn plotselinge wildheid. Op welke knop had zij gedrukt? Ze liet zich gaan en gleed rillend van opwinding in een tomeloze maalstroom van zingenot, die zijn mond en handen in haar opwekte. Doorn sloeg zijn armen als een klem om haar heen en begon haar hele gelaat nat te zoenen, terwijl zijn ene hand tussen haar dijen gleed. Greta lag volkomen ontspannen en liet alle remmen los die zij in de loop van de laatste maanden had aange-trokken. Een loom gevoel doorstroomde haar lichaam, een tantaliserende prikkeling deed haar tepels zwellen.

"Nico, wat heerlijk," fluisterde ze. "O, heb je zo naar me verlangd, lieverd?"

Hij hoorde haar stem maar gaf haar geen antwoord. De lichte schroom die hij eerder op de avond had gevoeld was verdwenen en had plaats gemaakt voor een grote nieuwsgierigheid naar de intiemste plekjes van haar lichaam. Haar volle borsten voegden zich soepel en veerkrachtig naar zijn strelende en masserende handen. In een alles omvattende roes liet hij zijn mond begerig over haar bovenlichaam glijden, totdat hij het zachte haar op haar onderbuik ontmoette en een tel wachtte, alsof hij de woorden "verboden toegang" verwachtte. Hij zag haar knieën wijken en liet zijn vingers met haar dijen spelen. Onderzoekend gleden ze vervolgens door het warm-vochtige dal tussen haar benen. Greta opende haar poort nog verder en liet toe dat hij de vochtigheid uit haar lichaam haalde. Greta verlangde hevig naar hem en kon zich niet voor haar gevoelens schamen. Met een ruk tilde zij haar bekken naar hem op. Haar natheid was een verrassing voor hem. Bevend drukte hij zijn mond op de geopende bloemkelk, met eerbiedige tong van haar wellust proevend. Greta lag rillend achterover op het bed en genoot van zijn tong, die nu brutaal in haar drong en het verlangen in haar tot ongekende hoogte opschroefde. Hoe lang was het geleden dat zij zo met volle teugen van de liefde had genoten? Bijna was zij vergeten hoe heerlijk deze totale overgave aan het genot kon smaken. Het schoot door haar hoofd dat ze tot het uiterste wilde gaan. Vandaag, morgen, overmorgen... Maar ook alle andere dagen die zouden

volgen. Het heerlijke, opwindende gevoel was nu overal in haar lichaam en werd zo hevig dat zij Doorn van zich afduwde en haar benen met een luide klap sloot. Daarna trok ze hem opnieuw op zich en sloeg een been om hem heen. Haar trillende mond zocht begerig de zijne en het wond haar op een perverse manier op om haar eigen wellust van zijn lippen te proeven. Zij zoog zich grommend aan hem vast, haar tong rusteloos in zijn mondholte bewegend. Zo genoten zij minuten achtereenvolgend van elkaar. De kussen en strelingen culmineerden ten slotte in de vereniging van hun naakte lichamen. Doorn drong met brute hardheid in haar schoot, hoorde haar even naar adem snakken en voelde hoe hij zonder weerstand te ontmoeten dieper in haar gleeed. Het ritme van hun bewegende lichamen werd snel en stotend, onbeheerst. Met korte rukkende bewegingen werkten zij zich naar de climax toe. Die kwam als een explosie en tegelijk als een bevrijding. Na het korte moment van vervoering, waarin zij elkaar onstuimig zoenden en streefden, bleef Greta stil en met gesloten ogen onder hem liggen. Toen hij haar oogleden teder zoende proefde hij de zilte smaak van haar tranen en hij drukte zijn neus snuivend in de gouden haarmassa die op het laken lag uitgespreid. Hij wist dat het goed geweest was, van Greta hield hij. Tineke kon niet in haar schaduw staan. Hij mocht de twee vrouwen niet met elkaar vergelijken, uiterlijk en ook innerlijk verschillen zij zoveel. Tineke was brutaal, platvloers, het ruwe product van een Haagse volksbuurt. Greta daarentegen had een zekere distinctie, die zij zelfs in bed nog behield. Ze gaf zich over aan de liefde zonder vulgair te worden. Verder miste zij het egoïstische van Tineke en kwam er geen liederlijke taal over haar lippen. Een oneindig gevoel van tederheid kwam over hem terwijl hij naar haar open mond en de zacht trillende oogharen keek. Hij zoende het puntje van haar neus en legde zijn handen op haar borsten.

"Greta, je bent de mooiste, de goddelijkste..."

Verder kwam hij niet. Greta sloeg met een zucht van tevredenheid en geluk haar oogleden op en nam zijn hoofd tussen haar handen, zoende hem innig en fluisterde: "Nico, het is zo heerlijk... Toen je er niet was heb ik hieraan zo dikwijls gedacht."

Ze liet hem los en ging met opgetrokken knieën tegen de muur aan het hoofdeinde zitten. "Van die kuise Greta in het begin is niet veel over, jongen. Toen ik jou bij Sietse en Annie ontmoette had ik dit niet kunnen dromen. Toch is het gebeurd, al begrijp ik zelf nog niet goed hoe ik zo ver ben gekomen, Nico."

"Heb je spijt?" vroeg hij.

Ze schudde haar hoofd en legde haar kin op haar knieën. "Ik niet. Als ik spijt had zou ik je nu wegsturen, lieverd."

"Jaap zei nog wel dat jij je nooit zou laten versieren."

"Vier maanden geleden had hij gelijk. Ik zag het niet meer zitten, Nico. Ik had de moed verloren en wist niet meer wat ik moest. Toen kwam jij. Ik voel me nu veel beter. Geen slapeloze nachten meer, geen gepieker. Het is moeilijk onder woorden te brengen wat je voelt als iemand veel voor je betekent en als je weet dat jij veel voor die iemand betekent. Ik voel me vanavond gelukkig. Met jou, Nico..."

"Mmmm," bromde hij verlegen en hij streefde het neerhangende haar

met zijn vingertoppen. Toen hij met een vinger de lijnen van haar neus en lippen volgde duwde ze zijn hand lachend weg.

"Blijf je vannacht eindelijk eens bij me slapen?"

"Tot het licht wordt, Greetje."

Ze drukte zich stijf tegen hem aan en hij zocht haar billen en kneept er flink in.

"Foei," zei Greta spottend, "je lijkt wel iemand van de vleeskeuring."

"Dat ben ik ook."

"En, goedgekeurd voor consumptie?"

"Zonder enig voorbehoud. Je hebt de verrukkelijkste billen die ik ooit heb gekeurd."

"Komt er ook een stempel op?"

Doorn keek achter haar rug. "Wat een brok vlees," zei hij verrukt.

"Geen wonder dat alle kerels dat willen keuren!"

"Stempel," eiste ze lachend.

Hij draaide haar om en drukte met eerbied en tederheid zijn lippen op haar achterwerk. Toen was het grapje voorbij.

"We gaan ons wassen," zei Greta en sprong energiek uit bed. Terwijl zij handdoeken uit de linnenkast haalde rekte Doorn zich uit en keek met welgevallen naar de buitengewoon fraaie lijnen van haar lichaam. Greta keek hem over haar schouder bestraffend aan en zei: "Kom je mee naar de badkamer, luiak? En lig niet zo wellustig naar me te gluren!"

"Je bent van mij," zei Doorn bezitterig.

"En jij van mij?"

HOOFDSTUK 8.

De regen viel bij bakstenen uit de hemel. De slokans in Klademak konden het watergeweld niet aan en op vele plaatsen ontstonden kolkende overstromingen. In de putten gorgelde het, in enkele huisjes stroomde het water naar binnen. Hier en daar lekte een dak en de hele kombuis stond blank.

Overdag had Klademak op de passanten een verlaten indruk gemaakt. Het was alsof het kamp weer in zijn onbewoonde staat was teruggekeerd. Iemand die niet beslist buiten moest zijn bleef binnen. De hele morgen hadden de mariniers zich bezig gehouden met lappen en naaien, een van de meest verafschuwde klusjes. Sokken werden gestopt zo goed en zo kwaad als zij die kunst meester waren. Enkele mannen die er prijs op stelden er netjes uit te zien, waren kleren aan het uitwassen. Toen er aan de kleding niets meer viel te naaien of te stoppen werden de wapens gedemonteerd en grondig gereinigd en ingevet. Vooral de loop van een geweer zat snel vol roest en moest iedere dag met een vet lapje doorgehaald worden.

Na een vervelende middag in het kamp kwam de avond als een bevrijding. Na het eten reden Doorn en Dupont in een afgeladen truck met passagiers naar de kota. Het regende nog onverminderd hevig toen zij op het terras van het militair tehuis neerstreken. Buiten was het winderig en kil, maar van de regen hadden zij onder het afdak geen hinder. Omdat het binnen overvol was met dorstige soldaten moesten zij wel genoeg nemen met een plaatsje buiten. Ze zaten in geldnood, zoals de meeste mariniers, die tegen de helft van de maand al hun geld al hadden omgezet in bier en zware shag. Zonder financiële steun van thuis was het wel heel moeilijk om rond te komen. Doorn telde nog precies vijf gulden in zijn beurs, Dupont beschikte nog over het magere kapitaaltje van zes gulden. Het eind van de maand was nog niet in zicht. Ze moesten uiterst zuinig met de laatste oortjes omspringen. Zij dronken daarom hun bier langzaam, van elke slok genietend. Doorn bedacht dat hij het bij Greta gratis kon krijgen, of anders wel bij Sietse en Annie. Hij wilde niet elke avond naar Greta vliegen en was alleen om die reden met Dupont naar de kota gegaan.

Het was acht uur toen zij een auto hoorden naderen. Het voertuig stopte tussen de bomen voor het militair tehuis en ze zagen dat het een jeep was met twee militairen erin. Het waren sergeant Bruinen en majoor Oord die even later het terras betraden. Ze keken om zich heen of er nog lege stoelen waren en wilden al rechtsomkeert maken toen Bruinen de twee eenzame mariniers zag zitten en Oord tegenhield. "Wat zitten jullie daar zielig te koekeloeren," riep hij.

"Binnen is geen plaats meer," legde Doorn uit.

"Dan komen we aan jullie tafeltje zitten."

"Is er werkelijk geen tafeltje meer vrij?" vroeg Oord, met een breed gebaar om zich heen wijzend. "Je wilt toch niet bij die kerels gaan zitten?"

"Waarom niet. Is dat soms beneden jouw stand? Een onderofficier van de mariniers gaat niet bij twee miliciens zitten. Verdomd, een

sergeant-majoor kan dat helemáál niet maken! Man, we zijn niet in Holland. Daar kun je je in de mess opsluiten en een stuk in je kraag zuipen. Het kan me niet schelen wat jij doet, maar ik ga bij die jongens zitten en ze kunnen nog een pilsje van me krijgen ook."

Hij ging zitten en trok met trage bewegingen een pakje zware shag en een verkreukeld pakje sigaretten te voorschijn. "Zitten jullie hier al lang?"

"Sinds een uur of zeven," zei Dupont. "We wilden net weggaan want het is hier koud."

Bruinen knikte. Hij vond het jammer dat het binnen vol was. Op het wonderige terras zou hij het vast niet lang uithouden. Hij had nu al kippevel. Net nu hij zich eens lekker vol wilde gieten was er binnen geen plaats voor hen. Het militair tehuis werd door de soldaten van de k.l. als hun domein beschouwd, mariniers werden er slechts geduld. "We kunnen straks misschien beter naar de andere kant rijden," opperde hij. "Bij de Chinees is het bier wel wat duurder maar voor een enkele keer moet je het niet zo nauw nemen."

"We hebben niet veel geld meer," zei Doorn. "Van die paar tientjes zakgeld kun je geen bokkesprongen maken, sergeant."

Bruinen keek hem opmerkelijk aan. "Ja, dat is natuurlijk een probleem. Je bent ook nog getrouwd en dan blijft er niet veel over."

Hij keek naar de stromende regen en naar de glimmende weg voor het militair tehuis. Sorong leek wel *utgestorven*, een troosteloos gat in de Pacific. Dit was nu zo'n avond dat een man zich verschrikkelijk eenzaam kon voelen en grote behoefte had aan gezelschap. Iemand waarmee je kon praten. Thuis zat Joke met de jongens, Geert en Henk Jan, tien en elf jaar oud. Ze hadden een gezinsleven waar volgens hem niet veel aan mankeerde. In Joke had hij een bijkans volmaakte echtgenote gevonden. Lief en verstandig, een fijne moeder voor de twee knullen en een begrijpende kameraad en hartstochtelijke minnares voor hem. Dat waren kwaliteiten die bij een vrouw zelden samengingen. Even voelde hij zich een huichelaar en een ploert toen hij zo aan Joke dacht. Hij had haar bedrogen met een zwarte vrouw die hem had gebeten toen hij kreunend zijn zaad in haar had uitgestort. Het was gebeurd en je kon het niet terugdraaien. Joke was een schat, maar nu hij naar haar verlangde, zoals toen in Teminabuan, was zij er niet. De nachten onder de klamboe waren een verschrikking voor hem geworden. Soms schrok hij wakker uit een lichte slaap. Twee keer dacht hij dat hij zich op Java bevond. Hij droomde van uiteengereten lichamen en van Chinese hoertjes die hem met hun fijne lipjes zogen. Joke was er niet. Tederheid en hartstocht, gefluisterde gesprekken in de donkere beslotenheid van de slaapkamer, dat alles moest een man op Nieuw Guinea ontberen. Met een diepe zucht scheurde hij zich los uit zijn zelfkwellende gedachten aan thuis.

"We gaan het op een zuipen zetten, jongens," zei hij geforceerd vrolijk. "Vanavond zullen jullie een sergeant van het korps dronken zien. Ik zeg het maar vooruit, dan schrik je straks niet." Hij keek Dupont aan. "Ga jij het eerste rondje halen?"

Dupont was al overeind. Bruinen gaf hem geld en keek grinnikend naar Oord, die grinnig voor zich uit zat te staren.

"We komen niet zo vaak buiten Klademak," zei Bruinen tegen Doorn. "Veel te weinig misschien. Dan mag je wel eens uit de band springen, of niet soms? Het is niet goed om iedere avond in de tangsi te blijven zitten. En dan maar kniezen. In de kota is ook niet veel vertier, maar je ziet er ook nog eens andere gezichten. Zitten jullie hier altijd?" "Wat moet je anders," zei Doorn. "We hebben ook nog wel een burger-adresje, maar daar kun je niet altijd terecht."

"Van welke lichting ben jij, Doorn?"

"Januari '61."

"Dan ben je dus eind december marinier af. Of de zaak moet hier uit de hand lopen. Ik heb vroeger twee jaar in Indie gezeten. Zo lang duurt het hier hopelijk niet. Bevalt het je bij het korps?"

Doorn keek naar Oord, die het gesprek niet scheen te volgen en mistroostig naar de regen staarde.

"Nee, ik zal blij zijn als ik m'n burgerkloffie weer kan aantrekken, sergeant."

"Dat is een duidelijk antwoord," zei Bruinen lachend. "Soms staat het mij ook tegen. Na de oorlog heb ik dienst genomen. Niet veel geleerd en in de oorlog totaal losgeslagen. Waardeloos. Ik had het ene baantje na het andere. Geen gezin, ook geen verkering. Een vriend ging bij de mariniers en omdat hij het naar zijn zin had volgde ik zijn voorbeeld. Toen kwam Indie. Wat we daar niet hebben beleefd... Maats die dood werden geschoten, in mootjes gehakt... Trekbommen..." Hij huiverde bij de herinnering. "Aan de andere kant het gedonder met de baboe's en de hoeren in de stad. Je wilde niet dood en voelde je eenzaam. Bij een vrouw vond je troost, al was het maar een lilletje dat zich voor een paar piek liet pakken. Er werd daar wat afgenaaid en de zure gevalletjes waren niet te tellen. Na Indie ontmoette ik mijn vrouw. Ik had mijn buik vol van het zogenaamde avontuur en was er al lang achter dat de romantiek van het mariniersleven uitsluitend in boeken bestond. En natuurlijk in films. Ik wilde de dienst wel uit, maar wat moest ik? Ik ben blijven hangen en zal waarschijnlijk de dienst verlaten als sergeant-majoor. Een leuk pensioentje en een rustig leven. Mits Soekarno me dat gunt. Misschien pompen ze me morgen vol met lood." Hij trok een rode zakdoek uit zijn zak en veegde zich puffend het zweet van zijn gelaat. "Wat een land. Ik zit te bibberen van de kou en zweet tegelijkertijd. Ik denk dat ik malaria krijg." Hij stond op en liep naar de ingang van het militair tehuis, wierp een blik naar binnen en kwam terug.

"Ik zie Dupont nergens. Het is zeker druk aan de bar. Pffft. Ja, geef mijn portie maar aan fikkie, jongens. Ik ben te oud voor de rimboe. Naar huis en lekker een opleidingsklasje runnen, dat is mijn ideaal. Als je veertig bent bekijk je het leven wel heel anders dan op je twintigste. Jullie zijn jong en na je dienstdtijd heb je nog een heel leven voor de boeg. Trouwen, een redelijke baan, je krijgt kinderen... Een leven met kleine ups en downs. Je hoeft niet op je veertigste nog door de modder te kruipen en de nachten in het veld door te brengen. Het burgerleven lijkt me wel wat. Beter dan dit afgestompte gedoe bij het korps."

Bruinen zweeg een ogenblik, maar hij was nog niet klaar met zijn

monoloog. Hij zag dat Doorn wat suffig onderuitgezakt zat, een verveelde trek op zijn gezicht.

"Zit je te slapen, Doorn?"

"Nee, ik luister naar u."

"Nou ja, zo interessant is het nu ook weer niet wat ik te vertellen heb. Ik zie aan je gezicht dat ik je verveel."

"Ik ben het wel een beetje met u eens."

"Nou, dat is dan al heel wat," zei Bruinen ironisch. "Oord en ik hebben soms hefe gesprekken die tot diep in de nacht duren. Over de zin en onzin van het leven, haat en liefde, noem maar op. Hij is het zelden met me eens." Hij keek Oord grijnzend aan. "Jij maakt je niet meer druk. Over een jaartje of zo ben je adjudant."

Oord poogde een milde glimlach te produceren, doch hij bracht het niet verder dan een krampachtige grijns.

"Ik moet je corrigeren, Bruinen," zei hij toegeeflijk. "Niet in alles ben ik het met je oneens. Het lijkt me beter daar niet op in te gaan. Het weer is al deprimerend genoeg."

"Het is anders droog," zei Bruinen. "Kijk maar, wat er nog valt komt van het dak."

Dupont kwam het terras op met vier flessen bier en ging zitten. Bruinen viel als een dorstige woestijnreiziger op het ijskoude bier aan en dronk zijn fles voor de helft leeg.

"Dat smaakt," zei hij smekkend. "Gauw leeg die flessen en meteen de volgende ronde erachteraan. Doorn moet halen, ik betaal wel." Na nog drie flessen bier werd de sfeer aan het tafeltje ongedwongen. De spanningen van de dagelijkse beslommingen waren weggefallen en de alcohol ruimde de laatste barrières tussen de mannen geruisloos op. Zelfs Oord werd voor zijn doen spraakzaam en voelde opeens de behoefte om deel te nemen aan het gesprek, al zou hij nimmer de vier strepen op zijn mouw vergeten in het bijzijn van twee ondergeschikten, Bruinen niet meegerekend.

"Je had het over thuis en later," zei hij nadenkend en naar woorden zoekend. "Voor de een heeft het begrip thuis een andere betekenis dan voor de ander. Daar hebben we het al eens over gehad, Bruinen. Je weet..." Hij sloot zijn mond en keek van Doorn naar Dupont, die neutraal terugkeken. Wat hadden zij met zijn privéleven te maken, deze twee dienstplichtigen?

Bruinen ving zijn blik op en raadde de betekenis ervan. Hij knikte en dronk van zijn bier. "Veel zaken ga je hier nuchterder bekijken. In hun juiste proporties. Dingen waar je vroeger zwaar aan tilde lijken nu onbeduidend, je lacht erom. Dingen die anders onbelangrijk waren krijgen nu waarde. Als je in de moordende zon loopt verlang je naar een slok koel water alsof het bier is. Loop je in de regen, zak je in de blubber tot over je enkels, dan verlang je naar een hoekje in een stinkend Papoeahuis of naar een harde baleh-baleh. Als je maar kunt liggen en rusten."

"Dat is een waarheid als een koe, Bruinen," zei Oord. "Je bent hier tevreden met het minimum, zelfs nog met minder als het zo uitkomt. Comfort? Je beseft hier pas hoe goed het in Holland allemaal is. Dat noem ik een van de weinige pluspunten van het leven op Nieuw-Guinea."

Er zal veel, heel veel veranderen als ik weer thuis ben."

Bruinen dronk onsmakelijk slurpend van zijn bier en staaarde naar de lichten op de weg. Het koude bier viel niet goed, hij zat vol.

"Indie," zei hij zacht. "Wat een leven was dat. Ik dacht dat ik nooit meer zou kunnen wennen in Nederland. Wat Joke voor me gedaan heeft... Niet te geloven en nog minder te begrijpen. Ze heeft me in het rechte spoor geholpen. Maar verdomme, wat bazel ik nou, dat bier maakt me sentimenteel! Indie is voorbij, dit is Nieuw-Guinea. Ik had niet verwacht ooit nog eens oorlogje te zullen moeten spelen. Wat is het allemaal lang geleden, jongens. Ik ben daarginds slecht geweest. Hoeveel bruine meisjes heb ik onder me gehad? En nu..." Hij schudde zijn hoofd, maakte de zin niet af. "Nu strompel ik in de wildste wildernis rond, ruim veertig jaar oud, geroosterd door de zon, getreiterd door muskieten en vloaien die je perforeren als een stuk papier, en met een paar smettende ballen tussen je benen. Het is bar en boos, ze moeten zich in het hoofdkwartier de ogen uit het hoofd schamen dat ze een oude man dit nog durven aan te doen. Verdomme, ze hebben Denekamp een job op Biak gegeven omdat hij het in de oetan niet meer kon bolwerken."

"Denekamp loopt tegen de vijftig," zei Oord. "Ik ook, maar mij krijgen ze er niet zo gauw onder. Ik weet ook wel dat we te oud zijn voor de dienst in dit land, want ik merk dat mijn lichaam protesteert en niet meer zo soepel is als een jaar of tien geleden. Een maand opleiding is ook minimaal, onvoldoende zelfs. Ja, die jonge knapen reddden het wel, maar het zware terrein en die rotzon nekken de ouwe knarren." Bruinen was het grif met de ander eens. Hij voelde het immers net zo? Waarom zou een man zich er ook voor schamen als zelfs jonge kerels met de regelmaat van een klok onderuit gingen?

Doorn stond op om nieuwe voorraad bier te halen. Bruinen hief zijn hand. "Ik geen bier meer, Doorn. Het is me te koud en mijn maag speelt op."

Ze zaten zwijgend op Doorn te wachten. Bruinen wilde liever terug naar Klademak, maar dan zou hij moeten lopen en dat lokte hem allerminst aan. Oord ging vast niet mee als hij het hem vroeg.

"Wat is er?" vroeg Oord, die de ogen van de ander op zich gevestigd zag.

"Het is me hier te koud. Ik bedacht net dat we misschien beter naar de kota kunnen rijden. Dan zet je mij voor Klademak af. Het bier klotst zo raar in m'n maag."

"Als je naar de tangsi wilt zul je moeten lopen."

"Daar was ik al bang voor."

"Ik ga pas om een uur of elf weg, Bruinen."

"Wil je hier dan blijven zitten?"

"Eerst nog een fles bier, daarna ga ik een kijkje nemen in de tuin hiernaast. Misschien is er werk voor de jongeheer. Ze zeggen dat er twee aardige meisjes wonen, Bruinen."

"Ik ga niet mee," zei Bruinen beslist. "Het zijn trouwens Chinese vrouwen, spleetogen. Die heb ik in Indie meer dan genoeg gezien."

"Spleetogjes moeten heel lief zijn," zei Dupont grinnikend. "Ik denk trouwens niet dat we veel kans bij die schatjes hebben want de tuin

is het eigendom van de zandhazen. En de meisjes waarschijnlijk ook, majoor."

"Niets mee te maken," riep Oord. Hij schoot recht en keek met loerende ogen naar het grote gat in de heg tussen de twee huizen. "We zullen wel eens bekijken wat er van de k.l. is. Wat willen ze doen als ik door dat gat kom? Wie me tegenhoudt zal ervan lusten."

"Zandhazen en spleetogen," zei Bruinen boerend. "Een merkwaardige combinatie. Moeten er dan ook nog zwarte duivels bij? Ik ga toch maar mee, dan kan ik eens zien hoe jij een spleet oog versiert, Willem!"

"Zet dan een bordje met "verboden toegang voor mariniers" bij het gat in de heg," zei Doorn.

Ze waren niet erg vriendelijk begroet door de soldaten in de tuin van het buurhuis, maar Doorn was recht op een tafeltje met twee k.l. ers afgestapt en vroeg hun waar zij bier konden krijgen.

"We hebben evenveel recht om hier te komen dan jullie."

"Dat maken de meisjes wel uit," zei de grootste van het tweetal. Hij zag er sterk uit en had een borstelige snor en argwanende ogen die rusteloos van links naar rechts dwaalden.

"Hoeveel vrouwen zijn hier?"

"Twee. Ze heten Viola en Roosje," zei de tweede soldaat, een broodmager ventje met holle wangen en dunne witte armen met sproeten. "Het zijn lieve meiden, vooral Roosje Chuan. Viola is wat stijf en minder toeschietelijk. Met haar krijg je echt moeilijk contact."

Sergeant Bruinen was met Oord en Dupont in een rustig hoekje gaan zitten. Nu stond hij op en voegde zich bij Doorn, een sigaret achteloos tussen zijn lippen.

"Moeilijkheden, Doorn?"

De grote soldaat keek met enig ontzag naar de brede strepen op de mouw van de onderofficier.

"Nee, niets aan de hand, majoor," zei hij haastig. "We hadden het over Roosje en Viola."

Hij had geen flauw benul van de rangen en standen bij de marine en twijfelde tussen sergeant en sergeant-majoor. Veiligheidshalve ging hij aan de hoge kant zitten en nam aan dat Bruinen majoor was.

"Valt er wat met de dames te regelen?" vroeg Bruinen losjes.

"U bedoelt of ze te pakken zijn?"

"Dat bedoel ik inderdaad."

"Ze gaan niet met iedereen plat, majoor," piepte de kleine soldaat. "Sergeant," corrigeerde Bruinen minzaam. "Ik vraag het niet voor mezelf hoor. Dat gedoe is ver beneden mijn waardigheid. Denk je dat die jongens een kansje maken?"

Snormans maakte het bekende geldgebaar met de vingers en dum van zijn rechterhand. "Het is te proberen. De handwagen is ook niet alles, sergeant."

Bruinen zag de donkere vrouw uit Teminabuan weer voor zich. Een keer had hij aan zijn verlangens toegegeven en dat was genoeg. Hij zou zich niet nogmaals bezondigen aan een wilde roes bij een vrouw die nooit in de schaduw van Joke kon staan.

"Voor geld doe ik het niet," zei hij minachtend. "Ik heb ook geen zin

om met een zuur gevalletje thuis te komen. Maar misschien wil een van de jongens... Of denk je dat een marinier er nooit last van heeft?" De soldaat lachte. "U wilt dus niet? Dat zeggen ze allemaal in het begin. Wacht maar tot je hier een maand of wat zit, dan praat je wel anders."

"Ik sta sterk in m'n schoenen."

"Nou, ik niet. Maar daar schaam ik me echt niet voor."

"Wat doen jullie voor werk in Sorong?"

"Niet veel bijzonders. We zitten in de stellingen en zien de vliegtuigen van Soekarno komen en gaan. Maar we schieten niet. Vrouwen doen we. En we maken smerige gebaren. Ik heb een maat die elke keer zijn broeken afstroopt en zijn kont laat zien. Hij denkt tenminste dat ze hem daarboven zien. Weet u soms waarom dat geschut aan de haven en in de heuvels staat? We worden knettergek in de stellingen. De hele dag niets dan zon en maar naar de zee staren, of naar de mooie wolken. Frustrerend, dat is het. De ploppers komen over en wij mogen niet schieten. Als ze eenmaal op de grond zijn mogen jullie er jacht op maken. Wel eens in een stelling gelegen? Nee, want jullie zijn mariniers. Rimboelopers, keiharde jongens... Verdomme, eerstdaags kan ik me niet meer beheersen en dan haal ik zo'n vliegtuig van Soekarno neer. Dan staat Sorong mooi op zijn kop! Twee dagen geleden heeft een soldaat op een hoge mieter geschoten. Hij stond op wacht toen die zak in een jeep aan kwam scheuren. Paf, bijna een kolonel minder!" Terwijl ze er om stonden te lachen kwam een slanke vrouw met lang zwart haar de tuin in. Ze was van gemengd bloed, half Chinees en voor de andere helft Indisch. Haar hartvormig gezichtje was gaaf van teint, de kleine rechte neus had tere vleugels en eronder vormde de mond, met volle rode lippen, een sierlijk welvende boog. De grote donkere ogen stonden op hun hoede en lagen ondiep onder de als door een kunstschilder gepenseelde wenkbrauwen. Het voorhoofd was hoog en glad, het glanzende donkere haar viel golvend over de ranke schouders van de vrouw. Zij droeg een nauwsluitende kimono, zwart met rode bloemen erop, die haar harmonisch gevormde lichaam voordelig deed uitkomen. Haar kleine voeten staken in hooggehakte goudkleurige schoentjes. Statig als een prinses en heel licht met de ronde heupen wiegend kwam de vrouw verder de tuin in. Toen Doorn haar aankeek fixeerde zij zijn blik met kille en enigszins hooghartige ogen. De soldaten keken bewonderend naar de vrouw en groetten haar. Zij knikte even trots en zonder haar mond te vertrekken.

"Dat is Viola Liauw," zei de snor. "We noemen haar de koningin van Sorong."

Ook op de mariniers maakte de vrouw veel indruk. Haar aanwezigheid tussen de soldaten leek even misplaatst als die van een orchidee in de wildernis. Bruinen was zijn goede voornemens in een klap vergeten. Toen de vrouw het groepje passeerde vroeg hij, zijn ogen op haar weelderige boezem gevestigd: "Hela schatje, wat kost het?"

De vrouw bleef staan. Ze draaide zich om en deed enkele passen in de richting van Bruinen.

"Bier?" vroeg ze met een klankrijke stem.

"Nee, dit." Bruinen stopte een duim tussen wijs- en middelvinger.

"Tweehonderd," zei de vrouw zonder blikken of blozen.

"Dat is voor een soldaat misschien een zacht prijsje, maar voor mij een kapitaal."

"Graag of niet, sergeant," zei Viola Liauw accentloos en liep met kittige pasjes verder.

"Dat was het dan," zei de dunne landmachter en hij grinnikte van leedvermaak. "Ze is mooi, maar nog kouder dan een ijsberg."

Ze keken haar bewonderend na. Greta is aantrekkelijk, dacht Doorn, naar de heupen en billen van de Chinese starend. Tegen de Oosterse gratie van Viola moest zij het echter afleggen. Hij liet zijn ogen omhoog gaan en zag hoe rafijn het middel van de vrouw was. Ze had een uitstraling die alle mannen in de tuin onrustig maakte. Zelf kon hij er zich ook niet aan onttrekken. Viola Liauw bewoog zich gracieus en lenig en scheen zich niet bewust te zijn van de sturende ogen die haar lichaam streelden.

"Ze loopt zo trots als een pauw," zei de man met de snor en zijn ogen werden somber.

"Ja, moet je zien, dat goddelijke kontje," zei de magere met een hunkering in zijn stem. "En zou je haar appels niet 'ns in je handen willen houden?"

"Er zijn hier jongens die geen bier meer aanraken en hun geld voor haar opsparen," zei de snor. "Kun je je dat indenken?"

Viola stond achter in de tuin bij een tafeltje en nam een bestelling op. Ze keek uit de verte taxerend naar Bruinen en Oord die nog steeds naar haar stonden te staren. De vrouwen waren gewaarschuwd voor de mariniers. In de verhalen die de landmachers vertelden kwamen mariniers als echte onruststokers naar voren. Nadat zij weken geleden de eerste mariniers had gezien dacht Viola dat het wel wat zou meevallen. Wat was er zo afschrikwekkend aan deze in slordig kaki geklede mannen? In hun ogen stond hetzelfde verlangen te lezen als in die van de soldaten. Drieste ogen en woorden, grijpgrage handen na het drinken van enkele flesjes bier. Deze mannen wilden natuurlijk ook voor een dubbeltje op de eerste rang zitten. Viola rechtte haar rug en zocht zich een weg tussen de tafels door naar voren, passeerde met fier geheven hoofd en koele ogen Doorn en Bruinen en voelde hun ogen op haar achterwerk branden. Snel keek ze over haar ene schouder en trok haar mondhoeken neer in een fijn spotlachje toen zij de verhitte gezichten van de mannen zag.

Doorn en Bruinen stonden nog bij het tafeltje van de soldaten toen de twee vrouwen de tuin in kwamen. Roosje ging als een slagschip voorop, haar dikke boezem wippend en schuddend als overmaatse meloenen en met kolossale stappen van haar vrij korte benen. Op haar gezicht prijkte de *beminnelijkste lach die zij voor dit soort gelegenheden in petto had*. In haar kielzog kwam elegant, bijna statig schrijdend, Viola Liauw, en aller ogen waren op haar gericht.

"Hallo mariniers," riep Roosje hartelijk. Zij troonde de twee mannen mee naar het tafeltje waar Oord en Dupont zaten. Verlegen met dit overdreven vertoon van hartelijkheid gingen ze zitten, terwijl Roosje twee lege stoelen haalde voor zichzelf en Viola.

"Willen jullie bier, mannen?"

Ze knikten bevestigend.

"Viola, ga jij eens bier halen voor deze dorstige mariniers," commandeerde Roosje. Daarna wendde zij zich tot Doorn. "En, hoe bevalt het in Sorong? Of is het nog wat te vroeg om die vraag te beantwoorden?" "Sorong is een gat," zei Doorn hufterig.

De kleine vrouw keek hem met scheef gehouden hoofd glimlachend aan. "Kom nou, was de plaats waar jullie vandaan komen dan beter?" "Nee hoor," zei Bruinen. "Teminabuan was een vreselijk oord en Biak? Laten we daar maar over zwijgen. Sorong is niet veel beter. Over niet al te lange tijd hebben we in Klademak hopelijk een eigen kantine. Dan zie je mij geen avond meer in de kota."

Rosje leunde met haar mollige ellebogen op de tafel en trok een verdrietig gezicht. "Maar sergeant, is het hier dan niet gezellig? Wij willen de mannen een piekje bieden waar zij tot rust kunnen komen. Een kopje koffie, een kaartje leggen, dobbelen... Later een flesje bier en een babbeltje met mij of Viola. Haast net zo gezellig als thuis. Vraag de soldaten maar of ik gelijk heb. U bent hier ook welkom." Ze kijkt me zo trouwhartig aan dat de tranen me haast in de ogen springen, dacht Bruinen. Maar die tante is bikkelhard, of ik moet de plank wel heel erg mis slaan.

"Dat bier van jullie is te duur," zei Dupont. "Hiernaast is het een stuk goedkoper en in de kroegen ook."

"Damesbediening," zei Rosje vinnig. "En we moeten ervan leven. Is het hiernaast dan zo gezellig? Er zijn daar geen vrouwen."

"Een soldaat wil wel eens wat anders dan een biertje en een babbeltje," zei Doorn nu en hij keek Viola Liauw strak aan.

"Dat kan toch ook?" riep Rosje met een hoog stemmetje. "We hebben niet gezegd dat dat niet kan. De eerste kennismaking met Viola is misschien niet zo prettig geweest. Ze is een beetje bang voor mariniers. Als we jullie wat langer kennen zal het wel beter gaan. En we vragen in het begin altijd hoog om de mannen af te schrikken. Ik ben geen machine die de hele avond klaar ligt voor iedere liefhebber!"

Bruinen lachte luid om haar woorden en om het potsierlijke gezicht dat zij erbij trok. Hij had al door dat Roosje een fraai stukje toneel opvoerde om de sympathie van de mariniers te winnen. Viola Liauw deed daartoe in het geheel geen pogingen. Ze zat er als een standbeeld of als een mooie pop bij en keek van de een naar de ander met haar grote amandelen waarin geen enkele emotie te lezen stond. Ze was wel op een intrigerende manier mooi, maar van haar sierlijke lipjes kwamen opvallend weinig woorden. Op de meeste vragen van de mariniers gaf zij een kort, beleefd antwoord. Echt deelnemen aan het gesprek deed zij niet. Dit tot grote ergernis van de jongens, die steeds opnieuw probeerden het zegel op haar mond te verbreken.

"Hoe heten jullie allemaal?" vroeg Rosje.

Ze kreeg alle namen te horen en knikte tevreden.

Doorn probeerde Viola in het gesprek te betrekken, maar zij bleef in haar gereserveerdheid volharden en antwoordde met ja en nee of simpelweg door met haar hoofd te knikken of te schudden. Het gesprek ging nu over Klademak en Rosje Chuan wist de indruk te wekken

dat zij hogelijk geïnteresseerd was in de gang van zaken bij de compagnie. Zij verveelde zich echter gruwelijk, maar speelde haar rol zo overtuigend dat enkele soldaten nieuwsgierig naar haar keken en dachten dat de indringers een voorkeurbehandeling kregen. Toen Roosje dat merkte keek zij verschrikt op haar duur uitzierende horloge en sloeg een hand voor haar mond.

"Oh! Het is al tien uur geweest. We hebben hier haast een half uur gezeten. En maar klessebessen, ja? Ik heb nog een afspraak. Vinden jullie het erg als ik naar binnen ga? Viola, jij kunt de mannen nog wel een poosje gezelschap houden. Als zij daar prijs op stellen..."

"Nou en of," zei Dupont en hij knipoogde naar Viola.

"Een andere keer maar weer," zei Viola kil. "Ik ga ook naar binnen." Ze stond op, streek de denkbeeldige kreukels uit haar kimono en volgde Roosje Chuan.

"Dat was dan de koningin van Sorong," zei Bruinen spottend. "Die Roosje lijkt een lieve meid, maar je moet uitkijken voor haar. Zakelijk tot in haar tenen. Die andere is nog kouder dan een kikker. Heb je die ogen gezien?"

"Een ijsberg," zei Dupont. "Ik denk dat ze nooit ontdooit, sergeant. Of het moet wel erg heet worden."

Bruinen schoof zijn stoel achteruit en begon in de richting van de heg te lopen. Toen hij bijna bij het gat was riep de dunne soldaat: "Gaan jullie nu al weg?"

Doorn stak bij wijze van groet een hand op. "We zijn hier toch niet welkom en zo gezellig is de koningin van Sorong ook weer niet."

"Zelf maar weten," riep de snor. En met nadruk liet hij erop volgen: "Tot ziens."

"Mij zien ze hier niet meer," mopperde sergeant Bruinen toen de anderen zich bij hem voegden. "Ik kan me niet voorstellen dat je geen bier meer drinkt om met zo'n meisje naar bed te kunnen." Hij keek nog eens naar het huis, haalde zijn schouders op en stapte door de heg. "Ik ben trouwens nooit zo wild op hoeren geweest. Weet je wat het is? Als je je troep kwijt bent, en ook je geld, hou je alleen maar een nare smaak in je mond over." En een schuldgevoel, dacht hij.

"Die Viola is een mooie meid," zei Oord. "Ik denk niet dat ik er spijt van zou krijgen als ik eens een uurtje bij haar op bezoek ging, Bruinen."

"Mijn zegen heb je," zei de ander. "Maar nu wil ik eindelijk naar Klademak. Verdomme, ik had zo lekker dronken willen worden. Die rotmaag ook." Hij wenkte Doorn en Dupont. "Jongens, gaan jullie mee? We kunnen nu met de jeep naar Klademak."

"Dat moet dan maar," zei Oord met tegenzin. "Voor mij is de lol er toch ook af. Wat heb je nu aan vrouwen die niets willen."

"Ze willen wel," zei Dupont. "Als je maar flink afschuift, majoor."

HOOFDSTUK 9.

"Alle artiesten zijn bekend van radio en t.v.!" riep Doorn als een circus-directeur die zijn troep stond aan te prijzen.

Hij was bezig de kleren uit zijn plunjezak te onderzoeken. Het moest nodig eens gelucht worden. Sommige onderbroekjes en hemden begonnen al muf te ruiken.

Een cabaretgroep trok door Nieuw-Guinea en was nu in Sorong gearriveerd. Met een grap en een liedje zouden de artiesten trachten om de militairen wat op te vrolijken in hun eenzaamheid. De groep bestond uit Jan Pruis, vooral bekend om zijn creatie van de domme Felicio in het televisiestuk voor de jeugd "Pipo de clown", Willy Alberti en zijn dochter Willeke en zangeres Mieke Telkamp.

Dupont was zich aan het wassen. Piet Jansen lag in onderbroek op zijn bed, de ogen gesloten. Er lag een serene uitdrukking op zijn rode gezicht. Overdag toonde Jansen een ontstellend gebrek aan werklust, maar na vastwerken leefde hij op. Hij kon slecht tegen alcohol. Na het drinken van twee flessen bier was hij al dronken. De rest van de avond kraamde hij dan niets dan onzin uit. Er was geen marinier die hem graag mee wilde nemen naar de kota, daar hij na vier of vijf biertjes steevast vervelend werd en burgers begon lastig te vallen. Vooral mannen die in gezelschap van een vrouw waren moesten het ontgelden en werden het mikpunt van zijn scherpe tong. Eens had hij zelfs vervelende opmerkingen gemaakt tegen een man die met een knappe vrouw gearmd liep. De dame liep met haar gulle vormen nadrukkelijk te pronken en droeg een laag uitgesneden jurk waarin haar borsten als overmaatse appels op en neer wipten. De man wilde met Jansen op de vuist gaan, maar een vechtpartij werd door andere mariniers nog voorkomen. Alle Klademakkers wisten van dit voorval af en bij Doorn was de maat sindsdien vol.

Jansen gedroeg zich onaangepast en wekte ergernis bij iedereen. Hij had altijd zweetsokken en liet gedurende de nachtelijke uren knoerharde winden die de atmosfeer in het kleine vertrek verpestten, snurkte als een varken en praatte luid in zijn slaap. Maar nu sliep Jansen niet. Met de ogen nog dicht draaide hij zich met zijn rug naar de muur en vroeg: "Gaan jullie vanavond naar het cabaret, Doorn?"

"Nee, ik niet. Ik ga naar Greta. Misschien dat ik morgenavond naar het cabaret ga. Ik zie er niet veel in, maar Duup wil graag dat ik mee ga."

"Och, het is toch wel leuk. Ik ga vanavond met Kroon en nog een paar anderen."

"Dat ze jou nog mee willen hebben is mij een raadsel."

Doorn zag dat de ander zijn ene hand aan de voorzijde in zijn onderbroek schoof en hem langzaam bewoog. "Jasses, je gaat toch niet aan je zeuntje trekken waar ik bij ben, Piet?"

De hand werd snel weggehaald. "Man, ik had gewoon jeuk," zei Jansen grijnzend.

"Dat zal wel. Elke nacht hou je ons wakker met je gefrunnik. Dat moet maar eens afgelopen zijn."

"Jij hebt makkelijk praten. Iedere avond kruip je bij een griet onder de klamboe. Wij hebben niets dan een rechterhand."

"Probeer voor de afwisseling de linker eens," zei Doorn spottend. "En doe het dan in het mandihok, daar heeft niemand er last van. Je moet ook 's avonds je poten wassen. Als je hier laat binnenkomt stink je gewoon de tent uit!"

"Bemoei je met je eigen zaken, Doorn. Dat jij nu iedere avond op een vrouw kunt duiken..."

"Ik had het over je zweetsokken."

"Die heb ik niet," zei Jansen stuurs en hij draaide zich met zijn gezicht naar de muur.

"De volgende keer ga je de wasbak in, Jansen," dreigde Doorn.

"Probeer dat maar eens. Dan ben je nog niet van me af."

Dupont kwam naakt uit de mandikamer sloffen en ging op de rand van zijn veldbed zitten. Hij begon zijn voeten af te drogen.

Doorn begreep wel dat hij met Jansen geen vrede zou houden als hij over de sokken doorging. Hij keek naar Dupont en besloot deze eens te pesten.

"Lang werk gehad met mandien, Duup. Heb je het effe gedaan?"

"Wat bedoel je."

"Aan je rukschema gewerkt."

"Barst jij maar met je rukschema," zei Dupont goedmoedig en verder ging hij er niet op in.

"Je mag wel eens aan een nieuwe foto zien te komen. Iedereen maakt er gebruik van. Ik zou het gezicht van dat kind wel eens willen zien als zij wist wat er met haar foto gebeurde."

"Ik wou dat dat kind vannacht bij me onder de klamboe kroop," zei Dupont. Hij trok sokken aan, pakte een schone onderbroek van het stapeltje op zijn bed en begon zich verder aan te kleden. Zijn bovenbroek aantrekkend zei hij: "Maak jij een foto van Greta, dan hebben we voorlopig iets goeds om naar te kijken. Jij hoeft niet aan je zeuntje te sjorren, Nico Doorn. Nog niet in ieder geval. Als Greta je eerstdaags de bons geeft moet je er ook aan geloven, maat. Heb je al een naaktfoto van haar?"

"Nee," zei Doorn. Dit ging hem te ver. "Greta geeft me de bons ook niet. Wilde jij soms onder mijn duiven schieten?"

"Dat zou ik nooit doen."

"Als ik in die Greta d'r schoenen stond gaf ik je de bons. Nu direct!" riep Jansen, die blij was dat hij zijn stem kon laten horen en op steun van Dupont rekende.

"Jou werd niets gevraagd, boer," zei Doorn smalend. "Greta is veel te blij dat ze mij heeft, jongens."

"Ze kan in ieder geval lekkere loempia's klaarmaken," zei Dupont.

"Ze zal ook nog wel andere dingen lekker kunnen," zei Jansen. En hunkerend voegde hij eraan toe: "Blonde meiden zijn de heetste, weet je dat?"

"Nou en of," zei Doorn. "Daar zou ik je het een en ander over kunnen vertellen."

"Hagenaars zijn opscheppers. Al die verhalen van jullie over meiden in dat Westbroekpark, in die danstent, ze gaan m'n ene oor in en met

een rotgang het andere weer uit. Ik ken jullie al een beetje."

Doorn trok een lelijk gezicht. "Piet, hoe durf je ons voor leugenaars uit te maken? Vanaf de eerste dag dat je hier binnenstapte hebben we je onder onze hoede genomen. We slepen je mee naar de kota, zorgen dat je niet op de vuist gaat en brengen je nuchter terug in Klademak. Je bent een ondankbare hond. Dupont is dat vast met me eens."

"Zo is dat," zei Dupont verontwaardigd. "Praat er verder maar niet over, Nico. Jansen weet heus wel dat hij nu onredelijk is."

"Bekakte Hagenezen," zei Jansen met alle minachting die hij maar in zijn stem kon leggen.

"Beter een bekakte Hagenees dan een Zeeuwse rukeend," repliceerde Dupont. "Ga jij maar naar Mieke Telkamp en zie je ogen droog te houden. Heb je een schone zakdoek? Zal wel niet want je gebruikt ze natuurlijk 's nachts ergens voor!"

"Denk maar niet dat je lollig bent," zei Jansen gepikeerd. "Kruip jij soms ook op die vrouw?"

"Smeerlap," zei Doorn. "Kun je nog ergens anders aan denken, Jansen?" Hij wachtte het antwoord niet af, maar rolde zijn toiletspullen in een handdoek en slofte naar de mandkamer.

"Ik heb al bezoek," zei Greta na de begroetingskus aan de deur. "Herma is net gekomen en ik denk niet dat ze gauw weer vertrekt."

Doorn gooidde zijn hoofddekseel op de kapstok. Zijn stropdas losmakend zei hij onverschillig: "Ze zal vast niet de hele nacht blijven."

Herma zat in de stoel die hij als de zijne beschouwde en dat zag hij als een slecht voorteken. Ze keek hem gereserveerd aan met haar schooljuffrouwogen vanachter de dikke brilleglazen. Elke keer voelde hij duidelijk haar kille afweer, maar gewoonlijk trok hij er zich niets van aan. Zijn hand naar haar uitstekend liep hij om de salontafel heen. "Hallo, Herma. Lang niet gezien zeg."

Ze keek hem met een vaag lachje aan en drukte zijn hand vluchtig, direct terugtrekkend alsof ze hem vies vond.

"Dag. Hoe gaat het in Klademak?"

"Steeds beroerder, maar dat is voor jullie niet zo interessant."

Hij ging op de bank zitten, die zo laag was dat hij zich nooit goed raad wist met zijn lange benen. Greta kwam binnen met koffie voor Herma en bier voor hem.

"Wat is er niet interessant voor ons, Nico?" vroeg ze.

"Klademak. Herma vroeg me hoe het in de tangs ging."

"O, die verhalen allemaal... Ik weet zo langzamerhand alles over het Korps Mariniers, Herma."

"Ja, allemaal sterke verhalen! Die mariniers hebben wel een enorme fantasie."

"Nou, als tien procent van alles wat ze vertellen geen dumzuigerij is..."

"Hoe lang zitten jullie al hier?" vroeg Doorn, Herma aankijkend.

"Bijna twee jaar nu. Om precies te zijn eenentwintig maanden."

"Dat is een hele tijd."

Hij keek naar haar benen, die begroeid waren met donker haar. Ze

waren onelegant van vorm, het tegenovergestelde van de sierlijke onderdanen van Greta. Herma was in zijn ogen van top tot teen onvrouwelijk. Onder haar te brede neus groeide een waas van een donkere snor, de mond was grof met dikke lippen en de ogen keken met een mengeling van strengheid en afkeuring de wereld in. Herma had echter prachtig donker en krullend haar. Dit was haar enige charme. Hij kon zich niet voorstellen dat haar kleren nog iets aantrekkelijks verborgen. Haar lichaamsvormen placht zij met wijde rokken en hooggesloten bloesjes aan nieuwsgierige mannenogen te onttrekken, hetgeen haar zeer goed afging. Herma was achtendertig jaar, maar Doorn had haar ouder geschat toen hij kennis met haar maakte. Kees, haar man, was joviaal. Een vrolijke kerel die niet bij haar leek te passen. Volgens Greta leefden zij echter in volmaakte harmonie. Van schandalen en roddels trokken zij zich niets aan. Van het zogenaamde societyleven hielden zij zich bij voorkeur afzijdig. Hun deur stond voor iedereen open, maar het lag aan Herma dat er bij hen veel minder militairen over de vloer kwamen dan bij Sietse en Annie van der Mark.

Nu zat Herma met over elkaar geslagen benen naar haar schoenen te kijken, de handen rond de zorgvuldig bedekte knieën geslagen. Ze leek veel op een maatschappelijk werkster of op een zakenvrouw die nooit tijd had kunnen vinden om te trouwen. Herma keek plotseling op en ontmoette zijn ogen.

"Ja, een hele tijd," zei ze. "Zo lang houden jullie het hier vast niet vol."

"Hoe bedoel je dat?"

"Over hooguit twee maanden zie je hier geen militair meer."

"Dat is een sprookje," zei Doorn geïrriteerd. "Waarom zegt iedereen dat toch? Sommige onderofficieren in Klademak denken anders dat het nog wel twee jaar kan duren."

"Dat is voor jullie niet te hopen," zei Herma en even meende Doorn een zweem van medeleven in haar stem te bespeuren.

"Nee, zeker niet," zei Greta. "Ik moet niet aan die mogelijkheid denken, Nico."

"In december zit mijn diensttijd er toch op."

"Zwaa! je dan af?" vroeg Herma.

"Als alles goed gaat wel. Twee dagen geleden is De Niet vertrokken. Hij was geweerschutter. Zijn tijd zat er ook op. En Bergsma gaat ook binnenkort. Had al weg moeten zijn."

"Wat ga je na je diensttijd doen?"

"Terug naar m'n oude baas."

Herma knikte en keek hem nieuwsgierig aan. Hij las de vraag in haar ogen en zei met een snelle knipoog naar Greta: "En dan komt Greta naar Den Haag."

Greta snoof. "Dat hoor ik vanavond voor het eerst."

"We zullen zien," zei Herma benepen.

"Zo ver is het ook nog niet," zei Greta. "En heb ik zelf ook nog wat in te brengen?"

Herma stond op. Ze pakte haar handtas van de grond op, deed er haar sigaretten en aansteker in en sloot hem met een vinnig gebaar.

"Ik ga jullie verlaten. Het was niet de bedoeling dat ik de hele avond

zou blijven hangen, Greta."

"Tot ziens, Herma," zei Doorn. "En doe de groeten aan Kees."

"Dat zal ik doen. Tot ziens maar weer." Ze keek hem met strenge ogen aan. "En houden jullie je wat rustig? De landmacht zoekt heus geen ruzie."

"Wij dan wel?"

"Eerstdaags barst de bom. Wij horen nog wel eens wat, Nico Doorn."

"Ben je op de hand van de zandhazen?"

"Daar hoef je niet aan te twijfelen."

"Dat zullen ze dan wel op prijs stellen."

Greta duwde Herma in de richting van de deur en keek hem over haar schouder heen waarschuwend aan. "Gaan jullie niet kibbelen, jongens. Die soldaten van de k.l. zijn ook geen lieverdjes, Herma."

"Dat weet ik ook wel, maar sinds de mariniers in Sorong zijn gekomen is het onrustig."

Doorn nam zich voor haar woorden te onthouden. Misschien had Herma gelijk en broeide er inderdaad iets. Hij hoorde de stemmen van de vrouwen, toen sloeg de buitendeur dicht en Greta kwam weer binnen. Ze ging naast hem op de bank zitten en zei hoofdschuddend: "Moest je Herma nu met alle geweld uitdagen?"

"Ik mag Herma niet en zij heeft een hekel aan mij," zei hij toen ze in de slaapkamer waren en Greta zich op de rand van het bed uitkleedde. Terwijl zij daar nog mee bezig was nam Doorn haar in zijn armen en zoende haar onstuimig op haar mond. Greta zoende hem speels, met happende lippen en likkende tong terug. Haar ogen waren groot en glanzend, van nabij enorme en peilloos diepe blauwe meren waar hij zich in wilde verliezen. Hij las er een prettiger boodschap in dan in de afwerende ogen van Herma.

"Doe niet zo kinderachtig, Nico," zei Greta, zich terugtrekkend. "Je moet haar niet uitdagen als je weet hoe ze is."

"Waarom zit ze altijd op mariniers te vitten?"

Greta nam zijn hoofd tussen haar handen en keek hem ernstig aan.

"Dat deed ze niet. Vanavond in ieder geval niet. Ze doet niet al te vriendelijk tegen je, dat geef ik toe. En weet je waarom niet? Ze wil niet dat mij iets overkomt, zoals ze dat zelf uitdrukt. Ze is bang dat jij me als een snolletje zult behandelen. Begrijp je het nu een beetje? Ze is gewoon bezorgd. In haar ogen zijn soldaten en mariniers avonturiers. Ze denkt dat jij misbruik van mijn toestand wilt maken." De uitdrukking in haar ogen veranderde opeens en de boodschap uit het diepste van haar hart maakte hem zwak en weerloos. Haar lippen fluisterden de woorden die zij in de talloze eenzame nachten had bedacht. Greta was de eerste vrouw die Doorn zo onomwonden haar liefde bekende en de warme glans in haar ogen ontroerde hem zodanig dat hij geen raad wist met het diepe en warme gevoel dat zijn borstkas vulde. Met stokkende adem keek hij diep in haar ziel en hij was doodsbang dat hij tekort zou schieten in het beantwoorden van haar gevoelens. Greta begon hem opnieuw te zoenen en trok hem over zich heen. Haar lippen duwden en persten, ze zoog zich bevend van hartstocht aan hem vast en maakte met ongeduldige vingers zijn kleren los.

"Nico, kom...kom dan, schat. Je moet vannacht bij me blijven. Ik wil je naast me voelen, je ademhaling horen en morgen naast jou wakker worden. Ik wil niet meer alleen zijn, lieveling, ik kan het niet langer verdragen... Blijf bij me!"

Ze sloeg haar armen om hem heen en drukte zich stijf tegen hem aan. Haar persende mond benam hem de adem.

Het was donker in de slaapkamer. Doorn lag op zijn rug naast Greta, voelde haar heup en dijbeen warm tegen zich aan. Haar adem streek als een licht briesje over zijn naakte borst. Nog geen vijf minuten geleden had hij haar tranen met grote tederheid weg gekust. Met Tineke was het nooit zo fijn geweest. In feite had Tineke hem nooit gezegd dat zij van hem hield. Wellust, het hevige verlangen naar haar wulpse lichaam, maar verder was er niet veel geweest. Jammer dat er nu een kind geboren zou worden. Hij liet een hand op een borst van Greta rusten. Ze draaide zich op haar zij en zocht zijn lippen. Hij dacht dat hij in het donker haar ogen nog vaag onderscheidde. "Soms ben ik bang voor mijn eigen gevoelens, Nico. Een getrouwde vrouw... *Er zijn mensen in Sorong die me met de vinger nawijzen. Moet ik me schamen om wat ik voor je voel?*"

Hij streelde haar heup en liet zijn hand tussen haar warm-vochtige dijen verdwijnen.

"Ik zie niet in waarom. Het is tussen jou en Paul toch helemaal stuk? Je hoeft tegen niemand verantwoording af te leggen."

"Ik geloof dat ik nu pas de spanningen van de laatste maanden kwijtraak. Als jullie nu maar niet op actie moeten. Ik kan niet meer tegen het alleenzijn. Later in Holland, als we weer thuis zijn..."

Hij drukte zijn lippen op haar voorhoofd en duwde zijn gezicht in haar geurige haar. Greta rook altijd lekker. Haar huid smaakte naar iets ondefinieerbaars. Zoet, geurig en prikkelend tegelijk. Een melange van parfum, badolie, de geur die haar lichaam uitwasemde, soms een lichte transpiratie. Zelfs die laatste geur vond hij lekker en opwindend. Hield hij nu van Greta? Het was een moeilijke vraag. Dat hij verliefd op haar was geworden toen hij haar voor het eerst bij Sietse en Annie ontmoette was een feit. Dat gevoel van verliefdheid had zich later verdiept. Door Greta was het leven in Sorong draaglijker geworden. Prettig zelfs! Maar stond wat hij voor haar voelde gelijk aan liefde? Kenden zij elkaar daarvoor niet te kort? Maak het allemaal niet zo verdomd moeilijk, dacht hij loom. Voorzichtig nam hij haar oorleltje tussen zijn tanden en beet erin.

"Ondeugend ventje."

"Iedereen heeft het maar over later en thuis," zei hij en stopte zijn tong in haar oor.

"Wat bedoel je?" vroeg Greta slaperig en ze rolde zich op als een egel.

"Je had het over thuis. Hoe stel je je dat voor, Greta?"

"O, ik fantaseer maar wat. Misschien wil ik wel met je trouwen."

"Tineke?" vroeg hij spottend.

Ze bewoog zich heftig. "Nee, die naam wil ik niet meer horen, Nico! Zet die schuldgevoelens eindelijk van je af. Je bent met haar getrouwd

omdat..." Greta zweeg en schoof een stukje van hem weg.

"Omdat ik hem er te lang in liet hangen," zei hij ruw.

"Dat is wel fijntjes uitgedrukt," zei Greta lachend. "We hebben het er al eerder over gehad, maar het zit me nog steeds niet lekker."

"Wat zit je niet lekker? Je hebt immers niets aan!"

"Probeer niet lollig te zijn. Het is me ernst. We hebben het heel fijn samen, maar ik wil nu wel eens weten wat je van plan bent. Of weet je dat zelf nog niet."

"Toen Herma er was heb ik gezegd dat ik je naar Den Haag wil halen."

"En dat was een grapje om Herma uit te dagen?"

"Nou nee, ik meende het."

"Klinkt niet erg overtuigend, Nico Doorn."

"Wat moet ik dan zeggen? Je wilt me toch niet geloven."

"Jij trouwt met een vrouw omdat je haar zwanger hebt gemaakt. Als ik een kind zou krijgen... Laat ook maar zitten!"

"Ik wil dat je naar Den Haag komt, Greta. Ik denk nog niet aan trouwen. Dat kan toch niet want ik heb Tineke nog en jij Paul."

"Hm. Dan huren we zeker een huis of een etage. Wil je dat, Nico?" Hij zocht haar lichaam en trok haar tegen zich aan. "Dat wil ik. Met jou een gezellig hokje maken. Trouwen kan altijd nog."

"Nico... Ik weet nog niet of ik naar Den Haag wil."

"Ik haal je toch. Of denk je dat ik je niet weet te vinden."

"Na Nieuw-Guinea heb jij misschien geen Greta Versluis meer nodig."

"Jij komt naar Den Haag en zoekt werk, Greta. Wat heb je vroeger gedaan?"

"Ik heb in Apeldoorn bij de gemeente gewerkt. Algemene zaken. Vergunningen verlenen, je weet wel. Vervelend werk, maar ik had prettige mensen op de afdeling. Ik zal toch wel werk kunnen vinden in Den Haag?"

"Werk is geen enkel probleem, maar de huisvesting misschien wel."

"Dat zal ook wel in orde komen, schat." Greta ging half op hem liggen en bewoog haar onderlichaam tot zij voelde dat hij tot actie in staat was. Met een snelle, geroutineerde beweging voerden haar vingers zijn hardheid in haar lichaam. Doorn kreunde en legde zijn handen op haar billen.

"Je bent een storm, een orkaan, Greta!"

"Stil," zei ze hijgend en begon traag karnende bewegingen met haar onderlichaam te maken, haar handen steunend op zijn schouders.

Het grote licht brandde. Greta zat tegen de muur geleund, haar knieën opgetrokken, en steunde er met haar kin op. Het was twee uur en ze waren over hun slaap heen.

"Ben ik in jouw ogen een truttig en burgerlijk wijf?" vroeg ze.

Hij schoot in de lach om de verongelijkte klank in haar stem. "Jij truttig? Wie zou het in zijn hoofd halen om jou truttig te noemen?"

"Ik zit maar te babbelen over rozegeur en maneschijn en jij lacht me uit."

"Ik lach je niet uit."

"Het leven is geen rozegeur en maneschijn, Nico. Dat heb ik zelf ondervonden."

"Ik toch ook? Een klein beetje van elk kunnen we toch wel gebruiken. Rozegeur en maneschijn."

"Als ik eerst maar van Paul af ben."

"Je moet met hem gaan praten."

"Dat is een goeie raad zeg! Hoe moet ik dat aanleggen? Naar het hospitaal gaan? Of naar het huis van die griet waar hij mee leeft? Ik bijt nog liever m'n tong af. Ik zal wel een brief schrijven. Ik wil hem niet meer zien, Nico."

"Stel je voor dat hij nu binnen komt stormen. Hij heeft vast wel een sleutel van het huis."

"Jij denkt zeker dat ik niet al te snugger ben. De deuren zitten aan de binnenkant op slot gedraaid, sleutels erin. Hij kan er nooit in. O, Nico, was ik maar gescheiden..."

"Neem een advocaat. Paul is toch weggelopen? Volgens mij kun je zo scheiden."

"Ik heb er geen verstand van," zei Greta triest. "Juridische rompslomp, niets voor mij. Sietse weet van dat soort zaken wel veel. Ik moet mijn licht maar eens bij hem opsteken. En anders kan Kees me mischuren wel helpen. Ga je morgenavond mee naar Sietse en Annie?" Hij streefde haar gezicht. "Ik zou wel willen. Maar morgenavond kan ik niet. Ik ga met Duup naar het cabaret, dat is afgesproken."

Hij trok haar tegen zich aan en liet zijn lippen liefkozend langs haar onderkaak glijden. "Greetje, we mogen ons niet verslapen hoor."

"Klademak, bah!" zei Greta. "Ik let wel op de tijd, jongen. Maar je loopt nog eens tegen de lamp met dat blind passagieren."

"In Holland deden we het ook. Het ging altijd goed, waarom zou het hier dan niet lukken?"

"Het is allemaal zo moeilijk bij die mariniers," zei Greta. "Straf als je niet op tijd binnen bent. Kinderachtig hoor. Als ik in dienst zat..."

"Dan kreeg je alles van de officieren gedaan. Je hoefde maar te lachen!"

"Tegen die ijzervreters zeker. Mij niet gezien, maar ik zou me overal niet zomaar bij neerleggen."

"Dat heb ik wel meer gehoord."

Greta kroop dicht tegen hem aan. "Het geval Looper? Van Peteren?" Het werd stil in het vertrek. Greta draaide het licht uit en ging weer naast Doorn liggen. In het duister lagen zij naar de insecten buiten te luisteren. Weinig minuten later hoorde Greta een rustige ademhaling naast haar en zij wist dat Doorn in slaap was gevallen.

"Zo belangrijk is het voor mannen," fluisterde zij. "Nou ja, voor alles is er een tijd. Ik ga ook maar slapen. Morgen moeten we weer vroeg opstaan voor die rotkazerne."

HOOFDSTUK 10.

De volgende morgen werd er in Klademak uitsluitend over de cabaretvoorstelling in de soos gesproken. Het optreden van de artiesten was een grandioos succes geworden, maar dat van een hoge officier van de landmacht niet. Het contact tussen podium en publiek was optimaal en keer op keer brachten de kunstenaars de toeschouwers tot laaiend enthousiasme. Doch hoe gezellig de avond ook was geweest, de medaille kreeg een keerzijde door het optreden van een landmachtofficier. "Hier komt de grootste narigheid van," verkondigde korporaal Brouwer nadat de provoost was geweest om de langslapers onder de mariniers te wekken. "Tegen het eind van de avond was de sfeer in de zaal gewoonweg explosief. Of lieg ik soms, Jansen?"

Piet Jansen knikte met lodderige ogen. "Toch was het een prachtige avond. Vooral Mieke Telkamp was geweldig. Maar de k.l. heeft voor mij nu helemaal afgedaan. Dit schreeuwt om wraak!"

"Wat is er dan precies gebeurd?" vroeg Doorn.

"Oorlog, dat wordt het," ging Jansen verder, zonder op de vraag in te gaan.

"Een hoge piet van de landmacht heeft ons de oorlog verklaard," legde Brouwer nu uit. "Klademak staat op z'n kop."

"Zou je niet wat meer vertellen?" drong Dupont aan. Hij was de vorige avond al vroeg naar Klademak teruggekeerd en sliep al toen de cabarettangangers binnen kwamen druppelen.

Korporaal Brouwer knikte. "In de pauze, ik moet het beknopt vertellen, zaten er enkele mariniers met opgerolde mouwen en losse stropdas in de zaal. Die hoge mieter, ik geloof dat hij kolonel is, stapte er op hoge poten op af en zei dat de mouwen omlaag moesten. En de dassen vast natuurlijk. Dat was toch geen tenue voor mariniers? Soldaten van een keurkorps moeten er altijd onberispelijk uitzien. Die jongens konden praten wat ze wilden, maar ze werden de zaal uitgezet."

"Wat een dienstklopper," zei Doorn. "Waar haalt zo'n kerel de euvele moed vandaan om dat te doen?"

"Uit zijn galons," zei Jansen. "Een mariniershater, dat is het."

"Zijn ze ook naar buiten gegaan?" vroeg Dupont.

"Wat konden ze anders doen? Er was genoeg M.P. aanwezig. Vanavond gaan we nog een keer naar het cabaret en wat er dan zal gebeuren weet ik niet, maar dat er wat gebeurt is wel zeker."

"Wij gaan ook," zei Doorn. "Wat een lage streek, jongens. Na Teminabuan moeten ze ons wel hebben."

"Die vent is goed van de gang van zaken bij het korps op de hoogte," zei Brouwer. "Hij weet precies wat we wel en niet mogen. Waarom hij een hekel aan ons heeft is me anders een raadsel. Teminabuan? Dat lijkt me niet waarschijnlijk. Vanavond zullen we hem in ieder geval laten merken hoe we over de landmacht denken."

"Reken maar van yes," kraaide Jansen. "We slaan de hele boel kort en klein!"

Tijdens baksgewijs bleek dat majoor Scheepmaker een andere mening over de zaak had. Hij wendde zich rechtstreeks tot de manschappen

en zijn gezicht stond ongewoon ernstig. Voor de troep staande in een smetteloos dungareepak, keurige vouwen in zijn broekspijpen, het koper van zijn distinctieven blinkend gepoetst, was hij een lichtend voorbeeld voor de manschappen. Zijn haar was buitengewoon kort, zijn gezicht gladgeschoren.

"Ik heb gehoord wat er gisteravond in de soos is voorgevallen," sprak hij afgemeten en zorgvuldig articulerend. "Een officier van de landmacht achtte het zijn plicht om enkele mariniers te corrigeren die er naar zijn oordeel onmilitair en het Korps Mariniers onwaardig, bij liepen. Ze werden de zaal uitgestuurd, terwijl alle soldaten daar met opgerolde mouwen en losse das rondliepen. Ik kan me indenken hoe jullie gevoelens nu zijn en dat er zelfs over wraak wordt gesproken. Dat is mij ter ore gekomen en in principe ben ik het met jullie plannen eens, maar..." Hij zweeg en liet zijn ogen onderzoekend langs de gelederen dwalen. "Over de inhoud van de vergeldingsactie wil ik het nog wel even met jullie hebben. Wij officieren zijn het erover eens dat er iets gedaan moet worden op een manier die de naam van ons korps niet zal aantasten. Dat wil zeggen: geen ordinare knokpartij. Ze zullen moeten voelen dat mariniers zich niet laten beledigen door wie dan ook. De man heeft ons leden van een keurkorps genoemd. Welnu, laat hem merken dat wij geheel overeenkomstig die status kunnen optreden. Handel correct, waardig en zonder gebruik van geweld. Dat zal de meeste indruk maken. Meer wil ik van de zaak niet zeggen, de rest is aan jullie. Ik weet dat ik op jullie kan rekenen."

De meeste mannen lieten de woorden van hun commandant in zich omgaan, wikkend en wegend, plannen bedenkend en weer verwerpend als te hard, te slap of om bepaalde redenen onuitvoerbaar. Toen ze het er in Klademak over eens werden dat het een subtiele wraakneming zou moeten worden, vonden sergeant Zomer en luitenant Buntman de oplossing. Een kwartier later was heel Klademak op de hoogte.

De grote zaal van de soos pulde uit. Het was er snikheet en de sfeer kon niet bepaald ontspannen worden genoemd. Door de landmacht werd op incidenten gerekend die een allesbehalve vreedzaam karakter hadden. Er liepen dientengevolge meer M.P.-ers rond dan de vorige avond. De knuppels werden nadrukkelijk gezwaaid, men was op het ergste voorbereid. Officieren liepen als nerveuze schoothondjes door de zaal en hielden vooral de talrijke mariniers nauwlettend in het oog. Dat er moeilijkheden werden verwacht voelden de Klademakkers ook wel aan. Tuk op dit verzetje, dat de sleur van alledag zo mooi doorbrak, waren zij met grote groepen naar de soos gekomen.

Het programma begon stipt op tijd. Doorn zat ongeveer in het midden van de zaal, samen met Dupont, Jansen en Kroon. Korporaal Brouwer zat in de rij voor hen, met de andere korporaals van het peloton. Er waren heel wat mariniers meegekomen die het incident van de vorige avond hadden meegemaakt.

Tijdens het eerste optreden van Mieke Telkamp werd menig oog nat. Sommige jongens zaten van ontroering en heimwee als kleine kinderen te snorren. De magische vonk sprong over. Het contact met thuis was tot stand gekomen.

Er werd na de diverse liedjes en voordrachten uitzinnig geklapt, gelachen en geschreeuwd, gefloten en meegezongen. Willeke Alberti, een kind nog, kreeg de mannen aan het zingen. Eerst nog met enige schroom, maar later uit volle borst, zongen marinier en soldaat alle liedjes mee. De officieren van de landmacht haalden al opgelucht adem; de mariniers waren rustig en het zag er niet naar uit dat de M.P. deze avond op zou moeten treden.

Zo brak de pauze aan, het meest kritieke moment van de avond.

"Geweldig, fantastisch," blèrde Jansen bij de bar, waar iedereen een flesje bier probeerde te bemachtigen. "Wat kan die Mieke Telkamp zingen, jongens. Alle engeltjes uit de hemel."

"En je jongeheer uit je broek," zei Kroon weinig eerbiedig en met een wellustige grijns op zijn rode gezicht. "Zag je die beentjes van Willeke? Wat een soepkip! Dan ging ik vanavond liever een eindje met Mieke wandelen."

"Anders ik wel," zei Brouwer. "M'n verloofde zou het me vast wel vergeven."

Doorn gaf hem een vriendschappelijke por tussen zijn ribben. "Dan heeft ze jou heel wat te vergeven, Brouwer. Op Curaçao met een zwart grietje plat, in Peru een meisje op je kamer... Weet ze dat allemaal wel?"

"Dat was toen we onderweg waren naar dit pokkeland," zei Brouwer grinnikend. "Ik was er toen heilig van overtuigd dat ik het niet lang meer zou maken. Daarom heb ik er vlug nog een paar gepakt toen de kans zich voordeed. Mijn verloofde? Een schat van een meid, maar wat niet weet wat niet deert!"

Een korporaal van een ander peloton kwam druk armzwaaiend aanlopen en riep opgewonden: "Nog vijf minuten, plaatsen opzoeken!"

Ze dronken snel hun bier. Bij de bar had zich wonder boven wonder geen enkel incident voorgedaan en de waakzaamheid van de M.P. verslapte al. Geheel volgens plan zochten nu alle mariniers hun plaats op. Rustig zaten ze met elkaar te praten, in afwachting van de tweede helft van het programma en van het stukje dat zij zelf hoopten op te voeren. Het was rustig in de zaal. De officieren en de mannen van de M.P. waren blij dat de hindernis van de pauze, waarin het de vorige avond mis was gegaan, zonder moeilijkheden was genomen. De kolonel van de landmacht, een figuur die men moeilijk over het hoofd kon zien, dacht niet meer aan opgerolde mouwen en losse stropdassen toen hij waardig en met de heersersblik van een Romeinse keizer naar zijn plaats op de eerste rij liep. Hij keek op noch om en ging zitten. Een bleke luitenant met een fraaie snor attendeerde hem met een fijn lachje op enkele mariniers, die braaf en met uitgestreken smoelwerken verder naar achteren zaten. Hij zag de opgerolde mouwen en losse dassen waar die enkele ogenblikken geleden nog niet waren geweest. Opeens zag hij rondom opgestroopte mouwen. Sommige mariniers hadden hun das afgedaan en overal in de zaal waren nu Klademakers bezig hun mouwen op te rollen. De officier bedacht zich geen tel en sprong op van zijn stoel. Hij beende langs de knieën van de andere officieren naar het zijpad en wenkte driftig de M.P. Met de gehelmde ordebewaarders in zijn kielzog spurtte hij naar de plek waar

de provocerende mariniers zaten. "Mariniers, jullie zijn naakt!" briepte hij woedend.

"Naakt?" vroeg een van de aangesprokenen onschuldig.

De hoge officier werd vuurrood. Hij zette zich in postuur en grauwde: "Moet ik het soms uitleggen? Je tenue is niet in orde, kerel. Een marinier loopt niet met opgerolde mouwen en losse das. Mariniers lopen er onberispelijk bij. Het puikje van het puikje, nietwaar?"

"Maar overste, het is hier snikheet," protesteerde een van de jongens. "Doet niet terzake. Dit kan niet door de beugel. Jullie zijn leden van een keurkorps, gedraag je er dan ook naar. Mouwen omlaag, of anders de zaal uit."

"Ze zitten allemaal zo."

"Ik heb de regels niet gemaakt, marinier. Je loopt naakt. Zo noemen ze dat toch bij het korps? Ik weet zeker dat de officieren van Klademak dit niet zouden tolereren. Verwijder je onmiddellijk uit de zaal, of ik laat het door de M.P. doen en dat zou me tegen de borst stuiten." De eerste mariniers stonden zwijgend op. Het incident was door de andere Klademakkers met gespannen aandacht gevolgd. Toen zij hun maats op zagen staan brak het moment van de wraak aan. Onder de ogen van honderden soldaten stonden alle Klademakkers op. Als één man liepen zij stil naar het zijpad en begaven zich in optocht naar de uitgang. Waardig, zonder ook maar een woord van protest te laten klinken, verlieten zij de zaal. De soldaten zaten als standbeelden naar het indrukwekkende stille protest te kijken en voelden het vertrek van de mariniers aan als een persoonlijke nederlaag. De kolonel stond sprakeloos en veranderde van kleur als een kameleon. Hij stond verbijs-terd in het zijpad en zag alle mariniers met fier geheven hoofden passeren. Hij besepte heel goed dat hier niets meer te redden viel. Hij had de vorige avond de handschoen in de ring geworpen en hier was het antwoord van de mariniers.

Nadat de laatste Klademakker de zaal had verlaten ging het doek open. Op het toneel werd het programma voortgezet. De stemming was echter uit de zaal verdwenen, tegelijk met de mariniers. Zonder animo volgden de soldaten de verrichtingen van de artiesten op het toneel. Gelach en applaus klonken nu mat, zodat ook op het podium de fut er na enkele minuten uit was.

Op het terras aan de zijkant van het militair tehuis zaten Doorn en Dupont zwijgend in een hoekje. Het was niet druk. Binnen zweeg de piano. Soldaten en mariniers bevoikten het kille terras en dronken hun bier.

"De tegenactie is goed geslaagd," merkte Doorn op, nog nagenietend bij de herinnering. "Heb je het gezicht van die officier gezien?"

"Hij wist niet wat hem overkwam. We hebben het goed aangepakt. Majoor Scheepmaker kan tevreden zijn. Ik vraag me trouwens wel af of deze zachte wraak geen agressie bij de zandhazen zal oproepen." Doorn knikte. In de loop van de avond had hij last van een zeurderige kiespijn gekregen. Hij dronk het ijskoude bier voorzichtig. Morgen naar de tandarts, dacht hij met tegenzin. Het kon nu nog. Eenmaal weer in de rimboe zou hij met de ontstoken kies moeten blijven lopen

en dat was niet zo'n leuk vooruitzicht.

Dupont had zijn bier op. Hij dronk vlug nu hij niet zo op zijn geld hoefde te letten. In een brief van thuis had hij een biljet van honderd gulden aangetroffen. Dat leek een aardig bedrag, maar na omwisseling tegen valuta van het land was het nog maar de helft.

"Nog bier, Nico?" vroeg hij gul.

"Niet van jouw geld," zei Doorn. "En ik heb kiespijn, dus liever geen bier meer."

"Neem er nog een," hield de ander aan.

"Ik wil jouw geld niet verbrassen, Duup. Je ouwelui schuiven zeker aardig af."

"Ze hebben genoeg," Dupont sloeg lachend op het tafelblad. "Weet je wat mijn vader schrijft? Ik moet maar een gil geven als het geld op is. Dat is dus over een dag of twee!"

"Ik neem niets meer van je aan. Het is jouw geld."

"Zanjk niet. Als ik jou nu tracteer dan doe jij het mij als je weer wat ruimer in je slappe was zit. Of denk je soms dat ik me hier een stuk in m'n kraag drink en jou laat toekijken?"

"Geen bier meer."

"Dan drink ik ook geen druppel meer. Verdomme, je bent vanavond wel gezellig."

"Is het hier dan zo leuk?" vroeg Doorn verveeld.

"Je moet het zelf leuk maken. Wat wil je nu eigenlijk?"

"Niets," zei Doorn wrevelig. "Terug naar Klademak. Ga je mee?"

"Het is me nog te vroeg. Als de hele horde van de k.l. straks uit de soos komt zal het wel druk worden. Misschien komt er nog heibel."

"Dan zit ik hier niet meer."

"Ik loop niet weg voor de k.l."

Doorn keek naar het gat in de heg tussen het militair tehuis en de woning van de Chinese vrouwen.

"Ik ga even hiernaast kijken, Harry. Hopelijk zijn de meisjes wat toeschietelijker dan de laatste keer."

"Wat moet jij nou bij Viola en Roosje? Ga naar Greta. Gratis bier en liefde op de koop toe."

"Ik wil jou niet laten versukkelen. Naar Greta kan ik iedere avond."

Dupont volgde hem naar de buurtuin. Daar troffen zij zes soldaten aan. Die namen geen notitie van de mariniers, die dicht bij het huis aan een tafeltje gingen zitten. Viola Liauw kwam naar buiten met twee flessen bier en liep hun tafel snel voorbij. De jongens bewonderden haar fraaie achterkant terwijl zij elegant en met wippende billen naar achteren liep om de bestelling te brengen. Toen zij korte tijd later terugkeerde hield Doorn haar met een handgebaar tegen.

"Hallo, mariniers," groette Viola met een trots knikje dat zij speciaal voor de mariniers scheen te reserveren.

"Graag twee bier, Viola," bestelde Dupont.

"Twee bier," herhaalde zij.

"En neem er zelf ook maar een."

"Ik drink geen bier," zei Viola strak.

"Neem dan wat anders. Het mag best een duur drankje zijn!"

"Bedankt voor het aanbod, maar ik drink helemaal niet."

"Een glaasje prik en kom dan gezellig bij ons aan tafel zitten."

"Ja, dan maken we een babbeltje," zei Doorn, maar toen hij in de kille ogen van de knappe vrouw keek hoefde het voor hem al niet meer.

Rosje Chuan kwam schommelend de tuin in en begroette de mariniers alsof zij hen al jaren kende, amicaal schouderklopjes uitdelend. Ze ging tussen de jongens in staan en legde een arm rond elke schouder. "Hoe gaat het met jullie?" vroeg ze, met een koket lachje van de een naar de ander kijkend. "En waar is die gezellige sergeant van jullie? Hoe heet hij alweer? Bruintjes?"

"Bruinen," zei Doorn. "Ik weet niet waar die zit. In ieder geval niet in het militair tehuis."

"Viola wil niet bij ons zitten," zei Dupont. "Jij wilt ons toch wel gezelschap houden, Rosje? Of zijn we te min voor jullie."

"Schat, waarom zou ik niet bij jullie willen zitten?" riep Rosje verwijtend. En ze hief een berispelend vingertje naar Viola. "Je moet wat vriendelijker tegen de mariniers doen, Viola. Zien ze er dan zo verschrikkelijk uit dat je niet tegen ze wilt lachen? Ga zitten."

"We zijn zo mak als lammetjes," zei Doorn. "Van ons heb je geen last." Hij pakte Viola bij een arm en trok haar naar zich toe. Onaangedaan maakte ze zich los en nam plaats op een stoel die ver van de mariniers af stond.

"Dat is beter," zei Rosje glimlachend. "Wees aardig tegen de makke lammetjes."

"Het zijn beren," zei Viola knorrig en keek Doorn vernietigend aan. De conversatie verliep stroef. Dupont lanceerde de ene schuine mop na de andere. Viola vertrok er geen spier om, maar Rosje lachte overdreven hard. Doorn nam Viola aandachtig op. Het viel hem op hoe volmaakt haar gezicht was. Een schoonheid, dacht hij bewonderend. De ogen glansden zacht en zonder glimlach, de mond was vrij breed en had volle lippen, doch noodde niet tot kussen. Viola intrigeerde hem en hij wilde graag weten of hij door haar kille masker kon breken. Niet omdat hij met haar naar bed wilde want haar schoonheid prikkelde hem niet. Haar harmonisch gevormde lichaam met de grote borsten en de uitdagend wiegende billen wekten geen begeerte in hem op. Toch was Viola een bloeiende bloem in het aftakelende Sorong. Alles aan haar was mooi en van een natuurlijke Oosterse gratie. Het was niet verwonderlijk dat alle mannen wel voor haar op de knieën wilden. Haar gezicht was nauwelijks opgemaakt. Enkel de sierlijke lipbogen had zij licht aangezet, maar meer hulpmiddelen had zij niet nodig om er als een schoonheidskoningin uit te zien. Hij vertelde haar over de cabaretvoorstelling en hoe de overste met zijn hoofd tegen de muur was gelopen. De clou scheen haar te ontgaan, zij kon er niet om lachen. Met een licht ophalen van haar donkere wenkbrauwen zei ze: "Overste Kuiper heeft een hekel aan mariniers. Maar vraag me niet waarom." "Hij weet nu hoe we over de k.l. denken."

"De soldaten zijn aardig," zei Viola ongewoon fel. "Ze vinden het niet leuk dat er nu ook mariniers in Sorong zijn."

"Zo? Wij zitten ook liever ergens anders dan in dit gat."

Ze keek hem misprijzend aan en trok haar mondhoeken omlaag. "Ben

je dienstplichtig?" vroeg ze en deed alsof ze zijn opmerking niet had gehoord.

"Gelukkig wel."

"Blijven jullie hier nog lang?"

"Zo lang dat maar nodig is. Wat doen jullie als wij weg zijn, Viola?"

"Ik heb wat geld gespaard. Misschien gaan we naar de Antillen. Of anders naar Singapore of Hong Kong. Daar is genoeg voor ons te doen."

"Je bent geen echte Chinese vrouw."

"Nee, voor een kwart, misschien nog minder. Ik ben een bastaardje."

"Wel een knap bastaardje."

"Zeg je dat omdat je met me naar boven wilt?"

"Ik heb een vrouw."

"Is dat een reden om niet te gaan? Ik zie wel dat je een trouwring draagt. De meeste mannen die met me naar binnen gaan zijn getrouwd."

"Mijn vrouw zit hier in Sorong," zei Doorn opschepperig. "Ze is heel knap en heeft lang blond haar."

"Jij kunt goed liegen zeg! Nou, ik luister niet langer naar jouw praatjes. Welke soldaat of marinier heeft hier nu een vrouw?"

Viola stond op en liep het huis binnen. Doorn stond eveneens op en wenkte Dupont, die met Roosje in gesprek was.

"Ik ga naar het m.t., Duup. Kom je ook?"

"Dadelijk. Ik ben nog wat met Roosje aan het bespreken."

"Dat zal dan wel geld kosten. Pas maar op."

Doorn vond Jansen en Kroon op het terras van het militair tehuis. Hij ging zitten en keek eens om zich heen. Er zaten niet veel mariniers op het terras.

"Het cabaret is afgelopen," zei Kroon. "Het zal straks wel druk worden. Waar hangt Dupont uit?"

"Zit bij Roosje te flikflooien."

"Zal ik bier halen?" vroeg Jansen.

Kroon knikte. "Hou je wel rustig, Piet. Binnen zit nogal wat gespuis."

"Daar ben ik niet bang voor," zei Jansen en hij begaf zich op weg naar de bar.

"Volgens mij broeit er wat," zei Kroon somber. "De k.l. negeert ons volkomen. Kijk, daar komt de horde al."

Het terras liep vol met landmachers die zich een plaatsje binnen of buiten zochten.

"Ze letten niet op ons," zei Doorn. "Ze hebben natuurlijk de smoor in, maar ik denk niet dat er iets zal gebeuren."

Ze wachtten op Jansen, die vrij vlug met drie flessen bier terugkeerde.

"Niets aan de hand," meldde hij opgewekt. "Ik ben nog tegen een soldaat opgebotst, maar hij reageerde zelfs niet."

"De stilte voor de storm," zei Kroon.

"We zijn toch niet onzichtbaar," zei Doorn. "Het lijkt wel of ze dwars door ons heen kijken."

"Ik drink twee biertjes en dan ben ik weg," zei Kroon. "Er hangt een soort van eh, dreiging in de lucht. Ik voel het duidelijk. Het is om benauwd van te worden."

"Jij bent veel te gauw bang," zei Jansen. "Voor mijn vuisten hebben

ze wel ontzag. Al ben ik volgens jullie een boer zonder hersens, spierballen heb ik wel. Ze zullen ervan lusten, jongens."

"Naar Klademak," zei Doorn nu ook. "Als de hel losbreekt wil ik er niet tussen zitten. Nog één fles bier, ik ga wel halen."

"We moesten eigenlijk met een grote groep teruggaan naar Klademak," zei Kroon. "Ik voel er weinig voor om onderweg in mekaar geramd te worden door een stel op wraak beluste idioten."

Binnen begon de piano een onherkenbaar liedje te spelen. Er werd stevig gedronken. Vooral door de landmachers, die een slechte avond achter de rug hadden. Toen Doorn bier ging halen voelde hij dat sommige soldaten hem met de ogen volgden. Er broeide wel degelijk iets. Huub heeft gelijk, zo flitste het door zijn hoofd. Dit is foute boel, ik kom hier niet zonder kleerscheuren af. Hij liep rustig door naar de bar, de ogen brandden in zijn rug. De tocht naar de tapkast verliep zonder moeilijkheden. Met drie volle flessen bier laveerde hij tussen de tafels en stoelen door, op alles voorbereid. Hij ontweek benen en ellebogen angstvallig en was al bijna tot de open terrasdeuren gevorderd, toen iemand hem op de rug tikte. Hij bleef staan en draaide zich om. Er was nog geen enkele reden tot paniek, zo hield hij zichzelf voor. Een zwetende soldaat met een rood hoofd en veel puisten keek hem met uitdagende, niet veel intelligentie uitstralende ogen grijnslachend aan.

"Dat deed je toch niet met opzet, maat?" vroeg de man, die de rang van korporaal had.

Doorn nam hem uiterlijk onbewogen op en keek onopvallend om zich heen, op zoek naar hulp. Er bevonden zich echter geen mariniers in de buurt. Dit is opzet, hier hebben ze op gewacht, dacht hij en moest met alle geweld een rilling onderdrukken toen hij bedacht wat er kon gebeuren. Nu stond hij er alleen voor. Zijn knieën bibberden en een akelig wee gevoel deed zijn maag even krompen.

"Wat deed ik?" vroeg hij kalm.

"Bij de bar. Je douwde me opzij, marinier."

"Ik heb geen mens aangeraakt."

Er kwam een andere korporaal aanlopen. Het was een gespierde kerel die een agressieve indruk maakte. Deze soldaat was het type van de vechtjas en onruststoker die voor niemand uit de weg ging. Het stel zocht ruzie en Doorn was het slachtoffer. Hij zag geen uitweg meer. Hij zou onherroepelijk het onderspit moeten delven en rake klappen oplopen als het tweetal begon te slaan. De soldaten sneden hem de pas af en de andere k.l.-ers keken gespannen toe hoe de zaak zich verder zou ontwikkelen.

"Mag ik er effe langs?" vroeg hij.

"Pierre, heb deze gozer me gedouwd of niet."

"Ja, deze marinier was het," zei de ander met een huichelachtig lachje op zijn gezicht. "En hij deed het met opzet, ik heb het duidelijk gezien."

"Man, doe niet zo vervelend. Ik heb je niet aangeraakt," zei Doorn en hij deed of hij wilde doorlopen.

Van achteren gaf iemand hem een duw. De bierflessen ketsten tegen elkaar maar bleven heel.

"Willem, die schijtmarinier moet een lesje hebben!"

Willem liet zich niet bidden of smeken. Hij grijnsde gemeen en opende het offensief met een trap naar de flessen. Doorn voelde zich ijskoud worden en liet twee bierflessen vallen. De derde hield hij om mee te slaan.

"Raak me aan en ik sla deze fles op je kop aan scherven," dreigde hij.

"Hup, Willem, sla die gozer met een kunstige k.o. tegen de vlakte!" riep een schelle stem uit het publiek. "Je bent toch bokser?"

"Het moet er nu maar eens van komen," schreeuwde een tweede stem.

"Die arrogante rotmariniers! Kom op nou, Willem!"

Willem voelde zijn primitieve driften ontwaken en haalde uit, plaatste zijn gebalde vuist, die hard en zeer knokig was, met enorme kracht tegen de rechterschouder van Doorn. Het was alsof het militair tehuis explodeerde. Een enorme bronzen gong begon in het hoofd van Doorn te luiden toen hij een dreun tegen zijn kin kreeg. Een ogenblik dacht hij dat hij door de mokerslag neer zou gaan. Willem stond al klaar voor de volgende stoot. Instinctief beschermde Doorn zijn hoofd tegen de tweede klap, doch die bleef vreemd genoeg uit. Toen hij zijn ogen opende zag hij al die grijnzende koppen om zich heen staan. Zijn belager stond nog in de houding, maar al te graag bereid om er op los te beuken. Doorn realiseerde zich dat de ander louter op zijn kracht vocht en geen intelligente vechter was. Hij gebruikte de pauze om zich van de eerste klappen te herstellen en zag dat de soldaat uitdagend grijnsde, zeker van zijn zaak. Na een snelle blik om zich heen stelde Doorn vast dat een ontsnapping naar het terras onmogelijk was. Nog steeds hield hij de bierfles vast. Het was een uitstekend wapen om flinke kleunen mee uit te delen. Met een bliksemsnelle beweging haalde hij uit naar de soldaat. Willem scheen er echter op gerekend te hebben en ving de arm van Doorn behendig op, trapte in de richting van diens kruis en haalde uit met zijn vrije vuist. De volgende ogenblikken kenmerkten zich door razendsnelle en dof klinkende klappen, die met veel enthousiasme door de soldaat werden uitgedeeld. Doorn deed zijn uiterste best treffers te plaatsen met zijn fles en raakte de man enkele malen goed op diens schouders en bovenarmen. Hij vocht met de moed der wanhoop, want de soldaat was een krachtpatser van zeker vijfentachtig kilo. Zelf woog hij maar zeventig kilo. Als een bezetene werkte hij met armen en benen. Juist toen hij terrein begon te winnen werd de fles uit zijn hand geslagen, zodat hij met blote handen verder moest vechten. Hij beseftte ineens dat hij geen vat op de tegenstander kreeg. De vent was als een tank. Een van zijn klappen was zo hard aangekomen, dat de linker wenkbrauw van Doorn stuk was gegaan en hevig bloedde. Hij weerde zich niettemin als een woedende leeuw om maar niet roemloos in de strijd ten onder te gaan. Hij stond op het punt er de brui aan te geven toen hij Willem zag wijken. Zijn stoten waren minder snel en kwamen ook niet meer zo hard aan als in het begin van de strijd. Doorn zag zijn kansen keren en vocht met verdubbelde kracht door. Tot zijn verbazing zag hij hoe enkele mariniers zich luid brullend in het strijdperk wierpen. Maar de landmacht liet het er niet bij zitten. Tientallen soldaten en mariniers waren nu aan het vechten.

Doffe dreunen en uitroepen van pijn en woede klonken rondom. Doorn zag twee soldaten op zich afstormen. Wegwezen, dacht hij en door het bloed heen zag hij hoe Willem door een marinier gevloerd werd. Hij schoot tussen de vechtenden door het terras op. Nog net was hij er getuige van dat de mariniers Van Rijn en Dubbeldam het strijdtoneel betraden.

"Opzij met die zandhazen!" tierde de eerste. Hij was als een Goliath tussen dwergen en zijn enorme grijpers pakte de eerste de beste soldaat bij kop en kont en smeten de kerel als een zak voden in een hoek. Dubbeldam pakte de zaken niet minder drastisch aan. Hij wist een stoel te bemachtigen en deelde daarmee rake tikken uit op de landmachtkoppen. Deze twee kerels stonden bekend als de grootste deugnieten van de compagnie. De ene dag nog droegen zij strepen op hun mouw, de volgende dag werden zij gestraft voor een of ander vergrijp en konden zij de strepen weer verwijderen. Het waren beren van kerels, beroepsmariniers, en voor niets en niemand bang. Vreters, zuipers en hoerenlopers, allerm minst sieraden voor het Korps Mariniers. Het plezier stond nu duimendik op het gezicht van Van Rijn te lezen. De stoel van Dubbeldam bezweek al heel snel onder het woeste geram. Maar geen nood, met twee stoelpoten kon hij ook heel goed uit de voeten. Zo ging hij onversaagd door met zijn opruimingswerk. Er werden nu eveneens riemen en koppels, plus de nodige lege en volle bierflessen in de totale oorlog gebruikt. Vriend en vijand sloofde zich uit, tierend en schreeuwend als indianen op het slagveld.

Door het tumult gealarmeerd, mengden de mariniers die op het terras zaten zich ook in het strijdgewoel. Het was een chaos. Bierflessen deden de ruiten rinkelend sneuvelen en de piano ontsprong de dans al evenmin.

Op het terras haalde Doorn opgelucht adem. Hij kon niet veel meer zien en zijn ene schouder voelde aan alsof hij verlamd was. Het gieren van een jeep bereikte zijn oren en even later snerpten de fluitjes van de M.P. De doorgang naar de weg zag hij zich door de komst van de M.P. versperd, maar er was een andere vluchtroute. Als een snelle schaduw glipte hij de tuin van de meisjes binnen. Daar zou hij betrekkelijk veilig zijn.

Viola hield de deur op een kier en gluurde naar buiten. "We zijn al dicht," zei ze korzelig en wilde de deur voor zijn neus dichtslaan. Maar toen zag ze bloed en dat het Doorn was die voor de deur stond en kennelijk naar binnen wilde. Haar ogen werden groot van afschuw, maar zij opende de deur wat verder.

"Wat heb jij?" vroeg ze.

"Ik ben gewond, zie je dat niet?"

"Wat is hiernaast aan de hand? Dat lawaai, zijn ze aan het vechten?"

"Je vraagt naar de bekende weg, Viola. De mariniers worden in de pan gehakt. De M.P. is er nu."

"O, altijd die mariniers weer! Waarom wil je nu binnen?"

"Je moet me helpen. Het is allemaal bloed, ik zit eronder, kijk maar." Viola bekeek zijn gezicht en maakte ruimte, zodat hij naar binnen kon. "Kom maar, ik zal je verbinden."

Toen ze in de kamer stonden gebaarde Viola naar de grote bank. Ze droeg een wijnrode duster die door een brede ceintuur gesloten werd. Haar lange haar hing glanzend over de slanke rug. Haar gezicht was als van marmer, de donkere ogen stonden afstandelijk en streng.

"Foel, wat zie je eruit!" riep ze, haar handen in elkaar slaand. "Ga daar maar zitten, op de bank. Dan haal ik water. Heb je met de k.l. gevochten?"

Doorn nam plaats op de bank en stak zijn tong uit tegen een van de dikke boedhabeeldjes. Hij luisterde naar het rumoer buiten en was blij dat hij er tussenuit was geknepen.

"Het was mijn schuld niet, Viola," riep hij haar achterna.

"Natuurlijk niet. Makke lammetjes, die mariniers."

"Verdomme, ik werd uitgedaagd."

"Vloek niet zo. Je bent hier niet in Klademak," zei Viola berispemd. Ze zette een kom met water voor hem op de tafel en schoof die tot vlak voor de bank. Dan ging ze naast hem zitten en maakte een washandje nat, drukte het behoedzaam, haar lippen op elkaar geknepen, op de rauwe wond boven zijn wenkbrauw en keek hem onderzoekend aan.

"Jullie zijn de laatste tijd wel bezig. Wat is er vanavond weer gebeurd?" Ze depte de wond boven het oog. Gefronst voorhoofd, de volle rode lippen bij elke beweging van haar slanke hand plooiend alsof zij zelf de pijn voelde. Haar ogen stonden zacht en geconcentreerd. Doorn keek er gefascineerd naar.

"Pijn?" vroeg ze en hield even op met deppen.

Hij kreunde aanstellerig en lachte toen om haar bezorgde gezichtje.

"Het is geen lekker gevoel, zo kun je het ook zeggen. Verdomme, wat had die vent een harde vuisten, Viola!"

"Maar ik moet de wond toch schoonmaken. Of wil je soms een infectie oplopen? Je hele voorhoofd is stuk! Hij droeg zeker een scherpe ring. Bah, wat een nare kerels toch!"

"Ik ben het met je eens, Viola. Maar waarom doe je dit voor me? Je bent anders nooit zo aardig."

Haar ogen werden donker. "Ben ik dan een onmens? Ik schrok toen ik je zo onder het bloed voor de deur zag staan. Ik had je weg kunnen sturen, maar dat heb ik niet gedaan. Je hebt me ook nog niet verteld hoe het komt dat je er zo fraai uitziet. Of wil je dat liever niet vertellen."

Ze wong het washandje uit en begon opnieuw en met rustige bewegingen de wond te deppen. Haar handen en zachte stem hadden een weldadige uitwerking op de gehavende Doorn. Viola was handig en voorzichtig, ze werkte op een wijze die een verpleegster haar niet zou verbeteren.

"Ik ging bier halen," vertelde hij, naar haar half geopende lippen staarend. Hij liet het hele verhaal tot in detail volgen en Viola luisterde aandachtig.

"Heb je die kerel ook geduwd?"

"Geen sprake van," zei hij verontwaardigd. "Ik heb hem niet aangeraakt. Het zijn smeerlappen, Viola."

De vrouw boog zich over de schaal met water om het washandje uit te knijpen. Doorn ontdekte dat haar ceintuur losgeraakt was. Nu viel

de duster open en zag hij de borsten van Viola bewegen. In blank contrast met de rode stof van het kledingstuk staken ze groot en spits naar voren, zacht trillend en op en neer bewegend, alsof ze door een onzichtbare hand werden gestreeld. Hij vond het prachtig om te zien, maar zijn verlangen werd er niet door aangewakkerd. Het onverwachte van de ontbloting moest hij nog verwerken. Hij was naar het huis gegaan om er een schuilplaats te vinden voor de harde knuppels van de M.P. en allerminst met de bedoeling om met Viola naar bed te gaan. Hij keek bewonderend naar de kleine rode tepels, die teer en als delikate vruchtjes de donkere tepelhoven bekrooden.

"Viola..."

In een snelle blik ontmoetten hun ogen elkaar. Viola keek hem strak aan met haar glanzende ogen. Toen zag ze wat ook zijn ogen konden zien en ze begreep hem verkeerd. Met trage vingers trok ze de panden van de duster nog verder open en toonde hem haar mooie borsten.

"Wil je niet eens..."

Doorn keek van haar gezicht naar haar fraaie borsten. En opeens was het verlangen er wel. Hij wilde haar aanraken, zijn gezicht tegen haar blote huid drukken en haar zoenen. Het volgende ogenblik was de kortsluiting in zijn hoofd een feit geworden. Hij sloeg zijn armen om Viola heen en drukte zijn hoofd wild tegen haar borsten, die stevig, zacht en warm waren. Begerig snoof hij de geur van haar lichaam in zijn neus, zocht met zijn mond en liet een hand over haar lichaam glijden. Viola zat stil, met gesloten ogen en liet hem begaan. Zij kende deze drift van het mannenbloed zo goed en wist waar het onherroepelijk op uit zou draaien.

"Viola," zei hij gesmoord en hapte als een zuigeling naar een van haar tepels.

Ze duwde hem met zachte drang van zich af en sloot de duster "Kom mee naar boven."

Opeens voelde hij zijn opwinding zakken. Een gevoel van schaamte kwam er voor in de plaats. Greta! Hoe kon hij deze daad ooit verantwoord worden? Waarom had hij zich bijna laten gaan?

"Verdomme," zei hij hijgend.

"Kom maar mee naar boven," herhaalde Viola zacht en even dacht hij dat zij een ander was dan de Viola die hij had leren kennen. Haar ogen waren zacht en vriendelijk, haar mond glimlachte lief. Zo had hij Viola Liauw nog niet eerder gezien.

"Ik blijf niet bij je, Viola," zei hij.

"Waarom niet? Ik bied het aan. Je hoeft niet over het geld in te zitten."

"Ik heb je verteld dat ik hier een vrouw heb," zei hij. "Ik weet niet wat me opeens mankeerde. Ik wil niet met je naar boven, Viola."

Haar gelaatsuitdrukking veranderde en werd hard. "Goed dan. Je moet het zelf maar weten." Ze maakte de ceintuur van de duster vast en haalde haar schouders op. "Andere mannen..."

"Het was een misverstand," zei Doorn ongelukkig. "Toen ik je borsten zag kon ik niet meer denken en verloor m'n zelfbeheersing."

"Mannen," zei Viola verachtelijk. Zij was nu weer de oude Viola Liauw. Hoe was het mogelijk dat zij enkele minuten geleden haar masker had afgelegd? Even maar had zij hem een blik gegund op de ware

Viola, zoals waarschijnlijk niemand haar kende. "Sorry," zei hij. "Ik ga weg, Viola. Bedankt voor je hulp."

"Ik zal een pleister op de wond plakken. Er komt nog wat bloed uit. En vergeet dat andere maar. Het was inderdaad een vergissing. Ik dacht dat je het graag wilde en omdat ik..." Ze verliet de kamer en keerde terug met een verbanddoos. Terwijl ze een pleister afknipte zei ze met haar oude stem: "Zo, dan moet je morgen in Klademak maar naar de ziekenboeg gaan." Ze plakte de pleister behoedzaam op de wond, inspecteerde haar werk ernstig en knikte tevreden. "Je kunt nu maar beter gaan, Nico Doorn."

Hij stond op en voelde aan zijn hoofd. "Heel erg bedankt, Viola. En maar tot ziens."

Haar stem, koel maar niet onvriendelijk, klonk achter hem toen hij naar de deur liep. "Pas maar op dat je geen soldaten tegenkomt want ik ga nu naar bed en kom er niet uit voor morgenochtend."

Doorn verliet het huis en begon aan de wandeling naar Klademak. Het militair tehuis was donker en de weg lag verlaten voor hem.

HOOFDSTUK 11.

De volgende avond brachten zij een bezoek aan Paalvast. Niemand had er veel zin in om een uur aan zijn bed te gaan zitten. Desondanks deden ze hun best hem wat op te monteren. Toen ze hem zagen liggen waren ze van hem geschrokken. Paalvast lag mager als een lat in zijn bed. Zijn gezicht was geel als saffraan en zijn ogen stonden dof en diep in hun kassen. Hij maakte een uitgebluste indruk.

"Hoe gaat het, Paaltje?" vroeg Kroon. "Verwennen de zustertjes je fijn?"

"Hebben ze geen tijd voor," zei Paalvast vreugdeloos.

"Maar je maakt zeker wel een hoop lol met de andere jongens," probeerde Doorn.

"Nee hoor. Het zijn allemaal zandhazen."

"Je leest zeker wel veel," zei Doorn, naar een stapeltje boeken wijzend.

"Nee, die boeken zijn niet van mij. Ik verveel me dood."

"Ik denk dat er iedere nacht een ander knap zustertje bij je in bed kruipt," grinnikte Doorn. "Ik wil hier best een paar weekjes liggen."

"Van mij mag je," zei Paalvast mat. Zijn ogen staarden in de verte zonder iets te zien.

Het lijkt wel of hij ons liever ziet gaan dan komen, dacht Doorn. Een tijdlang sprak niemand. Ze zaten elkaar met lange gezichten aan te staren. Kroon was de eerste die weer zijn mond open deed.

"Weten ze al wat je mankeert?"

"Nee," zei Paalvast op een zielig toontje.

"Dan mag je hier zeker gauw uit. Je kunt veel beter bij ons in Klademak zitten, Paalvast."

"Ik ga naar huis."

Die mededeling sloeg in als een bom. "Zo!" riep Kroon uit. "En wanneer dan wel?"

"Dat weet ik niet. Misschien volgende week al."

"Man, wat een massel heb jij."

"Ja," zei de zieke treurig. "Maar in Holland ga ik weer het hospitaal in. Het is allemaal niet zo fijn, jongens."

Opnieuw viel er een stilte, die ditmaal minuten duurde. Ze luisterden naar de stemmen van de andere patiënten en hun bezoek. Die waren heel wat vrolijker dan Paalvast.

Ze maakten met pijn en moeite een half uur vol aan het bed van Paalvast. Dupont stond als eerste op. Even werd Paalvast uit zijn lethargie gewekt.

"Gaan jullie weg?" vroeg hij.

"Ja. Volgende week komen we nog wel een keer langs," zei Doorn.

"En morgen komen Brouwer en Jansen je opzoeken."

"O, dat is goed. Ik denk niet dat ik hier de volgende week nog lig. Of je moet maandag komen, dan ben ik er misschien nog wel."

"Dat merken we dan wel, Paaltje. In ieder geval sterkte."

Ze gaven hem beurtelings een hand en liepen snel de steriele zaal uit. Buiten het hospitaal staken ze een sigaret op.

"Wat denk jij van Paalvast?" vroeg Doorn aan Kroon.

"Niet zo best. Als dat heimwee is..."

"Je kan eraan kapot gaan," zei Dupont.

"Paaltje gaat niet kapot. Hij mag naar huis en wij blijven hier zitten."

"Ik wil ook wel naar huis," verzuchtte Kroon. "Maar als het op die manier moet blijf ik toch liever hier zitten."

Ze begonnen te lopen. Richting militair tehuis. Het bezoek aan Paalvast was niet bepaald opwekkend geweest en Doorn dacht gedurende de korte wandeling naar het militair tehuis nog na over de geheimzinnige ziekte die Paalvast getroffen had. Want heimwee of niet, ziek was hij in ieder geval wél.

Om half negen, na drie flessen bier, verliet Doorn het militair tehuis en liep naar Greta. Toen hij het smalle tuinpad opliep zag hij dat de gordijnen gesloten waren. Door een kier scheen licht naar buiten en de lantaarn naast de deur brandde. Greta was dus wel thuis, maar had waarschijnlijk bezoek. Hij belde aan en wachtte. Een ogenblik later hoorde hij voetstappen. De deur ging open en Annie stond voor zijn neus. Hij keek haar beteuterd aan.

"Annie, ben jij verdwaald?"

"Kom erin, Nico," zei Annie en ze trok hem over de drempel. "Ik ben niet verdwaald, beste jongen. Greta is ziek en ik let een beetje op haar."

Hij stond plompverloren in de kleine hal. "Ziek?"

"Een malaria-aanvalletje," zei Annie alsof het niets te betekenen had.

"Veertig koorts, maar dat gaat wel weer over."

"Dat is ook wat moois..." Hij haalde zijn schouders op. "Afijn, er is niets aan te doen, Annie. Ik zal eventjes om de hoek van de deur kijken en dan ga ik maar weer."

"Kom gerust binnen. Ik heb koffie en bier." Annie raakte zijn arm aan en knipoogde ondeugend. "Ik kan Greta niet in alles vervangen, maar voor gastvrouw spelen kan ik natuurlijk wel."

"Dat is me bekend. Als Annie en Sietse er niet waren stond het er slecht voor met de soldaten in Sorong."

"We zien jullie de laatste tijd niet veel meer, Nico."

"Nee, dat is waar. Binnenkort komen we weer 'ns langs. We moeten hard werken in Klademak en dan heb je 's avonds niet veel zin meer om weg te gaan."

"Kom mee naar de kamer. Straks kun je wel naar Greta kijken. Ze slaapt namelijk net. Ik schenk koffie voor je in en we babbelen wat. Okay?"

"Goed zuster," zei hij spottend en volgde haar naar de kamer. "Zie je, Annie, je bent natuurlijk een lieve meid, maar voor mij is er maar één Greta en dat ben jij niet. Verder niets dan lof hoor."

"Ik begrijp het. Voor mij is er maar één Sietse. Wat dat betreft zijn er dus geen problemen. Zeg, wil je eigenlijk wel koffie?"

"Sla maar over. Ik heb liever bier."

"Dat dacht ik wel. Het is een verdraaid hete avond en je zult wel dorst hebben."

"Dat hebben we altijd, Annie."

"Hoe gaat het momenteel in de tangsi?"

"Naar omstandigheden redelijk. Verder zal ik me maar stilhouden." Annie haalde bier en voor zichzelf koffie. Doorn zette de fles aan zijn lippen en dronk klokkend. Annie keek misprijzend naar hem.

"Ik moet daar nog steeds aan wennen, Nico."

"Zo smaakt het me beter dan uit een glas. Of denk je soms dat we in Klademak uit glazen drinken?"

"Jullie zijn barbaren. Misschien noodgedwongen, maar toch... Hebben jullie eigenlijk wel borden en bestek?"

Hij lachte. "Dat gelukkig wel. We zijn geen apen, meisje."

Het gesprek kwam op de slechte verhouding met de landmacht en nu had Annie nog wel het een en ander op haar lever.

"Het wordt toch eens tijd dat jullie de vrede tekenen, Nico."

"We hebben geen oorlog."

"En wat er in de soos is voorgevallen, hoe noem je dat?"

"Dat was niet meer dan een incidentje," zei hij geringschattend en wees op zijn voorhoofd. "Dat heb ik eraan overgehouden. Het was allemaal de schuld van die hoge officier, Annie. De soos was een bakkersoven gelijk en iedereen zat met opgerolde mouwen en losse das. Wat zou jij gedaan hebben? Nou ja, voorlopig zal hij wel uit de buurt van mariniers blijven. De zaak is trouwens aardig opgeblazen. We stonden als een man op en wandelden de zaal uit. Waardig, vooral waardig moest het gebeuren. Zo wilde majoor Scheepmaker het en zo gebeurde het ook."

"Ahum," zei Annie. "Is er dan niet gevochten?"

"Nee, niet in de soos. Wat hebben ze jullie weer wijsgemaakt?"

"Ik heb gehoord dat de mariniers alles kort en klein hebben geslagen, Nico."

"In het militair tehuis is gevochten. Daar heb ik die wond aan te danken."

"Het is een kinderachtige vete tussen volwassen kerels die hun verstand niet hebben. Ja, neem me niet kwalijk hoor, maar dat is nu eenmaal mijn mening over de zaak. Landmacht en marine zitten hier om gezamenlijk tegen Soekarno te vechten en niet tegen elkaar. Wat er na het cabaret in het militair tehuis gebeurde, dat is een schande. Drie soldaten werden vreselijk toegetakeld door mariniers. Er waren twee kerels als bootwerkers bij die met stoelen en stoelpoten op de soldaten los ramden. Gelukkig dat de M.P. er op tijd bij was, anders was de zaak danig uit de hand gelopen."

"Dat weet ik," zei Doorn schaaachtig. Zo fel kende hij Annie niet. Maar ze had wel groot gelijk, het was bijzonder kinderachtig wat er gebeurde.

"Je bent het dus met me eens?" vroeg Annie.

"Grotendeels. Ik heb het zelf van begin tot eind meegemaakt. Het was weer de k.l. die begon. Ik wil de mariniers niet de hand boven het hoofd houden, Annie. Zulke lekkere jongens zijn we nu ook weer niet. Ik was in feite de aanleiding tot de massale knokpartij."

"Jij?" vroeg Annie fronsend.

"Ik deed alles om te voorkomen dat het zou gebeuren, maar ze wilden gewoon dat er gevochten zou worden. Het was vooraf afgesproken, dat staat als een paal boven water."

"Zo?" zei Annie zuinig.

Hij vertelde haar de ware toedracht van het incident, maar zag aan haar gezicht dat zij hem maar half geloofde.

"Je hebt die soldaat dus ook niet per ongeluk aangeraakt?"

"Dat weet ik zeker omdat ik het juist angstvallig vermeed. Je kon voelen dat er iets in de lucht hing. Iedereen die er toen bij was zal je dat kunnen vertellen."

"Ik denk er toch het mijne van, Nico. Je vertelt het overtuigend, maar het is een feit dat het hommeles is sinds jullie in Sorong zitten."

"Als je er zo over denkt zeg ik niets meer," zei Doorn gepikeerd.

"Het zal me ook een zorg zijn hoe de burgers van Sorong over ons denken. Over een maand of wat ben ik marinier-af."

"Je moet niet kwaad worden, jongen," zei Annie sussend. "Die hele slechte verhouding tussen landmacht en mariniers is een uit de hand gelopen vorm van rivaliteit."

"Ik heb niets tegen de landmacht," zei Doorn. "We hebben nu eenmaal de naam fanatieke jongens te zijn en daar kunnen de zandhazen slecht tegen. Zijn we soms niet beter dan de k.l.? Sommige heren kunnen dat niet zetten en willen ons nu pakken. Ze verwijten ons ook dat het in Teminabuan bijna fataal afliep."

"Het bombardement?"

"Ja. Ik weet best dat er bij de marine fouten gemaakt worden, maar dat hoeft nog geen reden te zijn om ons op alle mogelijke manieren dwars te zitten en te treiteren."

"Jij noemt het treiteren, Nico. Ik weet het niet hoor. Wat er in de soos gebeurde heeft waarschijnlijk niets met Teminabuan uit te staan. Die officier heeft iets tegen jullie."

"Dat is mogelijk. Weet je trouwens wel dat er tussen de vloot en de mariniers ook rivaliteit heerst?"

"Nee, dat is me niet bekend," zei Annie zuchtend. "Voor mij is het allemaal een pot nat, dat wil ik je wel vertellen."

Doorn dronk zijn fles leeg. "Later heeft de k.l. in Teminabuan nogal wat fouten gemaakt. Schieten op ploppers die met een witte vlag uit de rimboe kwamen om zich over te geven en nog meer van dat soort grappen. Toen konden wij natuurlijk geen plopper meer te pakken krijgen."

"Tja, ik kan dat allemaal niet beoordelen," zei Annie. Ze wees naar zijn lege fles. "Wil je nog bier?"

"Nog eentje," zei hij. "Daarna kijk ik even naar Greta en ga weg. Naar Klademak of naar het militair tehuis. Ik zie wel dat ik Dupont ergens oppik."

"Zijn jullie al lang bevriend?"

Hij knikte. "Anderhalf jaar ongeveer. Ik ben met zijn nicht getrouwd. Dat wist je zeker nog niet."

"Jawel. Greta heeft me alles uit de doeken gedaan. Hoor je nog wel eens iets van je vrouw?"

"Nooit," zei hij kortaf. "Daar ben ik ook niet rouwig om."

Annie haalde een nieuwe fles bier voor hem en nog ruim een half uur zaten zij over allerhande zaken te praten. Toen was de fles leeg en stond hij op. Hij nam afscheid van Annie, vroeg of ze de groeten

aan Sietse wilde doen en liep toen naar de slaapkamer. Greta sliep onrustig. Hij stond naast het bed op haar neer te kijken en legde heel licht een hand tegen haar ene wang. Haar huid voelde kokend heet aan. Ze bewoog zich onrustig en ademde zwaar en benauwd. Doorn sloot de kamerdeur achter zich en verliet het huis. Morgenavond was Greta misschien een stuk opgeknapt.

DEEL 3.
SAUSAPOR.

HOOFDSTUK 12.

Doorn hoorde hoe het vaarttuig tegen de steiger bonkte en voelde hoe de trillingen zich door de hele romp voortplantten. De pittige geur van de zee drong als een aangenaam fris aroma in zijn neus. Hij lag tamelijk warm op zijn veldbed omdat hij uit voorzorg zijn kleren had aangehouden. De nachten op zee waren aanmerkelijk koeler dan aan de wal. Het was negen uur. Het dek van de landingsboot baadde in het licht van een schijnwerper. Links van hem stond het veldbed van Dupont, rechts was Kroon zichtbaar als een grote bult onder zijn tropenspreitje. Slechts een toef van zijn warrige haardos kwam erbovenuit. Dupont zat te roken en de andere mannen van het peloton zaten in groepjes verspreid op de bedden.

's Middags waren zij van een mars in Klademak teruggekeerd en vonden in de kombuis de volgende mededeling op het zwarte schoolbord:

Zij die hedenavond vertrekken mogen niet passagieren.

Dat was de hele tekst. Veel wijzer werden ze er niet van. Wie waren de gelukkigen die zouden vertrekken en waarheen ging de reis? Na het eten vertelde sergeant Bruinen laconiek dat zij het waren die per landingsvaartuig naar een actiegebied met de naam Sausapor zouden vertrekken.

Doorn was in een allesbehalve vrolijke stemming. Hij had geen tijd meer gekregen om Greta te waarschuwen want al om acht uur stonden er twee trucks gereed om het peloton naar de haven te brengen. Nu lag hij onder zijn tropendekentje. Hij had het de vorige dag uitgewassen. Het rook nu weer fris en ook de kleren in zijn pack en dekenrol waren schoon.

De schijnwerper ging uit. Doorn hoorde Dupont vloeken. Hij trok het spreitje over zijn hoofd en sloot de ogen. Sausapor: een naam die geen prettige klank had. Bijna was hij in slaap gesukkeld toen een luide stem en voetstappen op het dek klonken.

"Mariniers!"

De stem klonk niet al te vast. Niemand gaf antwoord. Nog een keer klonk de kreet uitdagend over het schip: "Mariniers!"

"Kop dicht!" riep een gesmoorde stem.

"Wie doet daar zijn grote bek open?"

"Ga slapen, man. Je bent dronken."

"Wie durft er te beweren dat ik dronken ben?"

"Iedereen. We lusten je rauw, wie je ook bent."

"Ik ben korporaal Jetses en ik...eh...ikke...mmm...moet naar Se...se...Sausapor toe."

"Wij ook, maar we gaan liever niet," riep Dupont.

De aangeschoten korporaal scharrelde vloekend tussen de veldbedden door.

"Kl...klote bedden, rot op, verdomme," ketterde hij en plofte eindelijk onder veel gezucht en gesteun op een onbezet tampatje neer. Een hinnikend lachje volgde. Een lucifer werd aangeschraapt en een vlam-

metje verlichtte een gezicht met een enorme borstelsnor. Doorn tastte naar zijn zaklantaarn en richtte de lichtbundel op de korporaal.

"Ben je hier niet verkeerd, korp?"

"Man, doe die lamp uit! Wàs ik hier maar verkeerd. Ik mot naar Sausapor en jullie ook, dus ben ik goed, verdomme."

"Wie heeft het bevel in het actieggebied?" vroeg een stem. "Kapitein Van der Toorn?"

"Nooit van gehoord. Luitenant Drost heb het bevel. De beste officier die het korps heeft, dat verzeker ik je."

Doorn hoorde Dupont lachen en wist waarom. "Je grote vriend, Nico?"

"Maar het is niet ge...gezegd dat je hem ook te zien krijgt," zei de korporaal en hikte. "Hoe is die compagnie van jullie?"

"Prima. Met de onderofficieren zul je geen moeilijkheden krijgen. Alleen voor Oord moet je oppassen."

"Ik pas voor niemand op," gromde de korporaal. "Oord ken ik wel, hij zit bij ons in de kampong. Hij kan goed met Drost overweg. We zitten daarginds over een stuk of vijf kampongs verspreid. Sergeant Room, da's ook een hele goeie, zit effe verderop. Hij pakt geregeld van die kleine groene infiltrantjes. Wij ga...gane eerst naar een stinkgat dat Waroer heet. Daar gaan we op ploppers jagen. Leuke sport, hebben jullie het al eerder gedaan?"

"In Teminabuan," zei Doorn. "Onder luitenant Wortel en kapitein Van der Toorn."

"O ja, dat is ook zo. Ik heb er Oord over horen vertellen."

"Hoe kom je in Sorong verzeild, korp?" vroeg Dupont.

"Last van m'n darmen. Maar niks aan de hand hoor. Mooi stel dokters in dat hospitaal. Amateurs, klote! Waar is sergeant Zomer trouwens? Ik moet me nog bij hem melden."

"Hij zit achter, bij de bemanning," zei Dupont. "Die is te fijn gebouwd om hier te slapen."

"Leer mij Zomer kennen," mopperde korporaal Jetses.

"Sergeant Bruinen moet ook voor onderzoek naar het hospitaal," zo mengde korporaal Brouwer zich in de conversatie.

"Bruinen? Ken ik niet."

De schijnwerper ging weer aan. Een slanke en vrij jonge luitenant ter zee daalde de trap naar het onderdek af en riep dat de boot vertrok. "Present meneer!" joelde Jetses. "We benne d'r klaar voor, steek maar van wal hoor."

De officier lachte. "Je bent aardig in de stemming. Is het zo'n goeie plaats waar we je heen moeten brengen?"

"Het paradijs is er niets bij," grinnikte Jetses. "U mag best met me ruile. U de rimboe in en ik lekker wat met deze schuit heen en weer varen."

De officier klostte lachend de trap weer op en in de stilte die volgde voelde Doorn de boot trillen. De trossen werden los gesmeten en even later verliet de landingsboot de haven van Sorong.

Greta wist het niet, wat zou zij denken als hij niet kwam opdagen? Doorn sloot zijn ogen en draaide zich op zijn rechterzij. Er was weinig ruimte onder het zeil dat de mannen overdag tegen de brandende zon beschermde. Ook tegen de nachtelijke buien, die op Nieuw-Guinea

zo overvloedig vielen. De tampatjes stonden bijna tegen elkaar aan, maar voor één nacht was er niemand die daar aanmerkingen op maakte. Dupont slaakte een hoorbare zucht en vloekte gedempt. Hij scheen het niet erg naar zijn zin te hebben. Opeens zag Doorn een rood puntje opgloeien.

"Duup, kun je niet slapen?"

"Nee, het is koud. Zou er geen warmer plekkie aan boord te vinden zijn?"

"Ik denk het wel, maar daar mogen wij niet slapen."

"Ik ben benieuwd hoe die lui van de Antillencompagnie zijn."

"Kijk maar naar Jetses, dan weet je het."

Doorn trok de spreid strak om zich heen. Het werd een stuk kouder nu de boot op zee was. Hij had nog geen zin om te gaan slapen en de wetenschap dat hij een oude bekende zou ontmoeten stemde hem somber.

"De laatste tijd was het niet zo prettig in Sorong," zei hij en dacht daarbij in het bijzonder aan het slechte eten en het cabaretincident.

"Jij kunt iedere avond naar Greta. Zo slecht was het dus ook weer niet," zei Dupont.

"Het zit me dwars dat ik Greta niet meer heb gesproken. Ik moet zo gauw mogelijk een brief schrijven. Greta zal zich de gekste dingen in het hoofd halen als ik niet meer kom."

"Ze zal toch wel begrijpen dat er iets bijzonders aan de hand is? Nico..."

"Ja."

"Viola Liauw. Ik geloof dat Brouwer een oogje op haar heeft."

"Ga weg, Brouwer is verloofd. Ik heb hem nooit bij de meisjes in de tuin gezien."

"Ik hoorde hem met die lange korporaal over Viola praten. Hoe heet die vent nou ook weer."

"Koopmans?"

"Ja, Koopmans."

"Heb jij soms ook een oogje op Viola, Duup?"

"Ze is een mooie vrouw. Ik zou best... Maar in een van de toko's staat ook een lief kind. Een Indisch grietje. Daar zie ik eigenlijk meer in."

"Aha, dan weet ik genoeg. Duup op vrijersvoeten."

"Ik heb toch geen kans bij dat kind," zei Dupont. "Er zijn wel meer kapers op de kust. Jaap zegt dat ze iedereen een blauwtje laat lopen." Doorn wist over welk meisje de ander het had. Ze was slank, een jaar of zeventien en vrij knap, met van die koolzwarte en glanzende ogen. Een laag uitgesneden jurkje moest klanten trekken voor de Chinees waar zij werkte. Het meisje was stil en vrij stug. Zo'n kind had het niet makkelijk met al die militairen die haar wilden versieren.

"Heb je haar al gevraagd, Duup?" vroeg hij.

"Ja. Op een avond wachtte ik tot er niemand in de toko was. Eerst deed ze of ze me niet verstond. Maar ik wist dat ze goed Nederlands kent. Verdomme, toen ik aandrong zei ze dat ze al een vriend had. Niet met militèr, toean!"

"Wat moet je ook met zo'n bruin grietje."

"Je ziet ook wel eens een soldaat met een Papoeameisje."

"Dat is helemaal niets voor jou. Ik zie je al als vader van een stel

kroeskopjes!"

"Spot jij maar. Jij hebt Greta. Je kunt je soms zo verdornd eenzaam voelen, Nico."

"Dat weet ik ook wel. Op Biak had ik het er soms ook moeilijk mee. Maar ja, nu heb ik Greta. Weg eenzaamheid en heimwee."

"Ik mag Greta graag, Nico. Wat zijn jullie plannen voor later?"

"Greta wil scheiden en in Den Haag werk zoeken."

"Daar hebben jullie het dus al over gehad?"

"Oppervlakkig," zei Doorn ontwijkend. "We moeten maar zien wat het later wordt. Ik zit ook nog met Tineke."

"Daar kan ik niets aan doen. Je wilde haar graag hebben."

"Had ik vanavond nog maar naar Greta gekund."

"Ze zal wel begrijpen dat er iets bijzonders aan de hand is. En anders hoort ze het wel van Jaap."

"Dat hoop ik dan maar."

"Als je nu morgen een brief schrijft weet ze het binnen enkele dagen."

"Als Drost me de tijd gunt om brieven te schrijven..."

"Drost kent ons niet meer. En als hij ons wel kent, wat dan nog? We zitten niet meer in de opleiding."

"Ik heb nog hoop dat we hem niet te zien krijgen."

"Ik heb eigenlijk nooit grote problemen met hem gehad."

"Hoop dan maar dat je ze ook nooit krijgt."

"Hij is misschien veranderd. Je hebt gehoord wat Jetses over hem zei: de beste officier die het korps heeft."

"Jetses is dronken," zei Doorn lachend. "Ik ga plat, morgen zien we wel verder. Als ik jou was ging ik ook maar snurken."

"Dat doe ik ook."

Maar terwijl Doorn zich opnieuw in zijn klamboe wikkeld en de ogen sloot, bleef Dupont nog lange tijd rechtop zitten. Hij dacht aan het donkere meisje in de toko. Hij had er graag nog wat over gesproken, maar dat had Doorn niet aangevoeld.

Korporaal Jetses wakte iedereen de volgende morgen met veel bombastie. Het was nog schemerig. Een kille wind streek onder het zonnezeil door. Klappertandend ruimden ze de veldbedden op en begaven zich vervolgens naar het verhoogde achterdek, waar naast het stuurhuis enkele houten banken stonden. De kust was niet meer dan een bultige grijze massa zonder details aan de horizon.

"Over een uur zijn we er al," zei Jetses. "Ik zal je er maar vast op voorbereiden dat het geen geriefelijk oord is waar je straks zit."

Aan zijn kleren was te zien dat hij al lange tijd in de rimboe had doorgebracht. Broek en jasje waren fiets en kaal, er zaten scheuren in die zeer slordig genaaid waren.

"Gisteravond heb ik een lekkere pot bier gedronken," verklaarde hij opgewekt. "Zo nu en dan moet je je hier een flink stuk in je kraag zuipen. Dat heb je beslist nodig."

"Dan moet je wel geld hebben," zei Doorn.

"Ja, voor vrouwen ook. Heb ik één keer gedaan, maar ik maakte niets klaar omdat de alcohol in m'n ballen geslagen was. Dan doe je niet veel meer, al wil je nog zo graag."

Ze staarden naar de kust, die langzaam maar zeker naderde. Er werden nu ook details zichtbaar en na verloop van een half uur zagen ze het geel van het strand en enkele hoge klapperbomen die boven de groene wildernis uitstaken. Daar ergens lagen de mariniers van de Antillencompagnie, maar nergens was nog enig teken van leven te onderscheiden in de muur van bomen. De kust maakte een niet al te ongestuurd indruk. Steeds meer palmen werden zichtbaar, maar nog steeds ontbrak enig bewijs dat er zich ergens een kampong bevond.

Het was een groot en rommelig bivak, dat door de mariniers opgezet was op een kale plek tussen hoge klappers, een klein eindje achter de kampong. Er werd uitdrukkelijk gezegd dat deze voor de mariniers verboden gebied was. Waarom werd er niet bij verteld, maar er gingen geruchten dat er "slechte" vrouwen woonden. Het bivak was het meest simpele dat de nieuwelingen hadden gezien, maar tevens zeer praktisch. Men had eenvoudig een aantal dikke stokken van ongeveer anderhalve meter lengte in de grond gestoken, met behulp van lianen dwarsstokken aangebracht en over het tamelijk wankel skelet bladen van pisangstruiken en klapperbomen uitgespreid. Dat alles samen met aan elkaar geknoopte tentzeilen, zodat de regen geen enkele kans meer had erdoorheen te komen. Zo hadden ze toch een dak boven hun hoofd en mooier hoefde het beslist niet. Onder het afdak lag een dikke laag bladeren die als matras dienst deed.

"Dit is ideaal," zei korporaal Jetses. "Of bijna ideaal dan. Hier kun je tenminste behoorlijk op pitten. Als die laag bladeren niet dik genoeg is gooi je er gewoon nog meer op. Daarna je tropensprei. Je wikkelt je lijf in de klamboe en snurken maar. Morgenochtend zullen we wel vroeg op pad gaan."

"De dag is nog lang," bromde Kroon. "En ik heb honger als een wolf. Ik geloof niet dat het me hier zal bevallen met al die vreemde mariniers."

"Misschien ben je te kieskeurig," gaf Jetses goedmoedig terug. "Aanpassen moet je je. De Antillencompagnie is lang de beroerdste niet, dat zul je over een dag of wat wel merken."

"Ik hoop dat de acties hier niet lang duren."

"Dat maakt geen bal uit. Je zult toch aan de compagnie moeten wennen want ik heb me laten vertellen dat ze de hele zaak gaan samenvoegen nu er zoveel mensen naar huis gaan. De compagnie moet op sterkte blijven. Hoe lang moeten jullie nog?"

"Te lang," zei Doorn sip. "Dus vanaf nu zijn we bij de Antillencompagnie ingedeeld?"

"Je bent erg vlot van begrip, maat!"

"En luitenant Drost is het grote opperhoofd," zei Kroon.

"In dit actiegebied wel. Kennen jullie hem?"

Doorn knikte. "Maar al te goed, Jetses. Ik heb zwaar de pest in, laat ik je dat vertellen. Hij was onze klassecommandant in de opleiding."

"Dan heb je een goeie gehad. Hij is misschien wel wat fanatiek, maar lastig voor ons? Nee, dat beslist niet. Hij heeft hier nog niet veel bereikt. We zitten de ploppers voortdurend op hun hielen maar kunnen ze niet te pakken krijgen, hoe we ook hollen en draven. De verkenners

zien regelmatig infiltranten die in bivak liggen. Als wij dan komen zijn ze verdwenen. En ja, de Papoea's zijn poepjesbang voor geweren." "Hebben de ploppers die dan nog?"

"Ja. Dit is een taate groep. Echte rimboelopers. Ze hebben alles nog waarmee ze uit Indonesie zijn vertrokken. Volgens de berichten van de verkenners zijn ze ook nog gezond. Elke keer als Drost een melding krijgt gaat hij er onmiddellijk op af, maar hij vangt steeds bot. Hij heeft daar natuurlijk een beetje de smoor over in. Alle hoop is nu op jullie gevestigd. Verse troepen, prima conditie... De compagnie zal nu wel ongeveer op volle sterkte zijn. Vorige week is hier ook al een peloton aangekomen. En die majoor van jullie."

"Waar zit Drost nu eigenlijk precies?" vroeg Dupont.

Korporaal Jetses ging onder het afdak zitten en rolde met snelle vingers een sigaret, waarna hij hem zijn shagdoos voorhield.

"Drost zit in Kwoor. Dat is een kampong een paar uurtjes verderop. En nog verder zit sergeant Room." Hij stak de shagdoos weer in zijn borstzak en krabbelde overeind. "Ik ga maar eens vragen of we vandaag nog iets moeten doen."

Doorn werd wakker door een hevige kramp in zijn maagstreek die hem deed kermen. Het werd nog erger; een gevoel alsof twee handen aan de binnenkant tegen zijn maagwand stompten deed hem om de tien seconden in elkaar krimpen. En alsof die helse kwelling nog niet genoeg was begonnen zijn darmen ook nog op te spelen. De dubbele pijn bezorgde hem zoveel last dat hij ten einde raad maar rechtop ging zitten, zijn bovenlichaam voorover gebogen. Ook in die houding verminderde de pijn niet. De krampen werden zelfs nog heviger en hij kermdo luid. Hij stond rillend op en stropelde naar de latrine achterin het bivak. Zijn broeken afstropend knielde hij boven de diepe geul die door de Antillenmariniers was gegraven. Met een reutelend geluid leegde hij zijn darmen en opgelicht merkte hij dat de pijn iets afnam. Nog maar net had hij zich in zijn klamboe gewikkeld of de krampen in maag en buik kwamen in volle hevigheid terug. Bij elke pijnaanval kreunde hij het uit, rende naar de latrine, leegde maag en darmen met veel misbaar en sukkelde terug naar het afdak.

"Verdomme, wie is er zo ziek?" vroeg een slaperige stem.

"Buikkramp," fluisterde Doorn. Hij herkende de andere stem als die van Jetses.

"Ga dan schijten," zo luidde diens praktische advies. "En hou je wat koest, we willen allemaal graag snurken."

De aanvallen namen nog in hevigheid toe en omstreeks middernacht voelde Doorn zich zo eliendig dat hij zichzelf dood wenste en aan de rand van het bivak ging zitten omdat hij met zijn gekreun en gesteun de anderen niet wakker wilde maken. Om de vijf minuten holde hij als een sprinter naar de stinkende latrine en liet zijn witte billen aan de maan zien. Terugkerend van zo'n verlichtende expeditie vond hij twee schildwachten op zijn weg. Tuk op een praatje om de tijd te doden bleven zij staan.

"Ziek, maatje?"

"M'n maag en buik. Ik sterf het af."

"Snert," zei de ene man laconiek. "Daar hebben er meer last van. Je kunt die rommel beter niet eten."

"Varkensvoer," zei de tweede lachend. "Morgen ben je wel beter. Ik heb hetzelfde ook al eens gehad. Daarom eet ik niet veel meer van die troep. Het is puur vergif."

Doorn zocht zijn plaats onder het afdak op en rolde zich in zijn klamboe. Zo wachtte hij op de volgende aanval, maar hij hoopte dat die niet zou komen. Hij vervloekte de marine, de snert, Nieuw-Guinea en nog meer zijn eigen gulzigheid van die avond. Hij had vier keer snert in de keuken gehaald. Snert uit blik, die volgens korporaal Brouwer nog uit de tweede wereldoorlog stamde...

Tegen de morgen namen de krampen in maag en buik wat af en viel hij geradbraakt in slaap.

De dag begon met rijstepap en thee die naar gal smaakte.

"Jij was goed ziek, knaap," zei korporaal Jetses toen ze zaten te eten. Hij keek Doorn zowaar een tikkeltje bezorgd aan.

Doorn voelde zich te slap om te antwoorden.

Hij moest zich dwingen de mok thee leeg te drinken en de rijst raakte hij niet aan.

"Waarom moeten we zo vroeg op?" vroeg Kroon humeurig.

"We gaan naar Kwoor. De plannen van Drost zijn veranderd. Hij wil dat er twee geweergroepen naar Kwoor komen. Het schijnt dat daar in de omgeving nogal wat ploppers zitten. Hij wil nu wel eens een paar van die kerels pakken."

Jetses schudde zijn hoofd. "Man, wat zie jij er toch uit! Ga eten, we hebben een hele tippel voor de boeg."

"Bedoel je mij?" vroeg Doorn. "Zie ik er zo rottig uit? Nou, ik hoef geen eten en ik wil ook niet naar Kwoor. Laat me maar lekker hier achter."

Het krampende en stekende gevoel in maag en darmen kwam terug, zij het minder hevig dan de afgelopen nacht. Toch lag hij krimpend van pijn en lijkbleek op de grond, niet in staat om op te staan. Brouwer en enkele anderen kwamen om hem heen staan. Een vreemde sergeant met een rimpelig gezicht knielde en vroeg: "Wat is er met die vent aan de hand?"

"M'n maag," kermde Doorn. Het was of iemand bezig was een gat in zijn maagwand te boren en zijn buik voelde aan alsof er een olifant op stond te dansen.

"Kan hij hier niet blijven?" vroeg Brouwer. "Hij verrekt de hele nacht al van de pijn, sergeant."

De sergeant schudde van nee. "We hebben hier geen ziekenpa, die zit in Kwoor. Hij zal dus mee moeten. Desnoods op een draagbaar."

"Ik zal wel lopen," stiet Doorn naar lucht happend uit. "Als het niet gaat blijf ik wel ergens in de rimboe achter."

"Een draagbaar is zo gemaakt," zei Dupont. "Man, je kunt zo niet lopen, je bent doodziek. Waarom vreet je verdomme ook zoveel snert!"

"O, is dat de oorzaak?" zei de onderofficier en hij stond op. "Boontje komt om zijn loontje. Loop jij maar lekker, man."

"Je gaat Paalvast nog achterna," bromde Kroon.

Doorn vloekte en sloot zijn ogen. "Ga maar weg julie, laat me met rust," zei hij kreunend, stond op en rende struikelend naar de latrine. Nadat hij nog twee keer zijn darmen gelegegd had voelde hij zich iets opknappen. De pijn kwam met grotere tussenpozen en zakte ten slotte helemaal. Buik en maagstreek voelden wel beurs en gevoelig aan, maar het ergste leed was geleden en hij kon weer tamelijk goed lopen, hoewel het slappe gevoel in zijn benen bleef.

Om zeven uur begon de kleine colonne te lopen. Een smal pad verdween achter de kampong in de rimboe, die donker en dampig was. Aan een boom was een bordje gespijkerd.

"Amsterdam, 10 km"

was er met onbeholpen letters op geschilderd. Niemand van de vertrekkenden zag er de humor van in. De laatste man die de boom passeerde trapte het bordje tegen de grond.

Korporaal Jetses bleek over een vooruitziende blik te beschikken. De mars door de wildernis werd een ware beproeving voor iedereen. Er werd in een straf tempo gelopen over een pad dat even smal als kronkelig was. Ze hadden het gevoel in een doolhof rond te dwalen. Het was er schemerig en deprimerend stil. Alleen hun voetstappen, gerammel van uitrusting hier en daar, en gehijg werden gehoord. Geen zonnestraal kon hier door het dikke bladerdak dringen. In de vochtige hitte transpireerden de manschappen hevig. Insecten waren een bezoe-king en staken waar zij maar kans zagen.

Er werd niet gesproken. Slechts af en toe klonk een vloek of een scheldwoord in de rij wanneer een marinier uitgleed of over een boomwortel struikelde dan wel met de loop van zijn geweer achter een liaan bleef haken. De rimboe was van een harde groene kleur, de aarde onder de voeten van de mannen rood en glad. Het lied van de insecten maakte deel uit van de stilte en benadrukte die zelfs. Niemand onder de hijgen-de lopers sloeg er nog acht op. Een enkele keer schreeuwde een vogel luid of viel in de verte een boom ter aarde. Doorn bewoog zich moeilijk en nog steeds met slappe benen. Hij was zuinig met zijn drinkwater. Het was immers onbekend hoe lang hij ermee zou moeten doen? Hij keek strak naar de rug van Dupont, die iets minder dan een meter voor hem liep. Hij dacht nergens in het bijzonder aan, verplaatste mechanisch zijn voeten en hoopte vurig dat ze hem niet in de steek zouden laten. Dat was nog niet eerder gebeurd, maar zijn kuitspieren trokken en deden pijn, evenals die van zijn dijen. Hij was in feite nog slapper dan een vaatdoek, maar aan de andere kant even taai als een liaan. De wetenschap dat hij het langer vol kon houden dan de meeste andere jongens, zeker die van zijn eigen groep, was een geruststellende gedachte en gaf hem toch het nodige zelfvertrouwen. Nog uren zouden zij moeten lopen en hij klemde zijn kaken stijf op elkaar. Volgens korporaal Jetses zou de mars naar Kwoor niet langer dan vier uren duren. Je moest daar minstens een uur bij optellen omdat hij zijn informatie van de gidsen had. Papoea's konden nu eenmaal slecht schatten en gooiden er meestal maar met de pet naar. Zo vergis-

ten zij zich meer dan eens, tot grote wanhoop van de mariniers. Ze liepen en strompelden, hijgend en blazend, glijdend en struikelend. Hun lichtgroene kleren werden donker van het transpireren. Het zweet barstte uit al hun poriën. Koppels en draagriemen schuurden en knelden, in de meeste schoenen begonnen zich fikse blaren te vormen. Billen en geslachtsdelen smetten en werden door de schurende kleren schraal en pijnlijk. De mariniers waren deze ongemakken nu wel gewend en droegen het leed gelaten, wetend dat er eens een eind aan zou komen. Een kampong, een plekje op een ruwe vloer waar ze droog konden liggen en uitrusten, meer verlangden ze niet. Ja, een hap rijst nog, hopelijk met vis, boontjes en sambal gegaardeerd, een kop koffie of thee en daarna een sigaret. Een mens kon toch met weinig al tevreden zijn!

De tijd verstreek. Ze hielden niet stil om te rusten. De sergeant die 's morgens bij Doorn had gezeten wist wat lopen was en de nieuwelingen voelden nu dat zij wel belangrijk aan conditie tekort kwamen. De mannen van de Antillencompagnie waren het lopen door zwaar terrein beter gewend, al was de rimboe van Nieuw-Guinea niet met het dorre cactuslandschap van Curaçao te vergelijken. De mariniers van luitenant Wortel konden het tempo met de grootste moeite bijhouden. Er werd het uiterste van de spieren gevergd en menig hart bonkte alsof het zou barsten. De zwakste broeders moesten het wel heel zwaar ontgelden. Dupont was de eerste die bezweek en op het pad bleef liggen. Doorn had er niet op gerekend zodat hij haast over hem heen viel. De colonne stopte.

Er werd naar voren geroepen dat er iemand niet goed was geworden. De gedwongen rustpauze was bij iedereen welkom. Dupont werd met water en enkele zoutpillen opgelapt. Niemand had medelijden met hem. Bijna iedereen ging vroeg of laat voor de bijl. Slechts een enkele marinier kon zich erop beroemen dat hij nog nooit neer was gegaan. Doorn was nog nooit onderuit gegaan, maar dat het hem vroeg of laat ook te wachten stond wist hij bijna zeker. Dit flauwvallen hoorde er immers bij? Er zouden gedurende de mars nog veel meer slachtoffers van de hitte en het zware terrein komen. Het was een kwestie van tijd en wie de taaiste was. Nadat Dupont weer overeind gekrabbeld was zette de sergeant er opnieuw de sokken in. Doorlopen maar! Ze kregen een droge keel. Hier en daar in de colonne werd een foudraal geopend en rammelde de sluiting van een veldfles. Het water liep langs kin en borst als iemand onder het lopen haastig dronk. Strompelen en struikelen. Ze waren robots die hun voeten mechanisch optilden en zwaar op het pad lieten ploffen. Schrille en starende ogen, open monden en een raspande ademhaling. Handen werden rood en dik, harten protesteerden luid bonzend tegen deze marteling die geen normaal mens lang zou kunnen volhouden. De tweede man gaf de strijd onvrijwillig op en viel languit op het pad. Twee minuten later liep de colonne alweer verder in hetzelfde moordende tempo. Lopen, lopen en nog eens lopen. Niemand wist hoe lang de tocht nog zou duren. Het pad draaide en kronkelde, slingerde zich in tientallen grillige bochten door de wildernis, nu eens naar links, vijftig meter verderop naar rechts en met een grote bocht terug. Tot overmaat van ramp begon

het terrein buitig te worden en het pad nog smaller dan het al was. Het derde slachtoffer strekte zich op het pad uit, onmiddellijk stakte de colonne. Rusten, zo werd nu doorgegeven. Ze gingen zitten of liggen, versuft, afgestompt, apathisch voor zich starend en niet meer in staat na te denken. Dit was een groep met een gevechtswaarde die tot nul was gedaald, een gemakkelijke prooi voor de veel taaiere infiltranten. Doorn maakte het foudraal van zijn veldfles los en dronk met kleine slokjes. Het water was warm en smaakte naar metaal. Hij dronk drie slokken, spoelde zijn mondholte goed en voelde zich wat opknappen. Hij lag op zijn rug, voeten omhoog tegen een boomstam, en had zelfs geen behoefte aan een sigaret.

Tien minuten rust...

De stoet kwam moeizaam in beweging. Dat er niet veel fut meer in de manschappen zat begon nu tot de vreemde sergeant door te dringen. Ook zijn spieren waren tijdens de rustpauze stijf geworden en zijn gemartelde voeten deden overal pijn bij elke stap die hij deed. Desondanks bleef hij het hoge marstempo handhaven. In Kwoor konden ze rusten en ze moesten voor het invallen van de duisternis de kampong bereiken.

Verder, steeds dieper drongen ze in de rimboe door. Het lopen was nu niet meer dan strompelen. Nadat er nog een man onderuit was gegaan nam de sergeant het besluit verder te gaan over het strand. De gidsen kregen opdracht de kortste weg te kiezen en ruim een half uur later hoorden ze in de verte het geluid van de branding.

Doorn haalde verlicht adem toen hij de blauwgroene schittering van de zee zag. Even leefden de manschappen op. Ze dachten dat het ergste nu wel achter de rug was. Dat viel echter zwaar tegen. De zon stond als een witgloeiende bol aan de strakblauwe hemel en er was geen wolk die voor de koperen ploert kon schuiven om voor schaduw te zorgen. Het strand was droog en mul, de voeten zakten er diep in alsof het een weelderig tapijt was. Al na enkele minuten bleek dat de schemerige rimboe verre te verkiezen was boven het strand. Er waren jongens die het punt bereikten dat zij de strijd op wilden geven. Met veel vloeken en dreigementen konden zij van dat voornemen worden afgebracht. Het was hopeloos. Na drie kwartier zeulen door de grote zandbak liep korporaal Brouwer naar voren en gaf door dat er steeds grotere gaten in de colonne vielen.

"Sergeant, het kan zo niet langer," zei hij schor. "We lopen ons hier kapot."

Sergeant Zomer kwam ook aanwankelen, meer dood dan levend. Hij voelde dat zijn reserves bijna uitgeput waren. Zijn gezicht met een witte zakdoek bittend zei hij hijgend: "Dit is ook geen tempo, Vermeulen. Ik begrijp wel dat je zo gauw mogelijk in Kwoor wilt zijn, maar als we nog lang lopen vallen er slachtoffers. En die moeten we dan dragen."

"We moeten een pad zien te vinden, zo komen we er nooit," zei Brouwer. Sergeant Vermeulen nam de mannen eens goed op en knikte dan. Ze hadden gelijk, de tocht over het strand was moordend. De manschappen waren uitgeput.

Zijn ogen zochten de politiemann Ohm, die ze mee hadden gekregen naar het actiegebied. Hij wenkte de man, die onmiddellijk kwam en de houding aannam.

"We gaan de rimboe in, Ohm," zei Vermeulen. "Op deze manier komen we er niet."

"Er is hier een kampong in de buurt, toean," zei de agent.

"Hoe weet je dat?"

"Ik heb met de gidsen gesproken. Het is niet ver meer."

"Hoe heet die kampong?" wilde Vermeulen weten.

"Dat weet ik niet, toean. Het kan Kwoor zijn, maar dat wisten de gidsen ook niet zeker."

"Wat heb je aan zulke gidsen. We lopen nu al de halve dag." Hij gebaarde naar de rimboe. "Zeg tegen die kerels dat ik naar de kampong wil, Ohm."

De gidsen wisten het pad vlot te vinden en iets meer dan een kwartier later sukkelde de groep een onaanzienlijk dorp binnen. Tussen de gammele huizen liepen enkele varkens te wroeten. Magere kippen liepen de mannen kakelend voor de voeten en een gladakker begroette de mariniers luid blaffend.

"Kwoor," zei sergeant Zomer met een diepe zucht en met een laatste krachtsinspanning sleepte hij zich naar een huis.

Ze werden verwelkomd door een magere Papoea met een somber uiterlijk, die niet erg ingenomen scheen te zijn met de komst van de mariniers. De kampong zag er onbewoond uit en bij informatie bleek dat de bewoners zich in een van de huizen hadden teruggetrokken uit angst voor de vreemdelingen. Van luitenant Drost en zijn mannen geen spoor, zodat bij Zomer het vermoeden rees dat ze niet in Kwoor zaten. Nadat hij enkele woorden met de kampongbewoner had gewisseld zei Ohm: "Dit is Kwoor niet, toean."

"Niet? Verdomme, hoe heet dit gat dan wèl?" toeterde Zomer, die er schoon genoeg van had.

"Dit is Hopmajee," zei Ohm. "Kwoor ligt een heel eind verderop."

"Het is nu drie uur," zei Vermeulen. "We komen vandaag nergens meer, de kerels liggen op apegapen."

"Ik verzet ook geen poot meer," gromde sergeant Zomer. "We moeten onderdak voor de nacht hebben en dan stel ik voor dat we over de radio om een boot vragen. Ze moeten ons morgen maar ophalen en naar Kwoor brengen."

"Dat is een goed idee," zei sergeant Vermeulen. "Het onderdak zal geen moeilijkheden opleveren, maar of we morgen een boot kunnen krijgen... Ik betwijfel het."

"Dan blijf ik hier zitten tot ze wèl een boot sturen!"

Aan de kapala-kampong werd het verzoek gedaan of de ploeg vermoeide mariniers in Hopmajee mocht overnachten. De toestemming werd gegeven, maar van harte ging het niet. De bevolking bleef schuw. De vrouwen lieten zich zelfs niet zien. Er was geen eten voor de mariniers, maar dat was voor Ohm geen probleem. Zoete bataten en enkele magere kippen kocht hij voor een paar pakjes zware shag van de kampong. Korporaal Brouwer en zijn mannen kregen een bouwvallige woning toegewezen. Door het kapotte atapidak konden zij de hemel zien. Zolang

het droog bleef was dat niet van belang, ging het evenwel regenen dan zou het een onplezierige nacht worden voor de gasten. Doorn rolde zijn tenthelft uit op de zandvloer en ging liggen, zijn pack als hoofdkussen gebruikend. Er was niemand meer die de moed op kon brengen om zich in zee wat op te frissen. De meeste mariniers lagen te rusten, alleen de koks waren druk in de weer met de bataten en de taaië kippen.

Doorn had geen last meer van zijn maag en darmen. Hij voelde zich dankbaar gestemd dat hij een plekje had waar hij kon rusten en, zij het dan zo lek als een zeef, een dak boven zijn hoofd. De kampongbewoners lieten zich niet zien, zelfs de kinderen zochten geen toenadering. Er was ook geen marinier die behoefte aan contact had na de martelende strandwandeling.

"Het zal hier niet zo lekker liggen," zei Dupont, die nog steeds niet kon wennen aan de vreemde plaatsen waar hij moest slapen. "De grond is hard en bultig, het lijkt het strand van Scheveningen wel."

Doorn streek met een vlakke hand over de grond. Bulten en kuilen, inderdaad een vrij oncomfortabel bed. Hij wist er wel een oplossing voor. Hij haalde de pionierschop van zijn ransel en egaliseerde de grond onder zijn tentzeil. Dupont keek hem de kunst af en volgde toen mopperend zijn voorbeeld.

Plotseling was het donker en begon de rimboe achter de kampong als bij toverslag te leven. De eerste twee mariniers begonnen hun wacht te lopen, terwijl de anderen gingen liggen en op een ongestoorde nachtrust hoopten. Doorn zat tegen de wand van het huis, Dupont vlak naast hem. De rest van het vertrek werd in beslag genomen door Brouwer, Kroon en Jansen. In het donker lichtten de rode vuurpuntjes van hun sigaretten met regelmatige tussenpozen op, een ogenblik het gezicht erachter verlichtend.

"Wat een dagje was me dat," zei Brouwer na een lange stilte. "Wat zeggen jullie ervan, morgen maar weer zo'n wandelingetje?"

"Dan blijf ik hier," zei Jansen.

"Je hebt toch een goeie opleiding in Manokwari gehad?" zei Dupont. Jansen liet een onduidelijk gebrom horen. "Is vandaag soms het tegen-deel gebleken?"

"Nee. Je bent niet tegen de vlakke gegaan, maar moeilijk had je het wel."

"Wie dan niet?" stootte de ander op. "Dupont is wel uitgevallen."

"Dat zegt niets," zei Doorn. "Zelfs de sterkste beren gaan. Ik ben gelukkig ook overeind gebleven, maar die wandeling langs het strand had niet veel langer moeten duren."

"Waarom zou jij onderuit gaan, Doorn," kwam Brouwer. "Je bent mager en pezig, er zit geen onsje vet op je botten."

"Ik had ook nog genoeg reserve. Toen ik vanmorgen in Waroer lag dacht ik anders dat ik het loodje zou leggen. Wat was ik ziek."

"Morgen kan ik helemaal niet meer," zei Dupont.

"Morgen gaan we waarschijnlijk een boottocht maken," zei Brouwer.

"Weet je hoeveel kilometer we hebben afgelegd?"

"Vijfenvijftig," zei Doorn tegen beter weten in.

"Volgens sergeant Vermeulen ligt Hopmajee maar zo'n vijf kilometer van Waroer! We hebben er zo lang over gedaan doordat het pad zo slingerde. De ene keer vorder je vijfhonderd meter, maar dan opeens slingert het pad zich een heel eind terug in de rimboe. Dan loop je weer terug. En dan het strand... Daar schoten we helemaal niet op."

"Het was een verschrikking," zei Doorn.

"Ik voel me of ik de Vierdaagse heb gelopen," zei Dupont. "Ik heb geen voeten meer."

"Heb je de Vierdaagse wel eens gelopen?" vroeg Jansen spottend.

"Vorig jaar," zei Doorn. "We weten heus wel waar we over praten, jochie."

Hij keek door de gaten in het dak naar de hemel. Hij kon de sterren vriendelijk zien twinkelen tegen het fluwelige zwart. "Het blijft vast droog vannacht," zei hij hoopvol en mikte zijn peukje door het deurgat naar buiten. Een varken liep achter het huis te knorren, op zoek naar restjes. Het geruis van de branding werkte slaapverwekkend. "Allemachtig, wat ben ik moe. Ik ga maar liggen."

"Hoe laat moeten we op post?" vroeg Dupont.

"Van twaalf tot twee. Voor die tijd kun je nog een hele ruk maken."

Het lag niet lekker op de harde grond, maar binnen enkele minuten viel hij al in slaap. Eerst dacht hij nog aan Tineke en Greta. Aan de eerste heel kort. Na Greta dacht hij terug aan Viola en haar aanbod, dat hem zo in verwarring had gebracht. Elke andere vent zou haar toen... Waarom had zij zich zo spontaan aangeboden? Voelde ze zich die avond soms eenzaam? Als hij weer in Sorong was zou hij het haar toch vragen. Zonder bijbedoeling, gewoon uit nieuwsgierigheid. Een vreemde vrouw, die Viola Liauw. Ze was mooi, maar ondoorgrondelijk, een echte Oosterse. Na Viola zag hij luitenant Drost voor zich. In vol ornaat, compleet met dodelijke blik in zijn ogen. Ja, luitenant Drost kende hij beter dan Viola Liauw! Ineens liet het hem volmaakt onverschillig. Drost herkende hem vast niet meer. Ik heb schijt aan Drost, dacht hij nog en daarna sliep hij in.

HOOFDSTUK 13.

De volgende morgen was de zee wild en de hemel erboven loodgrijs van kleur en van regen zwanger. Tegen tienen kwam een Papoea met veel omhaal van woorden vertellen dat er een schip van de marine in aantocht was. De man had kennelijk ogen als een verrekijker want geen der mariniers kon iets ontdekken dat op een schip leek. Pas veel later werd de boot zichtbaar. De branding was bokkig en de commandant van de kleine l.c.p.r. bleef op veilige afstand van het strand liggen. Twee rubberboten maakten zich los van het scheepje om de mariniers uit de kampong op te halen.

Doorn was blij dat zij niet verder hoefden te lopen. Hij had weer wat last van zijn darmen en voelde zich allesbehalve fit na een onrustige nacht op de harde grond. Na een kleine twintig minuten varen kwam het einddoel in zicht: de kampong Kwoor. Nu maakten twee rubberboten zich los van het strand. In een ervan zat Oord met wapperende haren aan de motor. Bij het ontschepen kreeg Doorn alweer zijn eerste repriemande van de majoor. De rubberboten werden met grote moeite langs zij van de l.c.p.r. gehouden en het overstappen van het vrij hoge dek in de lage rubberbootjes was een hele onderneming. Een van de jongens ondervond dat aan den lijve toen hij een fractie van een seconde te vroeg sprong.

"Klootzak!" riep Oord nog, maar het kwaad was al geschied. De marinier werd met natte benen binnenboord gehesen, maar zijn geweer vond een plaats op de zeebodem. Toen Doorn aan de beurt was om over te stappen maakte hij eveneens een misrekening en belandde bijna tussen de rubberboot en de l.c.p.r.

"Grote zak!" tierde Oord nu en zijn gelaat was roder dan een overrijpe tomaat.

Grinnikend werd Doorn aan boord van de rubberboot gehesen. "Wou je zwemmen, maatje?" zei een van de mannen uit de kampong. "Het stikt hier van de haaien hoor."

"Krijg jij maar wat," schold Doorn. De schrik zat nog in zijn benen en hij keek woedend naar Oord, die even smalend lachte maar verder zijn mond hield.

Op het strand liepen in sportbroek geklede mariniers rond. Ze zagen er gebruind en onverzorgd uit.

"Julie zien er als zeerovers uit, Olsen," zei sergeant Zomer tegen een grote marinier die zich een buitenmodel snor had aangekweekt.

"We hebben het hier zo druk dat we geen tijd krijgen om ons behoorlijk te scheren, sergeant," antwoordde de ander met uitgestreken gezicht. Korporaal Jetses bekeek hem met grote belangstelling. "Zeker van de Holland-compagnie. Ik heb je hier nog niet eerder gezien."

"Zijn snor is groter dan de jouwe, Jetses," zei Brouwer. "Je mag er wel iets aan doen."

"De mijne is veel mooier," zei de ander trots.

"Dat struikgewas moet er toch af," riep Oord. "Denk je dat dit zo door kan gaan? Luitenant Drost ergert zich groen en geel aan jullie. Je bent marinier, geen piraat."

"Hoe heet deze kampong?" vroeg sergeant Zomer. Hij geloofde nog maar half dat ze in Kwoor waren.

"Dit is Kwoor, sergeant," zei Olsen breed grijnzend. En met een arm-zwaai naar het strand: "Welkom, luitenant Drost verwacht u."

"Zeer vereerd," zei Zomer droog.

"Jullie hebben goed aan je kleurenschema kunnen werken," zei Doorn. "Je bent zo zwart als een Papoea. Dat harde werken zal dus wel wat meevallen."

Olsen lachte schouderophalend. "Daar kom je wel achter. Luitenant Drost gunt ons geen rust. Elke dag de oetan in, maar nog geen resultaat. Pas maar op, mensen. Drost is de laatste dagen kort aangebonden."

"Dat was hij vroeger ook al," permitteerde Doorn zich te zeggen. Het leverde hem een stekende blik van Oord op.

Nadat alle mariniers naar het strand waren gebracht liet Oord verzamelen. Sergeant Vermeulen had zijn werk gedaan, ze waren in Kwoor. Terwijl ze door het rulle zand naar de kampong liepen, voegde Doorn zich bij Dupont.

"Drost jaagt tanatiek op ploppers," zei hij. "Dat belooft niet veel goeds, Duup. Gelukkig is de conditie aardig op peil. In ieder geval beter dan in Teminabuan."

"Het is hier overal zwaar terrein," zei korporaal Jetses, die voor hen liep.

Ze zagen het eerste kamponghuis tussen de klappers door. Het was een scheve paalwoning met een kippeladdertje naar het deurgat. Op de stam van een klapperboom was een bordje gespijkerd dat naar het huis wees. Een marinier had er met grote letters het volgende woord op geschilderd:

HOTEL.

"Kijk, hier is dezelfde grapjas aan het werk geweest als in Waroer," wees Jetses lachend. "Het moreel is toch nog aardig hoog."

"Altijd je gevoel voor humor bewaren," zei Dupont. "Dat is een van de weinige goede eigenschappen van de marinier. Je komt er ver mee. Nieuw-Guinea krijgt mij er niet onder."

"Maar luitenant Drost wel," mompelde Doorn. "Over een dag of wat spreken we elkaar wel nader, mijne heren."

"Wat zijn jullie toch een kankeraars," zei Jetses.

Ze bleven bij het "hotel" staan en bekeken wat er van de kampong zichtbaar was. De huizen lagen rommelig verspreid tussen de klapperbomen. Het was een nederzetting zoals zij er al menige hadden gezien op Nieuw-Guinea. Uit het raamgat van een der huizen gluurden nieuwsgierige kinderkopjes naar de nieuwelingen. Grote glanzend bruine ogen in donkere gezichtjes. Magere honden liepen onder de huizen te snuffelen en enkele varkens liepen vrij door de kampong. Broodmagere kippen waren onder de paalwoningen naar eetbare zaken aan het zoeken. Om daar soep van te koken waren er minstens tien nodig. Een van de huizen verkeerde nog in het aanbouwstadium. Het was ruim, maar alleen aan de achterkant zat er een wand van gevlochten atap in. Luitenant Drost kwam met energieke passen aanlopen om de verse

troepen te begroeten. Hij had een karakteristieke manier van lopen. Een eigenaardige wiegende gang, enigszins zwaaiend met zijn bovenlichaam en armen, waarbij zijn hoofd ritmisch van links naar rechts bewoog als de slinger van een klok. Sommige mariniers plachten hem met een gorilla te vergelijken. Zelf vond hij het een respect afdwingende loop, die geheel in overeenstemming was met het gewicht van zijn rang. Hij had zich deze manier van voortbewegen in de loop der jaren met veel moeite aangeleerd.

Luitenant Drost had een tamelijk smal gelaat met gladde wangen en kin, een mond met ontevreden streeplippen die niemand ooit had zien lachen. Aan weerskanten van de smalle neusbrug stonden twee kleurloze en kille ogen; niet blauw en ook niet groen, maar iets ertussenin. Die ogen konden dwars door je heen kijken, terwijl de humorloze mond in hoofdzaak smalende geluiden voortbracht. Zijn haar was kort, blond en stekelig, zoals ook zijn karakter stekelig was. De mannen die onder hem dienden betwijfelden het ten zeerste of Drost wel tot gevoelens van vriendschap en liefde in staat zou zijn. Zij haatten hem niet, maar sympathie koesterden zij ook niet voor hem. Zij hadden slechts ontzag voor deze harde, cynische officier die in zijn leven geen ander doel voor ogen scheen te hebben dan het maken van carrière.

Hij bleef met gespreide benen voor de pas aangekomenen staan en beantwoordde de groet van sergeant Vermeulen met een minzaam knikje. Zijn uniform zag er onberispelijk uit. In de broek waren twee messcherpe vouwen zichtbaar en het kleine koperen galonnetje op de kraag van zijn jasje glom alsof het net met Brasso was gepoetst. Nadat Vermeulen zich had afgemeld maakte de officier een vaag handgebaar en plaatste de handen op zijn heupen. Onderzoekend liet hij zijn ogen langs de slordige troep dwalen. Ontzetting en ongeloof streden in die blik om de voorrang.

"Goed, zet ze op de plaats rust, sergeant," zei hij scherp. "Dus dit is het schorriemorrie van de Holland-compagnie... Wel, we hebben al zo'n stel in de kampong zitten. We zullen eens kijken of we ze een beetje kunnen fatsoeneren. Dit zijn geen mariniers, maar landlopers!" Een vreugdeloos lachje vertrok de dunne lippen toen de ogen van de officier een bekend gezicht ontdekten, maar de pupillen bleven flets en koud.

"Als we daar Doorn niet hebben! Wat een verrassing."

Doorn lachte, maar voelde zich niet erg vrolijk nu hij tegenover de man stond die hij eens vreesde en waar hij een hekel aan had als aan geen ander. Hij voelde zich bevrozen onder de blik van luitenant Drost.

"Dat had je een jaar geleden ook niet kunnen dromen, Doorn."

"Nee, zeker niet, luitenant," zei Doorn en keek de ander met een vaste blik aan. Hij wilde zich in geen geval laten intimideren.

De mond van de officier verhardde zich. "We hebben toch maar een marinier van je gemaakt," zei hij op een toon alsof dat uitsluitend zijn verdienste was geweest. Vervolgens verloor hij alle belangstelling voor Doorn. Zijn ogen gleden verder langs de gelederen en toen hij eindelijk gereed was met zijn inspectie wendde hij zich tot Oord, die met bekommerd gelaat af stond te wachten.

"Vanaf vandaag gaat er het een en ander veranderen, majoor. Ik wil dat de manschappen zich nu onmiddellijk gaan wassen en scheren. Ook de scharrebakken van ons. En een schoon pak aantrekken. Het zijn schooiers. Het haar is ook veel te lang, daar zullen we morgen wat aan doen. Ik wil dat ze zich iedere morgen scheren. De discipline mag onder geen beding verslappen. Als officier geef ik het voorbeeld en van de onderofficieren verwacht ik dat zij de mannen goed achter de broek zitten. Ik hoef niet te zeggen dat ik van iedere marinier eis dat hij aandacht aan zijn uiterlijk zal besteden."

Hij keek nogmaals afkeurend hoofdschuddend naar de mariniers en voegde er met een wrevelig klinkende stem aan toe: "We zullen eens zien waar je mannen moeten slapen, Vermeulen. Ik denk dat we het grote huis maar moeten vorderen. Het is nog niet helemaal klaar maar er zit in ieder geval een dak op en het is groot genoeg voor ons." Hij draaide zich abrupt om en liet hen staan. Ze sukkelden achter Oord en Vermeulen aan de kampong verder in en gingen voor het nieuwe huis in het zand zitten.

Doorn zat op de vloer van het huis en keek naar de Papoea's, die lachend en druk kwebbelend een keuken aan het huis bouwden. De hele kampong hielp bij dit karwei en ieder wist het beter dan zijn buurman. In het zand hadden zij eerst de keuken voor luitenant Drost uitgetekend. Daarna nog een keer en zelfs voor de derde maal. Toen werd het ontwerp goedgekeurd. Het bouwen ging snel. Deze kampongbewoners werkten aanzienlijk harder dan de Papoea's in Sorong en zij waren een stuk vriendelijker dan de bewoners van Hopmajee.

Rook kringelde boven het dak van een van de huizen uit. Kippen kakelden en de stemmen van spelende kinderen klonken helder op tussen de paalwoningen. In het begin nog wat verlegen, begonnen de kleintjes zich al heel spoedig wat vrijmoediger te gedragen. Zo waren zij al gauw de beste maatjes met de mariniers. Doorn rookte en snoof de prikkelende geuren van de kampong in zijn neus. Het was geen onprettig aroma als je er eenmaal aan gewend was geraakt.

"Doorn, zou je niet eens wat gaan doen?" riep de stem van luitenant Drost snerend.

De officier stond naar hem te kijken en terwijl Doorn ging staan zag hij dat 's mans gezicht op drie dagen slecht weer stond. De oorlog was uitgebroken, de uitslag stond bij voorbaat al vast. Ik ben er klaar voor, dacht Doorn grimmig en hij zorgde dat hij uit het gezicht kwam. Maar wat zou hij moeten doen? De keuken werd door de Papoea's gebouwd en hulp hadden zij niet nodig. Hij maakte de dekenrol los van zijn pack, rolde het tentzeiltje uit op de vloer van het huis en legde vervolgens het tropenspreitje eroverheen. Aan het hoofdeinde kwam het pack te liggen. Luitenant Drost zat nu achterin het huis met Oord te praten en ze keken niet naar hem.

"Om moedeloos van te worden," zei Doorn tegen Dupont, die met enkele anderen terugkeerde van het strand. "Ik zat even naar de Papoea's te kijken en Drost scheurde zijn bek alweer open."

Dupont grinnikte vol leedvermaak. "Het schijnt met de populariteit van dat heerschap tegen te vallen. Ik was aan het strand en hoorde

daar een paar Antillenmariniers tekeer gaan. Dat loog er niet om! Afijn, ik trek het me niet aan en zal er ook niet wakker om liggen." "Jij ligt nooit wakker," zei Doorn, zijn schoenen uittrekkend. "Wat een lullig gedoe is het toch bij het korps. Bij een burgerbaas kun je er nog de brui aan geven als iets je niet zint. Adieu baas, zoek voor mij maar een ander. Dat kan hier niet. Je mag zelfs je bek niet open-doen als je het ergens oneens mee bent. Kijk eens naar die twee in de hoek. Oord en Drost, net twee parkietjes. Nu zijn ze ook nog naar dit huis verhuisd. Wat moet ik doen om niet op te vallen? Me ingraven en niet bewegen? Paalvast boft, al ligt hij dan in het hospitaal. Duup, vandaag of morgen hou ik me niet meer stil en dan beleef je wat!" "Dat was een hele preek," zei Dupont. "Maar je hebt gelijk, Drost zoekt je. Hij wil je zeker treiteren, al zie ik daar het nut niet van in. Je mag wel oppassen."

Doorn keek verbeterd naar de twee veldheren in de hoek. "Hij wint het toch niet. Die lol gun ik hem niet. Twee maanden kan ik het nog wel uithouden, maar leuk is het niet."

"Twee maanden? Vier zul je bedoelen. In december zwaaien we af." Doorn knikte. "Ik vraag me af of Drost onze pelotonscommandant blijft. Waar zijn onze eigen officieren?"

Daar bleef Dupont het antwoord op schuldig. "Morgen ziet Drost je misschien niet meer," zei hij. "Hij wil ploppers vangen en dan heeft hij geen tijd voor pesterij. Drost is een galonjager. Zo trots als een aap op zijn mooie pakje. Jammer dat hij het hier niet kan dragen. Ik denk dat hij in Holland altijd in uniform loopt."

"Ik zal het nog sterker vertellen," zei Doorn grinnikend. "Als hij met zijn meisje naar bed gaat gebruikt hij een kapotje met galons!"

"Als hij een meisje heeft."

Doorn haalde een nieuw pakje shag uit zijn pack en ze draaiden eensgezind een sigaret. Daarna demonteerden zij hun wapens en begonnen die zonder haast schoon te maken. Luitenant Drost scheen belangrijke zaken met Oord te bespreken. Hij keek geen enkele maal in de richting van Doorn en Dupont.

De twee parkieten konden het opperbest met elkaar vinden.

Het werd al schemerig toen Barendse met veel bombarie riep dat het eten klaar was. De Papoea's waren gereed met hun werk en namen de beloning, per man twee pakjes zware shag, hoogst verguld in ontvangst.

Het menu bestond uit gebakken bataten en een kippepootje, met als groente een verlept uitziende soort andijvie die een sterke smaak had. Volgens sergeant Vermeulen was het een inlandse groente en smaakte het uitstekend. Barendse schepte zelf het eten op. In een lange rij passeerden de manschappen hem, het etenspannetje vooruit houdend. Hij keek Doorn lachend aan en mikte een miezerig vleugeltje bij de bataten in diens pannetje. Doorn trok zijn neus op en zei ostentatief: "Kan je het missen, dikke? Dat is een vleugeltje!"

"Geen commentaar, doorlopen," snauwde Barendse.

"Ik wil een pootje, geen vleugeltje. Daar zit geen moer aan," protesteerde Doorn en gooide het stukje terug in de bak.

"Ik zoek er niet speciaal voor jou een dikke poot uit," zei Barendse verontwaardigd. "Zo kan ik aan de gang blijven."

"Ik heb nog niets, geef me een pootje."

Barendse viste het vleugeltje uit de bak en legde het met uitgestreken gezicht op de bataten in het bakje van Doorn.

"Een poot," zei Doorn zacht maar dreigend. "Vreet jij je vleugeltjes zelf maar op en vlieg voor mijn part naar de maan."

"Doorn, maak geen drukte," siste de kok en onder zijn bruine huid begon hij rood te worden. Hij keek schichtig in de richting van luitenant Drost. "Ga weg. Pak dat vleugeltje en sodemieter op, Doorn!"

Doorn schoof het vleugeltje terug in de bak en griste er snel een dikke poot uit.

"We zijn hier niet in Klademak, Doorn," grauwde Barendse.

"Dat hoef jij me niet te vertellen. Ik heb recht op een pootje, maar jij zocht met opzet dat scharminkeltje voor me uit. Eerstdaags sla ik je nog eens op je smoel, kokkie."

Doorn kreeg een por van Dupont, die achter hem in de rij stond. "Laat maar zitten, Nico. Drost zit te loeren."

"Stik niet in je pootjes, kok," zei Doorn nog. "En als er straks nog wat over is..."

"Stik de moord," mompelde Barendse.

Het incident was door de wachtende mannen met belangstelling gevolgd. Tot ergernis van Barendse eiste nu iedereen een poot, zodat hij met de vleugeltjes bleef zitten.

Terwijl ze zaten te eten werd het snel donker. De bataten smaakten zoetig maar lang niet slecht, de andjvie daarentegen was net gras. De kip was volgens de meeste jongens nog te taai om aan de kampong-honden te geven.

Doorn lag in de Egyptische duisternis van de nacht te staren. De kampong was stil. De Papoea's gingen hier met de kippen op stok en iedere marinier die niet op wacht moest kroop onder zijn tropensprei. De klamboe kon in Kwoor ingepakt blijven omdat er aan dit kustgedeelte vrijwel geen muskieten en aga aga waren. Deze nacht was niet alleen maar donker. Er stond geen wind die de hoge klappers bewoog en geen cicades lieten hun gemeenschappelijke stem horen. Slechts een eenzame hond blaftte een enkele maal. Doorn draaide zich om en om op zijn harde legerstede. Om hem heen waren de vertrouwde nachtgeluiden van zijn maats, zoals gesnurk, gesmak en zo nu en dan een harde wind. Soms ook praatte er iemand in zijn slaap. Naast hem snurkte Dupont licht. Die sliep onder alle omstandigheden even vast. Doorn dacht aan Greta. Was ze al beter? Het zat hem dwars dat hij haar nog niet had kunnen schrijven. Wat moest ze niet van hem denken. Morgen moet ik haar beslist een brief schrijven, dacht hij. Ze zal zich anders nog in het hoofd halen dat ik haar in de steek heb gelaten. Of had ze wellicht toch begrepen dat hij niet in staat was geweest haar nog op te zoeken? Hij wist het niet, het bleef allemaal maar gissen. Een brief zou in ieder geval een eind aan alle onzekerheid maken. Hij draaide zich zuchtend op zijn rug en probeerde nergens meer aan te denken. Zelfs niet aan luitenant Drost, die in zijn hoekje naast Oord

lag te slapen. Ook dat was weer zo'n knoert van een tegenvaller. Drost zou hem niet met rust laten. En hij kon zich op geen enkele manier verdedigen. Hij hoopte dat ze naar een andere kampong zouden gaan.

Zonder Drost en Oord...

HOOFDSTUK 14.

Greta werd wakker toen een zware militaire truck op de weg voor het huis keerde. Zij hoorde luide stemmen en gelach, de wagen trok gierend op en daarna werd het opnieuw stil. Ze keek op het wekkertje op het nachtkastje: zeven uur nog maar. Het gevoel was er weer. Zoals het er de laatste dagen bij het ontwaken steeds was geweest: misselijkheid. Loom liet ze haar voeten op de grond naast het bed zakken, voelde aan haar buik en fluisterde: je bent zwanger, Greta Versluis. Ze zat rillend op de rand van het bed en sloot haar ogen. Toen streek ze heel licht met een hand over haar buik, alsof ze het niet wilde geloven. Plat en stevig nog, maar over niet al te lange tijd werd het zichtbaar wat er met haar aan de hand was. Zij vermande zich, stond op, maakte lusteloos toilet en nam vervolgens in de keuken een kop slappe thee met een beschuit, die zij met tegenzin naar binnen werkte.

Om elf uur wist ze dat haar vermoedens juist waren. Greta was nog niet eerder zwanger geweest, doch de symptomen lieten geen ruimte voor twijfels en de dokter bevestigde slechts wat zij al wist. In verwachting, maar niet van Paul. En de consequenties waren even duidelijk als de symptomen. Over negen maanden zou ze een kind hebben en naar alle waarschijnlijkheid geen man. Als Nico met haar trouwde was dat uit plichtsbesef en zo hoefde het voor haar niet. Zo'n man moest zij niet. Er was nog een tweede mogelijkheid: géén kind. Ze wilde echter al jaren een kind hebben. Was dat niet de wens van iedere normale vrouw? Het verlangen naar het moederschap was bij alle vrouwen door de natuur ingebouwd. In haar eerste huwelijksjaren had ze soms vurig naar een kind verlangd. Toen Paul haar vertelde dat hij er niet voor kon zorgen dat zij moeder werd was het verlangen naar een baby juist groter geworden. Ze had het overwonnen, weggestopt. Op Nieuw-Guinea dacht zij nog maar sporadisch aan kinderen. Maar nu was ze in verwachting! En blij? Waarom kon ze het kind van Nico niet krijgen en houden? Maandenlang had zij zich zorgeloos aan hem gegeven. Ze hield van hem en wilde graag een kind van hem, maar... Ja, de omstandigheden waren niet gunstig. Waarom betekende liefde voor hem niet meer dan twee fraaie borsten en twee gastvrij geopende dijen? Daarvoor kon een man ook wel bij andere vrouwen terecht. Ze had zich verrekend en dat kwam omdat zij bij Paul het rekenen had verleerd. Nu kreeg ze een kind van de man die alles voor haar betekende en ze zou hem verliezen omdat zij het zo ver had laten komen. Greta gaf afwisselend zichzelf en Doorn de schuld, maar in haar hart wist ze dat er geen schuldige was. Ze hadden zich als twee onervaren kinderen aan de liefde overgegeven, zonder ook maar een moment aan de eventuele gevolgen te denken.

's Middags ging ze bij Herma op bezoek en vertelde onomwonden wat er aan de hand was. Herma nam het heel kalm op. Het leek er veel op dat zij erop gerekend had dat het zou gebeuren.

"Tja," zei ze en keek Greta peinzend aan. "Misschien heb ik het zien aankomen. En wat moet ik nu zeggen? Dat het dom is en dat je tenmin-

ste had moeten oppassen? Je bent oud en wijs genoeg om zelf te weten wat je doet en hoe ver je kunt gaan."

"Het is ook geen drama," zei Greta. "Of misschien juist wel. Ik weet het niet meer, Herma."

"Trouwt Nico met je? Weet hij al dat je zwanger bent?"

"Nog niet."

"Vertel hem dan maar gauw wat hij op zijn geweten heeft." Herma nam haar met strenge ogen op. "Je kunt er nu nog wel wat aan doen."

"Misschien wil ik dat juist niet, Herma. Ik kan het kind toch houden? Ik kan het houden, wat er verder ook zal gebeuren."

"Dat is lastig. Een baby krijgen is leuk, maar als je er zelf voor moet gaan werken valt het niet mee. Je ouders..."

"Op mijn ouders hoef ik niet te rekenen," zei Greta heftig.

"Laat het dan wegmaken. Er is wel een dokter die het voor je wil doen."

"Ik moet er eerst goed over nadenken, Herma. Abortus lijkt me afschuwelijk. Nu ben ik eindelijk in verwachting en dan moet ik het weg laten maken. Dat is wreed!"

"Ik begrijp wat je voelt, Greta," zei Herma zacht. "Wat ik zeg klinkt misschien hard, maar ik meen het goed met je. Als ongehuwde moeder sta je buiten de gemeenschap. Dat hoeft niet altijd, maar ik ken vrouwen waarmee dat wel het geval is. Het ligt niet zo simpel, je kunt niet alleen beslissen. Zie je Nico vanavond nog?"

Greta sloeg haar oogleden neer en zakte neerslachtig in haar stoel weg. "Vlak voor die ellendige malaria heb ik hem voor het laatste gezien, Herma," zei ze met een zielig stemmetje.

"Ook dat nog," zei Herma scherp. "Hij heeft je in de puree geholpen, hij moet mee beslissen. Ik denk dat ik wel weet wat hij zal zeggen als hij het hoort. Als je er prijs op stelt zal ik het je vertellen. Niet om je te ontmoedigen, maar ik ben al wat ouder en ken de mannen een beetje..."

"Je hoeft me niet te sparen, Herma."

"Laat het maar wegmaken, dat zal hij zeggen," zei Herma vinnig.

"Greta, al die soldaten zijn eenzaam en doen alles om een vrouw te versieren. Dat lukt hier op Nieuw-Guinea meestal niet. De dames kijken wel uit, vooral de getrouwde. Veel vrouwen die voor een avontuurtje in aanmerking komen zijn hier overigens ook niet. Doorn had geluk dat hij tegen jou aan liep. Een aantrekkelijke vrouw die zich bijna zonder slag of stoot gewonnen geeft. Je was eenzaam en rijp voor een slippertje. Of hij dat aanvoelde? Ik kan het je niet vertellen. Je was blij dat hij aandacht aan je schonk en voor je het wist hing je, Greta. Je hebt met vuur gespeeld en je gat gebrand. Denk je nu dat Nico Doorn met je zal trouwen? Hij heeft in Holland een jonge vrouw zitten, al zegt hij tegen jou dat hun huwelijk niets voorsteit. Jij kunt dat niet controleren en bent het slachtoffer van zijn mooie praatjes." "Ik heb me niet direct in zijn armen geworpen," protesteerde Greta. "Jij kent hem ook niet goed, Herma. Je ziet in hem een marinier die met iedere andere vrouw genoeg zou hebben genomen. Ik weet dat hij zo niet is. We hebben er genoeg over gesproken. Als hij weet dat ik zwanger ben wil hij juist wel met me trouwen. En dat is nu

net wat ik niet wil!"

"Nu spreek je in raadselen," zei Herma met opgetrokken wenkbrauwen. Greta haalde diep adem en ratelde haar verhaaltje af. Ze vertelde wat Doorn had gezegd over trouwen en de plicht van een man als hij een vrouw in "gezegende" omstandigheden had gebracht.

"Nou, duidelijker kun je niet zijn," zei Herma toen Greta zweeg. "Ik vind het ook een ouderwetse stelling van Nico. De normen die vroeger golden zijn nu uit de mode. En dat is maar goed ook. Abortus mag niet, schat. Maar er zijn altijd wel doktoren te vinden die het snel en vakkundig doen. Het is zonde dat je er zo voor staat, Greta. Je had iets moeten gebruiken. Je bent toch geen meisjes van twaalf meer?" "Paul kon me geen kind geven," zei Greta dof. "Dat is zeker een verrassing voor je."

Herma schrok van haar bekentenis. "Is dat waar? Waarom heb je dat nooit verteld? En heb je daarom gezorgd dat je nu zwanger werd?" "Nee, daarom heb ik het niet gedaan. Misschien onbewust wel, Herma." "Arme schat," zei Herma deernisvol. "En nu je een kind verwacht moet je het laten verdwijnen."

Greta sloot haar ogen en fluisterde hartstochtelijk: "Ik wil het kind hebben, Herma. Maar Nico ook. Ik wil hem en het kind. Maar als hij me neemt omdat hij toevallig de verwekker van het kind is..." Ze opende haar ogen en bewoog haar hoofd met een woedende ruk naar voren. "Nou, dan kan hij barsten!"

"Dat meen je niet, kindje. Twee maanden geleden zag ik al dat je stapel op die jongen was. Verliefd als een bakvis. Dat is heus geen schande, het overkomt je gewoon. Het was zo overduidelijk aan je te zien, liefje."

"Over een maand of wat zie je nog meer aan me," zei Greta, een hand op haar buik drukkend.

"Maar er is nu nog niets. Je bent het zo kwijt. Vanavond met Nico praten. Zet hem maar voor het blok. Wel de lusten en niet de lasten? Goed, trek daar je conclusies uit en geef hem de bons. Geen misschien en geen gemaar. Klare taal en anders het gat van de deur. Ja, zo moet je mannen aanpakken."

In weerwil van de grote ernst van het onderwerp moest Greta toch om haar kordate vriendin lachen. Herma was scherp, maar had zij niet het beste met haar voor?

"Wat zou jij doen in mijn plaats?" vroeg Greta.

"Kind, ik kan me niet voorstellen dat ik me in een dergelijke situatie zou laten manoeuvreren," antwoordde Herma bedachtzaam. "Maar goed, als je het graag wilt weten... Nee, ik zou me niet lang bedenken en het weg laten maken. Het is nu immers nog geen kind? Hoe langer je wacht, des te moeilijker zal het worden, Greta."

"Nico komt niet meer," riep Greta wanhopig uit. "Moet ik dan naar Klademak hollen en aan de poort vragen of ze hem op willen halen?" Herma trok met haar schouders. "Ik weet het niet, meisje. Wacht nog een dag of wat. Misschien heeft hij straf en mag hij de poort niet uit."

"Dan weet Harry Dupont me toch te vinden?"

"Ja. Maar wat kan er dan aan de hand zijn?"

"Wist ik dat maar," zei Greta.

Kees kwam thuis en vroeg om koffie. Hij zag er vermoeid uit. Herma schoot de keuken in en Kees hield Greta een pakje sigaretten voor. Hij nam haar scherp op en zei, vuur gevend: "Wat zie jij er opgewonden uit, Greetje. Is er iets aan de hand?"

"Het komt door de malaria," probeerde zij luchtig te antwoorden, maar het leugentje ging haar slecht af. "Nico komt niet meer," zei ze strak en speelde nerveus met haar sigaret.

Kees verschoof zijn bril en keek haar vragend aan. "Zo? Laat hij niets meer van zich horen?"

"Sinds die malaria-aanval heb ik hem niet meer gezien. Hij is één keer geweest en heeft met Annie gesproken. Hij beloofde de volgende avond terug te komen, Kees."

Kees blies kringetjes en keek haar toen geamuseerd aan. "Zou hij nog wel in Sorong zitten?"

"Wat bedoel je? Dan zou hij het me toch wel laten weten."

"Toevallig weet ik dat er een paar dagen geleden een peloton mariniers naar Sausapor is vertrokken. Wacht 'ns, dat was toen jij ziek in bed lag."

"Het zou zijn peloton kunnen zijn," zei Greta, maar zij geloofde haar eigen woorden niet. "Weet je niet welk peloton het was, Kees?"

"Geen idee."

Hij keek haar opmerkzaam aan en schudde zijn hoofd, alsof hetgeen hij zag hem niet beviel. "Er is meer met jou aan de hand, Greta. Je bent gespannen, ik zie het aan je ogen. Voor de draad ermee, kindje." "Er is heus niets, Kees."

"Niet voor mijn oren bestemd zeker," bromde Kees. "Ik zou het toch wel graag willen weten want zoals je nu bent ken ik je helemaal niet."

"Je mag het wel weten," zei Herma, die met koffie binnenkwam. Ze wisselde een blik van verstandhouding met Greta. "Over een poosje ziet hij toch wat er aan de hand is, of hij moet al stekeblind zijn."

"Nu weet ik in welke richting ik moet denken," zei Kees. "Grote moeilijkheden, Greta."

"Ik ben in verwachting. Dat is geen biologisch wonder, hè?"

"Nee, dat niet direct," zei Kees onbehaaglijk.

"Nico is niet meer op komen dagen nadat Greta ziek werd," zei Herma. "Dat hoort ook nog bij het drama. Mannen vatten alles toch maar..."

"Stil maar," zei Kees snel. "Ik weet wat je wilt zeggen. Ik vertelde Greta net dat er een peloton mariniers naar een actiegebied is vertrokken. Nico zit momenteel waarschijnlijk in de rimboe, dames."

"Dan had hij haar moeten schrijven," pinde Herma.

"Denk je dat hij in de rimboe een brief kan posten?"

"Kees heeft gelijk," zei Greta. "Als hij inderdaad in dat actiegebied zit zal hij me wel schrijven en de brief met een boot meegeven."

Herma voorzag hen van koffie en zei toen met een waarschuwend klank in haar stem: "Greta weet nog niet wat ze zal doen. Ik heb haar het advies gegeven het weg te laten maken."

Kees maakte een heftige beweging, zijn kopje bijna van de tafel vegend. "Verdomme, van jou verwacht ik niet anders, Herma! Radikale maatre-

gelen, goed zo. Maar hoe denkt onze Greta er zelf over? En Nico? Of heeft hij geen stem in het kapittel? Verdorie, hij weet natuurlijk nog van niets!"

"Ik zal moeten wachten tot hij terug is."

"Je moet hem een brief schrijven. Vanavond nog. Alles uitleggen, daar heeft hij recht op. Als ik in zijn schoenen stond zou ik het ook willen weten."

"En mee beslissen," zei Herma.

"Ik kan het niet erg slim vinden," zei Kees. "Twee volwassen mensen... Dit was niet nodig geweest. Maar ja, waar hartstocht in het spel is..."

"Maak er maar geen flauwe grapjes over," zei Herma. "Jij staat natuurlijk aan de kant van Doorn, daar ben je een man voor."

"Ik sta niet aan iemand zijn of haar kant." Kees schudde traag met zijn hoofd en dronk slurpend van zijn koffie. "We weten niet hoe Nico over deze eh, ontwikkeling denkt. Jullie moeten zelf de oplossing zien te vinden, Greta. Als hij je laat stikken zit jij met de gebakken peren. Hebben jullie nooit ergens over gepraat? Over later... Of hebben jullie geen plannen gemaakt, doe je niets anders dan...je weet wel."

"Kees, nu ga je te ver," zei Herma berispelend en schonk zijn kopje vol. "Je ziet toch wel dat Greta ermee zit? Kun je nu echt geen positievere bijdrage tot dit gesprek leveren?"

"Wat ik al niet kan," zei Kees en hij keek Greta verontschuldigend aan. "Sorry, Greta. We zullen je natuurlijk helpen. Ik wil wel met Nico gaan praten als je daar prijs op stelt. Maar als je het zelf liever op wilt knappen heb ik daar alle begrip voor. Dan bemoeien we ons niet met de kwestie. Wat jij, Herma?"

"Ik wil me er wel mee bemoeien. Maar als Greta het zelf wil doen leg ik me daar bij neer."

"Heel goed," zei Kees. "Dan mag jij het zeggen, Greta."

"Eerst een brief schrijven," zei Herma. "Je moet vragen wat hij wil. Geen vage beloften, daar heb je niets aan. Het moet niet zo zijn dat straks het vogeltje gevlogen is en dat jij met de brokken blijft zitten."

"Ik stel je hulp op prijs," zei Greta dankbaar. "Maar ik geloof toch dat ik het zelf wil uitzoeken. Ik heb me heel wat ellende op de hals gehaald en zal zien hoe ik er weer uit kom. Als ik hulp nodig heb klop ik toch bij jullie aan."

"Het komt allemaal wel goed," zei Kees met een bemoedigend knikje. Greta nam afscheid van haar vrienden, waarna zij naar huis reed. De brief moest zonder uitstel geschreven worden. Dan zou Nico over een dag of wat weten hoe de zaken er voor stonden. Als hij snel reageerde wist zij over een week of wat wat haar te doen stond. Ze nam een fles bier uit de koelkast en ging aan het bureau van Paul zitten. De woorden kwamen vlot en toen ze klaar was met de brief nam ze een bad. Terwijl ze haar lichaam van top tot teen inzeepde zag ze opeens de wereld niet meer zo somber als enkele uren geleden.

Nadat zij Greta hadden uitgelaten zette Kees een fles jenever op de tafel en schonk zich een flinke borrel in.

"Dat heb ik wel nodig," verzuchtte hij.

Herma ging tegenover hem zitten en zei spottend: "Jij? Jij bent niet

zwanger."

"Dat moest er verdomme ook nog bijkomen," grinnikte hij. "Toch heb ik die borrel nodig."

"Geef mij er dan ook maar een," zei Herma. "Greta heeft het niet aan me gemerkt, maar ik schrok me wild toen ze het me vertelde."

"Ik ook. Het ging me koud over de rug. Het is te hopen dat Nico..."

"Nico?" spatte Herma op. "Die zien we niet meer terug."

"Vast wel. Hij is gek op die meid."

"O ja? Een manier die de buik van een vrouw als oefengebied ziet? En dan nog raak schieten ook! Een smerige fielt, dat is Nico Doorn. Probeer het niet goed te praten, Kees."

Kees was het niet met haar eens. Hij gaf Herma een borrel en schonk zichzelf een tweede in. "Ik denk dat hij zo voor de deur staat als hij hoort wat er aan de hand is. Je moet mijn mensenkennis niet te laag inschatten, meisje."

"Ik zeg al niets meer," zei Herma en verslikte zich in haar borrel.

"Ik heb altijd de overtuiging gehad dat Nico heel veel om Greta geeft, Herma. Vanaf het begin van de affaire heb ik hem goed in de smiezen gehouden omdat ik toch wel bang was dat Greta zich in een onbesuisd avontuur zou storten. Nico is niet zo'n rokkenjager als jij denkt."

"Alle mannen zijn rokkenjagers," zei Herma schamper. "Als hij Greta niet had kunnen krijgen was hij misschien wel op Annie afgestapt."

Kees begon bulderend te lachen, veegde zich de tranen uit de ogen.

"Nu maak je het helemaal fraai, schat! Wie weet had hij nog wel een oogje aan jou gewaagd..."

Herma keek hem vernietigend aan vanachter haar bril en schoof het jeneverglas bruusk van zich af.

"Spot maar, Kees. We zullen wel zien wie van ons tweeen gelijk heeft."

"Ik," zei Kees.

Herma speelde met een knoop van haar bloesje en knikte. "Ik hoop het voor Greta," zei ze zacht.

HOOFDSTUK 15.

Het was een winderige dag met veel bewolking. De mariniers liepen met al hun kleren aan door de kampong, de mouwen omlaag en alle knopen dicht. Het verschil in temperatuur met de vorige dag bedroeg minstens een graad of tien.

Luitenant Drost zat met Oord te praten. De laatste twee dagen was hij na lang wikken en wegen tot de slotsom gekomen dat zij op de verkeerde weg waren. Elke dag op goed geluk de wildernis in leidde tot geen enkel resultaat. Het was ronduit ontmoedigend en tevens buitengewoon frustrerend, temeer omdat sergeant Room wel enkele successen had geboekt. Het lopen door de rimboe was afmattend. Blaren en kapotgeschuurde heupen, knellende riemen, schurende koppels, oververmoeidheid en gekanker van de manschappen, dat bereikte hij ermee. Na lang piekeren in de donkere nacht stond hem nu een plan voor ogen dat naar zijn mening wel enige kans van slagen had. Hij had bij de uitvoering van zijn plannen echter wel de hulp van de kampongbewoners nodig.

"Oord, ik ben tot de conclusie gekomen dat we zo niet langer door kunnen gaan."

"Nee, luitenant," zei de ander afwachtend. Hij wist heel goed waar de officier door geplaagd werd. Het was ook zijn eigen probleem. Na elke mars door de rimboe voelde hij hoe zijn spieren protesteerden. Het ging niet meer. Hij werd mager en sliep de meeste nachten slecht of in het geheel niet.

"Weet je wat het is?" vervolgde Drost. "We breken onze nek op dit terrein. Per dag leg je maar een paar kilometers af. Dat is te gek om los te lopen. Het heeft ook geen enkele zin. We dwalen doelloos rond en verbruiken al onze energie met dat domme gesjouw. Ik heb al een paar keer iets opgevangen, de mannen beginnen het zat te worden. Vannacht kon ik niet in slaap komen en toen vond ik een oplossing. Ik hoop tenminste dat het een oplossing zal bieden."

"Hum," zei Oord en hij knikte gretig.

"Vandaag doen we niets meer, daarvoor is het al te laat. Maar morgenochtend zou ik een stuk of wat mannen van de kampong als verkenners het bos in willen sturen. Die kerels bewegen zich vrij snel in het bos. Zij kunnen de vijand opsporen terwijl wij hier wachten en onze krachten sparen voor een echte actie. Als zij ploppers in het bos vinden is het onze tijd om er als de gesmeerde bliksem op te springen."

Oord deelde het enthousiasme van de officier niet ten volle. Hij wist dat er van prachtige plannen vaak niet veel terecht kwam. In de Papoea's had hij totaal geen vertrouwen. Zij waren nu eenmaal bang voor vuurwapens, zeker wanneer die aan Indonesiërs toebehoorden. Hij keek Drost aan en sprak zijn gedachten niet uit. "Het lijkt me een goed idee, luitenant," zei hij op gereserveerde toon. "Het wordt nu ook wel tijd voor wat vuurwerk."

Drost knikte met een zelfingenomen lachje rond zijn lippen spelend. "Zo denk ik er ook over, majoor. We kunnen de Papoea's met shag betalen. Ik denk aan een pakje per man per dag. Twee pakjes als zij

de vijand lokaliseren."

"Uitstekend," zei Oord. Goede dagen van rust zouden nu aanbreken. Eindelijk kon hij wat op adem komen en zijn lichaam verzorgen. Tropenzwernen en blaren laten behandelen door de ziekenverpleger, zwemmen in zee en voor de rest niets dan rusten. Hij sloeg naar een zoemend insect dat het op zijn neus voorzien had en zei energiek: "Luitenant, ik ben van mening dat we nu al moeten beginnen. Het is beter dat we geen dag verloren laten gaan."

"Nu beginnen? Vanmiddag komt er een klep met uitrusting. Het lossen zal veel tijd vergen en we hebben iedereen nodig. Laten we het op morgen houden. We zullen om te beginnen het plan aan Ohm voorleggen. Hij moet het vanmiddag met de kapala-kampong bespreken."

Doorn werd in zijn middagrustslaapje gestoord door de rauwe schreeuwstem van Oord. De onderofficier liep in zijn sportbroek en op teenslip-pers door de kampong.

"Alle hens! De klep is aangekomen... De losploegen naar het strand!" riep hij, met zijn handen een trechter voor zijn mond vormend.

Doorn stond op, schoot in zijn slippers en sprong in het hete zand voor het huis. Plotseling was Kwoor in rep en roer want met het landingsvaartuig zou ook wel post zijn meegekomen.

Het was bijna drie uur toen de eerste rubberboot zich van het plompe landingsvaartuig losmaakte en zwaar geladen in de richting van het strand kwam. Aan de horizon pakten zware wolken zich samen en verdreven het stralende blauw van de hemel, dat in de loop van de morgen het grijze dek had verjaagd. Het zag ernaar uit dat het niet de hele middag droog zou blijven. Luitenant Drost, als altijd onberispelijk gekleed, banjerde als een ongenaakbare veldheer op het strand heen en weer en maande tot grote spoed.

"Twee man het water in om de rubberboot op te vangen en naar het strand te brengen," zo verordeneerde hij. Zijn ogen zochten tussen de mariniers naar twee slachtoffers voor het karweitje. "Doorn en Dupont, jullie tot aan je middel het water in. Je brengt de boot heel voorzichtig naar het strand. Vasthouden tot de anderen klaar zijn met lossen. Er mag niets in het water vallen."

"Een leuk klusje," zei Dupont tegen een jongen van de Antillen. "Neem jij het straks van me over?"

De aangesprokene spuugde in het zand en zei grinnikend: "Reken daar maar niet op, maatje. Ik heb opdracht gekregen om de rommel van het strand naar de kampong te sjouwen."

"Schiet op, het water in!" riep luitenant Drost vol ongeduld. "De rubberboot is er bijna."

Toen Doorn zijn dreigende ogen zag ging er iets door hem heen. Zonder een woord te zeggen waadde hij de branding in. Het water was warm en zag er smerig uit. Hij had moeite zich staande te houden want de branding was vrij woelig. De rubberboot naderde langzaam. Een meter of vijftien uit de kust zette de bestuurder de motor af, waarna de boot door de golven in de richting van het strand werd geduwd. Doorn greep de draaglusen en wachtte tot Dupont dat aan de andere kant van de boot ook gedaan had. Daarna sleepten zij de zodiac verder

naar het strand, waar twee andere mariniers klaar stonden om de uitrusting te lossen.

"Komt er nog meer?" vroeg Dupont aan de bestuurder, een magere marinier met een gemelijk gezicht.

"De klep zit vol," antwoordde de man nors. "Er is wel voor een heel jaar proviand."

"Ik dacht dat we hier maar twee weken zouden blijven," zei Dupont.

"Is sergeant Bruinen ook meegekomen?" vroeg Doorn.

"Die bewaren we voor het laatste ritje. Hij is niet helemaal fris meer, zie je?"

"Man, ik wou dat ik niet helemaal fris meer was," zei Doorn.

De rubberboot was leeg en de losploeg ging onder de klappers zitten wachten op de volgende lading. Doorn en Dupont waadden naar het strand, maar halverwege werden zij tegengehouden door de stern van luitenant Drost.

"Blijven jullie maar in het water," riep hij.

Ze keerden mopperend terug. Het bevel negeren zou niet verstandig zijn.

"Laat hem zelf tot zijn ballen in het water gaan staan," zei Doorn.

"Dit is natuurlijk weer een van zijn pesterijtjes. Het wordt weer ouderwets gezellig, Duup. Ik weet nu zeker dat hij me moet hebben."

"Mij zeker ook," zei de ander klappertandend. Boven water werd het nu kif. De wind wakkerde aan en de eerste druppels waren al gevallen. Ze brachten nog zes keer de boot naar het strand en de geloste goederen stapelden zich op in de vorm van een slordige pyramide. Zo nu en dan dook luitenant Drost uit de kampong op en keek of alles wel goed verliep. Naar de groeiende berg op het strand keek hij niet.

Het begon opeens harder te regenen en de weinige mannen op het strand renden terug naar de kampong. Ook de losploeg verdween.

"Zijn we nu bijna klaar?" vroeg Doorn aan de zwijgzame veerman, wiens humeur bij elke vracht een graadje slechter werd.

"Nog een rit of vijf," schatte de man. "Als je de sergeant ziet zitten weet je dat de laatste vracht onderweg is."

"Dan is het ook haast nacht," gripte Dupont.

"Hou je maar kalm, Drost staat onder de bomen naar ons te loeren."

Dat was de druppel die de emmer bij Dupont deed overlopen. Hij kon zich niet langer inhouden. Zijn gevoel voor rechtvaardigheid deed hem alle voorzichtigheid uit het oog verliezen. Waarom zou hij tegen deze onredelijke behandeling niet mogen protesteren? Iedereen liet hen in de steek en voor aflossing werd niet gezorgd. Er was ook niemand meer om de boot te lossen, zodat zij ook nog voor dat karwei opdraaiden.

"Luitenant, wanneer worden we afgelost?" riep hij driest.

De officier bewoog zich niet. Hij stond als een spookachtige gestalte onder een klapperboom. Het antwoord hoorden ze boven de geluiden van de wind en de branding uit.

"Aflossing is niet nodig. Je blijft daar maar staan tot alles uit de landingsboot naar het strand is gebracht. Daarna kun je gaan eten."

"Niets zeggen," zei Doorn zacht maar dringend.

Dupont stond met blauwe lippen te klappertanden. Een machteloze

woede gloeide in zijn ogen, maar hij zweeg wijselijk.

"Hoorde ik je stem nog, Dupont?" sneerde de officier.

"Hij gaat wel weg," zei Doorn nog zachter. "We doen net of hij er niet is."

Doorn was ook kwaad. Hij was koud tot op zijn botten en klemde zijn kaken op elkaar om niet te klappertanden. Plotseling nam de regen in hevigheid toe en striemde recht in zijn gezicht, prikkelend als een koude douche. Ze telden de keren dat ze de rubberboot naar het strand brachten en losten. Nu zij dat laatste ook zelf moesten doen duurde het werk veel langer en de norse bootbestuurder vloekte alle duiveis uit de het.

"Nu nog één keer en het is gebeurd," riep hij eindelijk opgelucht uit.

"En dan mag je uit mijn naam tegen die mooie luitenant van je zeggen dat hij gauw het heen en weer moet krijgen!" Hij liet de zodiac nijdig grommend door de branding schieten.

"Gelukkig, de laatste keer," zei Dupont rillend.

Zijn gezicht was blauw als dat van een drenkeling en van top tot teen was hij doorweekt, evenals Doorn. Ze stonden zielig in het water als twee menselijke ducdalven en keken de rubberboot na in de schemering, die weldra plaats zou maken voor de duisternis.

"Nog een kwartier en dan is het donker," zei Doorn futloos.

"Heb jij nog honger, Nico?"

"Als een bootwerker," zei Doorn toepasselijk.

"Iedereen is ervandoor. Dat zijn nu je maats."

Ze zagen twee mannen het strand opkomen. Ze liepen zonder haast naar de stapel goederen en begonnen op bevel van Oord, die vlak na hen arriveerde, heen en weer te zeulen van de groeiende berg naar de kampong. Het werk schoot niet zichtbaar op. Luitenant Drost kwam met veerkrachtige tred aanlopen en keek met een cynisch lachje naar het kleumende duo in de branding.

"Kunnen jullie het nogal uithouden daar?" vroeg hij bijna vrolijk.

"Ik heb kippevel op m'n reet staan," riep Dupont verontwaardigd.

"En Doorn? Ook kippevel? Morgen zeker ziek..."

"Ik kan het nog uren volhouden, luitenant," gaf Doorn kalm ten antwoord.

"Mooi zo. Ik had van jou niet anders verwacht. Het eten is klaar. Als jullie zo nog even helpen met alles naar de kampong te slepen kun je gaan eten."

"We moeten op wacht," zei Dupont. "Wanneer moeten we dan verdomme eten?"

"Geen enkel probleem," zei de officier met een verdachte trilling in zijn dunne stem. "Terwijl de een snel zijn portie naar binnen werkt kan de ander lopen. En zeur niet langer, Dupont. Ik heb geen zin nog langer naar jouw gesputter te luisteren."

Hij draaide zich bruusk om en liep met grote passen het strand af, terug naar de kampong.

"Nu maak jij ook eens kennis met de ware aard van Drost," zei Doorn.

"Mij krijgt hij niet meer op de kast."

"Twee uur wachtlopen," zei Dupont opstandig. "Ik pik het niet van die kerel! Als ik de kans krijg schiet ik zijn ballen eraf!"

Doorn liet zich door zijn knieën zakken. Zo ver dat alleen zijn hoofd

nog boven het water uitstak. Onder het wateroppervlak was het niet zo koud.

"Daar komt de boot met sergeant Bruinen," meldde hij en wees in de verte, waar de contouren van de landingsboot nog vaag zichtbaar waren. De rubberboot had zich net losgemaakt van het vaartuig en kwam nu snel op de kust af. Ze vingen voor de laatste maal de zodiac op en begroetten sergeant Bruinen niet al te vriendelijk. Hij zat als een Turkse Pasja op de bodem van de zodiac, zijn pack met dekenrol aan zijn borst klemmend alsof het een baby was. Zijn ogen stonden niet bijster helder en toen hij rechtop ging zitten rook Doorn een zurige bierlucht.

"Hallo, daar zijn we weer!" riep de onderofficier blijmoedig en hij liet zijn baby bijna in het water vallen. Dupont wist het pack nog net op tijd te grijpen.

"Ja, u bent thuis, sergeant," zei de bootbestuurder. "Tahiti. De mooie meiden moet je er maar bij fantaseren."

"Jonges, help de ssss...sesjant effe," zei Bruinen. Hij ging wankelend rechtop staan, waarbij het niet veel scheelde of hij was ruggelings in zee gekieperd. Doorn trad ditmaal op als redder en duwde hem hardhandig terug in de boot. Ze hielpen Bruinen met uitstappen en nadat die operatie vlekkeloos was volbracht greep hij de touwlussen en ging met zijn buik over de rand van de rubberboot hangen.

"Heb...hebbik alles wel?"

Dupont nam zijn Uzi aan van de bestuurder en Doorn ontfermde zich over het pack.

"Wat had u allemaal nog meer bij u?" vroeg de man van de zodiac, die nu graag terug wilde naar de klep. Ze konden het vaartuig nu niet meer zien, het was praktisch donker.

Bruinen vloekte en sloeg zich kletsend voor het hoofd. "Jezus, de beurs!"

"Welke beurs?" zei Doorn ongeduldig.

"Me beurs," herhaalde Bruinen paniekerig. "Driehonderd balle naar de klote... Waar is me beurs?"

"In een van uw zakken?" dacht Dupont.

"Honderd piek van mezelf, tweehonderd van Oord. Alles is weg," jammerde Bruinen en hij keerde al zijn zakken binnenstebuiten. Er zat heel wat in, maar een beurs was er niet bij.

"Wat een ramp," klaagde hij. "Wat zal Oord zeggen als hij dit hoort." Hij klauterde met grote moeite terug in de boot, deed daartoe althans een poging, maar gleet zijdelings het koude water in. Nog een poging werd ondernomen en Doorn gaf hem grinnikend een kontje, zodat hij als een zoutzak in de zodiac plofte. Jammerend begon Bruinen te zoeken naar de verloren beurs en voor de tweede keer was het resultaat nihil. Doorn en Dupont hielden de lussen van de rubberboot vast en volgden vol ongeduld en geërgerd de verrichtingen van de wanhopige sergeant.

"Jonges, help...help me nou toch sjoeke," riep Bruinen met overslaande stem. "De beurs is weg, alle cente van de majoor naar de klote!"

"Verdomme, denk dan eens na, sergeant," zei de bootbestuurder nijdig.

"Ik moet weg, anders mis ik het schip straks nog."

Bruinen lag op zijn knieën in de zodiac, het toonbeeld van rampzalig-

heid. "Godsamme, hier ligt ie ook al niet," zei hij met vertwijfelde stem.

"In uw pack misschien," opperde Doorn hoopvol.

"Nee, dat kan niet. Zat in me...me...me linker broekzak. In de kota heb ik nog een pilsje gepakt en toen..."

"Dan ligt die verdomde beurs bij de Chinees in Sorong," concludeerde de bootbestuurder. "Uitstappen maar, sergeant. Ik ga terug naar de klep."

Ze hielpen Bruinen uit de zodiac. Hij lamenteerde, schold, vloekte en jammerde afwisselend, maar de bestuurder startte de motor en zwaaide grijnzend ten afscheid. Op volie snelheid schoot de rubberboot weg van het strand.

"Verdomde zak," zei Bruinen wraakzuchtig. "Hij heb die beurs ge...gejat, die gore vetnek."

"Dat lijkt me stug," zei Doorn. "U moet er maar eens rustig over nadenken. Zo'n beurs verdwijnt niet zomaar."

"Ik kan niet nadenken," zei de ander. "Er zit alleen maar bier in m'n kop en dan kun je niet denken. Jonges, jullie doen er ook geen moer aan. Help me toch sjoeke! Oord schiet me dood als ik hem vertel dat zijn poen weg is. Denkt ie strakkies ook nog dat ik het naar de hoeren heb gebracht..."

Het was ineens stikkedonker aan het strand. Sergeant Bruinen liet zich in het zand zakken en begon foeterend en smekend op handen en knieën over het strand te kruipen.

"Hier ligt de beurs niet, sergeant," zei Dupont. "U was dat ding al in de boot kwijt."

Er klonk een wanhopige zucht, toen stond de onderofficier steunend op en klopte zich het zand van zijn knieën.

"Kom, we gaan naar de kampong," zei hij, als bij toverslag ontuchtend.

"Oord kan dat geld wel op z'n buik schrijven. Ik had het van hem geleend en zou het deze maand terugbetalen. Verdomme, had ik het maar in Sorong gelaten. Hij kan hier toch niets met tweehonderd piek." Hij liep stil achter hen aan naar de kampong, struikelde enkele malen, maar nam niet de moeite te vloeken. Hij wist wel dat Oord hem niet bepaald vriendelijk zou ontvangen. Niet over het geld praten had geen zin nu twee mariniers wisten dat hij de beurs kwijt was geraakt. Over een kwartier wist de hele kampong het natuurlijk...

"Sergeant, ik neem het je hoogst kwalijk dat je in sloopstijd bier hebt gedronken," zei luitenant Drost uit de hoogte en hij ondersteunde zijn woorden met een krachtig geklop op de vloer van het huis. "Je begrijpt dat ik het volste recht heb om je te rapporteren, maar dat wil ik onder de gegeven omstandigheden niet doen. Een zware overtreding blijft het echter wel en ik hoop dan ook dat dergelijke dingen in de toekomst niet nog eens zullen voorkomen."

"In geen geval, luitenant," zei Bruinen schuldbewust. "Het is ook echt wat uit de hand gelopen. Je wacht op de boot, het is warm, je krijgt trek in een koud biertje..."

Ze zaten tegen de achterwand van het grote huis en waren net klaar met eten. Oord had de smoor in en liet dat overduidelijk, op haast

demonstratieve wijze blijken. Nadat Bruinen zijn dubbele zonde had opgebracht was hij tegen hem uitgevaren. De strakke blik van luitenant Drost had hem snel weer tot bedaren gebracht, maar nu kwam zijn woede in volle hevigheid terug.

"Mijn geld weg," zei hij onthutst. "Tweehonderd gulden... Hoe denk je dat op te lossen, Bruinen?"

"Je moet nu nog een maand wachten," zei Bruinen ongelukkig. "Ik ben weer verdomd stom geweest. Ik had het geld beter op de bank kunnen zetten want nu ben ik er zelf ook nog honderd piek bij ingeschooten."

"Dat is toch wel zonde, sergeant," teemde Drost. "Dat was mij vast niet gebeurd."

"Ik snap er niets van, luitenant," zei Bruinen, zich het hoofd krabbend. "Was ik maar niet naar de kroeg gegaan."

Luitenant Drost kreeg nu genoeg van het geharrewar. Hij ergerde zich aan Bruinen, die een verschaalde alcoholwalm om zich heen had hangen. Zelf had hij ook wel trek in een koud pilsje.

"Je had best een paar dozen bier uit Sorong mee kunnen brengen, Bruinen," zei hij. "Enfin, daar heb je nu eenmaal niet aan gedacht en we zullen het dus zonder moeten stellen."

"Luitenant, ik dacht..."

"Laat maar zitten," zei de ander scherp. "Ik wil er niet meer over praten. Je zorgt dat de majoor zijn geld terugkrijgt en daarmee basta." Hij presenteerde sigaretten van een duur merk en liet zich door Oord vuur geven. Toen hij rookte zei hij met half toegeknepen ogen: "Ik wil het nu met jullie over de compagnie hebben. Of liever ons peloton." Oord knikte. "Jawel, luitenant."

"We zullen hier wel een maandje blijven," zo vervolgde Drost. "Dat is geen ramp want de klep heeft voorraden gebracht waarmee we nog wel een jaar kunnen doen. Wat dat betreft zie ik dus geen problemen. De mariniers van jullie compagnie zijn voor mij wel een probleem. Nog steeds, moet ik eigenlijk zeggen. Ik heb het er al met je over gehad, majoor. Nu sergeant Bruinen er ook is herhaal ik het nog eens. Dat padvinderachtige gedoe hangt me de strot uit. Van hier tot Biak en misschien nog wel verder. Ik heb het rommeitje de laatste dagen eens onopvallend gadeslagen en ik zie mensen die er nog steeds als landlopers bij lopen."

"Het is hier een primitieve bedoening," zei Oord.

"Dat is geen excuus. Lange haren, smerige kleren, geen van de kerels scheert zich iedere morgen. Zie ik er soms ook als een schooier uit?" Oord bestudeerde het gladde gezicht van de officier en haalde met een bokkig gebaar zijn schouders op. Hij kon moeilijk zeggen dat Drost naar zijn mening een baby-face had. Het lag hem wel voor op de tong, maar hij slikte het in en zei stijfjes: "Dat wil ik niet beweren, luitenant. Ze kunnen hier niet naar de kapper, dat vergeet u."

"Barendse knipt goed," zei Drost. "Maar er zijn niet meer dan vijf mannen die zich door hem hebben laten knippen. Ik heb ze de kans gegeven het vrijwillig te laten doen, nu moeten we het maar verplicht stellen. Morgen wordt iedereen geknipt. Lang of kort haar, maakt niet uit, de bloempot er maar op. Of is dat niet mooi genoeg? Moet

je soms naar je meisje, majoor?"

"Was dat maar waar," zei Oord zuchtend en even zag hij Viola Liauw voor zich.

"Allemaal onder het mes morgen," herhaalde de officier. "Een lust voor het oog zal dat zijn als ze met korte koppies door de kampong lopen. In schone kleren uiteraard, plus geschoren kin en wangen. Een snor mogen ze voor mijn part laten groeien. Ik wil mariniers zien en geen zwervers! Verder moet er meer aandacht worden besteed aan de hygiëne. Kleren goed wassen en vooral de diverse lichaamsdelen niet vergeten. Geen zeep? Dan maar met zand in de kali."

"We zullen ervoor zorgen, luitenant," zei Oord. "En de discipline wat opvoeren, ze worden zo lui als varkens."

"Dat kan z'n nut hebben, majoor. Leg de zweep er maar over. Afijn, dat kan ik wel aan jullie overlaten. Sergeant Vermeulen weet ook wel hoe hij de kerels aan moet pakken."

"Ik ook wel," zei Oord, die danig in zijn sas was met de nieuwe orders. "Vooral Doorn en zijn maatje moeten weten dat ze niet bij de padvindertij zitten," zei de officier. Hij kreeg opeens een ontevreden uitdrukking op zijn gezicht. Bruinen achtte het raadzaam niet in de verdediging te gaan. Hij had er ook geen vermoeden van waarom luitenant Drost speciaal Doorn en Dupont noemde. Er was tijdens zijn afwezigheid vermoedelijk iets gebeurd waardoor de beide heren zich het ongenoegen van de officier op de hals hadden gehaald. Luitenant Drost liet zijn ogen door het huis dwalen. Overal zaten groepjes mariniers te praten. Het vuur in de kombuis wierp een rossig schijnsel door het huis. Nog net binnen de lichtkring zag hij de twee schuldwachten lopen. Hij zag dat Doorn iets in zijn ene hand hield en dat hij ermee zwaarde alsof het een fakkel was. Zonder zich een ogenblik te bedenken stond hij op en riep luid: "Jij daar, wat heb je in je hand, Doorn?"

"Een Panorama," antwoordde Doorn en keek beduusd naar het dubbelgevouwen tijdschrift in zijn hand.

"Je loopt dus tijdens je wacht te lezen."

"Nee. Ik loop er mee naar de vliegen te slaan," antwoordde Doorn. Hij wist wel dat hij geen enkele kans had. Drost zocht een stok om mee te slaan en hij had hem die als het ware zelf aangereikt.

"Je liep verdomme te lezen," zei luitenant Drost driftig. "Wat doe je anders met zo'n blad." Hij keek Oord aan. "Majoor, liep die vent te lezen?"

"Jazeker luitenant," zei Oord haastig. Hij deed nu ook een duut in het zakje. "Ontken maar niet, Doorn. Je loopt met een Panorama, ik zie het toch ook?"

Doorn keek hem kalm aan, maar zijn hand met het tijdschrift erin trilde. "Ik liep niet te lezen," herhaalde hij, inwendig steenkoud wordend. Luitenant Drost werd nu kwaad. Hij duldde geen tegenspraak van een mindere en had ook geen protest van Doorn verwacht. Hij dacht weer aan het lossen van de rubberboot en de recalcitrante houding van Dupont. "Doorn, we praten er niet lang over. Je liep te lezen. Of in ieder geval naar de foto's te kijken. Loop jij vannacht maar eens twee uurtjes extra, dan zul je in het vervolg wel uitkijken. Lezen terwijl je wacht hebt! Ga straks maar naar korporaal Jetses en vraag welke wacht

je moet overnemen. Ik krijg jou wel klein, Doorn." Drost keek hem met van woede fonkelende ogen aan, stak toen een vinger uit naar Dupont en snauwde: "Dupont, jij loopt ook extra."

"Ik heb geen tijdschrift aangeraakt, luitenant," sputterde Dupont tegen. "Dat weet ik ook wel. Je had Doorn erop moeten wijzen dat hij niet mocht lezen. Samen een extra wachtbeurt, Dupont. Het is een dubbel-post en Doorn kan niet in z'n eentje lopen."

"Luitenant, ik..."

"Geen woord meer," riep Drost. "Als jullie straks afgelost zijn ga je naar Jetses. En wee je gebeente als je het vergeet!"

"Zo moet je ze aanpakken," zei Oord grimmig, nadat een van woede kokende Dupont en een onverschillig grijnzende Doorn hun ronde door de kampong hadden vervolgd, de laatste nu zonder tijdschrift.

"Verklede burgers," voegde Oord eraan toe. "Die Doorn moeten we in de gaten houden, dat zie je maar weer."

Bruinen schudde zijn hoofd en keek met gefronste wenkbrauwen van de een naar de ander.

"Niet mee eens, sergeant?" vroeg de officier.

"Nee, ik ben het er zeker niet mee eens," zei Bruinen op zijn hoede. "Het is hier geen strafkamp."

"Dat beweert ook niemand, maar regels zijn regels en die zijn er nu eenmaal niet om met voeten te treden."

"Doorn las niet."

Drost maakte een maaiend gebaar met een arm. "Nee, misschien niet. Maar hij had een Panorama en liep ermee te zwaaien. Ik heb niet gezien dat hij er in las."

Bruinen trok met zijn mondhoeken. Hij was nog maar enkele uren in de kampong, maar hij wist al precies wat hij aan de officier had en wat hij van hem kon verwachten. Hij deed er verder het zwijgen maar toe en trok zich terug in het hoekje dat hij toegewezen had gekregen.

Ze kregen van Jetses de wacht van twaalf tot twee. Dupont was in alle staten en na hun wachtbeurt bleef hij aan een stuk door op Drost en Oord schelden. Zo luid zelfs dat hij de aandacht van de officier trok.

"Dupont, kom hier!"

"Daar heb je het al," zei Doorn. "Met ja en nee antwoorden, verder niets. Je doet alles wat hij zegt, al wil hij je de zee laten leegscheppen met je vechtpet."

"Kom jij me dan helpen?" vroeg Dupont bekommerd en hij begaf zich naar de opperrechter, die hem met koude ogen opnam.

"Had je nog iets op je lever, Dupont?" vroeg Drost ijszig.

"Nee luitenant."

"Ik meende dat ik je stem hoorde. Dat zal dan wel een vergissing zijn geweest. Ik riep je omdat ik nog een karweitje voor je heb, Dupont. Onder het huis staat een emmer. Er zitten wat sokken in die gewassen moeten worden. Pak die emmer, ga ermee naar de kok en vraag om warm water. Daarna ga je de sokken voor me uitwassen. Dat is zo gebeurd, Dupont."

"Moet dat zo laat nog?"

"Het is pas acht uur geweest," zei Drost beminnelijk. "Noem jij dat laat?"

"Ik wilde gaan slapen. Om twaalf uur moeten we weer op wacht."

"Dat heb je aan je maat te danken. Maar je hebt nog tijd genoeg voor die sokken. Een kwartier, dan ben je klaar."

"Barendse heeft toch geen warm water meer."

De officier kneep zijn lippen tot een scherpe lijn en keek hem vertoerd aan. "Naar de kok met die emmer, Dupont!"

Dupont schrok van de toon die nu werd aangeslagen. Om de officier niet tot het uiterste te tergen sprong hij mopperend in het zand, pakte de emmer met sokken en liep ermee naar Barendse.

"Heb je warm water voor me, kok?"

Barendse bekeek hem met de grootst mogelijke minachting. Hij was juist klaar met het schoonmaken van het fornuis en voelde zich oppermachtig in zijn keuken. "Geen warm water meer," zei hij onbewogen.

"Wat moet jij trouwens met warm water doen, Dupont?"

"Sokken wassen."

"Het spijt me voor jou," zei Barendse huichelachtig. "Je loopt morgen maar met zweetsokken."

"Het zijn de sokken van Drost."

"Dat maakt voor mij geen enkel verschil. Ik steek het vuur ook niet aan voor de zweetsokken van een officier."

Dupont begreep dat hij niet hoefde te rekenen op de kok. Hij pakte de emmer op en sjouwde ermee naar het hoekje van luitenant Drost, zich alvast wapenend voor diens toorn. Toen hij voor hem stond vestigden vier ogen zich op hem.

"Sokken al schoon, Dupont?" vroeg Drost niet onvriendelijk.

Dupont haalde diep adem en zette zich schrap tegen de storm die na zijn antwoord zeker zou losbarsten.

"Barendse wil me geen warm water geven, het vuur is uit."

"Dan maar in koud water wassen. Ik kan er verder ook niets aan doen."

"In koud water krijg ik de sokken niet schoon."

"Goed spoelen. Ik heb geen zweetvoeten."

"Waar krijg ik dan water?"

"In de kali," zei de officier onheilspellend en zijn mondhoeken trokken nerveus. "En schiet op, anders verlies ik mijn geduld nog."

"Je hoort wat de luitenant zegt," riep Oord met overslaande stem.

"Ga die sokken wassen, stuk ongeluk!"

Een niet erg diplomatiek antwoord inslikkend liep Dupont naar de kali, die vlak achter de kampong stroomde. Het was er zo donker dat hij geen hand voor ogen kon zien. Op de tast haalde hij de emmer door het water en begon aan zijn karwei. Toen hij de sokken enkele malen had gespoeld en uitgewrongen schoot hem een plan door het hoofd waarom hij zelf moest lachen. In een flits zag hij de sokken van Drost wegdrijven. Wraak? Ach, hoe kon een armzalige marinier als hij zich op een luitenant wreken? En toch doe ik het, dacht hij. Al is het nog zo kinderachtig, ik zal hem een poets bakken. Hij pakte op de tast twee sokken van het hoopje, ze hadden toch allemaal dezelfde maat, en smeed ze zo ver mogelijk in de kali. Hij hoorde de plons

en lachte sardonisch. Met de overgebleven sokken in de emmer struikelde hij naar het grote huis. Hij kwakte de sokken voor de voeten van Drost op de vloer en zei oneerbiedig: "Hier zijn uw sokken."

De officier keek met strakke lippen naar het bergje, telde de sokken en zei ontstemd: "Er mist een paar, Dupont. Wat heb je uitgevreten?" "Niets," zei Dupont.

"Er missen twee sokken."

"Klopt."

"Dat klopt helemaal niet," zei Drost op ijzige toon. "Waar zijn die sokken gebleven? Heb je ze bij de kali laten liggen?"

"Ze zijn erin gevallen," zei Dupont.

"Hoe heb je dat gehad? Erin laten vallen!"

"Ik dacht dat ik een krokodil hoorde, luitenant. Van schrik liet ik toen twee sokken in het water vallen. De kali stroomt snel en het was daar zo donker dat ik geen bal kon zien." Het gezicht van Drost was wit geworden. Het vel spande als papier over zijn kaken en in zijn ogen brandde een langzaam groter wordend vuur. Een ogenblik dacht Dupont dat hij de wind van voren zou krijgen, maar de officier schudde zijn hoofd, trok met zijn mondhoeken en zei op een toon alsof hij het tegen een klein stout kind had: "Ga jij maar naar je plaats, Dupont. Morgen spreken we elkaar nader."

"Dwars en verkeerd zijn ze, luitenant," zei Oord geërgerd. "Die dienstplichtigen van tegenwoordig zijn geen knip voor de neus waard. Nee, dan in onze tijd..."

"Ik begin te geloven dat je gelijk hebt, Oord. Maar ik ben nog niet klaar met dat heerschap. Sokken in de kali laten vallen! Hij heeft ze erin gegóoid, majoor!"

"Hij en Doorn zijn twee handen op één buik," zei Oord. "Op Biak viel Doorn al op en ik denk dat hij Dupont besmet heeft."

Oord vertelde het verhaal over het bivak en de ander luisterde aandachtig, zonder hem te onderbreken.

"Ja, dat is Doorn ten voeten uit," zei hij na afloop. "Ik heb hem zelf opgeleid, majoor. En het valt me mee dat hij zijn ene streep nog heeft gehaald. Maar een echte marinier zal het nooit worden en dat zit me nog altijd een beetje dwars."

"Je zit er maar mee," zei Oord verontwaardigd. "En dan zijn er ook nog onderofficieren die hem de hand boven het hoofd houden."

"Sergeant Bruinen?"

"Ja. U heeft hem vanmiddag gehoord."

"Ik krijg toch wel een gunstige indruk van Bruinen. Toegegeven, hij is over de schreef gegaan door bier te drinken onder scheepstijd, maar desondanks geloof ik dat hij een redelijk goede onderofficier is."

Oord liet een smalend lachje horen. "Bruinen is een zacht eitje. Geen beroerde kerel hoor, maar veel te slap voor de jongens. Ik kan wel goed met hem opschieten, maar voor marinier is hij ook niet in de wieg gelegd, luitenant."

"Ik geloof je graag, majoor," zei de officier. "Maar waar zie je tegenwoordig nog wel echte mariniers?"

Ze bleven zwijgend zitten en rookten de ene sigaret na de andere. Het was nog te vroeg om te gaan slapen, maar ze raakten door hun

gesprekstof heen. Het was maar goed dat zij de conversatie tussen Doorn en Dupont niet konden horen. Die hadden genoeg om over te praten en voor de twee veldheren in het hoekje was er geen goed woord bij!

HOOFDSTUK 16.

Luitenant Drost hield van een pittig marstempo. Het peloton was in alle vroegte vertrokken, op zoek naar de vijand, die de vorige dag door de kampongbewoners in de wildernis was gesignaleerd. Het was koel en iedereen voelde zich fit na een paar dagen luiëren in de kampong. Al na een dik half uur lopen werd het terrein moeilijk begaanbaar. Het vrij smalle pad was nat en glibberig. Tegen het eind van de nacht had het flink geregend en op sommige plaatsen was het pad een glijbaan geworden. Luitenant Drost liep voorop, op enkele meters afstand van de gidsen, die geen enkele hinder schenen te ondervinden van het spekgladde pad. De officier bewoog zich soepel, met energieke en veerkrachtige passen. Hij was in een uitstekende conditie en werd niet in zijn bewegingen belemmerd door een zwaar en onhandig wapen plus een volle patroonkoppel.

Achter hem liep Doorn, die de smoor in had. In Kwoor had Drost hem bij zich geroepen en opdracht gegeven dat hij gedurende de patrouille bij hem in de buurt moest blijven. Hij verdacht er Drost van dat hij het deed om hem te pesten. Er waren wel betere b.a.g.-schutters in het peloton, waarom dan niet een van hen gekozen? Onder het lopen dacht hij aan Tineke en Greta. Van de eerste had hij nu al heel lang niets gehoord. Aan Greta had hij nog steeds geen brief geschreven en dat feit begon hem aardig dwars te zitten. Wanneer zou Tineke eens iets van zich laten horen? Was ze al aan de scheiding bezig? Bijna gleed hij van het pad af toen hij even niet oplette. De b.a.g. viel van zijn schouder en de loop stootte diep in de modder. Hij vloekte luid en luitenant Drost keek fronsend achterom.

"Uitkijken, Doorn," zei hij zacht.

Onder het voortgaan brak Doorn een takje van een boom en maakte er de loop van zijn wapen moddervrij mee. Hij probeerde zijn aandacht op het pad te concentreren en dacht niet meer aan vrouwenzaken. De beweging van de menselijke slang stakte. Luitenant Drost liep naar de verkenners en keerde meteen weer terug.

"We staan voor een kali. Doorgeven naar achteren," zei hij kortaf. Nadat Doorn het bericht had doorgegeven aan Jansen, wenkte Drost hem dat hij moest volgen. De Papoea's waren inmiddels in de kalibedding afgedaald. Het was niet meer dan een smal stroompje regenwater dat zich tussen grote rotsblokken een weg zocht. De bedding was enkele meters diep en ongeveer tien meter breed, met steile oevers. Doorn liet zich vlak achter Drost in de bedding zakken en liep over de gladde stenen naar de overkant. Hij zag hoe de gidsen tegen de overkant opklauterden, toen klonk een luide gil door de rimboe en hij zag de zwarte kerels hals over kop in de kalibedding springen. Met enkele katachtige sprongen was luitenant Drost boven, rukte zijn Uzi van de schouder en begon knielend te vuren op een doel dat voor Doorn nog onzichtbaar was. Hij begreep wat er aan de hand was, sprong snel tegen de oever op, gleed met een voet terug en hees zich op aan een dun boompje, kwakte de b.a.g. op de grond en ging erachter liggen. Hij kreeg geen tijd om te richten. In een flits zag hij enkele

groene gestalten wegrennen, haalde de trekker van zijn wapen met een ruk over en voelde de kolf tegen zijn schouder stoten. Luitenant Drost vuurde uit de heup en trof zo te zien niets anders dan bomen en struiken.

"Te laat!" riep hij teleurgesteld. Hij keek Doorn met beschuldigende ogen aan. "Je was weer niet vlug genoeg, Doorn. Verdomme, ze zaten daar als een stel eenden op het pad. We hadden ze allemaal kunnen hebben."

Oord dook op uit de bedding en keek speurend om zich heen. Achter hem volgden sergeant Bruinen en enkele andere mariniers. De dappere Papoea's lieten zich niet meer zien.

"Wat is er aan de hand, luitenant?" vroeg Oord. "Ploppers of wilde varkens?"

"Het waren ploppers, Oord," snauwde de officier. "We kwamen te laat, ze zijn weg. Ze zaten op het pad uit te rusten. Doorn was te laat boven."

"Klootzak," zei Oord met een vernietigende blik op Doorn. "Kun je niet wat vlugger reageren?"

"Ik struikelde. Ik viel haast in de kali," zei Doorn vlak. "Het is mijn schuld niet dat we ze niet te pakken hebben gekregen, majoor. Als die Papoea's niet in paniek gevlucht waren..."

"Hou je kop maar," zei Drost geprikkeld. "Het is jammer, doodzonde. We hadden ze allemaal kunnen hebben."

"Daar ligt een vent, luitenant," riep Bruinen, die in zijn eentje op onderzoek uit was gegaan.

Toen pas zagen zij de gewonde liggen. Tussen de groene struiken viel hij in het geheel niet op. Luitenant Drost sprong er met zijn Uzi in de aanslag op af, maar het bleek dat de infiltrant niet veel meer kon doen. Hij lag zijn vijanden met grote angstogen aan te staren en smeekte in zijn eigen taal om genade. Oord keek samen met sergeant Zomer en de politieagent of er nog meer gewonden in de buurt waren achtergebleven, doch zij keerden onverrichterzake terug.

"Verdomme, wat hebben we toch een pech," teemde luitenant Drost. "Eén gewonde, het hadden er tien moeten zijn."

Hij gaf bevel om de gewonde man overeind te zetten. Nadat twee mariniers de man niet al te zachtzinnig rechtop hadden gezet ontdekten zij dat de plopper maar een nietig kereltje was. In zijn groene jasje waren twee kogelgaten zichtbaar, vlak onder zijn ribben.

"Trek zijn jasje uit," beval luitenant Drost.

Ze bekeken de man aan alle kanten. Met doodsangst in zijn ogen volgde de infiltrant alle bewegingen van de mariniers, maar zij konden geen woord uit hem krijgen.

"Goed geschoten, luitenant," zei sergeant Zomer en hij voegde er grijnslachend aan toe: "Nu hebben we in ieder geval een krijgsgevangene."

"We maken een brancard voor de kerel," zei Drost. "En snel een beetje, ik wil niet worden verrast door die andere ploppers. Ze kunnen natuurlijk terugkomen."

Twee Papoea's maakten snel een draagbaar van dunne stammetjes en lianen, terwijl de andere mannen van Kwoor de wacht hielden bij

de plopper. Naar hun gelaatsuitdrukking te oordelen hadden zij de man liever een kopje kleiner gemaakt! Zij hurkten voor hem neer en lieten hem goed zien dat hun parangs scherp waren... De man was nu zo bang dat hij geen vin meer durfde te verroeren.

Ohm was ijverig tussen de struiken aan het speuren en na verloop van enkele minuten slaakte hij een luide triomfkreet. Hij had een bloedspoor gevonden. Ze onderwierpen het aan een nauwgezet onderzoek, gissend naar de herkomst ervan. Tenslotte zei Ohm glunderend dat er nog een tweede gewonde moest zijn.

"Is het spoor niet van deze kere?" vroeg luitenant Drost.

"Dat kan niet, toean," zei Ohm zeer beslist. "Deze gewonde is gevallen toen hij geraakt werd. Daarna heeft hij zich niet meer verplaatst, dat weet ik zeker. Het spoor van de tweede gewonde gaat zeker nog een meter of zes de oetan in. Er is een tweede gewonde, maar die is gevluht."

"Dat zal dan wel," gaf de officier toe. "Maar dan moeten we hem kunnen vinden."

"Niet als de man in arm of schouder geraakt is," zei sergeant Zomer. "Met een kogel in je arm kom je nog een heel eind. Misschien is het niet meer dan een schampschot."

Luitenant Drost zag er ontevreden uit. Hij stond geruime tijd te dubben over wat hij zou doen: naar de tweede gewonde zoeken of naar Kwoor terugkeren.

"Wel, als er nog een gewonde is krijgen we die vandaag of morgen wel te pakken," zei hij na enig nadenken en met tegenzin. "We gaan over het strand terug naar Kwoor. De Papoea's dragen de gewonde. In de kampong zullen we eens zien of we wat uit hem los kunnen krijgen."

Twee Papoea's namen druk argumenterend de draagbaar met de Indoneziër op. Veel zin om hun vijand te dragen hadden zij niet. Beter was het geweest als zij hem in mootjes hadden mogen hakken. Voor een infiltrant zonder wapen waren zij niet bang.

De gidsen wisten een pad naar het strand te vinden. Sergeant Zomer had bezwaren tegen de wandeling in de hete zon, maar luitenant Drost wilde niet naar hem luisteren en gaf het vertreksein.

Tien minuten later hoorden ze de branding.

De infiltrant kreeg een plaatsje aan de voorkant van het huis. Hij werd in zittende houding aan een paal vastgebonden en kreeg medische verzorging. De ziekenverpleger verbond zijn nietige ribbenkast en stelde vast dat de man het wel zou overleven. De plopper toonde zich dankbaar door even te glimlachen, maar in zijn ogen stond nog de angst te lezen.

Toen het verloop van de actie genoeg besproken was en iedere kampongbewoner de gewonde had bekeken, ging er een radiobericht naar Sorong. Luitenant Drost meldde dat zij een gewonde hadden en dat er naar alle waarschijnlijkheid nog een tweede door de rimboe zwierf.

De infiltrant zat als versteend aan zijn paal. Niemand schonk nog enige aandacht aan hem en zelfs de kinderen van Kwoor verloren hun belangstelling voor de kleine vijand, die zonder wapen zo ongevaarlijk

was. Ohm was bang dat de mannen van Kwoor die nacht een poging in het werk zouden stellen de plopper te vermoorden. Teneinde dit te voorkomen werd de man permanent bewaakt.

Luitenant Drost had het nog met de onderofficieren over de misser van Doorn. Bruinen nam hem echter in bescherming. De b.a.g. was immers een onpraktisch wapen in de rimboe? En als de gidsen niet op de vlucht waren geslagen was alles misschien heel anders verlopen. "Enfin, u hebt een plopper geraakt," zei Oord. "En waarschijnlijk nog een tweede."

De officier begon zacht te lachen. Terwijl hij een sigaret tussen zijn lippen schoof zei hij met nadruk: "Denken jullie dat die plopper door mij werd getroffen?"

"Door wie anders," zei Oord.

"Het waren kogels uit de b.a.g. van Doorn. Vermoedelijk heb ik die andere vent geraakt. Ik herinner me dat ik onze gevangene zag vallen toen Doorn het vuur opende. Ik weet haast zeker dat ik hem niet geraakt heb."

"Dat zou me dan meevallen van Doorn," zei Oord, die het niet wilde aannemen. "Ik dacht dat die zak nog geen olifant kon raken op drie meter afstand."

"Jij denkt wel meer gekke dingen," liet Bruinen zich ontvallen.

"Ik dóe tenminste geen gekke dingen," gaf de ander venijnig terug. "Er moet morgen maar een patrouille uit," zei luitenant Drost, die nog niet over zijn teleurstelling heen was. "Het gaat me allemaal veel te langzaam. Twee gewonden, waarvan er ook nog een op de vlucht is geslagen."

"Het is toch een begin," zei Oord opbeurend. "Ik geloof vast en zeker dat we de rest van die groep ook nog wel te pakken krijgen."

's Nachts had de infiltrant twee boodschappen in zijn broek gedaan. De ene klein, de andere groot, maar zij hadden met elkaar gemeen dat ze onaangenaam geurden. Luitenant Drost zag in dit kleine incident aanleiding om eens flink kwaad te worden en de schildwachten uit te kaffen. Waarom had niemand de kerel uit zijn broeken geholpen? Het was moeilijk te bepalen wanneer de man zijn behoeften precies had gedaan, zodat Drost uiteindelijk geen der schildwachten verantwoordelijk kon stellen. De plopper verklaarde dat hij niets had durven zeggen en het daarom maar had laten lopen. Beter een volle broek dan dat de schildwachten hem om zeep zouden helpen. Nu werd hij met bekwaame spoed losgemaakt van zijn paal en onder bewaking naar de kali gebracht, waar hij zijn vieze broeken mocht uittrekken en wassen. Nadat hij zijn onderlichaam ook had ontdaan van zijn eigen afvalproducten trok hij de natte boven en onderbroek weer aan en liep de kleine processie terug naar het huis.

Ondertussen had een Papoea de komst van een l.c.p.r. gemeld. Daarmee zou de gewonde naar Sorong worden afgevoerd. Luitenant Drost ving de plopper en zijn bewakers op en beval: "Loop direct maar door naar het strand. Breng die vent aan boord van de l.c.p.r. en vraag meteen of er nog nieuws over de oorlog is."

Niemand sloeg nog acht op de gewonde man. Hij werd door twee mari-

niers afgevoerd naar het strand. Daar ging hij, een nietig mannetje in natte kleren, maar in zijn armzaligheid toch heel wat gelukkiger dan zijn makkers, die nog als opgejaagd wild door de wildernis zwierven. Er was post.

Veel nieuws kon de bemanning van de l.c.p.r. niet melden, maar het vaartuig had wel een flinke bundel post voor de mariniers. Aan korporaal Jetses viel de eer te beurt om brieven en pakjes uit te delen aan de ongeduldige manschappen, die hem bijkans onder de voet liepen. Doorn nam twee brieven in ontvangst. De ene, hij zag het aan het keurige handschrift, was van Greta, de tweede van zijn ouders. Greta... Terwijl hij de dunne envelop opende voelde hij naast het verlangen naar haar ook de schaamte over zijn laksheid. In zijn verbeelding proefde hij haar lippen en voelde haar tong speels in zijn mond, haar ronde borsten in zijn handen, de geur van haar lichaam in zijn neus. En hij had haar nog steeds geen brief gestuurd! Hij wachtte met lezen omdat hij zo'n vreemd gevoel kreeg dat de inhoud van de brief niet zo prettig voor hem zou zijn. Zijn nieuwsgierigheid won het van die vage angst en hij begon te lezen.

Lieve Nico,

eindelijk heb ik de tijd en de rust gevonden om je een brief te schrijven. Toen ik ziek was ben je hier geweest en hebt met Annie gesproken. Je beloofde dat je de volgende avond terug zou komen, maar we hebben vergeefs op je gewacht. Ook de avond daarna kwam je niet opdagen en ik kon met geen mogelijkheid bedenken waarom je opeens niet meer kwam. Eerst was ik natuurlijk kwaad, maar nadat ik er lang over had nagedacht besloot ik de harde waarheid te accepteren. Per slot van rekening had ik me nogal onbesuisd in een onverantwoord avontuur gestort. Een heerlijk avontuur, dat moet ik toegeven, en we hebben er van genoten. Ik ben van je gaan houden en doe dat nog. Je weet wel dat ik dit niet zomaar schrijf of omdat ik wil dat je met me zult trouwen als de omstandigheden dat toelaten. Nu is er iets naars gebeurd, Nico. Ik wilde het niet per brief vertellen. Toen ik dacht dat je me in de steek had gelaten was ik zelfs van plan je nooit meer te schrijven of te ontmoeten. Ik veranderde van gedachten toen ik bij Herma en Kees hoorde dat er een peloton uit Klademak vertrokken was. Hals over kop ook nog wel. Twee dagen later wist ik zeker dat het jullie peloton was dat naar het actiegebied Sausapor was vertrokken. Voor het vertrek had je me niet meer kunnen bereiken. Een briefje had ik wel van je verwacht, jongen! Je zult nu wel kwaad worden en zeggen: waarom zegt ze niet wat ze wil zeggen? Ik zal er niet langer omheen draaien, je hebt er recht op om alles te weten. Nico, ik ben in verwachting. Onze verhouding is dus niet zonder gevolgen gebleven. Ik kan me voorstellen dat je na deze woorden schrikt. Ik heb lang over alles nagedacht, daar heb ik

ook alle tijd voor. Met Herma heb ik erover gesproken en zij deed me een simpele oplossing aan de hand. Je weet dat ik altijd naar een kind heb verlangd. Paul kon het me niet geven en het kind dat nu in mij groeit is van jou. Ik wil het houden, de oplossing van Herma is voor mij niet aanvaardbaar. Je hebt me eens gezegd dat je met Tineke bent getrouwd omdat ze zwanger werd en dat het de plicht is van een man om met de vrouw te trouwen die hij in moeilijkheden heeft gebracht. Zo wil ik het echter niet, afgezien nog van het feit dat we niet kunnen trouwen. Dat buiten beschouwing latend zul je er rekening mee moeten houden dat ik nooit met een man trouw die slechts aan plichten denkt. We leven nu in een tijd waarin andere normen gelden dan twintig jaar geleden en daar ben ik blij om. Ik ben een vrouw die graag een kind wil en dat nu eindelijk krijgt! Een kind van een man waar zij veel om geeft. Maar ik ben tevens een vrouw die alleen maar zal trouwen wanneer zij zeker weet dat die man haar gevoels uit het diepst van zijn hart beantwoord! Ik geef je niet de schuld van wat er met me gebeurd is, dat zou niet fair zijn. We hebben allebei schuld, ik zelfs nog meer dan jij. Ik vind het ook niet zo belangrijk om daar over te redetwisten. Uit wat ik nu schrijf zul je misschien al vermoeden wat ik nu ga zeggen. Als jij je werkelijk verplicht voelt om met me te trouwen hoeft het voor mij niet. Ik heb dan veel liever dat onze wegen zich scheiden. Dan zetten we een punt achter de hele affaire!

Het antwoord is aan jou, maar denk er eerst goed over na, Nico. Ik heb dat ook gedaan en weet precies wat ik wil. Schrijf me in ieder geval hoe je over de zaken denkt en laat me niet langer in onzekerheid, want dat is heel moeilijk te verdragen. Jongen, na al deze rampspoed wens ik dat de acties daar spoedig afgelopen zullen zijn, zodat jullie veilig in Sorong terugkeren. Hopelijk is Nieuw-Guinea voor jou ook over niet al te lange tijd verleden tijd...

De brief trilde in zijn handen. Van emotie schoot een brok in zijn keel en hij zag de kampong als door een waas. Het was alsof het huis onder hem wegzakte. Hij hoorde niets meer dan de stem van Greta en hij zag haar ogen die hem verdrietig en verwijtend aankeken. Greta had gelijk, het grootste gelijk van de wereld. Hij was een dwaas, een waardeloze vent die uitsluitend aan zichzelf dacht. Hoe onnadenkend was het geweest dat hij haar had verteld dat hij het als een plicht had gezien met Tineke te trouwen. Dat was ook de waarheid, maar wat hij toen voor Tineke had gevoeld was nog geen duizendste deel van wat Greta voor hem betekende! En daarvan was Greta zich niet bewust. Zij dacht nog altijd dat hij een spelletje met haar speelde. Dom geleuter van een kwajongen, dat herinnerde zij zich nu. Geen wonder dat zij hem deze brief stuurde. Hij was een blaag, een onvolwassen knaap die nog niet droog achter zijn oren was. Welke vrouw zou dan wel op hem willen en kunnen vertrouwen? Zelf wist hij maar al te goed dat zijn gevoels voor Greta hoegenaamd niets met plichtsbe-

sef te maken hadden. Naar de hel met dat gezwets over Tineke ook! Wat hij voor Greta voelde had hij nog niet eerder voor een andere vrouw gevoeld. Plannen had hij zelfs gemaakt, fantaserend over hoe het later zou worden. Trouwen? Ja, hij wilde met haar trouwen, al kreeg ze een vijfling! En ook als er geen kind kwam wilde hij bij haar blijven. En als er niet getrouwd kon worden was het altijd nog mogelijk dat zij een etage of een huisje huurden. Werden al zijn zoete dromen nu door haar brief aan scherven geslagen? Opnieuw trok er een waas voor zijn ogen. Hij vouwde de brief met trillende vingers op en schoof hem in de envelop. In zijn binnenste voelde hij een scherpe pijn en in zijn keel was nog steeds de brok die hem bijna de adem benam. Een kreunend geluid welde op uit zijn keel. Dupont keek hem met opgetrokken wenkbrauwen aan en lachte.

"Buikpijn?" vroeg hij. "Of kom je klaar op die brief."

Met een schok belandde Doorn in de kampong, tussen de andere mariniers, die grappen zaten te maken over dingen die zij in hun post lazen. Sommige zaken vertelde je aan niemand, zelfs niet aan je beste vriend.

"Greta maakt het uit," zei hij.

"Nee!" zei Dupont en hij bleef met open mond zitten.

"Het is uit tussen ons," herhaalde Doorn en verder wilde hij er niet over praten.

"Maar dat kan toch niet? Je neemt me in de maling."

"Was dat maar waar," zei Doorn dof en hij schoof de brief tussen het ondergoed in zijn pack.

"Wat is er dan aan de hand?" vroeg Dupont door. "Is Paul soms terug?"

"Nee, dat is het niet. Een vergissing, dat kan gebeuren. Een getrouwd vrouwtje mag toch ook wel eens een slippertje maken?"

"Ja, hoor nou 'ns," zei Dupont verontwaardigd. "Dat zou ik niet nemen. Als we terug zijn in Sorong ga je toch wel naar Greta toe om erover te praten? Wat schrijft ze eigenlijk, je bent zo wit als een doek!" Doorn voelde zich door alle gevraag danig in het nauw gedreven. Hij dacht koortsachtig na en zei toen slapjes: "Greta vindt me te jong en Tineke en het kind zitten haar ook dwars. Een vrouw wil geen uitzichtloze verhouding, Harry."

"Denkt ze er ineens zo over? Dat wist ze toch allemaal toen jullie begonnen? Nee, dat kan de reden niet zijn. Greta was verdorie gek op je, dat kon een blinde zien! Ik kan me niet voorstellen dat ze je nu op je smoel laat vallen om Tineke."

Dupont schudde verbijsterd zijn hoofd. "Ik begrijp er niets van, Nico. Verdomme, wat is dat toch altijd een geduvel met die vrouwen!"

"Ik kan haar niet dwingen," zei Doorn. "Misschien ga ik nog wel een keer met haar praten."

De brief had een verpletterend effect op hem. Hij dacht en dacht, haalde al hun gesprekken in zijn herinnering en stelde toen in gedachten een brief aan Greta op. Goedbeschouwd was haar brief niets anders dan een verzoek om opheldering. Het antwoord is aan jou, schreef Greta. Wel, dat antwoord zou er komen! Geen hap eten kreeg hij meer door zijn keel. Hoe graag wilde hij er met Dupont over praten. Maar wat zou deze zeggen als hij hoorde dat Greta zwanger was? Nee,

dat moest vooralsnog een geheim blijven. Zijn brief zou haar duidelijk maken dat hij van haar hield en dat zij hem verkeerd beoordeelde. Hij wilde met haar trouwen of desnoods met haar op een zolderkamertje hokken!

Doorn zat een brief te schrijven. Eindelijk! Het was inmiddels middag geworden. Dupont had hem gevraagd of hij mee wilde naar het strand, maar hij was blijven liggen omdat hij de brief wilde schrijven. Toen iedereen weg was begon hij eraan. Hij dacht goed over de inhoud na en begon alles zo duidelijk mogelijk op te schrijven. Het viel niet mee om zijn gevoelens onder woorden te brengen en nog moeilijker was het ze op papier te krijgen! Maar het ging vrij vlot. Bijna was hij klaar met de brief toen een schot door de kampong daverde. Tegelijkertijd kwam een Papoea luid schreeuwend uit de rimboe. Kwoor was in rep en roer. Luitenant Drost rende op slippers en in witte onderbroek gekleed tussen de huizen heen en weer. Oord en Bruinen verzamelden de mariniers die nog in de kampong aanwezig waren en Ohm haalde de zwemmers van het strand. Er was weinig reden voor paniek. De ziekenverpleger was er de oorzaak van. Hij zat zijn pistool schoon te maken en demonstreerde het wapen aan enkele kinderen en de radioman, die zelfs niet wist hoe hij een pistool moest ontladen. De pa wist ook niet veel van vuurwapens en bij het naar achteren halen van de slede was er een patroon in de kamer geschoven. De ziekenpa richtte zijn wapen naar de blauwe hemel en haalde de trekker over. Het schot viel en bracht verwarring in Kwoor.

De Papoea vertelde nu dat er infiltranten in de buurt van de kampong zaten en opnieuw begon iedereen te rennen. Toen ze klaar stonden om de rimboe in te trekken riep Ohm dat er maar sprake was van één plopper. Hij zat in de bevolkingstuinen en was gewond.

De ploeg van korporaal Brouwer werd de wildernis ingestuurd. Ohm en de Papoea gingen mee. Nu zouden zij hun tweede gewonde toch nog kunnen pakken. Luitenant Drost ging zelf niet mee. Toen hij met Oord terugliep naar het huis zei hij wat Oord al lang had vermoed. "Het hangt me hier de strot uit, majoor. Wat heeft het allemaal voor zin als ze het hele zootje toch aan Soekarno geven?"

Oord knikte. Zelf dacht hij er net zo over, maar dat een officier er zo openlijk voor uitkwam verbaasde hem in hoge mate.

Ze gingen in het huis zitten en wachtten op de terugkeer van Brouwer. Hopelijk met de gewonde infiltrant.

De bevolking was uitgelopen om de plopper te zien. De mannen van korporaal Brouwer hadden de man aangetroffen in de tuin waar hij door de Papoea was ontdekt. De kerel was zo mak als een lammetje en liet zich zonder tegenstribbelen ontwapenen en gevangennemen. Brouwer liet Ohm de man knevelen. Zijn geweer, een M-1, bleek niet geladen. De Papoea die de man had gevonden mocht zijn wapen naar de kampong dragen, wat hij met zichtbare trots deed. Door de rechterschouder van de infiltrant was een kogel gegaan. Hij was daardoor niet erg gevaarlijk en dat hij op de vlucht zou slaan leek niet waarschijnlijk.

"Dit is een Papoea," zei sergeant Bruinen nadat hij de man eens goed had bekeken.

Ohm beaamde het met een niet veel goeds belovende schittering in zijn ogen. "Een rood-witte Papoea, toean," zei hij strak.

Hij bond de infiltrant in zittende houding aan een boom vast en ging daarbij niet al te zachtzinnig te werk. In zijn ogen waren rood-witte Papoea's de grootste vijanden van zijn land. Droegen zij bovendien het groene uniform van het Indonesische leger, dan verdienden zij zonder meer de kogel.

In zittende houding en met zijn handen aan de stam van de kokospalm gebonden, zou de man door Ohm worden verhoord.

"Begin maar, Ohm," zei luitenant Drost kalm. "Hij ziet er niet zo suf uit als nummer een. Misschien dat we er nu achter komen hoe groot de hele groep is."

Na die woorden verloor hij alle belangstelling voor de infiltrant en liep met een verveeld gezicht terug naar zijn plaats in het huis, waar hij verder ging met het schrijven van een brief.

Ohm hurkte voor de plopper en stelde zijn eerste vraag. "Hoe heet je?"

"Simon Sagama," zei de man zacht.

"Vanwaar kom je?"

"Van Biak," klonk het nauwelijks verstaanbaar.

De mariniers die stonden toe te kijken zagen het lichaam van de politie-man schokken bij het horen van deze woorden.

"Biak?" grauwde hij. "Dat bestaat niet."

"Ik kom van Biak," herhaalde de man en er klonk angst in zijn stem.

"Op Biak wonen geen verraders," blafte Ohm. Hij haalde uit met zijn rechtervuist en sloeg de man keihard in het gelaat. "Op Biak wonen geen mensen die met de vijand heulen, dat weet ik zeker. Je bent geen Papoea! Je draagt een plopperuniform en Papoea's zullen dat nooit aantrekken. Vertel me nu maar eens hoe je aan dat pakje komt als je een Biakker bent."

"Ik wilde studeren."

Ohm haalde andermaal uit en legde heel zijn verontwaardiging in de klap, die door de infiltrant met gesloten ogen werd geïncasseerd.

"Je liegt!" riep Ohm met van woede fonkelende ogen. "Je bent naar Indonesië gegaan om tegen je eigen volk te vechten."

De ogen van de plopper keken radeloos de kring van mariniers en Papoea's rond. "Ik wilde naar Indonesië om te studeren," zei de man snei en hij keek bang naar de vuist van Ohm. "In Djakarta vertelden ze me dat het wel kon, maar dat ik eerst moest helpen Nieuw-Guinea te bevrijden."

Met een doffe klap belandde de vuist van Ohm tegen de neus van de Biakker. "En toen heb je dat smerige uniform aangetrokken?"

"Ik moest dat wel doen," piepte de man, die nu een bloedneus had. Er volgde onmiddellijk een harde vuistslag. De infiltrant kreunde en zakte langzaam onderuit, terwijl het bloed nu ook uit een van zijn mondhoeken liep.

"Je bent een verrader," tierde Ohm. "En weet je wat we met verraders doen? Die geven we aan de kampong. Ze zullen je in mootjes hakken

omdat je je eigen volk aan Soekarno hebt verraden! Ik maak je nu los, dan kunnen ze hun gang gaan."

De man kreeg nog een harde vuistslag tegen zijn kin en spuwde een tand uit. Hij zag er nu ontoonbaar uit en zat apathisch voor zich uit te staren. Een gruwelijk lot stond hem te wachten, maar hij was nog niet klaar om de dood te ontmoeten. Hij wist dat Ohm hem zonder aarzelen aan de kampongbewoners zou geven. En dan... Op genade hoefde hij niet te rekenen. Men had hem op Java gedwongen soldaat te worden. Hij sprak de waarheid, waarom wilde de politiemann hem niet geloven?

Luitenant Drost had het geschreeuw van Ohm gehoord. Hij sprong in het zand en rende naar de plek waar de gevangene door de woedende agent werd mishandeld.

"Er wordt niet geslagen, Ohm," riep Drost, zich door de haag van toeschouwers dringend.

De agent stond op en zei nors: "Hij is een landverrader, luitenant. En hij zegt dat hij van Biak komt. Ik kom zelf ook van Biak, toean. We moeten hem aan de kampong geven, dat bent u toch wel met me eens?"

"Ik begrijp heel goed dat je de man wel wilt vermoorden, Ohm. Maar we leven niet meer in de tijd van de koppensnellers en hij is nu onze krijgsgevangene. Hij heeft recht op een menselijke behandeling. Maak hem nu maar los en vraag waar de andere leden van zijn groep zitten en hoeveel het er zijn."

Ohm maakte sputterend de gevangene los en hielp hem hardhandig overeind. Daarna kreeg hij een verhaal te horen dat hij weer voor de mariniers vertaalde. Begin mei was de groep infiltranten van het eiland Ceram vertrokken. Per prauw waren zij van eiland naar eiland gevaren en bereikten uiteindelijk de kust van de Vogelkop, waar zij niet ver van de kampong Sausapor aan land gingen. Op verschillende plaatsen, vlak achter het paradijselijke strand, begroeven zij een groot deel van hun ammunitie. Het was te zwaar en te onhandig om mee te nemen. Wanneer zij het nodig hadden konden zij teruggaan en het opgraven. Luitenant Drost wilde graag weten waar zij alles hadden achtergelaten en begraven. Simon Sagama verklaarde dat hij nog wel enkele plekken terug zou weten te vinden.

"Dan gaan we het opgraven," zei luitenant Drost tegen Oord. "Sorong moet maar een boot sturen om de plopper op te halen. We kunnen dan eerst langs de kust naar de kisten van die lui zoeken."

Na het avondeten werd Sorong op de hoogte gesteld van de vangst. Toegezegd werd dat er een schip naar Kwoor zou komen om de man op te halen, maar dat kon nog wel een paar dagen duren. Luitenant Drost werd er kwaad om. Hij zag de kerel liever al de volgende dag vertrekken. Hij vertrouwde de mannen van de kampong niet. Ze keken met moordzuchtige blikken naar hun landgenoot. Ook Ohm zou nog in staat zijn hem te vermoorden. De schildwachten kregen opdracht Simon goed in het oog te houden. De Papoea werd vastgebonden op de plaats waar de eerste gewonde ook had gelegen. Gedurende de nacht werd hij goed bewaakt.

Nadat luitenant Drost Ohm had berispt was de infiltrant heel wat

moediger geworden. Hij was grotendeels van zijn schrik bekomen en probeerde met iedereen een gesprek aan te knopen. Geen der mariniers was daar erg happig op. Alleen Barendse sprak tegen hem en voorzag hem van sigaretten. De ogen van Ohm keken menigmaal dreigend in de richting van Simon. Niemand onder de mariniers geloofde dat de plopper door de Indonesiërs gedwongen was om dienst te nemen. Met zijn schouder, gekneusde neus en een uitgeslagen tand was hij er nog niet zo slecht afgekomen. Hij leefde nog en ook voor hem was de oorlog om Nieuw-Guinea voorbij.

Uitsluitend 1947, 1948, 1949, 1950, 1951, 1952, 1953, 1954, 1955, 1956, 1957, 1958, 1959, 1960, 1961, 1962, 1963, 1964, 1965, 1966, 1967, 1968, 1969, 1970, 1971, 1972, 1973, 1974, 1975, 1976, 1977, 1978, 1979, 1980, 1981, 1982, 1983, 1984, 1985, 1986, 1987, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1994, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025

HOOFDSTUK 17.

Twee dagen later werd de infiltrant opgehaald en ging de ploeg van korporaal Brouwer op zoek naar de begraven ammunitie. Simon was vrolijk en had aan enkele jongens verteld hoe hij van Biak in Djakarta terecht was gekomen. Hij was niet uit overtuiging een rood-witte Papoea, naar hij uitlegde. Op het dorpschooltje kon hij goed leren en de onderwijzers spoorden hem aan verder te studeren. Nederland was ver en koud, zodat hij al zijn hoop op het nabije Java vestigde. Hij haatte de Nederlanders niet; ze hadden hem nog nooit kwaad gedaan. Indonesiërs waren gladde praters en zonder veel moeite kregen zij Simon in hun uniform. Als hij uit Nieuw-Guinea terugkeerde mocht hij studeren wat hij maar wilde, zo beloofde men hem. Het was een mooi verhaal, dat hij met veel overtuiging wist te brengen, maar geloofd werd hij nog steeds niet. Na anderhalf uur varen wees Simon een plek aan waar volgens hem vier kisten met patronen van verschillend kaliber begraven waren. Een rubberboot voer naar het strand en vijf mariniers groeven het ondersteboven alsof zij mollen waren. Of schatzoekers... Alle moeite bleef zonder enig resultaat. Verderop aan de kust wees de plopper nog een plek aan en deze keer vonden de schatgravers een kleine groene kist met patronen. Tegen de middag zette de landingsboot koers naar Kwoor. De mariniers gingen per rubberboot terug naar de kampong, Simon ging mee naar Sorong.

Luitenant Drost toonde zich teleurgesteld over het resultaat van de zoekactie. Na het middageten maakte hij bekend dat ze de volgende dag een grote patrouille in de omgeving zouden lopen. Van de mannen van Kwoor verwachtte hij niets.

"Ze gaan wel iedere morgen braaf de wildernis in, Oord," zei hij. "En 's middags om vier uur zijn ze terug. Je kunt er je horloge op gelijk zetten. Ik vraag me af wat die lui uitspoken."

"Stuur Ohm mee de rimboe in," opperde sergeant Bruinen.

Drost keek hem nadenkend aan, beet nerveus op zijn onderlip en krabde zijn rug. "Ja, waarom doen we dat eigenlijk niet, Oord? We moesten er maar eens met het heerschap over praten. Een uitstekend idee, sergeant."

Ze bespraken het uitvoerig en ook andere mogelijkheden werden nog eens onder de loupe genomen. Om vier uur keerden de kampongbewoners terug van hun missie in de jungle. Joelend en schreeuwend dansten de zwarte kerels Kwoor binnen, de wapens hoog in de lucht. Er was iets bijzonders aan de hand. Ohm liep hen met luitenant Drost tegemoet en trad op als tolk, zoals hij dat iedere dag deed.

"Ze hebben een groep infiltranten ontdekt, toean," vertelde hij toen de Papoea's eindelijk klaar waren met hun relaas.

"Eindelijk actie," zei luitenant Drost en even verdween de ontevreden trek van zijn gelaat. "Oord, morgenochtend om zes uur lopen we." "Dat was toch al de bedoeling," zei Oord. "Maar we weten nu zeker dat we de vijand te zien krijgen. Met een beetje geluk is dit onze laatste patrouille."

Luitenant Drost knikte grimmig. "We krijgen ze nu allemaal te pakken,

majoor. En mocht het weer niet lukken..."

Het werd een van de zwaarste patrouilles die zij ooit hadden gelopen. Luitenant Drost beulde zijn mannen genadeloos af en liep alsof de duivel hem op de hielen zat. Urenlang liep de colonne over een smal pad dat zich in de grilligste bochten kronkelde. Het oerbos was op sommige plaatsen ongewoon dicht en nevelig. Het geurde tussen de bomen zwaar naar verrotting. Het was net een donkere grot uit een griezelverhaal. De bomen werden vermomde reuzen, de lianen heksen die hun tentakelachtige armen begerig naar de voortstropelende mariniers uitstrekten. De hindernissen die de zwaar op de proef gestelde manschappen op hun weg vonden waren talrijker dan ooit tevoren. Nog geen half uur waren zij onderweg toen zij al over drie enorme omgevallen oerwoudreuzen moesten klauteren. Daarna begonnen de valpartijen. Dupont en Jansen gingen vlak na elkaar onderuit en zorgden voor een korte pauze waar iedereen dankbaar gebruik van maakte. Oord kwam in grote moeilijkheden en snauwde tegen iedereen die maar in zijn buurt kwam. Luitenant Drost kneep zijn mannen af en verhoogde zelfs het tempo, hoewel hij zich ervan bewust was dat niemand dit lange tijd zou kunnen volhouden. Om tien uur werd het zelfs hem te gek. Het zweet liep hem bij straaltjes af en hij snakte naar een slok koel water. Hij liet stoppen en riep Oord bij zich.

"Hoe is het achter, majoor?" vroeg hij zwaar ademend.

Oord keek hem met de ogen van een waanzinnige aan. "Slecht. We krijgen straks uitvallers, luitenant," raspte hij. Hij was op. Hij stond te zwaaien op zijn benen en voelde hoe heftig zijn hart tekeer ging. "Uitvallers laten we liggen," sneerde Drost. "Tien minuten rust, langer beslist niet, majoor."

"Er zijn geen ploppers, luitenant," zei Oord. "Ze laten ons maar lopen." "Roep Ohm," beval de officier. Zijn gezicht was vuurrood, verder toonde hij geen tekenen van grote vermoeidheid.

Ohm vroeg aan de gidsen waar zij de vorige dag de infiltranten hadden gezien en hij kreeg het vage antwoord dat het niet ver meer was. Doorn lag als een zoutzak naast het pad, zijn ogen gesloten. Hij voelde dat hij het hoge marstempo niet lang meer zou kunnen volhouden. Hij hoorde dat Dupont zacht tegen hem begon te praten, maar de betekenis van de woorden drong niet tot hem door. De brief voor Greta was tegelijk met de plopper naar Sorong gegaan. Dat was een hele zorg minder. Greta zou nu weten dat hij niet had kunnen komen door het vertrek van het peloton naar het actiegebied. Hij voelde een brandende pijn in zijn voeten. God, wanneer kwam er een eind aan deze vreselijke kwelling? Er zat nog maar weinig water in zijn veldfles, hij moest er wel heel zuinig mee omspringen. Opeens liet het hem totaal onverschillig wat er met hem zou gebeuren. Nu had hij eindelijk de fatale grens bereikt, het punt waarop een man de strijd opgeeft. Sterven in de rimboe van Nieuw-Guinea. Zijn hart was nog niet tot rust gekomen en zijn gezwollen vingers trilden. Zijn mond was uitgedroogd. Hij realiseerde zich dat hij zich in een gevaarlijke gemoedstoestand bevond. Maar was hij de enige? Toen hij om zich heen keek ontwaarde hij allemaal mariniers die voor dood naast het

pad lagen. Hij nam een slokje warm water en spoelde er zijn mond mee.

"Opstaan, ouwe gebouwen!" riep sergeant Bruinen, die er zelf ook niet erg fit meer uitzag.

Doorn keek naar links, waar Jansen uitgeteld in het gras lag, vechtpet over zijn gezicht. Van de blufferige Piet Jansen was weinig meer over. In de rimboe presteerde hij niet veel. Het was de opzet dat b.a.g.-schutter en helper om het half uur van wapen wisselden, maar in de praktijk kwam daar niets van terecht. Een of twee maal wisselden zij van wapen, maar daarna kreeg Jansen het gewoonlijk te krap met zijn conditie en was het Doorn die de rest van de mars het loodzware automatische wapen kon sjouwen.

Doorn stond stijf en kreunend van pijn op. De rust deed je geen goed. Het zou zeker een kwartier duren eer hij het normale tempo weer te pakken had.

"Hier heb je de b.a.g., Piet. Het is jouw beurt," zei hij en hield de ander het wapen voor.

Jansen keek hem met lege ogen aan en schudde zijn hoofd alsof hem dat zelfs nog te veel moeite kostte. "Ik heb zo'n last van m'n schouder, Doorn. Kun jij dat ding nog een poosje dragen?"

"Denk je soms dat ik nog fit ben? Godverdomme, pak aan! Of moet ik het ding hier laten liggen? Over een half uur neem ik het weer van je over."

Hij duwde de ander de b.a.g. in handen en pakte hem zijn geweer af. Korporaal Brouwer sloeg het tafereeltje van een afstand gade en schudde bekommerd zijn hoofd. Later, toen ze alweer een kwartier hadden gelopen, zei hij tegen Doorn: "Niet toegeven, Nico. Geen medelijden met die vent. We hebben het allemaal moeilijk. Om het half uur van wapen wisselen. Jansen, hoor jij het ook?"

Er kwam niet meer dan een woedende grauw van Piet Jansen en Brouwer verdween weer naar zijn eigen plaats.

Uren achtereen, zonder te rusten, liepen ze in een moordend tempo door de groene doolhof. Alle bomen leken op elkaar en dikwijls waren er lianen die zich achter de loop van een geweer haakten en de eigenaar ervan ten val brachten. Mechanisch verplaatste Doorn zijn voeten, die als lood wogen. Hij gaf zich na iedere stap meer over aan zijn sombere gedachten. Hij vloekte zacht en snakte soms naar adem. Drinken wilde hij en hij kreeg visioenen van een klaterend bergbeekje waarin hij zich helemaal naakt onderdompelde. Fris en helder water, drinken zo veel als je maar op kon en dan je veldfles vullen. Onder het lopen trok hij zijn veldfles uit het foudraal en dronk het laatste beetje eruit zonder te proeven. Het was niet veel meer, maar hij hoopte dat ze over niet al te lange tijd voor een kali zouden staan. Dan was het leed immers geleden.

Als een houturig bewegende groep schijndoden liepen de mannen door de wildernis en niemand wist hoe lang de afmattende tocht nog zou duren. En de vogels schreeuwden, krasten, floten naar elkaar zoals zij dat sinds het begin der tijden hadden gedaan. Zij bekommerden zich niet om de groep mannen die zich op de grond voortsleepten. Het was een rimboe waar de Papoea's zich in konden bewegen, waarin

zij zich op hun gemak voelden, maar voor blanken was het een beproeving waar nooit een eind aan scheen te komen. Niemand was nog zo gelukkig dat hij water in zijn veldfles had. Waar was de verlossende beek of kali waar zij zich konden laven? Er begonnen nu grote gaten in de colonne te vallen. De onderofficieren deden hun best en spoorden de vermoeide mannen aan om door te lopen. Het werd allengs heter in de groene oven van moeder natuur, die vandaag wel bijzonder hard was voor haar kinderen. Nu eens in de spits, dan weer in de achterhoede van de lange slang vielen mariniers ter aarde en zij wensten dat zij op het pad konden blijven liggen. Met steeds kleiner tussenpozen vielen de slachtoffers aan de hitte en de vermoeidheid ten prooi. Dorst! Water, rust, daaraan werd enkel nog maar gedacht. Het begon tot luitenant Drost door te dringen dat het fout dreigde te gaan. Een pauze van tien minuten kon zelfs geen redding meer brengen.

"Hoe gaat het nu achter?" vroeg hij aan sergeant Bruinen, die hijgde als een karrepaard.

"Een verschrikking. Maar dat is het al uren, luitenant." Hij trok zijn zakdoek en veegde puffend zijn gezicht af. "Wat een helse marteling is dit."

Drost keek hem met fanatieke ogen aan en vloekte onbeschaamd. "We hebben nog geen infiltrant gezien en het wordt steeds later. Wat moeten we in vredesnaam doen?"

"Terug naar Kwoor," zei Oord, die zich met wilde ogen bij hen voegde. "We moeten die Papoea's maar eens goed aan de tand voelen, luitenant. Ik heb zo het gevoel dat ze een loopje met ons nemen."

"Hoe bedoel je dat?"

"Dat ze geen ploppers hebben gezien, dat bedoel ik. Ik heb al een hele tijd zo'n gevoel."

"Dat zullen we in Kwoor uitzoeken," zei de officier. "Maar ik geloof dat jullie spoken zien."

"God, wat heb ik een droge mond," zei Bruinen schor. "Is hier dan nergens water in de buurt?"

Drost keek van Oord naar Bruinen. Ze zagen er uitgeput uit en hij nam een moeilijk besluit.

"Laat de gidsen de veldflessen verzamelen en water halen. Ohm!" De agent dook vrijwel onmiddellijk op, uiterlijk nog helemaal fit. Hij had het ook niet zwaar in deze grimmige, mensvijandige wildernis en de temperatuur bezorgde hem al evenmin ongemak.

"Toean?"

"Is er water in de buurt, Ohm?"

De agent keek bedenkelijk. Hij was niet bekend in deze streek. Toen verhelderde zijn gelaat. "Ik zal het aan de gidsen vragen, toean."

Volgens de mannen uit Kwoor was er niet ver weg een kali met water dat gerust kon worden gedronken zonder er zuiveringsspillen in te laten oplossen. De veldflessen werden aan de gidsen gegeven. De mariniers waren dankbaar voor de pauze en gingen liggen waar zij stonden.

"Rust, eindelijk rust," kon Dupont nog uitbrengen. Hij liet zich languit in het gras ploffen.

"Ik blijf hier straks liggen," zei Doorn hijgend. Zijn stem klonk vreemd vervormd en zijn tong voelde aan als een droge zeemlap. Hij sloot

zijn ogen. Een zagende en kloppende pijn trok door zijn voeten. Graag had hij zijn schoenen uitgetrokken. De gedachte dat ze straks het hele eind ook nog eens terug moesten lopen maakte hem wanhopig; hij kon het niet meer opbrengen. Na twintig minuten keerden de Papoea's terug met gevulde veldflessen. Het water was koud en helder.

Na een bad in de koele avondbranding vond iedereen rust. Het was een vredige avond in Kwoor. Nergens werd ook maar een wanklank gehoord. De mariniers die met de kok in Kwoor waren achtergebleven hadden een redelijke maaltijd in elkaar geflanst. Doorn was nog te moe om te eten en liet de nasi goreng met kip staan. Hij was blij dat hij eindelijk zijn benen kon strekken en had geen behoefte om met iemand te praten. Hij voelde zich afgestompt en wist dat hij die middag bijna over de rode lijn was geweest. Nog zo'n patrouille en hij knapte finaal af. Dat gold overigens voor meer mariniers in het peloton. Kooi en Mortelmans, twee mannen van de Antillencompagnie, vertelden over de vrouwen die zij hadden moeten achterlaten op Aruba. Hoeren. Zij hadden het nergens anders over en de verhalen hingen Doorn de keel uit. Maar hij liet dat niet blijken en bekeek geduldig de foto's die de mannen hem lieten zien. Het waren knappe vrouwen, dat zag hij wel, maar hij interesseerde zich er gewoon niet voor. Al hadden ze naakt op de foto's gestaan!

Dupont had de moed op weten te brengen zijn dungaree uit te wassen. Toen hij er klaar mee was en het pak over een hekje in de kampong te drogen had gehangen, ging hij naast Doorn zitten en onderzocht de inhoud van zijn pack.

"Gaat het weer een beetje?" informeerde hij. "Man, wat was ik blij toen we vanmiddag de kampong binnenliepen. Rust en een dak boven je hoofd... Ik voelde me werkelijk gelukkig, weet je dat?"

Doorn knikte. Zelf voelde hij het ook zo. Gelukkig met de rust. Hij raakte zelfs onder de bekoring van de sfeer in de kampong. De blaffende honden, huilende kinderen, de geur van een houtvuur, een Papoea in lendendoek die eens een kijkje bij het mariniershuis kwam nemen. "Tevreden," zei hij en de gedachte aan Greta maakte alles weer somber. "Weet je wanneer ik pas weer tevreden ben?"

"Ik kan het me voorstellen," zei Dupont.

"Thuis neem ik het er goed van, Duup. Iedere avond met een andere griet op stap."

"Denk je dat alle meiden voor jou op hun rug gaan liggen?"

"Wel als ze horen dat we hier zijn geweest. Helden met bruine koppen..."

"Gele koppen," corrigeerde de ander. "Een stel arme sloebers, afgedankte mariniers! Vanmiddag leken we helemaal niet op helden, Nico."

"Niet over praten. Ik kon niet meer en als ik dood was blijven liggen..."

"Dat komt door de brief van Greta," zei Dupont voorzichtig. "Wat is er nu eigenlijk precies aan de hand?"

"Dat vertel ik liever niet," zei Doorn heftig. "Misschien later, als we terug zijn op Biak. Je moet er nu niet over aan m'n kop zeuren."

"Zoals je wilt. Ik dacht dat het je misschien zou opluchten."

Dupont zweeg en viste een pakje halfzwarte shag uit zijn pack. Ter

afwisseling van de zware shag smaakte de lichtere tabak lekker. Ze keken naar de snel donkerder wordende kampong. Rood brandden in sommige huizen de vuren, blauwgrijze rook spiraalde boven de atapdaken uit.

Korporaal Brouwer kwam het huis binnen, ging zitten en graaide het pakje shag naar zich toe.

"Zo, jullie roken er goed van, lui." Hij draaide met rappe vingers een dikke sigaret en zei terloops: "Het laatste nieuws al gehoord? De Papoea's hebben ons er mooi tussen genomen."

"Hoe dan?" vroeg Dupont.

"Heel simpel. Ze vonden één pakje zware shag niet genoeg voor een hele dag rimboelopen. Ze konden twee pakjes verdienen, maar dan moesten er ploppers gevonden worden. De heren vonden een knappe oplossing. Ze gingen de rimboe in, liepen een half uurtje en gingen onder een dikke boom liggen. Slapen, zwetsen en roken. Precies om vier uur keerden ze terug in Kwoor. Gistermiddag dus met het verhaal dat zij een groep ploppers hadden gezien. Maar dat was dus niet waar, er waren géén ploppers."

"En dus gingen wij vandaag voor de kat z'n k.. de rimboe in," zei Doorn.

"Jij hebt het door," zei Brouwer lachend. "Handige jongens, ze kregen hun twee pakjes shag!"

"Wat een smerige rotstreek," schold Dupont.

"O, het is niet leuk. Maar kun je het die mensen kwalijk nemen? Het zijn net kinderen en ze hebben geen ogenblik gedacht dat ze iets verkeerd deden."

"En wij maar sjouwen," zei Doorn. "Ik kan er niet om lachen, Brouwer."

"Ik ook niet," zei Dupont. "Ze hebben de kluit belazerd."

Brouwer knikte. "Het is dat Oord argwaan kreeg. Ze hebben die lui goed aan de tand gevoeld en ze vielen ogenblikkelijk door de mand."

"Ze moeten mij nog eens vertellen dat een Papoea dom is," zei Doorn bitter. "Ik heb goed de smoor in. Verdomme, die hele mars van vanmiddag had dus geen enkel nut!"

"Er is nog iemand die de smoor in heeft," zei Brouwer zacht en hij keek in de richting van het hoekje waar Drost met Oord en de andere onderofficieren zat te beraadslagen. "Drost is niet te genieten. Zelfs Oord kan geen goed meer bij hem doen!"

HOOFDSTUK 18.

Nadat zij haar boodschappen in de Civo had gedaan reed Greta snel naar huis. Ze had nog naar Annie gewild, maar ze voelde zich niet al te lekker. Het grootste deel van de dag had ze in bed doorgebracht. Ze voelde zich al een paar dagen ziek. Het was een snikhete dag zonder ook maar een zuchtje wind. Zelfs degenen die al jaren op Nieuw-Guinea zaten vonden het een uitzonderlijk hete dag.

Een bad, dat was het enige waar ze behoefte aan had. Nadat ze de mand met boodschappen in de keuken had gezet liep ze meteen door naar de mandikamer, waar ze zich snel ontkleedde en voor de spiegel ging staan. Dat deed ze iedere dag wel een paar maal. Er was nog niet veel te zien. Enkel haar borsten werden wat voller. Of was dat soms verbeelding? Opeens schrok zij van haar bittere mond, en de ogen die dof en ietwat vijandig in hun kassen stonden. Dit was niet de Greta die haar anders aankeek. Ze legde haar handen op haar platte buik en keek naar het harige driehoekje tussen haar volle dijen. Nu kun je nog terug, dom kind, zei ze zacht tegen haar spiegelbeeld, dat haar vanuit het glas met een mengeling van afkeer en angst aanstaarde. Laat het wegmaken, zei de stem in haar hoofd. Nee, je moet het kind houden, zei een andere stem. Die tweede stem werd de laatste dagen steeds luider en zou ten slotte de eerste wel verdringen. Het kind dat in mijn buik groeit, fluisterde ze. Het wordt groter en groter, tot je het voelt slaan en trappen. Het leeft nu ook al, mag je er dan nog een eind aan maken? Geen abortus, zei ze heftig en drukte haar voorhoofd bevend tegen de spiegel. Toen maakte ze een lelijk geluid en stak haar tong uit. Zij zeepte zich van top tot teen in, tot ze er als een schuimpop uitzag. Het water was vrij koel, zodat ze zich meteen een stuk voelde opknappen. Ik blijf vanavond niet thuis, dacht ze. Het huis werkt op m'n zenuwen, de muren verpletteren me, ik kan er niet meer tegen. Ze wilde bij Sietse en Annie een borrel gaan drinken. En pas hee laat naar huis gaan. Ze kon ook wel daar blijven slapen, er was thuis toch niemand die op haar wachtte! Ze was bezig het zeepschuim van zich af te spoelen toen ze een vreemd geluid achter zich hoorde. Ze kon het niet onmiddellijk thuisbrengen. Was het Paul? Of Nico? Dat was een dwaze gedachte, Nico zat in Sausapor. Het geluid werd veroorzaakt door iemand die niet in het huis thuis hoorde. Snel, op ailes voorbereid, draaide zij zich om zonder zich om haar naaktheid te bekommeren. Een rilling trok langs haar ruggegraat. Haar lichaam voelde aan alsof het verlamd was. Greta begon te gillen... Ze kon er niet mee ophouden, krijste uit alle macht en werd bang voor haar eigen stemgeluid. Ze stond oog in oog met Hooymeier. Hij stond op de drempel, niet meer dan vijf passen van haar af. Greta wist dat hij niet was gekomen om een bad te nemen of een vriendschappelijk babbeltje met haar te maken. Wat hem voor ogen stond was duidelijk te zien aan de zwelling in zijn broek. Hooymeier stak in een bezwerend gebaar een hand op en opende zijn mond, geschrokken van haar ijselijke gegil. Hij was gekomen om te doen wat hij al zo lang met Greta wilde doen, en had minder weerstand

verwacht. Nu hij de snerpemde stem van Greta hoorde zakten zijn erectie en zijn moed als bij toverslag. Greta stond met gebalde vuisten, haar blonde hoofd achterover, te gillen en te gillen als een sirene die van slag is geraakt. Haar stevige ronde borsten, de ene nog met klodders schuim, trilden en schudden elke keer als zij opnieuw adem inzoog voor een nieuwe gil. Plotseling was de bui over en met van woede verstikte stem schreeuwde de vrouw: "Ga weg, smeerlap! Jij smerige geile bok!"

Hij werd doodsbleek toen hij haar hoorde schelden. Hij kon geen voet meer verzetten, maar toen Greta het alarm tot zwijgen bracht en hem uit begon te schelden werd hij vuurrood en zei stotterend: "Hou je bek, wijf. Schreeuw niet zo, heel Sorong kan je verdomme horen. Ik zal je niet vermoorden, ik wilde alleen maar..."

"Ik weet wat jij wilt," schreeuwde Greta. "Denk je soms dat ik een hoer ben, Hooymeier?"

Zij pakte haar badlaken en knoopte het om haar lichaam, zodat hij zelfs haar borsten en dijen niet meer kon zien. Maar Hooymeier had al te veel gezien en hij wilde tot elke prijs zijn doel bereiken.

"Een hoer? Je bent nog minder dan een hoer! Je laat je wel door zo'n kale marinier naaien. Misschien is hij niet de enige die op je kruipt, jij blonde snol."

Greta wees met trillende vinger naar de deur. "Erui! Direct erui! En hier..., dit zal je afkoelen, geile bok!"

Ze greep het emmertje waarmee ze water over haar lichaam had geschept, vulde het met water uit de mandbak en mikte in de richting van Hooymeier. Deze wilde vluchten, dacht niet aan de drempel en viel languit. Het water kletste op zijn rug en achterwerk. Verbijsterd krabbelde hij overeind en keek Greta woest aan.

"Jij bent nog niet van me af, slet," tierde hij. "Denk je dat je dit ongestraft kunt doen, mariniersliefje? Ik krijg jou nog wel eens in m'n handen!"

"Smeerlap," slingerde greta hem nog naar zijn hoofd en ze smeed het stuk badzeep in zijn richting.

Vloekend verdween Hooymeier. De mooie nacht die hij zich met Greta had gedroomd was letterlijk en figuurlijk in het water gevallen. Hij had erop gerekend dat hij haar zonder veel moeite zou kunnen krijgen waar hij haar wilde hebben: in bed. Nu zij in verwachting was, heel Sorong sprak er al schande van, moest ze blij zijn met een beetje belangstelling. Zeker nu die marinier de kuierlatten had genomen. Want dat wist ook al iedereen! En hij wilde haar werkelijk toch niet uitsluitend om een nummertje te maken. Wie weet wat voor een mooie verhouding het had kunnen worden. Vrouwen bleven toch maar nukkige en onbetrouwbare wezens. Hij sloeg de buitendeur hard achter zich dicht en liep naar zijn auto, die hij een heel eind verderop had geparkeerd.

Greta deed de deur op slot en droogde zich af. Na het boodschappen had zij dat niet gedaan en daar had Hooymeier gebruik van gemaakt. Hij had toch wel lef om zo binnen te dringen terwijl zij naakt stond. Maar verdomme, als hij iets wilde ging hij maar naar Doom, daar waren genoeg vrouwen die hem van zijn probleem af konden helpen.

En dat het een groot probleem was had zij wel gezien! Greta had veel zin om een potje te huilen. In plaats daarvan kleepte zij zich aan en reed naar Annie en Sietsje.

De volgende morgen zat Greta om tien uur al bij Herma en vertelde wat haar de vorige avond was overkomen. Herma nam het heel hoog op en wilde dat zij een aanklacht tegen Hooymeier zou indienen.

"Die smerige vent moet eindelijk maar eens weten dat hij niet ongestraft vrouwen kan lastigvallen, Greta. Ze moeten hem maar eens flink benauwd maken."

"Hij draait al heel lang om mee heen, Herma. Sinds Paul weg is wordt hij echt opdringerig."

"Dat mag je wel zeggen. Opdringerig? Wie weet wat hij gedaan had als jij niet je mond had opengetrokken."

"Ik was net een sirene," zei Greta met een sip lachje.

"Zijn vrouw heeft hem jaren geleden al in de steek gelaten. Hij deugt voor geen cent, al is hij dan een uitstekende arts."

"Ja, het een sluit het ander niet uit. Ik speel met de gedachte dat Paul hem aanmoedigt. Paul weet natuurlijk dat ik met een marinier onder de klamboe kroop en dat ik nu zwanger ben. Heel Sorong weet dat immers? Hooymeier... Bah!"

"Naar de politie," zei Herma. "Hooymeier is een maniak en eerstdaags dringt hij je huis binnen en verkracht je. Wie zal het hem beletten?"

"Hij wil me graag hebben. Maar mij verkrachten? Daar zie ik hem niet voor aan. Ik had hem heel gauw de deur uit."

"Deze keer wel, maar hij komt terug, liefje. Een jaar geleden heeft hij een Papoeamese aangerand."

"Dat zeggen ze. Het is nooit bewezen, Herma."

"Omdat hij vertelde dat zij aanleiding gaf. En ze had al eerder geld van een militair aangenomen. Dat was bekend."

"Het ging in ieder geval de doofpot in. Dat kan allemaal op Nieuw Guinea. Heeft Hooymeier misschien vriendjes die hem de hand boven het hoofd houden? Ze zullen mij ook niet geloven als ik hem aangeef, Herma."

"Het wordt tijd dat we naar Holland gaan," zei Herma. "Je moet goed uitkijken, Greta. Ga niet alleen over straat 's avonds. Hooymeier heeft jou natuurlijk liever dan een zwart grietje."

"En hij heeft me naakt gezien."

"Hooymeier is een beest," zei Herma. "Ik snap niet dat je niet naar de politie gaat."

De radio stond op een Australische zender afgestemd. Ze luisterden een poosje naar de lichte muziek en Herma schonk koffie in.

"Al iets van Nico gehoord?" vroeg ze, de radio uitdraaiend.

"Nee. Ik kan het wel vergeten."

"Ik hoop toch dat alles nog in orde komt," zei Herma en zij raakte de arm van haar vriendin aan. "We vinden het allemaal zo rottig voor je, meid. En helpen kunnen we je niet."

"Ik ben blij dat ik m'n troost bij jullie kan zoeken."

"Heb je met Paul gesproken?"

"Nee. En ik doe het ook niet. Als hij het is die Hooymeier op m'n

dak stuurt..."

"Het is mogelijk. Bewijzen kun je het nooit."

"Ik begrijp het niet," zei Greta gekweld. "Ik bedoel van Nico. Het was toch zo goed? Waarom laat hij dan opeens niets meer van zich horen?"

"Jongens van twintig jaar met een geweer," zei Herma. "Ze zijn los van thuis, zoeken een verzetje. O, je bent het niet met me eens, maar ik blijf er toch bij dat het zo is. Ze willen een vrouw. Nico had geluk en hij heeft misbruik van jou gemaakt. Mooie praatjes, maar ken je hem wel goed? Wie weet wat een lief meisje er thuis op hem zit te wachten. Onverschillig worden ze hier, Greta. Sommige jongens kunnen het niet aan. Wat betekent een vrouw voor ze? Morgen of overmorgen kunnen ze dood zijn. Nee, het is jammer dat ik het moet zeggen, maar Nico Doorn was geen geschikte vent voor jou."

"En je hoopt dat alles in orde komt," zei Greta verontwaardigd. "Ik weet wel dat je Nico nooit hebt gemogen, Herma."

"Daar gaat het niet om, kindje. Voor jou hoop ik dat ik het mis heb, maar ik zie het gewoon niet zitten. Hij is twintig, getrouwd, zijn vrouw is in verwachting... Biedt dat soms perspectief? Nee."

"Ik kan het niet accepteren," zei Greta koppig. "Misschien heeft hij mijn laatste brief niet gekregen."

"Of wel. Ongelezen verscheurd," zei Herma medogenloos. "Het klinkt hard, meisje. Ik wil het beste voor je, dat weet je ook wel. Maar hij deugt niet, zie dat onder ogen."

"Hij komt vast terug en dan heeft hij een plausibele verklaring voor alles, ik weet het zeker."

"Je praat tegen beter weten in. Maar we zullen zien. Kees wil al in Klademak naar hem informeren."

"Dat moet hij niet doen. Ze zullen toch geen inlichtingen geven, Herma."

"Dat weet ik nog zo het niet. Het is beroerd als je iemand kapot ziet gaan die je zo graag mag, Greta. Kees denkt trouwens ook dat alles nog wel goed komt met jullie. Hij is wat dat soort zaken betreft nog echt een kind."

"We zien wel," zei Greta lusteloos. "Als de acties afgelopen zijn komen ze toch weer naar Sorong."

"En dan? We praten er nu maar niet meer over. Meid, wat zie je eruit," zei Herma op bezorgde toon. "Wat ga je vanmiddag doen?"

"Slapen."

"Ga mee naar Annie. Lekker wat roddelen en lachen. Eerlijk, dat heb je nodig, schat."

"Ik moet ook nog naar de Civo. Nee hoor, ik ga niet mee naar Annie. M'n hoofd staat er niet naar."

"Weet je het zeker? Ga niet thuis zitten kniezen hoor."

"Ach, doe niet zo mal, Herma. Je lijkt m'n moeder wel. Heus, ik red me wel, wees maar niet bang."

Ze stond op en nam afscheid van Herma, die met haar meeliep tot aan de jeep.

Diep in gedachten verzonken liep Greta de winkel uit. Ze transpireerde hevig en voelde zich alweer beroerd. Ze had de jeep tegenover de

Civo geparkeerd. Er was op dit tijdstip niet veel verkeer op de havenweg. Aan de steiger lag een grote K.P.M.-er te lossen. Enkele Papoea's slenterden schijnbaar doelloos op hun blote voeten door de kota. Greta stak de weg over. Er was nog één mogelijkheid, zo bedacht zij met een laatste sprankje hoop, dat haar brief niet in het actiegebied was aangekomen en nog in Sorong lag. Zij wilde zich graag aan deze strohalm vastklampen en geloven dat Nico nog niets van haar "toestand" wist. Ze kon zich eenvoudig niet voorstellen dat ze zo weinig voor hem betekende dat hij haar brief niet wilde beantwoorden.

Zonder op of om te kijken stak ze de weg over. Ze hoorde de truck niet en zag hem evenmin aankomen, zo was zij nog met de brief bezig. Het was een truck van de landmacht. Er zaten twee mannen in de cabine, een sergeant en een korporaal. De vrachtwagen reed hard en de mannen zaten druk te praten. Het gesprek ging over vrouwen, of liever over het ontbreken van knappe vrouwen in Sorong. De chauffeur lette niet op de weg en zag Greta niet oversteken. Een wilde kreet van de sergeant naast hem maakte de bestuurder aan het schrikken. Maar toen was het al te laat. Hij rukte in een reflex aan het stuur, zag de schrik en verbijstering in de ogen van de jonge vrouw, zag hoe haar rode mond in afschuw open ging... En toen gebeurde het. Greta smakte tegen de wagen en werd opzij geslingerd. Te laat had ze de truck gehoord en gezien. In een flits zag ze de ontstelde gezichten van de mannen achter de voorruit. Ze voelde een klap, werd opgetild, een hevige pijscheut sloeg als een golf door haar lichaam en het volgende ogenblik werd het rood voor haar ogen. Nico... de brief... Hoymeier... Ze hoorde nog stemmen die langzaam wegzakten en vervolgens verloor ze haar bewustzijn.

Terwijl de truck knarsend en gierend tot stilstand kwam liepen van alle kanten mensen toe. Greta lag stil op het hete asfalt. Uit de Civo kwamen mannen en vrouwen de weg oprennen. De ontdane soldaten sprongen uit hun voertuig en holden naar de plek waar Greta lag. "Mati?" vroeg een Papoeajongen die op een oude fiets zonder spatborden aan kwam rijden en bij de groep stopte.

"Hoe is het gebeurd?" vroeg een oudere man in shorts en kleurig Hawaï-hemd. Hij knielde naast het roerloze lichaam van Greta.

"Die vrouw stak plotseling over," zei de chauffeur hulpeloos. Zijn gezicht was krijtwit. "Ze stond opeens voor de truck."

"Ja, hij remde nog en gooide het stuur om," verklaarde de sergeant. "Nonja mati?" vroeg de jongen nog een keer, maar er was niemand die acht op hem sloeg.

"Een dokter," riep een gezette vrouw in een opzichtig gebloemde jurk. "Er moet onmiddellijk een dokter komen."

De oude man schudde zijn hoofd en keek bedenkelijk naar het in witte gezicht van Greta. "Veel verstand heb ik er niet van, maar ik ben bang dat deze vrouw geen dokter meer nodig heeft."

"Een dokter," zei de chauffeur zenuwachtig. "Waarom komt er verdomme geen dokter? Die vrouw gaat dood."

Er stopte een jeep uit Klademak. Kapitein Van Galen sprong eruit en baande zich een weg door de omstanders. Hij was een vrij kleine man met een geel gelaat en ogen die enigszins scheef stonden.

"Is die vrouw door jullie aangereden?" vroeg hij, de soldaten aankijkend.
"Jawel, majoor," zei de sergeant. "Ze stak over zonder op te letten."
"En jullie reden te hard zonder op te letten?" zei de officier sarcastisch.
"Er wordt hier veel te hard gereden, kapitein," zei de man in shorts.
"Soldaten en mariniers, ze kunnen er wat van."
Van Galen knikte instemmend. "Het zijn doodrijders." Hij knielde naast Greta en nam haar gezicht op. "Dit lijkt me niet zo best. Een hoofd-wond... Dat kan wel meevallen, maar het is de vraag wat ze verder heeft. Is er een dokter gewaarschuwd?"
"In de Civo hebben ze het hospitaal gebeld," zei een jonge vrouw.
"Ze zullen zo wel komen."
"Dan laten we haar liggen," zei kapitein Van Galen.
Een vrouw in een strakke groene broek en met een boezem waar menige filmster jaloers op kon zijn kwam druk armzwaarend uit de Civo. Toen ze zag wie er op de weg lag sloeg ze een hand voor haar mond en riep klaaglijk: "Grote goden, dat is Greta Versluis! Is ze...is ze...dood?"

HOOFDSTUK 19.

Luitenant Drost stond aan het strand en keek door zijn verrekijker naar de kleine l.c.p.r. die heel langzaam de kust naderde. Na de ontdekking van het bedrog dat de mannen van Kwoor hadden gepleegd was hij gedeprimeerd en in zichzelf gekeerd. Weliswaar trok iedere morgen nog een groep verkenners de wildernis in om naar infiltranten te zoeken, maar hij had geen enkel vertrouwen meer in de Papoea's. De kans dat het nog tot een treffen tussen de mariniers en de ploppers zou komen achtte hij te verwaarlozen. De officier was gedesillusioneerd. Hij deed zelfs geen moeite meer om zich tegen zijn mineurstemming te verzetten. In Nederland had hij gemeend dat hij een prima officier was. Jong en ambitieus ging hij een prachtige toekomst tegemoet bij het Korps Mariniers. Hij was trots op zijn uniform en zijn galons. In de opleiding was hij een uitblinker geweest. Echte vrienden had hij niet. Behoefteloos aan vriendschap had hij ook niet. Hij wilde carrière maken en wel zo snel mogelijk. Op Nieuw-Guinea viel voor een jonge officier wel eer te behalen. Tijdens de acties zou hij zich als geen ander onderscheiden. Genadeloos zou hij op infiltranten jagen, ze vernietigen of krijgsgevangen maken. Na Nieuw-Guinea volgde dan spoedig de bevordering tot kapitein, mogelijk een onderscheiding in de wacht slepen, dan de galons van majoor op zijn mouwen en wie weet, eens de sterren van de allerhoogste rangen! Macht en aanzien, dat waren zijn dromen. Nieuw-Guinea bood alle kansen voor een versnelde carrière, doch dan moest het lot hem wel gunstig gezind zijn. Alles pakte nu heel anders uit dan in zijn dromen en hij kon aan de loop der gebeurtenissen niets veranderen. De acties in en rond Kwoor hadden een teleurstellend verloop en in feite was het sergeant Room die met de eer ging strijken. De naam Drost werd niet gehoord in de verhalen over Sausapor en omgeving, die van Room des te meer. Twee gewonden, dat was een magere oogst.

Hij liep terug naar de kampong en zag tegen het komende gesprek met de mensen van de l.c.p.r. op. Post uit Holland, wat voor goeds konden zij verder nog brengen?

Het was drie uur toen een luitenant ter zee twee in een korte broek als een vakantieganger de kampong binnenliep en links en rechts huizen en kinderen begon te filmen. Nadat hij honden, kinderen en vrouwen uitgebreid voor de lens had genomen drukte hij zijn collega van het Korps Mariniers de hand. Een van zijn mannen hield hem een megafoon voor, die hij op zijn beurt luitenant Drost in de handen drukte.

"Luitenant, ik heb goed bericht voor u," zei hij na de begroeting heel enthousiast. "Het is me een genoegen u te vertellen dat de oorlog om Nieuw-Guinea afgelopen is!"

Oord keek hem met wijdopen mond aan. Ongeloof en verbijstering vochten in zijn fletse ogen om de voorrang.

"Maak je een grapje, collega?" vroeg luitenant Drost temerig.

De man van de vloot keek hem aan alsof hij dacht met een gek te doen te hebben, klopte demonstratief met een nagel op de megafoon en zei met nadruk: "Verdomme, wat denk je dat ik met die toeter

moet? Die is voor jou!"

"En wat moet ik dan met dat ding," zei Drost. "Kunnen we ermee op infiltranten schieten?"

"Is er een akkoord gesloten?" vroeg Oord, die het eindelijk begon te dagen. "Kunnen we nu eindelijk naar huis?"

"Vandaag werd het verdrag tussen Nederland en Indonesië ondertekend. Als ik het goed begrepen heb is de zaak echter al een paar dagen in kannen en kruiken. Nieuw-Guinea komt nu onder voorlopig bestuur van de V.N."

"Godverdomme," zei Drost uit de grond van zijn hart. Zijn gezicht werd afwisselend rood en wit toen de betekenis van de woorden van de ander tot hem doordrong. Zijn lichte ogen fonkelden in een plotseling opkomende woedeaanval. Zijn lippen werden een nijldige dunne streep tussen neus en gladde kin.

"Verdomme," zei hij nog een keer. "Dat is toch niet mogelijk? Hebben we ons daarvoor zo afgebeeld? En vertel me nu eindelijk eens wat ik met die rotmegafoon moet doen!"

De marineman hield de trechter voor zijn mond en riep luid: "De oorlog is afgelopen! Staakt het vuren!"

Hij liet de megafoon met een brede grijns zakken en keek Drost aan. "Hiermee moet u in het vervolg de rimboe in om de infiltranten te roepen. Zij moeten toch ook weten dat de oorlog voorbij is?"

Met een kreet van teleurstelling en woede pakte luitenant Drost de megafoon en smeed het ding met grote kracht tussen de struiken achter het huis.

"Vergeet het maar. Ik zet geen poot meer in die verdomde wildernis!"

De mededeling van de vlootofficier had een verbijsterend effect. Ieder die nog niet had gehoord wat er aan de hand was kwam nu naar het grote huis. Het bericht betekende een anti-climax. Teleurstelling en woede maakten zich van de mariniers meester. Al hun inspanningen waren voor niets geweest; Nederland had Nieuw-Guinea aan Soekarno en zijn trawanten overgedragen. Maandenlang had de Indonesische radio opruiend in hun oren geklonken, maar zij hadden erom gelachen. Nieuw-Guinea zou het land van de Papoea's blijven, nooit kreeg Soekarno het in handen. Dat er ook dikwijls andere stemmen hadden geklonken, die deze gang van zaken hadden voorspeld, werd nu vergeten. Het was verraad aan de Papoea's, maar evenzeer aan de soldaten die hun kostbare jonge levens lieten in de rimboe. Woede naast bittere teleurstelling, dat waren de gevoelens die onder de mariniers leefden. Enkele jongens wilden doorgaan met vechten. De spanningen van de voorbije maanden ontladden zich nu in één klap en luitenant Drost liet zijn mannen utrazen. Hij was zelf tot ailes in staat en reageerde zijn bittere gevoelens af op de officier van de vloot. Deze voelde zich niet op zijn gemak in Kwoor en nam overhaast afscheid van zijn briesende collega. Hij begreep hoegenaamd niets van diens houding.

"Fanatieke mariniers," zei hij tegen een van zijn mannen toen zij terugkeerden naar de I.C.P.R. "Dan kom je eindelijk eens met een goed bericht en ze schelden je uit alsof je de man bent die hen tot levenslang veroordeelt. Het zijn eigenaardige kerels, ik snap er geen bliksem van."

In Kwoor bleef het de rest van de dag onrustig. Pas na het avondeten was iedereen gewend aan de gedachte dat er niet meer op infiltranten gejaagd hoefde te worden.

Tegen de tijd dat hij zijn bed opzocht had ook luitenant Drost zijn teleurstelling grotendeels overwonnen.

"Maar we zijn nog niet thuis, majoor," zei hij tegen Oord, die nog rechtop zat en een sigaret rookte. "Nu krijgen we te maken met de repatkoorts. Let maar eens op mijn woorden, morgen wil iedereen naar huis."

"Dat wil ik ook wel," antwoordde Oord. Hij mikte zijn peukje in het zand, trok jasje en broek uit en kroop zuchtend onder zijn tropenspreitje. Thuis? Hij bedacht ironisch dat hem in Nederland geen thuis wachtte. Nog steeds had hij zijn vrouw niet op de hoogte gebracht van zijn voornemens van haar te scheiden. Maar daar kreeg hij nog genoeg tijd voor want als luitenant Drost gelijk kreeg zaten zij voorlopig nog wel op Nieuw-Guinea.

Twee dagen later werd het peloton door een l.c.p.r. opgepikt. Ze kregen van een officier te horen dat ze nog niet naar Sorong gingen, maar naar een kampong verderop aan de kust, waar zij enkele dagen of een week zouden moeten wachten. In Sorong was het volgens de man een chaos nu de acties beëindigd waren.

Doorn zat met Dupont en Jansen op het achterdek, onder de zonneluifel. Ze hadden grote vrede met het leven en rookten samen het laatste pakje halfzware shag van Dupont leeg. Na de anti-climax van het "Staakt het vuren" waren de meeste mariniers toch wel blij dat het afgelopen was met de strijd in de rimboe. Thuisvaren was een magisch woord geworden en er werd door iedereen druk gespeculeerd over de juiste repatdatum. Geen rimboe meer, geen infiltranten.

Jansen zat wat eenzaam aan de railing, zijn benen buitenboord bungelend. De laatste dagen was hij aanmerkelijk stiller geworden en niemand nam nog veel notitie van hem. Hij wist dat hij in de ogen van de hele gewoergroep gefaald had.

Sergeant Bruinen kwam bedaard naar achteren. Dupont schoof een stukje op, zodat hij nog net op het bankje kon zitten. Ze hadden hem wel bij luitenant Drost, Oord en de commandant van de boot zien staan. Terwijl hij ging zitten werden zijn ogen somber in het gebruikte gelaat, maar hij bleef lange tijd zwijgend naar de groene kust zitten staren.

"Nog een paar dagen en we zijn weer in Klademak," zei Dupont om een opening aan het gesprek te geven.

"Wat lul je nou," zo reageerde Bruinen heftig en hij keek hem verstoord aan.

"Klademak? Dat zou je wel willen. Voorlopig is ons reisdoel Makbon en daar blijft een gedeelte van het peloton. Ik hoor net dat er een gewoergroep in de kampong Mega aan land gaat. Wij varen door naar Makbon. Drost heeft het net van die officier gehoord. Het bericht is over de radio binnengekomen."

"En waar gaat Drost heen?" vroeg Doorn.

"Naar Sorong," Bruinen lachte. "Van hem zul je geen last meer hebben."

"Wat een ellende altijd," zei Dupont. "Ze sollen heel wat af met ons. Makbon? Nog nooit van gehoord."

Bruinen trok zijn shagdoos en rolde niet zijn dikke vingers zorgvuldig een sigaret, die hij met snelle trekjes begon te roken. "Oord krijgt het bevel in Makbon. Voorlopig tenminste. Een zekere kapitein De Vries komt voor Drost in de plaats, maar dat kan nog wel een paar dagen duren. Het schijnt dat er voor ons geen plaats is in Sorong. Je moet rekenen dat nu alles en iedereen naar Nederland moet. Om duizenden burgers en militairen in korte tijd naar huis te krijgen is geen sinecure, jongens. We hebben op Biak ook nog heel wat te doen. Alles vernietigen wat niet terug moet, de rest schoonmaken en inpakken, naar de haven brengen. Wat een werk, wat een werk. Op Biak staan de loodsen vol met oorlogstuig."

"Moeten wij dat allemaal doen?" vroeg Doorn.

"De mensen die het laatst aan de beurt zijn om af te zwaaien. Dat is voor jullie december?"

"Ja," zei Dupont grinnikend.

Doorn gaf hem een por. "Ik zie er de humor niet van in, Duup."

"Reken er maar op dat je met een van de laatste transporten naar huis gaat," zei Bruinen. "Zelfs de lege granaathulzen van de schepen gaan naar Holland. En denk eens aan alle wapens en uitrusting?"

Ze keken in somber stilzwijgen naar de kust. Het was geen prettig vooruitzicht, al hielden ze wel rekening met de mogelijkheid dat Bruinen de zaken wat al te zwart zag. Een vredig strand met sierlijke klappers tegen de oerwoudrand schoof voorbij. Daarachter lag de wildernis. Prettige herinneringen hielden ze er niet aan over. Daarginds zwierven nog enkele tientallen infiltranten rond die niet wisten dat de oorlog voorbij was. Hoe zou het gaan met de man die twee kogels door zijn borstkas had gekregen? Die zat waarschijnlijk al thuis, bij zijn familie. Tientallen ploppers waren in de rimboe gesneuveld en zagen hun vaderland niet terug. En Simon, de rood-witte Papoea, strijder voor de verkeerde zaak, aan zijn ene schouder gewond, liep vast alweer op Biak rond. Nu zonder het groene uniform van het T.N.I.

Doorn zuchtte ongewild en leunde met gesloten ogen tegen het stuurhuis. De trillingen van de machine trokken door zijn lichaam en het gedreun maakte hem slaperig. Zou Greta de brief al hebben? Als de verscheping van burgers erg vlot verliep zou hij haar op Nieuw-Guinea niet meer ontmoeten. Hij hoopte vurig dat zij gauw terug zou schrijven. "Hoe lang blijven we in die kampong?" vroeg Dupont.

Het bleef even stil. Toen zei Bruinen met een sardonisch lachje: "Volgens Drost maar twee weken, maar ik denk dat het een maand zal duren..."

"Toen we aan boord gingen zei Drost dat we maar een paar dagen zouden blijven," zei Doorn. "Hooguit een week."

Bruinen zakte onderuit op de bank, legde zijn pet over zijn gezicht en mompelde: "Reken maar rustig op een maand. Alles wat het korter duurt is meegenomen..."

DEEL 4.
AFSCHEID.

HOOFDSTUK 20.

Luitenant Drost stond met de in een smetteloos wit uniform geklede havenmeester te praten. Op de steiger lagen zes rubberboten en evenveel zware buitenboordmotoren gereed voor een oefening. Mariniers waren bezig met voetspompen de boten met lucht te vullen. Aan de horizon stapelden grimmige wolken zich op tot monsterlijk gevormde gedrochten die van minuut tot minuut van vorm en kleur veranderden. Het was na de middag windstil geworden en drukkend warm. Alle voortekenen wezen erop dat het slecht weer zou worden.

Twee dagen geleden was het peloton in Sorong aangekomen, na een verblijf van bijna vier weken in de kampongs Mega en Makbon. Terug in Klademak troffen zij daar vreemde mariniers aan. Oude maats waren inmiddels naar huis vertrokken. Majoor Scheepmaker en zijn staf hadden in allerijl een les- en werkprogramma in elkaar gedraaid. De manschappen moesten vooral bezig blijven en geen tijd krijgen voor verveling, en wat veel erger was: heimwee. Deze middag was luitenant Drost aan de beurt om met zijn mannen een landing uit te voeren op Krokodileiland, dat enkele kilometers uit de kust voor Sorong lag. De naam Krokodileiland had het te danken aan zijn vorm, die veel overeenkomst vertoonde met een op het water drijvende krokodil. Het was vrij klein en onbewoond, beplant met hoge, slanke klapperbomen.

"Ik zou het er maar niet op wagen," zei de havenmeester na de zoveelste zorgelijke blik op de wolkenformaties.

Hij was een kenner van het weer en deze wolken vertelden hem meer dan genoeg. Hij begreep niet dat de ander de tocht naar het eiland wilde maken en niet naar zijn raad luisterde. Het had geen zin hem op de gevaren van een wambrau of een onweersbui te wijzen.

"Krokodileiland is nog geen half uur varen," zei Drost misnoegd en met het gezicht van een kind dat zijn zin niet kan krijgen. "Ik ben van oordeel dat het best kan. Die wolken zien er wel wat dreigend uit, maar voordat ze boven Sorong zijn hebben we de landing al achter de rug."

"Dan moet u onmiddellijk vertrekken," zei de havenmeester, zijn ontstemming met moeite onderdrukkend. "Als de bui eenmaal losbreekt geef ik geen cent voor het leven van u en uw mannen."

"Een half uur heen en een half uur terug," zei de officier optimistisch.

"Dat halen we met gemak."

Sergeant Bruinen meldde dat de rubberboten opgepompt waren. Ze werden op bevel van luitenant Drost snel te water gelaten en bemand. Bruinen wisselde achter de rug van Drost een blik van verstandhouding met de havenmeester. Deze haalde zijn schouders op, keek nog eens naar de horizon en schudde zorgelijk zijn hoofd. Toen luitenant Drost in een van de boten stapte vroeg Bruinen nog snel: "Wat denkt u van het weer, meneer?"

"Ik heb het de luitenant afgeraden. Het wordt donderen en niet zo'n beetje ook. Maar de luitenant moet beslissen, sergeant."

"We vertekken nú, Bruinen," riep luitenant Drost. Zijn ogen stonden

onverzettelijk en roekeloos. "Op volle kracht naar het eiland, landen en meteen terug."

"Misschien gaat het net," zei de havenmeester. "Ik wens u in ieder geval succes."

Drost knikte afgemeten. "U zult zien dat het een peuleschilletje is voor de zodiac's."

De motoren werden gestart en de boten gromden de haven uit.

Doorn zat samen met Dupont, Kroon, Jansen en sergeant Bruinen in een boot. Als bestuurder hadden zij Olsen, die met ongeruste ogen de hemel monsterde. Sergeant Bruinen zat eveneens met een donker gezicht naar de dreigende wolken te staren en stelde voor zichzelf vast dat zij nu al het grootste deel van de hemel bedekten en zich snel uitbreidden in de richting van het vasteland. Het zag er ronduit onheilspellend uit. Luitenant Drost stelde de levens van zijn mannen in de waagschaal en scheen zich er niet van bewust te zijn hoe precair de situatie kon worden. Jeugdige overmoed paste niet bij een luitenant van de mariniers, roekeloosheid al evenmin. Gevoel voor verantwoordelijkheid had hij nog minder dan een kind van vier jaar. Bruinen had niet veel hoop op een goede afloop van het waagstuk. Toch was hij geen fatalist of een zwartkijker, maar deze dreigende zwarte lucht liet geen ruimte voor enig optimisme. De boel trok veel te snel dicht, de gekleurde wolkjes waren opgeslokt door grijze en zwarte.

"We halen het nooit," riep hij naar Olsen. "Drost is eigenwijs, hij had naar de havenmeester moeten luisteren."

Olsen knikte somber en draaide het gas van de motor helemaal open. Opeens werd het nog donkerder en dreigender. Achter zich zagen zij de lichten langs de havenweg als kleine heldere puntjes aanfloepen. Krokodileiland, langgerekt en laag op het water, naderden zij vrij snel. De afstand tussen het eiland en vasteland was ook niet groot, hooguit een kilometer of vier. Het zag er niet naar uit dat de boten de wambrau voor zouden blijven, ook al raasden zij nog zo snel over het donkere water. De hemel was bijna zwart, een bliksemschicht kronkelde als een vurige slang boven de horizon. In de verte rommelde de donder waarschuwend.

"Wambrau!" schreeuwde Olsen, de boot met vaste hand in de richting van het eilandje sturend.

Van Sorong was niets meer te zien dan een rij lichtpuntjes die steeds kleiner werden. Blauwgroene bliksemstralen volgden elkaar met kleinere tussenpozen op, de donder rommelde en knetterde. De mannen in de boot begonnen de ernst van de hele toestand meer en meer in te zien. Luitenant Drost had zich in een hachelijk avontuur gestort, aan de afloop durfden zij zelfs nog niet te denken.

Het was aardedonker toen zij het strand van Krokodileiland onder de zodiac voelden schuren. Op bevel van Bruinen sprongen zij overboord en waadden met de boot tussen zich in het strand verder op. De hemel was onheilspellend zwart en de lichten van Sorong waren niet meer zichtbaar. Bliksem en donder volgden elkaar nu zonder tussenpozen op. Een hevige windstoot deed de palmbladeren ritselen. De branding kolkte en schuimde; de storm brak los. De eerste lauwe regendruppels

spetterden op de kleren en gezichten van de landingsploeg. Luitenant Drost beende geagiteerd langs de boten en riep de onderofficieren bij zich. Zijn gezicht stond strak, de anders zo felle ogen drukten nu bezorgdheid uit.

"Wat doen we, blijven of terug?" vroeg hij kortaf.

"Blijven," zei sergeant Zomer zonder zich te bedenken. "Tussen de klappers zitten we betrekkelijk veilig, luitenant."

"Dat dunkt mij ook," zei Bruinen. "Dit weer duurt nooit lang. In Indië..."

"Dit is Indië niet," zo kapte de officier hem af. "Dit kan de hele nacht wel duren."

Luitenant Drost zag wel in dat hij de situatie verkeerd had beoordeeld. Terugkeren naar Sorong hield een zeker risico in, doch een overnachting op het eiland was geen aantrekkelijk alternatief. De woorden van Zomer en Bruinen maakten een onredelijke woede in hem los. In gedachten zag hij het hatelijk lachende gezicht van de havenmeester al voor zich. Ja, de man had hem gewaarschuwd, maar hij had de welgemeende raad in de wind geslagen. Dan vermande hij zich. Wat? Zou hij zich door zo'n onweersbuitje gewonnen moeten geven?

"Verdomme, we gaan terug naar Sorong," zei hij met een schelle stem.

"We wagen het erop. Als we met volle kracht varen moeten we het halen!"

"Luitenant, dat is zelfmoord!" riep sergeant Zomer ontsteld.

Het begon plotseling te plenzen en ze hoorden de donder luid bulderen.

"We kunnen Sorong niet meer zien liggen," schreeuwde Bruinen.

De officier stond als een standbeeld tegenover hen, zijn gezicht een vage vlek in het licht van de bliksem. "Alsmar recht door, dan kunnen we Sorong niet missen," riep hij terug. Hij had een nijldige mond en zijn ogen bliksemde even hard als de weerlicht. "Ik blijf hier niet afwachten, we varen terug."

"Ik durf het niet aan," raasde Bruinen. "Het onweer komt snel dichterbij.

We gaan met de hele santenkraam naar de kelder als we toch..."

De bliksem sloeg ergens op het eiland krakend in.

"Dat was raak," zei Zomer benauwd.

Luitenant Drost zette zich in postuur. Tegenspraak dulde hij van geen mens. De houding van de twee onderofficieren prikkelde hem en met gebalde vuisten riep hij: "Ik heb de verantwoording, stelletje bangbroeken! In de boten, we gaan terug!"

"Godverdomme," zei sergeant Bruinen toen hij met Zomer in de loopas, in zijn schoenen soppend en bijgelicht door de blauwe bliksem, naar de boten rende.

"Zelfmoord, Bruinen," riep Zomer. "Je reinste zelfmoord. Als ik scherpe patronen had zou ik die eigenwijze kwast neerknallen."

Dat is boud gesproken, dacht Bruinen, maar hij begreep heel goed wat er op dat moment in de ander omging.

De rubberboten werden met grote spoed het water ingesleept en de terugtocht naar Sorong, dat van de aardbodem leek weggevaagd, begon. Bliksem en donder zorgden voor een overdaad aan licht en geluid. De zee schuimde en kolkte, sloeg klietsend in de boten, die moeizaam door de golven ploegden. Een stortvloed van regenwater sloeg op de doornatte mariniers neer. Luitenant Drost wilde dat de boten tijdens

de terugtocht dicht bij elkaar bleven, doch daar bleek in de praktijk niets van terecht te komen. Al na enkele minuten verloren de zodiac's het onderlinge contact en voer iedere boot op eigen houtje verder. De woedende zee bood in het helle bliksemlicht een apocalyptische aanblik. Haast iedere seconde was er een grillige slang die op het water leek te slaan, onmiddellijk gevolgd door een krakende donderslag. Het was voor de mannen een angstige gewaarwording om daar zo eenzaam, met rondom water, in het noodweer te varen. Niemand had echter de tijd daar lang over na te denken. De vraag of de boten Sorong nog behouden zouden bereiken hield hen voortdurend bezig. In het licht van de bliksem keken ze elkaar aan met bange ogen, al op het ergste voorbereid.

Sergeant Bruinen vervloekte de domme arrogantie van luitenant Drost. Ze moesten hem zijn galons afnemen en de dienst uittrappen, dacht hij grimmig. Zouden zij nu hier, zo dicht onder de kust voor Sorong, in een helse tropische storm met man en muis vergaan? Hij voelde zich verantwoordelijk voor de mannen in zijn boot. Hij zag zijn eigen angst in hun ogen weerspiegeld. Niets kon hij doen om de zaak nog te redden. De boot was een speelbal van de elementen en de zware motor had de grootste moeite met de wild aanspringende golven. Toen Bruinen zag dat de ene golf na de andere over de rand van de zodiac sloeg, rukte hij de rimboepet van zijn hoofd.

"Hozen, of we verzuipen!" schreeuwde hij boven het tumult van de storm uit en hij gaf zelf het voorbeeld door met zijn pet water uit de kuip van de boot te scheppen.

"De andere boten zijn er niet meer," riep Dupont, die naast hem zat. Bruinen knikte. Hij had het ook al gezien. Waar waren de andere zodiac's gebleven? Getroffen door de bliksem en gezonken? En alle inzitenden als ratten verdrinken? Waar ergens lag Sorong?

"Hozen!" raasde Bruinen nog een keer en met verdubbelde energie schepte hij water uit de kuip van de boot. Ze begonnen nu allemaal te hozen. Het was echter onbegonnen werk want voor één volle pet kwamen er tien weer in de boot terecht. Plotseling viel het geluid van de motor weg. Ze dreven als een kurk stuurloos op de kolkende baren en merkten nu pas goed hoe hevig de storm woedde. Olsen begon vloekend als een ketter aan het startkoord van de Johnson te rukken, evenwel zonder enig ander resultaat dan wat gepruttel en gesputter. Met angstige gezichten keken de anderen toe, het hozen een ogenblik vergetend. Het begon er penibel uit te zien. Zonder motor konden zij niet varen en peddelen had weinig zin in deze hevige uitbarsting van de natuur.

"Hozen!" riep Bruinen. "We komen zo nog in Indonesië terecht."

Of op de bodem van de zee, dacht Doorn fatalistisch. Hij hoosde als een bezetene en voelde bij iedere schep zijn wanhoop groeien. Met grote zekerheid wist hij opeens dat hij Greta niet terug zou zien. Het was allemaal de schuld van Drost. Nu meer dan ooit zag hij de officier als de verpersoonlijking van het kwaad, als een man met een duivelse inborst, die een heel peloton naar de verdoemenis hielp. In weinige ogenblikken trok zijn hele dienstdag aan hem voorbij. Was het Drost geweest die hem in het begin het leven zuur had gemaakt,

nu was hij het ook die door een grove fout dertig mensenlevens aan het natuurgeweld overleverde. Maar deze keer zou hij vermoedelijk zijn roekeloosheid met de dood moeten bekopen. Doorn vloekte luid, maar niemand kon het horen door de gierende wind en de knetterende donder. Hij hoosde tot hij buiten adem raakte. Hij móest Greta terugzien en met haar praten. Betekende zij niet alles voor hem? Zij was de enige die telde, de allerliefste die hij nooit zou terugzien! Nimmer zou Greta uit zijn mond horen wat hij haar vanuit Kwoor al had geschreven. Hij kreeg niet meer de kans haar te bewijzen dat zijn gevoelens voor haar groot en zuiver waren. Hij snikte radeloos en constateerde dat het hozen geen enkele zin had. De boot stond half vol met water en de motor vertikte het nog steeds. De elementen speelden met woest plezier met de stuurloze boot. Olsen vloekte en ketterde zonder ophouden, maar hij kreeg de weerspannige motor niet aan de praat.

Vloekend, tierend, scheppend, hijgend als karrepaarden, smekend en biddend om redding, ondergingen ze het hoogtepunt van het noodweer. Het leek of zij regelrecht de hel en het vagevuur binnen werden gezogen en door de duivel verwelkomd met bliksem en donderslag. Zee en regenwater vormden nu één kolkende watermassa. Het water liep de weerloze mariniers aan alle kanten af en zij wisten niet meer wat zee- of regenwater was. De huilende wind dreef de boot voort in onbekende richting. Het was een benauwd avontuur, het begin van het onafwendbare einde, de totale ondergang van rubberboot en bemanning. Straks zouden zij met boot en al de diepte in worden gezogen en sterven. Er werd nog uit alle macht gehoosd, maar de bewegingen van de snel scheppende handen werden allengs trager. De kuip van de zodiac stond bijna vol met water. Redding bleef uit, de smeekbeden werden niet verhoord. De wind huilde en gierde beangstigend; ze bevonden zich in het middelpunt van de wambrau en juist toen zij dachten dat hun laatste uur geslagen had kwam er een hevige windstoot die de rubberboot haast uit het water tilde. Even was het stil, bliksem en donder bleven uit, de boot gleed van de top van een golf in een kalm dal en het hield op met regenen. Olsen stond rechtop in de boot en deed alles om de motor aan het draaien te krijgen. Ze keken elkaar aan, geloofden niet dat het voorbij was en begonnen met verdubbelde kracht te hozen.

"De stilte voor de storm," riep Dupont.

Opeens flitste de bliksem weer. Maar het geluid van de donder kwam pas enkele tellen erna. Tussen twee bliksemschichten in begon de motor te pruttelen. Nog een wilde ruk aan het koord en de boot ging met een schok voorwaarts. Lachend, juichend stuurde Olsen de zodiac met de kop op de golven. Maar waarheen nu? Waar lag Sorong ergens in deze heksenketel? Het begon hevig te regenen en de moed zakte de mannen opnieuw in de schoenen.

"Doorgaan met hozen," riep Bruinen. "We hebben het ergste nu gehad." Als om zijn bewering te staven scheurde het wolkendek, de wind nam af en de stortbui veranderde in een miezerig regentje. De mannen in de boot zagen de lange rij havenlichten als pinkende puntjes recht vooruit.

Sergeant Bruinen wees met bevende hand naar de kust, een vreugdevuur

in zijn ogen oplichtend. "Daar!...Sorong!"

De rubberboot rondde een boei en stormde recht op de kust aan. De storm bedaarde als bij toverslag en het water werd een stuk rustiger. Ook donder en bliksem trokken zich nu terug, het was voorbij. Van de andere boten was nog geen spoor te bekennen, maar toen de bodem van de zodiac over het strand bij het zwembad schuurde zagen zij luitenant Drost als een verzopen kat en druk met zijn armen zwaaiend op de weg staan. Hij was nu niet meer de kille, hooghartige en zelfbewuste officier van voor de barre tocht. De storm had hem klein gekregen en doen beseffen hoe kwetsbaar een mens is.

"Bruinen! Goddank dat jullie er zijn," riep hij lachend. "We zijn er nu allemaal. Man, waarom zijn jullie zo laat?"

Bruinen rilde. De spanning viel van hem af en hij keek zijn superieur minachtend aan. "Godverdomme, die is helemaal goed! Laat? Waarom we zo laat zijn? Die verrekte motor viel uit. Het had niet veel gescheeld of we waren verzopen. Daarom zijn we zo laat!" En op hatelijke toon voegde hij eraan toe: "Enfin, we zijn toch naar Krokodileiland geweest."

"Bespaar me je sarcasme, man," zei de officier woedend. "Ik heb die storm onderschat, Bruinen. Verdomme, wat zou je denken als me nog een tweede storm stond te wachten in Klademak?"

Hij keek naar de mannen, die de boot naar de weg zeulden en daar omkeerden om het water eruit te laten lopen. Ze hadden dat op het strand ook al gedaan, maar klaarblijkelijk niet goed. Een visje viel spartelend op de weg..

Luitenant Drost haalde zijn schouders op en zijn stem klonk weer normaal. "We zijn heelhuids terug in Sorong en dat is het belangrijkste, sergeant."

Bruinen knikte onverschillig. Hij had zijn buik vol van tochtjes op zee en was dankbaar dat zij het er levend hadden afgebracht. Zo dachten de mariniers er ook over. Naar Klademak, droge kleren, warm eten en een borrel. Voor luitenant Drost had niemand een goed woord over.

Dupont liep wat verloren met Jansen in de kota rond. Van de Civo naar de Chinese toko's en weer terug. Doorn was na het eten met koorts onder de klamboe gekropen. Ze hadden vergeefs gepoogd hem over te halen mee te gaan. Dupont had het Indische meisje gezien en vond haar leuker dan hij zich haar herinnerde van zijn vorige bezoeken aan de toko. Hij probeerde een gesprek met haar aan te knopen, doch zij was ongenaakbaar en beantwoordde zijn vragen met een ongeïnteresseerd ja of nee.

"Verspil je energie maar niet aan haar," zei een bekende stem achter hen. Het was Jaap Fongers, die de toko binnen was gekomen. "Heb jij ook al een oogje op haar?" vroeg hij met van spot glimmende ogen. "Met Maria is niets te beginnen. Ze is zo gesloten als een oester. Alle soldaten hebben het al bij haar geprobeerd."

"Het is een knap meisje," zei Dupont spijtig.

"Niemand heeft een schijn van kans bij haar. Vergeet het dus maar. In Holland zijn nog meer knappe meisjes, Harry."

Jaap keek naar Jansen en zocht vervolgens tussen de andere klanten in de toko.

"Waar hebben jullie Nico gelaten?"

"Die ligt met koorts op zijn tampatje," zei Dupont. "Een aanvalletje van malaria."

"Daar komt niemand aan," zei Jaap. Hij trok hen mee in de richting van de deur. Dupont keek nog eens naar het meisje. Ze hielp twee soldaten. Hij zag de zachte glans in haar donkere ogen en werd er een beetje verdrietig van toen hij bedacht dat zij op Nieuw-Guinea zou blijven. Trouwen met een Chinees en dan een hok met kinderen, dat was haar voorland waarschijnlijk.

"Zeg, jullie hebben vandaag ook weer een mooie stunt uitgehaald," zei Jaap. "Wat een lef om in zulk weer naar Krokodileiland te varen."

"We hebben een luitenant die tot elke prijs de flinke vent wil uithangen," antwoordde Jansen. "Vandaag heeft hij een lesje gekregen. In het vervolg zal hij wel beter uitkijken."

"Vanmiddag zijn we door het oog van de naald gekropen," zei Dupont, nog met zijn gedachten bij Maria. "We leven nog, maar een wonder is dat wel, Jaap."

"Zulke officieren leren het nooit," zei Jaap. "Gaan jullie de redding vanavond vieren? Of hebben jullie nog geen plannen."

"We wilden naar het m.t.," zei Jansen. "Wat moet je anders? Het zijn de laatste loodjes, Jaap. En die wegen verdomde zwaar!"

"Dat geldt ook voor mij, jongens. Maar lang kan het niet meer duren. Ik wilde naar Sietse en Annie gaan. Gaan jullie maar mee, dan heb je nog een beetje gezelligheid."

"Dat kunnen we na vanmiddag goed gebruiken," zei Jansen happig. "Ik heb de schrik nog in m'n benen zitten."

Al pratend liepen ze in de richting van de straat waar Sietse en Annie woonden. Toen ze door de eerste werden binnen gelaten hoorden ze de stem van Annie in de kamer. Een tweede stem herkenden ze als die van Greta.

"Koffie?" vroeg Annie na de begroeting. "Of liever wat anders."

"Bier graag," zei Jaap.

Op een vraag van Sietse antwoordden zij wanneer ze in Sorong terug waren gekeerd en Sietse vertelde op zijn beurt dat hij en Annie over twee weken zouden vertrekken. Nadat ze een sigaret van Sietse hadden opgestoken keek Dupont steels naar Greta. Ze was na hun komst stil geworden en zag er pips uit. Dupont ging naast haar zitten en ontdekte toen dat zij een litteken op haar voorhoofd had.

"Koppie gestoten, Greta?"

"Ik heb een ongelukje gehad," zei Greta met een stroef lachje.

"Een ongeluk?"

"Ja. Heeft Jaap het niet verteld?"

"Sorry hoor," zei Jaap. "Glad vergeten."

Greta glimlachte toegeeflijk. "Het was ook niet zo erg. Ik werd in de kota door een truck van de k.l. aangereden en bleef als een dood vogeltje op de weg liggen."

"Ze rijden hier ook als gekken," zei Sietse verontwaardigd. "Landmacht of marine, ze denken allemaal dat Sorong Zandvoort is. Voetgangers

zijn hier vogelvrij, het is treurig."

Greta streek een blonde haarlok van haar voorhoofd. "De marine heeft ook weer een fraai staaltje uitgehaald, hè?"

Dupont ging er breed voor zitten. "Weer een heroïsch feit op naam van de grote luitenant Drost, de Napoleon van Nieuw-Guinea."

"Hoe kwamen jullie in dat noodweer terecht?"

Dupont deed het hele verhaal. Geen woord over Nico, dacht hij verbaasd. Toch een avontuurtje dus? Hij kon het zich niet goed voorstellen. Greta was zo niet. Hij zou het haar vragen als hij even met haar alleen was.

"Het toppunt van dwaasheid en roekeloosheid," zei Sietse nadat Dupont alles verteld had. "Blijf met zulk weer maar gerust aan de wal."

"Die luitenant van jullie loopt nog eens flink met zijn hoofd tegen de muur," zei Greta. "Hij had jullie bijna de dood ingejaagd."

Iedereen wilde nu zijn mening over luitenant Drost geven. Greta stond op en zei tegen Dupont: "Ga je even mee naar de keuken, Harry? Ik wil je iets vragen wat de anderen niets aangaat."

Hij volgde haar naar de keuken. Greta ging op een stoel zitten en keek hem aan.

"Waar is Nico?"

"In Klademak. Hij heeft malaria."

"Ik had graag nog een keer met hem willen praten."

"Ik dacht dat er niets meer te praten viel, Greta."

Ze keek hem strak aan. "Hij heeft me nadat jullie naar Sausapor vertrokken nooit geschreven, Harry."

"Dat wist ik niet."

"Ik heb hem nog wel een brief geschreven, maar daar is hij zeker zo van geschrokken... Heeft hij er niet met je over gepraat?"

"Ik weet dat hij in Kwoor een brief van je kreeg, Greta. Ik wil me er niet mee bemoeien, maar... Je hebt toch geschreven dat het uit was tussen jullie?"

"Heeft hij je dat voorgekauwd?"

"Ja. Hij was niet te genieten en wilde er verder ook niet met me over praten. Ik vond het maar een vreemde zaak. Heb je het niet uitgemaakt?"

"Geen sprake van." Greta stak met licht trillende vingers een sigaret op. Grote rookwolken de kamer inblazend zei ze zacht: "Dan weet je zeker ook niet dat ik zwanger was?"

Hij keek haar sprakeloos aan.

Greta lachte kort. "Niet dus, ik zie het aan je gezicht. Ik zei wàs. Na het ongeluk was alles weg, Harry."

"God! En dat weet Nico?"

"Alleen dat ik in verwachting was. Dat schreef ik hem. Daarna hoorde ik maar niets van hem. Toen kreeg ik het ongeluk. Ik wachtte op een brief van hem, maar toen die niet kwam heb ik daar mijn conclusies uit getrokken, Harry."

"Dat begrijp ik. Verdorie, het spijt me geweldig voor je, Greta."

"Ik geloof je."

"En ik meen het echt. Ik snap niets meer van Nico."

"Ik nog minder." Greta drukte de sigaret uit en stond op. "Hij had

er genoeg van, dat is duidelijk. Zijn liefde zat niet erg diep. Nou ja, ik ben niet meer in verwachting en dat is misschien ook maar goed. We beginnen opnieuw. Praat er maar niet met Nico over, wil je? Ik zie hem misschien nog wel op de afscheidsavond van Sietse en Annie. Of zou hij zich daar niet meer laten zien nu het zo is tussen ons."

"Wanneer is die fuif?"

"Over twee dagen al. En de avond erna hebben we een herhaling bij Kees en Herma."

"Worden wij ook verwacht?"

Ze keek hem met iets van haar oude spotlachje aan. "Nee hoor, jullie horen er niet bij. Jochie, Sietse en Annie zouden het je zeer kwalijk nemen als je er niet was."

"Zal ik tegen Nico zeggen dat je met hem wilt praten?"

Greta overwoog zijn woorden en zei toen: "Is dat nodig? Heeft het zin?"

Daar moest hij het antwoord op schuldig blijven. "Hij zal me misschien vragen of ik jou heb gezien en gesproken. Wat moet ik dan?"

"Je ziet maar," zei Greta. "Ik heb na mijn brief in ieder geval niets meer van hem gehoord. Als hij me wil spreken weet hij me wel te vinden. Of denk jij soms van niet..."

"Je hebt gelijk."

"Kom dan maar weer mee naar de kamer. Ze missen ons straks nog."

Doorn werd wakker doordat Jansen onder het uiten van de meest obscene taal en gevloek op zijn veldbed neerviel. Met een droog knappend geluid brak een van de klamboestokken af.

"Wat maken jullie een herrie!"

"Barst jij maar gauw," zei Jansen met dikke tong.

Doorn ging zitten. De koorts was nog niet gezakt. Hij was kletsnat. De paludrine die zij iedere dag slikten hield de malaria niet afdoende tegen. Soms kreeg je een licht aanvalletje. Hij tilde de klamboeslippen op en zwaaide zijn voeten over de rand van zijn veldbed.

"Waar zijn jullie geweest?"

Dupont trok puffend en blazend zijn schoenen uit. "Bij Sietse en Annie. Ik heb me een stuk in m'n kraag gezopen."

"Ga niet over je nek, het is hier al zo benauwd."

"Ik kan tegen drank," zei Dupont.

"En Piet zeker ook? Hij kan niet meer op zijn poten staan."

"Ik struikelde," zei Jansen verongelikt. "Er is niets aan de hand, ik weet precies wat ik doe... We hebben Greta ook gezien. Je bent toch maar een klootzak, Doorn. Waarom heb je haar laten stikken?"

Het bloed steeg Doorn naar het hoofd. "Dat zijn jouw zaken niet, Jansen. Ik heb haar ook niet laten stikken."

"Nou, dat heb je wèl," zei Dupont luid. "Je kreeg een brief van haar toen we in Kwoor zaten. Maar daar stond niet in dat Greta je niet meer moest, maat. Je hebt zelfs niet de moeite genomen haar terug te schrijven. Ze was in verwachting, daarom hoefde je haar opeens niet meer."

"Heeft Greta je alles verteld?"

"Alles. O, ze klaagde niet hoor. Voor zover ik weet is ze zelfs niet

kwaad op je, terwijl ze daar toch wel redenen voor heeft."

"Ze is inderdaad in verwachting," zei Doorn.

"Was in verwachting," corrigeerde Dupont. "Toen ze een ongeluk kreeg is ze het kwijtgeraakt."

Doorn sprong overeind, de klamboe sneuvelde. "Een ongeluk? Heeft ze een ongeluk gehad? Daar wist ik niets van!"

"Waarom heb je haar niet geschreven?"

"Ik heb haar wel een brief gestuurd! Die middag toen we de plopper uit de tuin haalden heb ik haar geschreven. Ik kreeg nooit antwoord op die brief. Daarom dacht ik dat Greta niets meer met me te maken wilde hebben." Hij sloeg met zijn vuist op de rand van het bed. "De brief is niet aangekomen!"

"Smoesjes."

Doorn tastte naar zijn kleren en begon zich aan te kleden. "Ik moet naar Greta toe, Duup."

"Met koorts?" vroeg de ander nuchter. "Overmorgen is nog vroeg genoeg. Je kunt niet in het hoist van de nacht bij haar aankloppen."

Doorn voelde het in zijn hoofd bonken. Hij stond te zwaaien als een dronkeman. Hij liet zich op zijn bed zakken en zei moedeloos: "Alle ellende is mijn schuld, Duup. Alles breekt me ook bij de handen af."

"Je moet niet zeuren," zei Dupont korzelig. "Greta werd aangereden door een truck van de k.l. Dat is jouw schuld niet. Ze heeft twee weken in het hospitaal gelegen."

"Het is haar noodlot dat ze tegen mij is aangelopen."

"Man, hou op. Greta schrijft je dat ze in verwachting is..."

"En niet met me wil trouwen omdat ik het standpunt huldig dat een man verplicht is met de vrouw te trouwen die hij zwanger heeft gemaakt," ratelde Doorn.

"Denk je er werkelijk zo over?"

"Ja en nee. Ik vind wel dat een man een vrouw niet mag laten stukken, maar met Greta zit het even anders. Ik ben werkelijk wild op die meid, Duup. Dat weet je. Kind of geen kind, ik wilde haar toch..."

"In verwachting, niet in verwachting, wel een brief, geen brief," schamperde Jansen. "Man, het is om te brullen, om te janken! Wat een rotzooi maak jij ervan. Godsamme, jullie zoeken het verder maar uit, ik ga snurken."

"Waar is die brief gebleven," zei Dupont zacht voor zich heen.

"Het adres stond er duidelijk op," zei Doorn verdedigend. "Of denk je nog steeds dat ik haar geen brief geschreven heb."

"Nee, ik geloof je wel. Maar het blijft een vreemde zaak, Nico. De marine springt zorgvuldig met de post om."

"Ik moet met Greta praten. Als ze nog wil tenminste..."

Dupont kleedde zich verder uit en ging op zijn tampatje liggen. "Je gaat maar naar haar toe," zei hij. "Praten wil ze vast wel. Als ze eerst maar weet dat je haar hebt geschreven."

Het werd stil in het kleine vertrek.

HOOFDSTUK 21.

Het afscheidsfeest van Sietse en Annie was al in volle gang toen Dupont samen met Kroon en Jansen in de uitbundig verlichte tuin arriveerde. Sietse had tientallen lampions kriskras opgehangen, zodat de tuin baadde in het licht. Honger en dorst stonden in de ogen van de mariniers te lezen, maar de keuken van de Van der Marks kon in die dubbele behoefte ruimschoots voorzien. Ze waren in de stemming voor een feest en sloegen de koffie maar over. Ze werden door Sietse kameraadschappelijk begroet. Toen hij terloops naar de afwezigheid van Doorn informeerde zei Dupont: "Hij komt nog wel, Sietse. De laatste dagen is er niet veel met hem te beginnen. De hele avond was hij aan het treuzelen. Dit moet nog en dat moet nog... We zijn maar zonder hem vertrokken."

"Als je het mij vraagt ontloopt hij Greta," zei Sietse. "Ik heb me voorgenomen me niet met de zaak te bemoeien, maar als dat heerschap straks op komt dagen zal ik toch maar een hartig woordje met hem spreken."

"Dat is niet nodig. Hij heeft Greta wèl een brief geschreven."

"Vanuit het actiegebied?"

"Ja, in Kwoor. Als Greta de brief niet heeft gekregen moet hij op de een of andere manier zoekgeraakt zijn."

Sietse maakte een zuinig mondje. "Best mogelijk dat die brief gekomen is toen Greta in het hospitaal lag. Misschien weet Maria er meer van. Voor een Papoeameisje is ze bijzonder opruimerig. Het is heel goed mogelijk dat ze de brief ergens heeft gelegd waar hij niet direct opvalt. Of hij is in het hospitaal verdwenen, Harry. En dan wil ik nog niet aan boze opzet denken."

"Paul Versluis?" vroeg Kroon.

"Inderdaad, ook dat kan."

"We zullen wel zien," zei Dupont. "Het is ook in de eerste plaats hun zaak."

"Weet Greta het al?" vroeg Sietse.

"Greta weet nog van niets. Nico moet het haar zelf maar vertellen."

"Dat lijkt me wel het beste," zei Sietse. "Maar ik zou toch graag zien dat het tussen die twee weer in orde komt, jongens. Ik vond het een fijn stel, al denken sommige mensen daar anders over."

Sietse bracht zijn gasten naar een tafeltje achterin de tuin. Er waren veel mensen op de fuif die zij niet eerder hadden ontmoet. Rondom zagen zij transpirerende vrouwen in luchtige jurkjes en mannen die al fiks gedronken hadden en geen enkele moeite deden dat te verbergen. "Annie komt zo wel met bier," zei Sietse. "En dan ga ik een woordje spreken."

Dupont zag dat Greta met Herma en een deftig uitziende oudere dame in gesprek was. Greta zag er aanbiddelijk uit en droeg een jurk die aan de voorkant een bescheiden inkijk bood. Zij had de groet van de mariniers met een gereserveerd hoofdknikje beantwoord. Verder had ze geen aandacht aan hen besteed. Het stak Dupont een beetje. Hij begreep echter wel dat Greta had verwacht dat Nico er ook zou zijn.

En nu zag ze alleen hem, Jansen en Kroon.

Het was een rumoerig feest. Iedere gast dronk meer dan hij of zij kon verdragen en op de tafels stonden schalen met eten waar heel Klademak voldoende aan zou hebben. Sietse ging midden tussen de tafels staan en riep met stentorgeluid: "Beste mensen, mag ik een ogenblikje jullie aandacht?"

Alle ogen vestigden zich nu op de gastheer. Sietse klom op een stoel en wilde aan zijn speech beginnen.

"Sietse gaat een toespraak houden," zei Kees droog. "Kunnen we dan eerst nog een borrel krijgen? Hij is meestal nogal lang van stof!"

"Nee Kees, ik maak het deze keer kort," antwoordde Sietse lachend. "Vooral niet een lange preek, want dan wordt het bier warm." Hij keek naar de gezichten om zich heen en stak na een kort schrapen van zijn keel van wal.

"Jongens, meisjes, beste vrienden... De laatste weken op Nieuw-Guinea. Voor enkelen zijn het zelfs al de laatste dagen. Dat geeft je toch een vreemd gevoel. Hoe lang zitten we hier al? Annie en ik al meer dan anderhalf jaar. Een hele tijd is dat. Hoe hebben we dit land soms gehaat, mensen. Wat hebben we wat afgescholden op die hete zon, de verveling, de rimboe, al kwamen we vaak niet verder dan Doom en de soos! We scholden op die luie Papoea's en op de militairen die zo veel onrust in Sorong brachten. Velen van ons, zelf werkend en wonend onder vrij comfortabele omstandigheden, vergaten die ene grote groep. Daarmee bedoel ik de soldaten en mariniers die hier onvrijwillig naar toe moesten. Soldaten, maar ook matrozen en mariniers, dienstplichtigen en beroepsmilitairen, naar Nieuw-Guinea gezonden om de infiltranten van Boeng in de jungle op te sporen. Maar ook om ons te beschermen als de nood aan de man mocht komen. Door vele burgers werden deze jongens gemeden als de pest. Over de oorzaken zullen we nu niet redetwisten, die zijn ver in het verleden te vinden. Deze mannen hebben onder de moeilijkste omstandigheden meer dan hun plicht gedaan. In de rimboe, heet als een oven en vol met lastige hindernissen, maar ook in de stellingen langs de kust en op zee. Muskieten, aga aga, vliegen, bloedzuigers, mieren. Ongeriefelijke bosbivaks en Papoeahuizen die wemelden van de wandluizen en vlooiën. Ratten die alles kapotvreten en 's nachts over je heen denderen... Dat zijn de ongemakken die wij zelf niet kennen en waarover we slechts horen spreken onder het genot van een borrel aan de bar. Al deze jongens hebben zich voor honderd procent gegeven om dit land voor de Papoea's en Nederland te behouden. Dat het anders uitpakte is dan ook niet hun schuld. Nieuw-Guinea is niet meer van ons en ook niet meer van de Papoea's. Daarmee zouden wij vrede kunnen hebben als de nieuwe eigenaar ons werk op de juiste wijze kon voortzetten. Het land werd overgedragen aan Soekarno. Hij heeft uiteindelijk toch aan het langste eind van het touw getrokken. Met hulp van Amerika haalde hij de buit binnen. Maar goed, dit alles is aan jullie bekend, er is genoeg over gesproken en geschreven. Ik zal er dan ook niet dieper op in gaan. We gaan dus naar huis en krijgen van Soekarno het heilige kruis na. De Papoea kan niet weg en hij is het die straks de rekening gepresenteerd krijgt. We laten enkele doden achter in dit

land. Niet veel, maar voor een verloren zaak is het een hard gelag. De inspanningen van de militairen werden niet met een overwinning bekroond, enkele jonge kerels zien hun familie niet terug. Jongens, het is niet aan mij om te oordelen over onze regering, die de Papoea's heeft laten vallen. We moeten ons terugtrekken en weten dat het zo heel anders had kunnen lopen. Het zij zo, nakaarten heeft geen zin, we veranderen er niets meer mee. Deze avond staat in het teken van het afscheid. We gaan spoedig naar huis. Ik heb dat al eerder gezegd, maar ik heb gehoord dat de militairen voorlopig nog zullen blijven. Medio november gaan de laatste mannen pas naar huis. Vrienden, we hebben altijd de deur voor jullie open gehouden. Samen met Annie hebben we het fijn gehad. We hebben gepraat, gedronken, gekaart en geschaakt. Soms ook wat gekibbeld. Annie en ik waren blij dat we jullie wat huiselijke gezelligheid konden geven, zodat je heimwee naar huis voor een paar uurtjes vergeten werd. Dikke vrienden zijn we geworden in die maanden. Het doet me haast pijn om afscheid van jullie te nemen, maar we zullen aan jullie denken als we weer in Holland zitten te kniezen. We willen de hoop en de wens uitspreken dat we elkaar in Holland opnieuw zullen ontmoeten, zodat we de vriendschap kunnen voortzetten en nog verdiepen. Jongens, de strijd is gestreden. Je hebt je beste krachten gegeven voor een rechtvaardige zaak. Thuis zullen ze niet veel van de toestanden hier begrijpen. Voor je familie is Nieuw-Guinea een even onbekend oord als de maan. Die kunnen ze tenminste nog zien... Vertel thuis niet over de verschrikkingen van de rimboe, maar wel van de goeie dingen, die blijven je ook het langst bij. En... denk ook eens terug aan de uren die je in ons huis doorbracht."

Na die woorden sprong Sietse van de stoel, pakte zijn borrel en hief het glas met een glimlach. "Vrienden, daar gaan jullie!"

"Allemachtig, wat een preek," brulde Kees. "Maar het waren treffende woorden, Sietse. Ik sluit me er van ganser harte bij aan."

"Mijn woorden klonken misschien een beetje gezwollen, sentimenteel ook. Ik ben nu eenmaal geen redenaar, maar elk woord kwam uit mijn hart. Ik heb gezegd."

Hij leegde zijn glas in één teug en riep vrolijk: "Genoeg gekletst nu. Het is tijd voor een dansje, de avond is nog lang niet om!"

Toen de grammofoon luid begon te spelen vroeg Dupont Herma ten dans. Zij transpireerde hevig en de geur die om haar heen hing was hinderlijk. Terwijl ze dansten en tegen andere paren botsten vroeg Herma op haar gewone vinnige toontje: "Nico durfde zeker niet te komen?"

"Nee. Hij zou de sfeer maar bederven."

Ze keek hem argwanend aan. "Meen je dat nou? Nee, je houd me voor de gek. Jullie zijn dikke vrienden, of is dat ook al voorbij?"

"Het een sluit het andere niet uit, Herma. Ik ben het niet eens met zijn gedrag."

"Dat is dan eufemistisch uitgedrukt. Het is beter dat ze elkaar niet meer zien. Greta heeft er een lelijke knauw van gekregen, dat verzeker ik je."

"Van het ongeluk?"

Ze keek hem met stekende oogjes aan. "Van de hele zaak met die Doorn. Het is maar goed dat ze geen kind krijgt."

"Zo? Meen je dat?"

"Anders zou ik het niet zeggen, Harry Dupont. Greta denkt er zelf anders over. Liefde maakt blind. O, ze komt er wel overheen hoor. Als ze eerst maar weer in Nederland zit. Maar het blijft een beroerde zaak voor zo'n lieve meid."

Het zal een onaangename verrassing voor Herma zijn als Nico straks binnen komt stappen, dacht Dupont toen de muziek stopte. Hij stapte op Greta af en vroeg haar voor de volgende dans.

"Je bent geen danser," zei Greta toen ze zich moeijlijk tussen de andere paren bewogen.

"Ik doe het ook niet graag," bekende hij. "Je kunt ook op andere manieren meisjes leren kennen."

"Dat weet jij beter dan ik."

"Je doet wat stroef vanavond."

"Daar ben ik me niet van bewust. Maar misschien ben ik teleurgesteld."

"Omdat Nico er niet is?"

"Ik had hem wel verwacht."

"Greta, hij heeft je vanuit Kwoor een brief gestuurd waarin hij je alles uitlegde. Alles."

Ze sloeg haar ogen naar hem op en keek hem onderzoekend aan. "Daar hoor ik van op."

Hij grinnikte. "Je gelooft me niet."

"Wil je een soort van reddingsoperatie uitvoeren?"

"Dat was niet mijn bedoeling."

"Heb je de brief gezien? Of gelezen?"

"Dat niet. Maar ik geloof hem onvoorwaardelijk, Greta. En hij komt vanavond hier."

"Nu nog? Dan moet hij zich in de kota zeker moed indrinken."

Ze dansten zwijgend en zonder animo door.

Het was Herma die Doorn zag binnenkomen, gevolgd door Jaap Fongers en enkele andere soldaten. Met opgestoken zeil stevende zij op hem af, pinde een dik wijsvingertje in zijn borst en riep met schelle stem: "Jij hoort hier niet, marinier!"

"Waarom niet," zei Doorn. "Ik kom voor Sietse en Annie, niet voor jou. Mag ik alsjeblieft? Of moet ik toestemming aan jou vragen?"

"Onruststokers hebben we hier niet nodig. Je gaat eruit, onmiddellijk. Dat je je hier nog durft te vertonen na alles wat er is gebeurd."

"Wat is er aan de hand?" vroeg Sietse en hij legde een hand op de schouder van Herma, die hem met vuurschietende ogen aankeek.

"Schop die vent naar buiten, Sietse. We kunnen hem missen als kiespijn."

"Rustig wat, meisje," zei hij kalmerend. "Dit is mijn huis en Doorn is even welkom als alle anderen."

Maar Herma week niet. Met gebalde vuisten stond zij tegenover Doorn, die haar kalm in de ogen keek.

"Als je hem niet wegstuurt ga ik naar huis," zei Herma dreigend. "Doorn is een schoft, we weten allemaal waarom. Vraag het anders maar aan Greta."

Sietse trok haar mee en gaf Doorn een wenk dat hij zijn gang maar moest gaan. Herma rukte zich echter los en wilde Doorn aanvliegen. "Greta is mijn vriendin en ik wil niet dat die meid naar de bliksem gaat door toedoen van jou," grauwde ze, nu door het doile heen.

"Ik heb niets met jou te maken," zei Doorn. "Ik ga afscheid van Sietse en Annie nemen. En als ik met Greta wil praten kun jij me dat niet beletten."

"Dat zal ik dan eens aan je domme verstand brengen," tierde Herma buiten zichzelf van woede.

Opnieuw was het Sietse die haar tegenhield en naar een tafeltje bracht, waar Annie zich over haar ontfermde. Een van de gasten zette een plaat op en er werd weer gedanst.

"Zo, dat hebben we ook weer gehad," zei Sietse op een toon of er niets aan de hand was. "Ga zitten, Nico. En trek je niets van Herma aan."

Doorn keek met strakke kaken van ingehouden woede naar Greta, die nog naast Dupont stond. Hun ogen ontmoetten elkaar in een lange, onderzoekende blik. Doorn las geen aanmoediging in haar ogen. Geen verwijt ook, en evenmin boosheid, teleurstelling of afwijzing. Hij zag sommige mensen fluisterend naar hem kijken. Opeens voelde hij dat hij op het feest niet welkom was.

"Ik ga er maar vandoor," zei hij met een brok in zijn keel. Hij draaide zich snel om en schoot de deur uit alsof hij verwachtte dat de hele horde hem zou bespringen.

"Ha! Hij ziet zelf wel in dat hij hier niet hoort," zei Herma tegen Annie. "Ongeruimd staat netjes."

"Moest dat nu werkelijk zo?" vroeg Annie. "Greta had met hem willen praten."

"Beter van niet," zei Herma hard. "Ze moet hem niet meer zien."

Greta kwam tot zichzelf en rende Doorn achterna. Ze zag hem op de weg lopen en riep hem bij het tuinhek na. "Nico! Nico, kom terug!" Maar Doorn liep door. Wrokkend en vechtend tegen een machtig woedegevoel. Ze konden allemaal barsten, ze zagen hem niet meer in de kota.

Greta stond verslagen voor het huis. Ze hoorde zijn schoenen hard op het asfalt en toen was de stem van Dupont achter haar. Ze draaide zich langzaam om en probeerde te lachen. Dupont legde zijn handen op haar schouders en keek haar dwingend aan.

"Greta, waar kan die verrekte rotbrief zijn?"

"Er is geen brief," zei ze toonloos. "Waarom kwam hij niet terug? Moet ik hem op mijn knieën smeken?"

"Je moet die brief zien te vinden," zei Dupont.

Hij liep met Greta terug naar de tuin en ze kwamen Sietse tegen. "Is hij weg?"

Dupont knikte. "Hij is zo koppig als een ezel, Sietse."

"Het feest is afgelopen. De stemming is eruit. Herma heeft het bedorven."

"Ik ga naar huis," zei Greta. "De brief zoeken."

"Ga jij dan met Greta mee, Harry?"

"Mij best. Misschien kunnen we samen zoeken," zei Dupont.

HOOFDSTUK 22.

De volgende morgen stond er een halve storm. Het regende bij buien en de temperatuur was naar tropische begrippen erg laag. In Klademak stonden gymnastiek, exercitie en werkzaamheden op het programma. De stemming was niet al te best. Na de koffie kwam korporaal Brouwer met een krant zwaaiend de kamer binnen. Het was een vrij recent exemplaar, per luchtpost verzonden. Op de voorpagina stond een bericht dat voor enige hilariteit zorgde. Het ging over de Nederlandse militairen op Nieuw-Guinea. Volgens de journalist die het stukje geschreven had deden de militairen niets anders dan uitrusten en zonnebaden. Voor de landmacht ging dat zeker op, maar de mariniers hadden geen tijd om op hun rug in het gras te liggen.

"Bedoelen ze ons daar ook mee?" vroeg Jansen spottend.

"Nee. Wij zijn mariniers en daar wordt in het artikel niet speciaal over gesproken," zei Brouwer.

"De landmacht voert geen bai uit," zei Doorn. "Zonnebaden, zuipen en ons uitlachen omdat we de hele dag maar aan het draven zijn."

"Gooi die krant weg," riep Dupont. "Aan zulke berichten heb je niets. Ik zal wel een briefje naar dat blad schrijven."

"Doe dat vanavond dan maar," zei Brouwer. "Ik lach er trouwens om."

"Waar moet jij om lachen, Brouwer?" vroeg sergeant Bruinen, die juist binnenkwam. Toen zag hij de krant en de grote kop boven het artikel.

"O, hebben jullie het ook al gelezen? Ja, daar moeten we maar boven staan, jongens. Onze tijd komt nog wel. Ik heb iets voor jullie dat belangrijker is dan de Telegraaf. Post!"

Doorn kreeg een brief van Tineke in zijn handen gedrukt. De gebeurtenissen van de vorige avond zaten hem nog dwars. Hij schaamde zich voor zijn gedrag. Hij hoopte dat Greta er begrip voor op kon brengen. Hij ging op de rand van zijn bed zitten en scheurde de envelop open. Misschien schreef Tineke eindelijk iets over hun scheiding.

Allerliefste schat,

Lang geleden dat je een brief van me kreeg. Daarom wil ik eerst zeggen dat alles me ontzettend spijt, lieverd. De laatste tijd denk ik veel over ons tweetjes na. Jij zit daar maar in de rottigheid en ik vergeet je alsof je er nooit bent geweest. Nico, mijn buik is zo vreselijk dik nu. Ik zie er afschuwelijk uit! Wees maar blij dat je er niet iedere dag tegenaan hoeft te kijken. Ma zegt dat ik er juist knap uitzie en dat ik trots moet zijn dat ik een kind krijg. Nou, dat ben ik natuurlijk ook. Je zoon schopt en slaat, hij wil er graag uit! Nou, van mij mag hij direct. Verlang je er niet naar om hem (of haar) te zien en te knuffelen? Nico, ik heb me bedacht. Eerst wilde ik van je scheiden, maar dat was heel dom van me. Daarom schreef ik je ook niet meer. Nu je bijna thuiskomt denk ik er anders over. Mijn geweten begint me

te plagen en ik wil dat je bij me terugkomt. Hoe hebben jullie daar niet gewerkt in die rottige rimboe. En waarvoor eigenlijk? Ze hebben Nieuw-Guinea aan Soekarno gegeven, die uitgestreken smoelen van onze regering. Zelf zaten ze hier lekker bij de t.v. En maar naar het journaal kijken en tegenover journalisten verklaren dat ze Nieuw-Guinea nooit zouden weggeven. Onze jongens doen het prima, bewonderenswaardig. Fantastische kerels! Het moreel is hoog, ze houden het wel. Op de kleurentelevisie ziet het er daar bij jullie prachtig uit, Nico. Ook op het grote doek in de bios. In de Panorama las ik een reportage die er niet om loog en een heel ander beeld gaf dan de films. Jullie hebben daar niet veel te lachen gehad. Ik wil je weer bij me hebben, fijne gozer. Je gaat weer op kantoor werken en misschien kan ik ook voor halve dagen een baas zoeken. Onze baby kan dan wel bij moeder. Heeft ze overdag ook wat aanspraak. Als we saampjes werken kunnen we misschien een lekker wagentje kopen. De hele dag thuiszitten is ook niets voor mij, lieverd. We hebben fouten gemaakt, jij en ik. Dat heeft ma ook gezegd. Maar ik heb het helemaal te bont gemaakt, dat zie ik nu wel heel duidelijk in. In huis is het nog een grote bende en het zal wel nooit anders worden. Ik ben geen vrouw die de hele dag kan stoffen, stofzuigen en opruimen. Je moet daar maar aan wennen hoor, lieve schat. Of anders zelf maar de handen uit de mouwen steken! Verder zullen we het fijn hebben. Ik wil graag dat je terugkomt, dan kunnen we over alles praten en van elkaar houden, zoals in onze eerste weken. Weet je het nog? Wat zal ik lief voor je zijn, dat heb je wel verdiend na al die ellende daar. Ik hou van je en nu je zo ver weg bent ga ik veel meer nadenken over vroeger. Je moet wel wat geduld met me hebben, Nico. Ik was een wilde, maar jij was de eerste jongen die me echt iets deed. Daarom wilde ik graag met je trouwen. Je bent een nette vent, hebt een vaste baan, wat een wonder dat je mij wilde hebben. Soms schaam ik me voor vroeger. Die tijd ligt nu wel voorgoed achter me. Ik hoop dat je dat van me wilt aannemen. Zo, na dit gezeur heb ik nog iets vrolijks. Ik heb er tenminste hard om gelachen. Toen ik op een avond naar ma was geweest en in m'n eentje over het Oranjeplein naar huis liep, werd ik aangeklampt door een ouwe vent. Hij vroeg me of ik vrij was en wat het kostte. Ik zei dat hij dat niet kon betalen want dat ik een dure hoer was. In verwachting ook nog wel. Maar daar geilde hij juist op! Eerlijk waar, dat zei de vent. Toen heb ik gezegd dat ik niet achter een raam zat en alleen met rijke binken ging. Hij werd me daar kwaad! Wees blij dat je nog een klant ken krijgen met die dikke buik van je, dat zei hij toen. En hij wilde niet meer dan vijf gulden betalen. Nu weet je dus wat een zwangere vrouw waard is, Nico! Ik hoop dat we een ander huis kunnen vinden als de baby er is. Dat gedoe met die hoeren... Die

blonde in het tijgervelletje, je weet wel, die vroeg me laatst of ik niet wat wilde bijverdienen. Het is makkelijk werk en als je een beetje handig bent troggel je een vent al z'n geld af en doet niets met hem. Stel je voor, daar voel ik me toch te goed voor, Nico. Maar ja, dat soort vrouwen moet er ook zijn. Lieverd, nu draai ik een punt aan deze brief hoor. Het is bedtijd (tien uur) en zwangere vrouwen moeten hun rust hebben.

Dááááá! Heel veel lekkere zoenen van je liefste wijfje

Tineke.

P.S. Schrijf me alsjeblieft gauw terug!

"Mis?" vroeg Dupont, die tijdens het brieflezen naar hem had zitten kijken.

"Het ligt eraan," zei Doorn verslagen en hij frommelde de brief tot een propje in zijn vuist. Zo bleef hij ermee zitten. "Tineke is omgedraaid als een blad aan de boom. Ze wil dat ik terugkom."

"Tssss," deed de ander. "Hoe komt dat zo? Waarom verkreukel je die brief nou?"

"Hier," zei Doorn en wierp hem de prop toe.

Dupont haalde er de kreukels uit en begon te lezen. Veel had hij er niet over te zeggen. Hij vouwde de brief weer op en legde hem op zijn bed. "Ik vertrouw het niet, begrijp het niet en weet niet wat ik ervan moet denken, Nico," zei hij tenslotte.

"Maanden hoor je niets van haar en nu, zomaar ineens..." Doorn stond op en begon als een wildeman tegen zijn bed te trappen, brak de klamboestokken en smeed de stukken door het vertrek. "Godverdomme, dat kreng, loeder, die vuile slet, hoer!" raasde hij. "En ze denkt zeker ook nog dat ik bij haar terugkom? Ze kan het mooi vergeten!"

"Nico, rustig nou," riep Dupont en hij wist nog juist te voorkomen dat Doorn aan het bed van Brouwer begon. Hij duwde hem neer op zijn eigen bed en ging naast hem zitten.

"Je breekt de hele tent af, man. Vernieling van rijkseigendom, schade man," zei hij voor de grap. Maar humor was aan Doorn niet besteed. Er was iets geknapt in zijn hoofd.

"Debiel," schold Jansen. "Die vent is niet goed snik, ik zweer het je."

"Je hoeft niet terug, Nico," zei Dupont kalmerend. "Je hoeft immers helemaal niet terug naar Tineke. Ik zal mijn ouders vragen of ze iets weten over Tineke. Ik vertrouw dit zaakje niet."

"Hans Voogd?"

"Wie weet. Ze heeft misschien wel een ander gehad, die haar nu weer in de steek heeft gelaten. Ik weet het niet, Nico. Als ik mijn ouders schrijf kom ik het wel aan de weet. Vanavond ga jij met Greta praten. Met Tineke heb je niets meer te maken. Niets!"

Doorn verborg zijn gezicht in zijn handen en kreunde gekweld. "Met Greta zie ik het ook al niet meer zitten. Gisteravond... Klootzak die ik ben... Ik ben weggelopen."

"Wij gaan Greta opzoeken."

"Wat doe je slijmerig," stooft Doorn op. "Vannacht schold je me uit voor rotte vis."

"Dat was vannacht. Maar nu heb ik nog een verrassing voor je."

"Ja, speel ook nog een beetje voor Sinterklaas," zei Doorn bitter.

"Ik ben met Greta naar huis gereden om de brief te zoeken."

"En?"

"Hij was er. Greta vond hem tussen andere post in het bureau van Paul!"

Doorn keek hem ongelovig aan. "Waarom heb je dat niet eerder gezegd, klojo?"

"Ik wilde je eerst een poosje in je piepzak laten zitten."

"Wat zei Greta?"

"Man, ik heb nog nooit een vrouw zo zien snotten," zei Dupont zacht.

"Ze moet wel gek op je zijn, Nico. Ik wou verdomme dat ik zo'n meid had..."

"Duup, ik ga naar Greta. Desnoods ga ik nu nog, over de heuvel. Ik móet nu met haar praten!"

Brouwer kwam uit de mandikamer en nam met grote ogen de ravage in het vertrek op. "Wat stelt dit hier voor?"

"We hebben een potje gestoeid, korp," zei Dupont. "We ruimen de boel zo weer op."

"Dat is je geraden ook, mannetje. Stoeien? Dat veldbed is stuk."

Doorn begon op te ruimen. Het tampatje was gelukkig niet onherstelbaar beschadigd, maar hij moest wel nieuwe klamboestokken zoeken.

"Wat doen we vanmiddag, Brouwer?" vroeg Dupont.

"Vuilnis ophalen of de slokans nalopen."

"We zijn nog niet aan de beurt," protesteerde Jansen.

"Daar wordt geen rekening mee gehouden," zei Doorn, de klambou in orde makend. "Als het je niet bevalt ga je maar naar de k.l. Dan mag je ook met je kont in de zon liggen."

"Mariniers mogen pas rusten als ze dood zijn," zei Brouwer. "Je zit bij het verkeerde legeronderdeel en daar heb je je maar naar te schikken."

Hij begaf zich op weg naar de kombuis. Doorn en Dupont volgden hem.

"Weet je waar ik nou zo'n zin in heb? Een lekkere Hollandse prak! Gebakken aardappeltjes, appelmoes, een dikke biefstuk... Pudding achterna. Met veel slagroom uiteraard."

Dupont grinnikte. "Je bent een echte gastronom, Brouwer. Maar ik zou ook wel weer 'ns behoorlijk willen schaften."

Ze kregen bahmi. En het was bahmi eten of verhongeren. Gebakken aardappelen en appelmoes stonden in Klademak nu eenmaal niet op het menu.

Het regende pijpenstelen. De truck naar de kota was afgeladen met walgasten. Voor het militair tehuis stopte de chauffeur om meer dan de helft van zijn passagiers uit te laten stappen. Nadat ze van de bak waren gesprongen liepen Doorn en Dupont in de richting van het huis van Kees en Herma. Doorn ging met lood in zijn schoenen. Hij wilde Herma liever niet ontmoeten. Hij was niet bang voor haar scherpe

tong, maar hij wilde niet nog een keer met zijn aanwezigheid een fuif bederven.

Herma deed zelf open en trok hen lachend naar binnen. Ze keek Doorn met een klein lachje aan en zei: "Sorry dat ik me zo liet gaan gisteravond, Nico."

"O, dat zit wel goed," zei hij onhandig.

Toen kwam Kees de gang in. Hij was al niet meer nuchter en beklopte hen aan alle kanten uitbundig.

"Greta is er nog niet, Nico. Als ze niet gauw komt ga ik haar halen."

"Dan moet je niet meer drinken, Kees," zei Dupont.

"Je hebt misschien gelijk. Maar Kees kan onder alle omstandigheden het stuur rechthouden!"

"Dat zal best, maar je moet toch ook bochten nemen."

Kees mepte hem op zijn schouders. "Grapjassen, altijd grapjes die mariners! Maar kom verder, vrienden. En kijk niet zo benauwd, Nico." Binnen was het een drukte van belang. Ze gingen bij Annie, Sietse en Jaap zitten. Herma haalde bier, Sietse hing een betoog op over de politieke achtergronden van het conflict tussen Nederland en Indonesië.

"Het interesseert de jongens niet," zei Annie. "Heb je geen andere onderwerpen?"

"Annie heeft groot gelijk," zei Doorn. "Wat ons wèl interesseert is onze repatdatum, maar die kun jij ons ook niet vertellen, Sietse."

"De jongens zien er dorstig uit," zei Kees.

"En hongerig," voegde Annie er moederlijk kijkend aan toe. "Foei, wat zijn jullie hier mager geworden."

"Slecht eten, hard werken, zweten. Het klimaat doet de rest wel," zei Sietse. "Het is een ongezond land. Ik heb ook de grootste moeite mijn gewicht op peil te houden, al is het dan bij mij meer een gevecht tegen de corpulentie!"

Jansen en Kroon kwamen nu binnen en werden van bier en sigaretten voorzien door Herma.

"Ik weet een mop," zei Jansen, die verdachte glimogjes had. "Een soort raadsel ook. Weten jullie het verschil tussen Sophia Loren en Gina Lollobrigida? En dan bedoel ik het verschil tussen hun tie..."

"Piet slaat door," riep Doorn en hij hield vlug een hand voor de mond van Jansen.

"Hou je gemak, Piet," grinnikte Sietse. "Er zijn dames bij, laten we het vanavond netjes houden."

"En toch hebben ze lekkere...", probeerde Jansen nog.

"Jongens, er ontbreekt nog een gast," zei Kees. "De belangrijkste gast, door mij het zonnetje van Sorong genoemd."

"Nee, door mij," riep Sietse. "Ik heb die naam bedacht."

"Greta komt zeker niet meer," zei Doorn.

"Kees, rij even naar Greta," zei Herma. "Er is vast iets met die oude kar van haar."

"Goed," zei Kees en keek op zijn horloge. "Ik wacht nog een kwartier, dan haal ik haar op."

"Wie wil jij ophalen, Kees?" vroeg een vrolijke stem bij de deur.

Ze keken door de blauwe rookwalm naar Greta, die een witte lange

broek droeg met een los eroverheen hangend bloesje.

"Hallo vrienden," zei ze opgewekt en was weer de oude Greta. Ze nam plaats op de stoel die Kees voor haar aansleepte.

"Wat ben ik laat, jongens. Sorry hoor, ik kan er echt niets aan doen."

"We zijn blij dat je er bent," zei Sietse. "Vertel maar eens hoe het komt dat je niet eerder hier kon zijn."

"De jeep vertikte het. Buurman Van Dam heeft hem weer aan de praat weten te krijgen."

Greta keek met blosjes op haar wangen naar Doorn. "Ik heb de brief, Nico."

"Duup heeft het me al verteld."

Ze sprong van haar stoel en ging op zijn knieën zitten, sloeg haar armen om zijn nek en zoende hem dat het klapte.

Hij liep haar achterna toen zij Herma in de keuken moest helpen met de bitterballen en andere eetbare zaken voor de gasten. Er was heel wat te praten en nog meer te strelen en te zoenen.

"Nu naar de anderen jij," zei Herma tenslotte. "Nico, dit kan zo niet langer, Greta laat de bitterballen zwart worden! O, kijk nou, een hele portie geblakerd!"

"Ga naar binnen, schat," zei Greta. "Je gaat straks met me naar huis. Dan mag je me vertellen wat je wilt. Me zelfs opvreten als je dat graag wilt."

Hij drukte haar stijf tegen zich aan en begroef zijn gezicht snuivend in haar gouden haar. "Greta, bijna waren we elkaar mis gelopen..."

"Ga nu naar voren," zei Greta. "En bijt m'n oor er niet af! Toe!"

Hij liet de vrouwen alleen en voegde zich bij Sietse, Kees, Annie en de andere mariniers. Er werd stevig gedronken. Kees had nog een stuk of zes volle kratten pils in de keuken staan. Alles moest op! Een voor een gingen de mariniers plat. Jansen was de eerste die zijn hoofd op de tafel liet zakken, Dupont volgde niet veel later. Kroon ging stug door en hield zijn ogen open. Doorn deed goed mee en dronk tegen Sietse en Kees op. Twee keer stond hij op om in het toilet zijn maag te legen. Toen was het gebeurd. Hij kon geen bier meer zien en had het gevoel dat hij zou klappen.

Toen Greta zich eindelijk weer om hem bekommerde was hij uitgeteld.

Ze keek verontwaardigd op hem en de andere Klademakkers neer. "Die hebben hun portie ook wel gehad! Nico is stomdronken, Kees!"

"Kan ik het helpen? Het zijn toch jonge kerels?"

"Je had ze niet zo vol moeten pompen," zei Herma verwijtend. "Wat moet je nou met die kerels?"

"Azze we in de ri...rimboe...zzzzjjjn geweest kunne we nie sjo goed tege dat kkkkk...kouwe bier," zei Dupont, die door Sietse tot leven was gewekt.

"Moeten jullie nog naar Klademak, Harry?" vroeg Kees.

"Ikke wel. Piet en Kroontje ook."

"Nico zou met mij naar huis," zei Greta. "Maar dat wordt niets, hij is laddersat."

"Jij blijft hier slapen," zei Herma. "Nico en jij kunnen in de logeerkamer slapen. En die anderen kunnen wel ergens een hoekje vinden."

"Nee hoor, wij gane naar Klademak," zei Dupont.

"Ik ga ook naar de tangsi," zei Jaap Fongers, die er nog tamelijk fris uitzag. "Het zou misschien wel goed zijn als iemand deze mariniers naar Klademak bracht."

"Dat doe ik wel," zei Sietse. "Wat doe je, Greta? Blijf je hier slapen met dat dronken droppe van je?"

Greta knikte. "Maar het was niet de bedoeling."

Kees deed een poging Doorn wakker te krijgen, doch hij slaagde daar niet in, zodat hij hem maar liet liggen.

"Jasses!" riep Greta wanhopig uit. "Hoe moeten we daar nu mee aan?"

"Geen probleem," zei Jaap. "Korte metten. We pakken hem bij kop en kont en zwiepen hem zo zijn bed in. Vrijwilligers voor."

"Kees, aanpakken," gebood Herma. "We willen naar bed."

Kees en Jaap pakten Doorn op en zeulden hem naar de logeerkamer, waar zij hem niet al te zachtzinnig op het brede bed legden. Herma sloot de gordijnen en legde handdoeken gereed bij de wastafel.

"Ik voel me zo opgelaten," zei Greta.

Sietse stond in de deuropening en lachte veelbetekenend. "Welterusten, Greta. Aan Nico heb je geen kind vannacht..."

Annie trok hem de kamer uit. "Kom, ga jij de andere mariniers naar Klademak brengen. En Jaap naar de k.l.-tangsi."

"Welterusten dan maar," zei Herma. "Kun je het verder alleen wel af, Greta?"

"Dat zal wel gaan," zei Greta. Ze keek naar de slapende Doorn. Hij lag als een zoutzak op het bed en snurkte luid en met onsmakelijke geluiden van zijn lippen.

"Bah!" liet ze erop volgen. "Waarom moeten die kerels ook altijd zo zuipen?"

Ze hoorde Herma lachen. De deur van het vertrek ging dicht en ze was alleen met de uitgetelde Doorn. Ze begon hem zuchtend van zijn schoenen en sokken te ontdoen, waarna ze hem zijn kleren uittrok. "Zo is, het wel genoeg, zuiplap," mompelde ze toen hij enkel nog zijn onderbroek droeg. "Je zult morgen wel vreemd opkijken als je ziet waar je bent." Ze tilde zijn benen op het bed en trok haar bloesje uit. Het werd maar een korte nacht want ze mocht zich in geen geval verslapen.

Doorn werd wakker door het starten van een auto, verderop in de straat. Enkele ogenblikken bleef hij met gesloten ogen liggen. Hij voelde zich geradbraakt. De auto reed nu weg en de stilte nam opnieuw bezit van de prille ochtend. Met enige schrik keek hij op zijn horloge: vijf uur was het nog maar. Hij lag in een vreemde kamer, op een zacht bed. Aan het plafond hing een ouderwetse lamp met franjes aan de kap. Zo'n lamp had er ook bij zijn oma en opa gehangen. Tegenover het voeteneinde van het bed stond een grote antieke kast. Ernaast hing een sfeervol schilderij van een vulkaan met een dikke rookpluim erboven. Op de voorgrond was een sawah die bewerkt werd door vrouwen met enorme punthoeden. Hing er vroeger in school ook niet zo'n plaat? Hij vroeg zich af in welke kamer van welk huis hij zich bevond. En hoe was hij in het bed gekomen? Het was niet de slaapkamer van

Greta. Toen hij zijn adem inhield hoorde hij dat hij niet alleen was. Ineens wist hij het weer. De fuif bij Kees en Herma. Dit moest het huis van Kees zijn en dan lag Greta naast hem! Het was Herma in ieder geval niet! Hij draaide zich om en keek naar de ranke rug van de vrouw, die languit, haar ene been half buiten het bed, naast hem lag. Greta... Ze was op haar slipje na naakt. Hij legde een hand op haar schouder en streelde haar bovenarm. Het was warm in het vertrek. Toen hij zich over Greta boog ontdekte hij zweetpareltjes op haar bovenlip. Hij legde zijn gezicht op haar schouder en begon haar teder te zoenen. Greta werd wakker en trok zich terug.

"Ben je al lang wakker?" vroeg ze loom.

"Nee, nog maar een minuut."

"Hoe laat is het?"

"Tien minuten over vijf."

"Dan moet je naar Klademak."

"Jammer genoeg wel."

Hij nam haar hoofd tussen zijn handen en keek haar diep in de ogen.

"Sorry dat ik dronken werd, Greetje."

"Nou, je was finaal van de kaart."

Hij duwde zijn tong tussen haar lippen. Greta liet hem begaan maar deed zelf niet mee. Ze hield haar tong en groeiende verlangen in bedwang. Voor een potje vrijen hadden ze nu geen tijd meer.

"We hebben heel wat in te halen, Greta," fluisterde Doorn en zijn lippen gleden snel en begerig naar haar borsten.

"Dat kan nog wel. Het is er nu niet de geschikte tijd voor." Ze duwde hem van zich af. "We moeten opschieten, anders kom je te laat in Klademak."

Hij streelde haar borsten en drukte zijn mond op haar buik, pakte haar knieën en drukte ze buitenwaarts. Op zijn knieën lag hij naar haar te kijken, bracht zijn hoofd tussen haar dijen en liet zijn lippen langs de binnenkant strelen, langzaam naar boven oprukkend.

"Wat ben je mooi, Greta," fluisterde hij schor. "Mooie, heerlijke lieveling van me, ik wil..."

Nog voordat hij zijn doel bereikte duwde ze zijn hoofd weg en ging zitten. "Ik zie en voel wat je wilt," zei ze zacht. "Maar wat je nu wilt had je vannacht moeten doen in plaats van je vol te gooien met bier."

"Toen was het feest. Ik zou met je naar huis gaan... We kunnen niet meer tegen dat koude bier, Greta."

"En nu heb je een kater."

"Ik voel me geradbraakt, maar dat wil niet zeggen dat we niet kunnen..."

Hij deed een onverhoedse uitval naar haar voeten, maar Greta reageerde alert en sprong van het bed af. Bij de wastafel zei ze: "Kom er maar uit. Was je duffe hoofd, dan breng ik je naar Klademak. Vanavond kom je naar me toe en dan doen we wat je graag wilt doen."

"En jij wilt dat zeker niet graag doen."

"O, je moest eens weten wat ik allemaal wilde," zei Greta lachend en ze begon zich te wassen.

HOOFDSTUK 23.

Twee dagen later maakte majoor Scheepmaker bekend dat ze, het was toen woensdag, zondag naar Biak zouden vertrekken. Grote vreugde onder de mariniers van Klademak. Eindelijk!

Dupont wilde nog van alles doen. Hij moest en zou van Roosje en Viola afscheid nemen en probeerde Doorn mee te krijgen. Maar deze zat iedere avond bij Greta en voelde er niets voor. Toch liet hij zich overhalen en zo stonden zij nog dezelfde avond om zeven uur op het terras van het militair tehuis. Voor de meisjes was het nog wat te vroeg. Het terras was stampvol met dorstige mariniers en soldaten, zodat Doorn voorstelde maar naar de kota te lopen. Het was sergeant Bruinen die hen ontdekte en riep.

"Kom hier maar zitten, jongens."

Bruinen zat met sergeant Zomer aan een tafeltje. De jongens groetten en pakten een stoel.

"We blijven niet lang," zei Doorn. "Eigenlijk willen we nog een afscheidsbezoekje aan Roosje en Viola brengen."

"Die zitten niet op jullie te wachten. Ga zitten! Straks kun je nog wel naar de dames, het is nog vroeg genoeg."

"Ja, blijf maar lekker zitten," zei ook sergeant Zomer. "Dat is een bevel, haha!"

Bruinen gebaarde naar de tafel. Er stonden zes volle flessen bier op, naast twee lege. "Tast toe, scharrebakken. Wij komen elkaar hier nogal eens tegen. Verdacht hoor."

"U riep ons zelf," zei Dupont.

Doorn pakte een fles en dronk een paar slokken. "Alles goed en wel, maar ik moet ook nog naar Greta."

"Hoor je dat, Koos? Meneer werkt vanavond zijn hele harem af. Viola, Roosje, Greta... Heb je er soms nog meer in je boekje staan?"

"Hopeloos," zei sergeant Zomer. "Ik ben in m'n jonge jaren geen brave broeder geweest, maar dit overtreft wel alles, Bruinen. Die jongens kunnen alleen nog maar aan ditte denken." En hij stopte ter illustratie zijn ene duim tussen wijs- en middelvinger.

Doorn zat om zich heen te kijken. De sfeer op het overvolle terras beviel hem niet. Onwillekeurig moest hij aan de gebeurtenissen na het cabaret denken.

"Er broeit iets," zei hij. "Ik kan het niet onder woorden brengen..."

Bruinen knikte. "Klopt. Zomer heeft iets opgevangen toen hij bier ging halen."

"Er komt oorlog," zei sergeant Zomer. "Dat wij zo hard werken overdag, dat zet kwaad bloed. Ze hebben het over fanatiekelingen en uitslovers."

"Jullie zien spoken," zei Dupont.

"Dat kan best, maar dan zijn het wel spoken in landmachtuniform," gaf Bruinen terug. "Het is ook al veel te lang rustig geweest in Sorong. Maar ik geloof niet dat er vanavond knokken van komt. Je kunt hier rustig blijven zitten."

"Ze broeden iets uit en ik geloof niet dat het een vredesduif zal worden," zei Doorn bedachtzaam. Hij dronk de helft uit zijn fles. "Ik voel

me hier niet op m'n gemak."

"Het is een stinkei waar ze op zitten te broeden," zei Bruinen vrolijk. "Maar als er geknokt moet worden doe ik mee."

Zomer schudde zijn magere hoofd. "Landmacht contra marine... Het is diep treurig dat het zo moet gaan."

Dupont dronk zijn fles klokkend leeg en keek demonstratief op zijn horloge. Hij had geen zin de hele avond bij de onderofficieren te zitten. In een van de toko's was nog steeds dat knappe meisje...

"Ga je mee, Nico? We hebben nog een heel programma af te werken."

"Blijf zitten en neem nog een fles bier," zei Bruinen. "Die meiden wachten wel. Maak je toch niet zo druk om die spleetooogjes."

"Niemand in Klademak maakt zich nou nog druk," zei Zomer. "Ik heb nog nooit zo'n landerig zootje gezien."

"Scheepmaker maakt zich ook niet meer druk," zei Bruinen. "We gaan naar Biak en dan duurt de ellende hooguit nog een week of wat. Het is afgelopen."

"We moeten weg," verkondigde Doorn.

"Verdomme, niks weg! Neem nog een fles bier," drong Bruinen aan.

"Beste jongens zijn jullie."

"Wat ben jij gul," zei Zomer zuur. "Ik heb dat bier betaald."

"Man, lig niet te neuken! Die jongens hebben dorst maar geen poen."

"We betalen het bier zelf wel," zei Dupont. "Ik wil niet op uw kosten drinken, sergeant."

Sergeant Zomer begon te lachen. "Zo bedoelde ik het niet. Ik vind het niet erg dat jullie van me drinken. Ik bedoelde alleen maar, Bruinen kan best gul zijn van andermans geld."

"Sergeant Koos is niet gierig hoor," zei de ander spottend. "Maar je moet hem wèl bedanken, hij heeft betaald."

Binnen begon de piano te rammelen. Bruinen knikte tevreden toen hij het gepingel hoorde. Hij zakte onderuit op zijn stoel en sloeg met beide handen de maat.

"Nu wordt het weer ouderwets gezellig, jongens."

Doorn stond op. "Ik ga ergens heen waar het veel gezelliger is, sergeant. In ieder geval bedankt voor het bier."

Dupont volgde hem naar het gat in de heg.

Er was niemand in de tuin toen ze door de heg binnenliepen. De tuindeuren van het huis stonden uitnodigend open. Ze zagen dat Viola Liauw in de deuropening stond. Een rank silhouet tegen het licht in de kamer. Ze droeg een strakke jurk van westerse snit, diep uitgesneden en de mode minstens een jaar of vijf achterop. Roosje zat te lezen, maar sprong onmiddellijk overeind toen ze Doorn en Dupont zag. De jongens zaten nog niet of daar kwamen de twee onderofficieren aan. Zij groetten de vrouwen overdreven hoffelijk en ploften neer op de bank.

"Hoe gaan de zaken?" vroeg Bruinen.

"Slecht. Goed slecht," zei Roosje ernstig.

"Alle militairen willen naar huis," zei Viola. "Nu kopen zij geschenken, niemand denkt meer aan ons."

"Zo kunnen wij niet leven," zei Roosje smartelijk.

"Dat klinkt me bekend in de oren," zei Bruinen droogjes.

"Heus, het gaat slecht, sergeant. De soldaten en mariniers vergeten ons nu. Wanneer gaan de mariniers weg?"

"Zondag vertrekken we naar Biak. Een paar dagen nog en dan zien jullie ons niet meer."

"Ach, als iedereen weg is," zei Roosje zacht.

"De Indonesiers zullen ons geld stelen," zei Viola met bange ogen.

"En ons verkrachten."

"Hebben jullie veel geld in huis?" vroeg sergeant Zomer.

"Ja. Maar alles verstopt."

"Breng het dan naar de bank. Dat is een goeie raad die je geen cent kost."

"De bank is ook niet veilig," zei Roosje. "Ze gaan ons geld gebruiken, ja? Dan moeten we maar afwachten of we het terugkrijgen."

"Je hoeft het maar op te vragen als je het nodig hebt. En bij de bank krijg je ook nog rente."

"Ons huis is de beste bank. Niemand weet waar het geld is. Alleen Viola en ik."

"Misschien gaan wij ook weg," zei Viola. "Als de Indonesiers komen vinden ze ons hier niet meer." Ze haalde haar ranke schouders op.

"Misschien..."

"Waar gaan jullie dan heen?"

"Naar Singapore," zei Roosje.

"Wat wil je daar in vredesnaam doen?" vroeg Zomer.

Roosje legde uit dat zij nog enkele jaren flink geld wilden verdienen aan de aangeboren zwakheid van de mannen. Ook in Singapore waren mannen die voor een uurtje of een hele nacht een vrouw nodig hadden.

"En dan kopen we een restaurant," voegde zij er trots aan toe.

"Of een luchtkasteel," spotte Bruinen.

Roosje keek hem boos fronsend aan. "Nee, helemaal geen luchtkasteel, sergeant. We hebben hier veel verdiend aan al die domme mannen. Over twee jaar hebben wij een restaurant in Singapore en daarna zullen we nóg rijker worden, sergeant."

"Ik wens je alle geluk," zei Bruinen. "En kijk me niet aan alsof je me wilt verscheuren, mooie meid."

De kleine vrouw haalde haar schouders op. Ze werd weer de vriendelijke Roosje, zoals zij haar kenden van hun vorige bezoeken.

"Je moet nooit tegen me zeggen dat ik geen restaurant zal krijgen," pruttelde ze nog na. "We hebben elke cent ervoor opzij gelegd. Het moet en zal lukken."

Bruinen knikte ijverig. "Ik geloof ook vast dat het lukt. Ik gun het je ook van harte, Roosje."

"En ik niet minder," zei Zomer gul.

"Jullie zijn altijd aardig geweest. Of niet, Viola?"

Viola knikte traag en vestigde haar grote glanzende ogen op Doorn.

"Heel aardig."

"Willen jullie bier?" vroeg Roosje, nu weer aan de zakelijke kant van hun bezoek denkend.

"Graag," zei Zomer. "Een afscheidsrondje van de zaak."

"Goed dan," zei de vrouw breed lachend. "Omdat jullie het zijn en afscheid wilt nemen."

"Wij geen bier," zei Doorn. "We moeten nu weg."

Hij stond op, Dupont volgde niet al te snel. Hij zag zich een gratis biertje ontgaan.

"Het allerbeste, Roosje," groette Doorn. "En jij ook, Viola."

Viola volgde hen naar buiten en liep zelfs mee tot het gat in de heg. Dupont was al weg toen Doorn een lichte hand op zijn ene arm voelde. Het gezicht van Viola was een witte vlek en haar rode mond was dichtbij.

"Marinier, wil je niet mee naar boven?" vroeg ze zacht en hij zag haar kleine tanden blinken. Het aanbod overrompeide hem en hij was aanvankelijk niet in staat een antwoord te bedenken.

"Niet?" drong Viola aan. "Ik vraag je geen geld, als je daar over inzit." Hij rukte zich ruw los en voelde zich vreemd warm worden. "Ik heb je al eerder verteld dat ik hier een meisje heb, Viola. Ga maar gauw terug naar de anderen."

Ze sloot haar mond, keek hem strak en zonder met haar oogleden te knippen aan alsof ze het niet begreep, draaide zich bruusk om en liep snel in de richting van het huis.

Doorn volgde Dupont, die bij het militair tehuis op hem stond te wachten.

"Wat wilde Viola?" vroeg hij nieuwsgierig.

"Stel je voor, ze vroeg of ik mee wilde naar haar kamer!"

"Ik snap die vrouwen niet," zei Dupont. "Die meid is toch veel te mooi om dat werk te doen?"

"Koud als een kikker, Duup. Die ogen... Ik denk altijd dat ik een sleutel-tje op haar rug moet opwinden om haar in beweging te krijgen."

"Nou, ze zegt ook geen woord te veel. Het is ook net een pop die je moet opwinden. Gewoon griezelig."

"Ik ga maar naar Greta."

"Dan loop ik even mee. Ik wil toch afscheid van haar nemen. Pas in Den Haag zien we elkaar terug. Ja toch?"

Doorn lachte. "Als alles goed gaat wel."

"Wat kan er nu nog niet goed gaan," zei Dupont retorisch.

De piano binnen speelde populair en klassiek door elkaar alsof de pianist dronken was.

"Zo, daar zien ze mij niet meer," zei Dupont. "Dit is de laatste keer dat ik in die rottige kota kom."

Doorn dacht aan het meisje in de toko, maar sprak zijn gedachten niet uit. "We zullen niet veel prettige herinneringen aan Sorong overhouden, Duup."

"Jij wel, Greta."

Ze liepen zwigend de kota in. Hun schoenen kletsten luid op het asfalt. Ze letten niet op de honderden vuurvliegjes die in de bomen dansten, luisterden niet naar de snerpende insecten en de bassende kikkers. Tien minuten later stonden ze bij Greta voor de deur.

"Jullie zijn erg stil vanavond," zei Greta. "En je laat het bier warm worden. Zo onder de indruk van het vertrek naar Biak?"

"Om je de waarheid te zeggen, ik wil wel graag naar huis," zei Dupont. "En aan de andere kant, er gaat toch wel wat in me om nu het bijna

zo ver is. Teminabuan, Sausapor... Wat hebben we niet allemaal meege-
maakt in de rimboe. Verdorie, ik heb het gevoel dat ik hier al twee
jaar zit."

Greta glimlachte. "Vrijbuiters zijn jullie geworden. Je zult wel grote
moeite hebben om je weer aan te passen in Holland. Iedere morgen
braaf naar je werk, hele dagen binnen..."

"Ik zal daar vast geen moeite mee hebben," meende Doorn. "s Avonds
zijn we toch samen, Greta. Duup komt eens een avondje langs, met
Kerst reünie met Jaap Fongers, Sietse, Annie, Kees en Herma. En
Kroon en Jansen natuurlijk."

"Dat lijkt me leuk," zei Greta. "Maar of er iets van komt..."

"Zaterdagavond kom ik nog naar je toe," zei Doorn. "De laatste keer,
Greta."

"Zondag sta ik op de steiger. In m'n witte jurk, die kun je lang zien."

"Zaterdag weten we wel hoe laat we vertrekken." Dupont zat met
smaak pinda's te knabbelen. "Ik denk dat we bij donker vertrekken,"
zei hij smakkend. "Dan hebben ze geen last van ons. Overdag dwalen
we maar over het schip heen, lopen iedereen voor de voeten en zo." Greta
liep naar de keuken, haalde bier en begon over Kees en Herma
te praten. Daarna ging het een poosje over Klademak en allerlei onbe-
langrijke zaken. Wat viel er te praten met Dupont erbij?

Het was elf uur toen deze opstond en afscheid nam van Greta.

"Kijk maar uit voor soldaten," zei ze bezorgd. "Volgens Jaap zijn ze
nog heel wat van plan. Je moet niet in je eentje naar Klademak lopen."

"Ik wacht in de kota op de truck. Het komt best in orde, Greta. Of
de chauffeur moet brokken maken."

"Dat is niet ondenkbaar in Sorong," zei Greta ernstig. "Je hebt het
aan mij gezien." Spontaan sloeg ze haar armen om Dupont heen en
zoende hem.

"Tot over niet al te lang, Harry."

"Tot in Den Haag," zei hij met een brede grijns. "Ik zal wel wat op
die knaap daar passen."

"Daar reken ik op. En ik sta op Schiphol als jullie aankomen."

Ze liepen met hem naar buiten en wachtten tot ze zijn voetstappen
niet meer op de weg hoorden. Greta slaakte een diepe zucht en ze
keken elkaar in de ogen. Doorn nam haar in zijn armen en zoende
haar teder op de vochtige lippen. Een tijdlang stonden ze zwijgend
en stijf tegen elkaar gedrukt in de tuin.

"Nog twee nachtjes, Nico," zei Greta eindelijk. "Laten we naar binnen
gaan, elke minuut is zo kostbaar voor ons."

HOOFDSTUK 24.

De dag van het vertrek was aangebroken. De vorige avond en nacht had Doorn afscheid van Greta genomen. Het was de beste maar tevens treurigste nacht die hij ooit in zijn leven had ervaren. De beste om de woorden van liefde die zij gesproken hadden, de treurigste om de tranen die Greta de vrije loop had laten gaan. Het was tevens een nacht van grote tederheid en schroeiende hartstocht. Geslapen hadden zij niet, woorden kwamen zij tekort. Hij had haar van de brief van Tineke verteld, maar Greta reageerde erop alsof het niets te betekenen had. En dat was ook zo. Voor haar was Tineke een vreemde vrouw. Ongelukkig genoeg was zij met Doorn getrouwd, maar dat bleef niet zo. Zij had geen medelijden met Tineke.

"Alleen het kind, Nico," zei ze, haar hoofd op zijn borst. "Het is jouw kind."

"Wat moet ik dan? Na de scheiding mag ik het toch zien? Bij me hebben? Als het tenminste van mij is..."

"Dat weet je nog steeds niet zeker?"

"Nee. Maar ik heb ook geen enkel bewijs dat het niet van mij is."

"Scheiden of niet, het maakt voor mij geen enkel verschil," zei Greta. Ze beet in zijn kin, gromde. "Dan maar in zonde leven, dat is ook nog spannend."

"Ik wil scheiden," zei Doorn toen gespannen.

"Je moet er niet over piekeren, schat. Alles komt heus wel goed." Zo was het geweest. Hij was blij dat Greta het zo makkelijk opvatte, maar desondanks zat het hem niet lekker dat Tineke van gedachten veranderd was. Hij had haar al een brief geschreven waarin hij haar uitlegde hoe het was tussen Greta en hem. Volgens Dupont was dat dom, aangezien Tineke nu kon aanvoeren dat hij haar ontrouw was geweest op Nieuw-Guinea.

Het was somber weer. Nadat de zon een uurtje had geschinen was het zachtjes gaan regenen. Na een bezoek aan een oppervlakkige kennis had Greta nog wat zaken ingepakt die mee naar huis moesten. Of liever gezegd naar Nederland. Ze zou opnieuw moeten beginnen. Niet dat ze aan Doorn of aan zichzelf twijfelde. Dat was voorgeod voorbij. Met beider goede wil en veel liefde zou het allemaal best lukken. Ze had een hekel aan grote steden. Apeldoorn was haar al te druk. Een stad had echter ook voordelen te bieden. Je kon er goed uitgaan. Naar een concert, opera of cabaretvoorstelling. En winkelen kon je er ook fijn. In de zomermaanden bood Den Haag vele voordelen. Zee en strandleven bekoorden haar in hoge mate.

Greta had een doos op de bank staan. Voor Maria. Het meisje huilde iedere dag tranen met tuiten. Ze kon maar moeilijk aanvaarden dat haar bazin zou vertrekken. In de doos zaten kleren die Greta beslist niet mee wilde slepen. Het Papoeameisje kon alles goed gebruiken en was er blij mee. Maria, die de brief van Nico in het bureau had gelegd omdat zij dacht dat hij niet belangrijk was. Prompt vergat ze hem toen. Enfin, ook dat drama was weer achter de rug.

Greta had om twaalf uur gegeten. Vervolgens was zij op de bank in slaap gevallen. Om twee uur had ze een bad genomen en haar witte jurk aangetrokken. Nu was het drie uur. Ze wilde op tijd in de haven zijn. De "Overijssel" kon wel eens wat later vertrekken had Nico gezegd, maar daar kon zij niet op rekenen. Ze zou stipt om vier uur aanwezig zijn om hem uit te zwaaien.

Na een laatste inspectie in de spiegel draaide Greta de achterdeur op slot en liep het tuinpad af. De hoge hakken van haar schoenen tikten driftig op de tegels en net was ze de hoek van het huis om of ze voelde een hand die haar ruw tegenhield en tussen de struiken trok. Hoewel ze nog niemand had gezien wist Greta intuïtief wie haar belager was.

"Los," zei ze driftig en schopte achteruit.

"O nee, dat is mijn bedoeling niet," zei de stem van Hooymeier en Greta zag iets blinkends voor haar gezicht heen en weer zwaaien: een mes.

"We gaan naar binnen, een gezellig babbeltje maken, Greta."

"Ik moet weg," zei Greta met van angst bibberende stem. "Laat me maar los, anders ga ik schreeuwen."

"Ja, dat kun je wel," grinnikte Hooymeier, wiens adem naar whisky stonk. "Maar deze keer zal dat je niet helpen, meisje. Ik heb hier een verdomd scherp mes en dat is heel snel bij je hartje, dat nu zo op hol slaat."

Hij hield haar stevig vast en nu stopte de hand met het mes op nog geen twintig centimeter voor haar ogen. Het zag er gevaarlijk uit. Greta was bang voor wapens. Zij geloofde niet dat Hooymeier het mes zou gebruiken, maar nam liever het zekere voor het onzekere. Met welk doel hij was gekomen stond haar heider voor ogen. Opeens besprong haar een panische angst en bijna liet ze haar blaas leeglopen toen ze bedacht dat ze slechts aan het scherpe mes kon ontkomen door Hooymeier zijn zin te geven! De boot zou wegvaren, zij kon Nico niet uitwuiwen.

"Laat me gaan, Hooymeier," zei ze hijgend en radeloos van angst.

"Als je me met dat mes steekt gooien ze je in de gevangenis."

"Ik wil je wel steken, maar niet met dit mes," zei Hooymeier en zij voelde zijn erectie tegen haar billen drukken.

"Het duurt niet lang, Greta. Kom maar rustig mee naar binnen. Zonder tegen te spartelen. Dan gaan we op je bed liggen en jij doet een beetje lief voor me."

Met een kreet van woede trapte Greta een keer of drie krachtig achteruit en ze voelde dat haar naaldhak iets raakte. Met heel haar kracht schopte ze nog twee keer naar zijn schenen. Hooymeier slaakte een kreet van pijn en liet het mes vallen. Greta rukte zich los en zorgde dat zij buiten het bereik van zijn handen kwam. Hooymeier had zich op de tegels laten zakken en betastte kreunend zijn ene scheenbeen. Greta liep achteruit naar het tuinhek en zei met schorre stem: "Als je nog één vinger naar me uitsteekt gil ik heel Sorong bij elkaar. Ik weet wat jij van plan bent, Hooymeier. Jammer voor jou, maar het gaat alweer niet door. En ik zorg dat jij vanavond op het politiebureau zit!"

Hooymeier stond moeilijk op en keek haar wraakzuchtig aan. "Teef die je bent," grauwde hij. "Vroeg of laat krijg ik je toch. Die marinier van je gaat straks weg en dan laat ik je niet meer met rust."

"Na vandaag krijg je de kans niet meer, Hooymeier. Ik trek bij Annie en Sietse in tot we volgende week dinsdag naar Holland gaan."

Hooymeier keek met spijt naar haar benen, liet zijn ogen omhoog gaan, zuchtte en trok zijn schouders recht. Hij gaf woedend een trap tegen het mes en riep: "Ga maar naar je marinertje! Neem maar afscheid van hem. Uit het oog, uit het hart! Denk je soms dat die vent in Holland op je zal wachten? Vergeet het maar, liefje. Hij heeft een gratis naaiadresje gehad, maar in Holland heeft hij je niet meer nodig."

Greta opende het tuinhokje. "Naar jouw praatjes luister ik niet, Hooymeier. Je bent gek..." Ze zag juist op tijd dat hij haar met een snelle sprong wilde verrassen en schreeuwde: "Blijf staan!"

"Godverdomme, hou je bek." Zijn ogen keken schichtig naar de weg en hij deed enkele langzame stappen in haar richting.

"Ik gil zoals ik nog nooit heb gegild," dreigde Greta. "Blijf daar staan tot ik in de jeep zit. Als ik naar de haven ben geweest ga ik direct door naar de politie. Ze moeten je maar oppakken, maniak."

Zonder hem nog een blik waardig te keuren rende Greta naar de jeep, sprong erin en draaide het contactsleuteltje om. De jeep startte onmiddellijk. Tot haar grote opluchting, want hij reed op zijn laatste krachten en kon ieder ogenblik de geest geven. Ze reed rustig in de richting van de haven.

Het was tien voor vier en het begon vies te regenen.

Op de steiger speelde de drumband van de landmacht alsof koningin Juliana zich aan boord van de "Overijssel" bevond. Het gaf aan het vertrek van de compagnie een feestelijk tintje, hoewel de mariniers wel de laatsten waren die dat waardeerden.

Het schip, slank en grijs, gleed trots, de kanons als dreigende vingers wijzend, weg uit de haven van Sorong. De mariniers stonden langs bakboordzijde opgesteld, stram in de houding.

Doorn keek met brandende ogen naar de witte gestalte die op de steiger stond te wuiven. Greta was te laat gekomen omdat de "Overijssel" te vroeg uitvoer. Zij kon Doorn tussen de andere mariniers nog maar met moeite herkennen. Maar ze was er in ieder geval en hij kon haar zien, al mocht hij nu niet terugzwaaien.

Het fluitje van de bootsman snerpde over de dekken van het oorlogsschip; de manschappen verspreidden zich.

"Greta was op het nippertje," zei Dupont.

"Ze was op tijd. Die rotschuit vertrok te vroeg."

Doorn zwaaide met beide armen. Duizenden gedachten schoten op dat moment door zijn hoofd. De eerste ontmoeting met Greta, hun eerste nacht in haar huis, flarden van gesprekken, haar lippen op de zijne, haar lichaam... Er was veel om met een gevoel van dankbaarheid en vreugde aan terug te denken.

"Zwaaien heeft niet veel zin meer," zei Dupont. "Je ziet alleen nog maar een witte vlek, Nico."

Doorn knikte, maar hij kon zijn ogen niet van het witte figuurtje af krijgen. "Vaarwel Sorong," zei hij. "Tot ziens in Holland, Greta."

Bij een van de geschutstorens stonden sergeant Bruinen en majoor Oord. De laatste was in alle staten en stak dat niet onder stoelen en banken.

"Godverdomme," riep hij, "die lui spelen de vellen van hun trommels en niemand neemt er notitie van, Bruinen."

"Ze hebben de buik vol van de k.l."

"Maar het is toch een mooi gebaar? Een vredesgebaar, zo moet je het opvatten. Wij negeren het gewoon. Denk maar dat dit kwaad bloed zal zetten."

"Daarvan ben ik overtuigd," zei Bruinen. "Ach, het zijn kwajongens. Die dienstplichtigen weten zo'n gebaar niet naar waarde te schatten," voegde hij er glimlachend aan toe. Zelf vond hij het prachtig dat niemand naar de drumband had omgekeken.

"Dit zullen we in Biak wel op ons brood krijgen," zei Oord. "Ze staan voor paal!"

Bruinen voelde er niets voor om er met de ander over te discussieren. Hij haalde zijn schouders op en liep naar Doorn en Dupont. Nog steeds konden ze de witte jurk van Greta onderscheiden, al was het niet veel meer dan een wit vlekje.

Het werd snel donkerder. Zware wolken waren gedurende de ochtend in de richting van Sorong gedreven en hadden al voor een voorproefje gezorgd in de vorm van een miezerig buitje. Nu schoof een ondoordringbaar regengordijn over de havenstad. Opeens was Sorong verdwenen. Rondom was alleen nog maar water te zien. Een ogenblik dacht Doorn aan de storm tijdens de tocht naar Krokodileiland.

De "Overijssel" liet een breed uitwaaierende hekgolf achter zich en met elke slag van de machtige schroeven verwijderde het schip zich van de oliestad.

"Kom mee naar binnen," zei Bruinen. "Hier aan dek valt niets te beleven."

In een ruimte die zo koud als de koelcel van een slager was werden zij verwelkomd door een aantal matrozen die geen dienst hadden. Ze namen plaats aan de bakstafels en kregen van alle kanten sigaretten aangeboden.

"Camel," zei Dupont verrast. "Toe maar, de vloot rookt er goed van." Een magere, ziekelijk bleke matroos lachte zuur. "Mogen we asjeblieft? Op deze praam hebben we verder ook al niets. Jullie zijn tenminste nog in de rimboe geweest. Je hebt op ploppers gejaagd terwijl wij maar heen een weer voeren."

Doorn rookte zijn sigaret genietend. Hij liet zijn gedachten de vrije loop. Zo merkte hij niet dat er nog meer matrozen aan de tafels kwamen zitten. Ze waren tuk op sterke verhalen van de mariniers, die in ruil voor sigaretten maar al te graag een verhaaltje uit hun duim zogen. Een Indische jongen met een snor en korporaalsstrepes stootte Doorn aan en zei lachend: "Hela, zoetwaterpier, wat zit jij te suffen. Is je opoe gestorven? Vertel jij ook 'ns wat over de ploppers."

Doorn keerde terug tot de werkelijkheid. Hij haalde een pakje sigaretten naar zich toe en zei onverschillig: "Och, zo veel hebben we nu ook

weer niet meegemaakt, Sjors. Wees jij maar blij dat je nooit door die rottige rimboe hebt moeten sjouwen. Of zal ik je eens een leuk verhaaltje vertellen over het bombardement in Teminabuan?"

"Liever over meiden," zei een kleine blonde matroos. "Ze zeggen dat er in Sorong lekkere meiden zitten, maar die heb ik nooit gezien." Doorn knikte. "Geef mij een slof van die fijne saffies, maat. Dan zal ik je het avontuur vertellen dat ik op Doom met vier hete Chinese meisjes heb beleefd."

"Jij alleen?" vroeg de bleke matroos sceptisch.

"Nee, samen met m'n maat hier. We doen altijd alles samsam. Dat leer je wel als je een poosje bij het korps zit. We zijn toen een hele nacht op karwei geweest, hij en ik. Duup, is het waar of niet."

"Betoel," zei Dupont met een uitgestreken gezicht. "Maar je moet er wel bij vertellen dat we na het avontuur vier dagen streng kregen."

"Vertel maar op," zei de Indische jongen.

"Eerst de sigaretten," eiste Doorn. "Voor wat hoort wat, maar ik vertrouw die lui van de vloot voor geen cent. Kom op met die saffies." De sigaretten werden gehaald en Doorn begon een verhaal te fantaseren waar Dupont de meest smakelijke en onsmakelijke details aan toevoegde. Ze vertelden het overtuigend, zodat het zonder meer geslikt werd door de matrozen.

"En blanke vrouwen?" vroeg de bleke toen ze de gehele verzonnen orgie aan hadden gehoord.

"Er waren leuke blanke vrouwen," zei Dupont. "Maar dat was geen spekkie voor ons bekkie. Handjes af. Hij daar, Doorn, heeft geluk gehad. Hij heeft verkering gekregen."

"Over Greta vertel ik niets," zei Doorn. "Daar is het veel te serieus voor."

"Gaat ze ook terug naar Holland?"

"Volgende week dinsdag vertrekt ze."

"En die twee naast het militair tehuis?" vroeg een gespierde matroos met getatoueerde armen. "Die ene was een lekker stuk. Hoe heette ze ook weer?"

"Viola Liauw," zei Dupont. "De mooiste vrouw van Sorong."

"Maar duur," zei een van de matrozen spijtig. "Om die met een vinger aan te raken moest je al vijftientig piek op tafel leggen."

"Als ik straks thuishom is mijn wijfje er al," zei Doorn. "Nieuw-Guinea is een pokkeland, maar als ik er niet was geweest had ik Greta ook nooit ontmoet."

"Dan is het dus toch de moeite waard geweest," zei de Indische jongen.

"Ja, voor mij wel. Maar voor al die andere jongens..." Hij trok langzaam zuigend aan zijn sigaret en keek de man aan. Hij lijkt op een plopper, dacht hij. Als je zo'n kerel in de rimboe tegen was gekomen had je op hem geschoten.

"Voor enkele jongens was het helemaal niet zo best. Ze raakten gewond of werden gedood."

"Pechvogels heb je altijd. Het had jullie ook kunnen overkomen, marinier. Maar goed, het is voorbij. Je kunt Nieuw-Guinea nu vergeten."

"Eerst nog een vervelend maandje op Biak," zei Dupont. "Of nog langer, je weet maar nooit wat ze nog voor ons in petto hebben."

Doorn luisterde naar de gesprekken zonder er zelf nog langer aan deel te nemen. Hij voelde het schip trillen. Onder zijn voeten dreunden de sterke motoren die de "Overijssel" naar Biak stuwden. Buiten was het donker en het regende. Wat zou Greta doen? In huis was het kaal en ongezellig. De laatste dagen zou ze bij Sietse en Annie logeren. Of was het bij Kees en Herma? Hij wist het al niet meer. Sorong was nu weer het domein van de landmacht. Jaap Fongers ging voorlopig ook nog niet naar huis. Klademak lag verlaten langs de weg; een donker en spookachtig kampement. Naast het militair tehuis woonden de twee Chinese vrouwen, Viola en Roosje. Die dachten natuurlijk niet meer aan de mariniers. Doorn zag Viola weer zoals zij tegenover hem had gezeten na de massale vechtpartij in het militair tehuis. Hoe ze gereageerd had toen hij naar haar borsten staarde. Viola Liauw, de vrouw die haar emoties zo uitstekend kon verbergen... Had zij hem een blik in haar ziel gegund toen zij met hem naar de heg was gelopen? Als Greta er niet was geweest... Ja, dan had het anders kunnen lopen. Viola trok niemand voor, waarom zou ze hem dan wel bepaalde voorrechten laten genieten? Maar het antwoord op die vraag was niet van belang, alles was voorbij. Ook de Chinese meisjes gingen Sorong binnen niet al te lange tijd verlaten.

"Wil je kaarten, dooie?" vroeg de getatoueerde man hufterig.

Doorn nam hem eens goed op en knikte. "Als je er niet zo beresterk uitzag zou ik je een dreun verkopen."

"Mag jij gerust proberen," zei de kerel snuivend. "Wil je kaarten of niet."

"O, mij best. Er valt op deze schuit toch niets beters te doen. Maar ik verzaak wel."

"Laat ik je niet snaaien, maat. We spelen hier met het mes op de tafel."

Even later zaten overal aan de bakstafels groepjes mariniers en matrozen broederlijk te kaarten.

De "Overijssel" ploegde zich snel door de donkere golven voor de kust van de Vogelkop. Rondom was duisternis en regen.

De volgende morgen zou het schip Biak bereiken.

Viola Liauw sloot de tuindeuren toen de hevige stortbui losbrak. Samen met Roosje had zij in de tuin de grote marineboot nagekeken.

"Dat waren dan de mariniers van Klademak," zei ze en ging op de bank zitten, de slanke handen in haar schoot gevouwen.

"Opgeruimd staat netjes," zei Roosje. "Grote monden, vechterij... Nou ja, wij hebben niet veel last van ze gehad."

"De mariniers waren brutaal," zei Viola en ze dacht daarbij aan Doorn, die haar had afgewezen toen zij zich aanbood. Dat kon ze nog steeds niet goed begrijpen. Andere mannen zouden de geboden kans met beide handen hebben gegrepen. Er waren ook nog de mannen die haar voorstellen hadden gedaan. Een intieme relatie... Ja, dat wilden ze wel, maar betalen was er in de meeste gevallen niet bij. Ze kende heel wat mannen, voor geen van hen had zij veel sympathie op kunnen brengen. Majoor Oord was er een van geweest. Die had volgens Roosje een oogje op haar. O, er waren zo veel mannen geweest! De een had met

haar gepraat, de ander was bij haar gekomen om zijn verlangen naar een vrouw te bevredigen. Zij had geen voorkeur, voor beide categorieën was zij beschikbaar geweest. Zij had geluisterd en zich gegeven in ruil voor geld. Al die mannen zouden haar vergeten als zij eenmaal thuis waren. Viola Liauw? Wie was dat? Mogelijk zouden zij er onder elkaar nog wel eens besmuikt over praten. Viola en Roosje, de twee hoertjes die in Sorong naast het militair tehuis woonden.

Viola ging naast Roosje zitten en luisterde naar het tikken van de klok, dat bijna overstemd werd door de kletterende regen.

"Ja, dat waren de mariniers van Klademak," herhaalde zij met zachte stem.

Roosje keek op van het schrift waarin zij aan het schrijven was. Zij legde haar potlood neer en keek haar vriendin fronsend aan.

"Denk je nog aan die mannen?"

"Ja, ik vraag me af hoe zij over ons denken, Roosje."

"Dat moet je niet doen. Denk je dat ik daar wakker van lig? Niet van de mariniers en ook niet van de soldaten. Allemaal domme mannen, Viola. Over een paar weken gaan wij ook weg. Nieuw-Guinea wordt een ongezonde plaats voor vrouwen zoals wij. Een jaartje of wat in Singapore en we openen ons restaurant!"

Viola knikte. Singapore was een grote stad. Miljoenen mensen verdrongen zich in een wirwar van straten en straatjes. Sloppe, bedelaars, dieven en moordenaars... Zij had haar twijfels over het leven in Singapore. Ze zette de bange gedachten uit haar hoofd.

"Ik zag een knappe vrouw in een witte jurk, Roosje. Ze stond naar de boot te wuiven. Naar iemand die op de boot was. Eén vrouw maar, Roos. Toen ze de boot niet meer kon zien draaide ze zich pas om en rende de steiger af. Ze stond in de stromende regen, haar kleren plakten aan haar lichaam. Ik zag dat ze huilde. Ja, dat was heel duidelijk aan haar ogen en mond te zien. Ik vraag me af wie zij was en naar wie zij zwaaide. Ze moet wel heel veel van die man houden."

"Het is niet belangrijk," zei Roosje wrevelig. "Sommige vrouwen geven hun hart aan een man. Niet alleen hun lichaam, zoals jij en ik."

"Dat weet ik, Roos."

"We hebben bijna veertigduizend gulden! Dat is veel geld, héél veel geld... Maar nog niet genoeg voor onze plannen."

"Die vrouw hield van een marinier, denk je ook niet?"

"Kind, ik weet het niet. Wat maakt het uit? Misschien hield ze van een officier. Vast niet van zo'n gewone marinier."

Ze sloegen samen aan het rekenen. Viola vergat de vrouw in de witte jurk en ook de tijd. Hun toekomst zag er rooskleurig uit, waarom zouden zij niet slagen in Singapore? Het waren toch ook mensen die daar leefden? Die konden onmogelijk zo slecht zijn als de Indonesiërs. Met een beetje geluk waren zij en Roosje over enkele jaren dames die door iedereen gerespecteerd werden. Dan droegen zij dure kleren en sieraden, gingen iedere dag naar de kapper en bewogen zich in de hoogste kringen. In hun restaurant ontvingen zij rijke en beroemde gasten uit de hele wereld.

Viola Liauw en Roosje Chuan, twee mondaine dames die niemand kende als de hoertjes van Sorong.

Lijst van vreemde woorden en uitdrukkingen.

Aga aga	=	zeer kleine, stekende insecten.
B.a.g.	=	automatisch geweer.
Baksgewijs	=	ochtendappèl.
Baroe	=	nieuw, nieuweling.
Bataten	=	soort zoete aardappelen.
Betoel	=	zeker, echt waar.
Binatang	=	scheldwoord (letterlijk: beest).
Bilangen	=	praten, kletsen.
Gladakker	=	kamponghond.
Kali	=	rivier.
Kapala-kampong	=	dorpshoofd.
Karang	=	koraalgesteente.
Klamboe	=	musketennet.
Klep	=	bijnaam voor soort landingsvaartuig.
Kiewang	=	soort sabel.
Kota	=	stad.
L.c.p.r.	=	klein marinevaartuig.
Mandiën	=	baden.
Mata glap	=	gek.
M.L.D.	=	Marine Luchtvaart Dienst.
Nonja	=	mevrouw.
Oetan	=	wildernis.
Pack	=	ransel.
Parang	=	kapmes.
Pendek	=	onderbroek.
Pint	=	hek, omheining.
Plopper	-- --	= scheldwoord (letterlijk: voorloper).
P.V.K.	=	Papoea Vrijwilligers Korps.
Rood-witte Papoea	=	pro-Indonesisch gezinde Papoea.
Selamat Malam	=	goedenavond.
Sobat	=	vriend.
Soedah	=	genoeg, schei uit.
Tampatje	=	rustbed.
Tangsi	=	kazerne.
Tik	=	verbindingsman.
Tjot	=	heuvel, berg.
T.N.I.	=	Indonesische landmacht.
Toean	=	mijnheer.
Tijd voor jenevertje	=	koffietijd.
Vastwerken	=	einde werktijd.
Wambrau	=	tropische storm.

De schrijver van "De Mariniers van Klademak" wil niet veel over zichzelf kwijt. Hij is een bescheiden mens(!) en geeft als reden voor zijn houding op dat zijn leven en werken voor de lezer van geen enkel belang zijn. Wat hij wél kwijt wil is het volgende. Hij werd geboren in Kortezwaag (Fr.), op 22 november 1941. Op 16-jarige leeftijd verhuisde hij naar Den Haag, waar hij tot november 1973 woonde en werkte, met een onderbreking van twee jaar, waarin hij zijn militaire dienstplicht vervulde bij het roemruchte Korps Mariniers. Zijn belevenissen bij dit legeronderdeel zijn voor een deel terug te vinden in dit boek. In 1973 keerde hij terug naar Friesland en werkte achtereenvolgens in de expeditie van een drukkerij, een fotohandel en bij een gemeentelijke dienst (tot op heden.)

Liefhebberijen: talloze. Het schrijven van verhalen en boeken is zijn belangrijkste hobby, naast fotografie. Zo is hij al enkele jaren bezig alle kastelen van Nederland op de gevoelige plaat vast te leggen. Ook het ontwikkelen en afdrukken van het fotomateriaal doet hij zelf (als hij er tijd voor kan vinden.)

Andere hobby's: vissen en lezen. Dit laatste doet hij meestal in de nachtelijke uren. Favoriete auteurs o.a.: Rudolf Geel, Bouke Jagt, John Steinbeck, Erskine Caldwell.

Nog een liefhebberij is het verzamelen van materiaal zoals foto's en tijdschriftartikelen over het verschijnsel U.F.O.

Muziek: klassiek en opera.

Hij heeft plannen voor ongeveer vijftien boeken. Een deel ervan ligt half voltooid in de kast. "De Mariniers van Klademak" beschouwt hij als aanloop tot het echte romanwerk.

Binnenkort verschijnen van zijn hand:

DE LAATBLOEIER.
DE HETE PASSAAT.